

Bosch & van Rijn

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
030 – 677 6466

Auteurs

Marlin ter Huurne
Martijn Maan
Steven Velthuisen
Stephan Woninck

Opdrachtgever

WOAN B.V.
Papaverweg 48
1032 KJ Amsterdam

Windenergie Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein ProjectMER

Windenergie Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein

ProjectMER

Datum
27 juni 2023

Versie
4.0 Aanvullende aanpassingen na ontvankelijkheidstoets
3.0 Aanpassingen na ontvankelijkheidstoets
2.0 Concept MER met VKA
1.0 Concept MER
0.8 Concept MER

Bosch & Van Rijn
Franz-Lisztplantsoen 220
3553 JG Utrecht

Tel: 030-677 6466
Mail: info@boschenvanrijn.nl
Web: www.boschenvanrijn.nl

© Bosch & Van Rijn 2023

Behoudens hetgeen met de opdrachtgever is overeengekomen, mag in dit rapport vervatte informatie niet aan derden worden bekendgemaakt. Bosch & Van Rijn BV is niet aansprakelijk voor schade door het gebruik van deze informatie

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	3	
i.	Achtergrond	4
ii.	Beleidskader	4
iii.	Onderzoeksopstellingen	5
iv.	Effectbeoordeling MER-alternatieven	6
v.	Effectbeoordeling VKA	12
vi.	Leemten in kennis	18
HOOFDSTUK 1	INLEIDING	19
1.1	Aanleiding	20
1.2	Doel milieueffectrapportage	21
1.3	Advies notitie reikwijdte en detailniveau	21
1.4	Leeswijzer	22
HOOFDSTUK 2	LOCATIEKEUZE	24
2.1	Inleiding	25
2.2	Projectgeschiedenis	25
2.3	Afweging op basis van regionaal beleid	27
2.4	Afweging op basis van provinciaal beleid	28
2.5	Afweging op basis van gemeentelijk beleid	29
2.6	Landelijke normen	29
2.7	Samenvatting	30
HOOFDSTUK 3	MER-ALTERNATIEVEN	31
3.1	Inleiding	32
3.2	Ruimtelijke belemmeringen in en om het projectgebied	32
3.3	Uitgangspunten voor plaatsing windturbines	34
3.4	MER-alternatieven	35
3.5	Opstellingsmogelijkheden MER-alternatieven	35
3.6	Referentiesituatie	37
HOOFDSTUK 4	EFFECTBEOORDELING	42
4.1	Inleiding	43
4.2	Geluid	44
4.3	Gezondheid	56
4.4	Slagschaduw	59
4.5	Externe veiligheid	70
4.6	Bodem, water en archeologie	77
4.7	Landschap	89
4.8	Ecologie	104
4.9	Energieopbrengst en vermeden emissies	113
HOOFDSTUK 5	STADSONTWIKKELINGEN	118
5.1	Inleiding	119
5.2	Geluid	121
5.3	Slagschaduw	125
5.4	Externe veiligheid	129
HOOFDSTUK 6	VOORKEURSALETERNATIEF	133
6.1	Inleiding	134
6.2	Samenvatting en vergelijking milieueffecten	134
6.3	Voorkeursalternatief	139
6.4	Effectbeoordeling VKA	142
6.5	Stadsontwikkelingen en het VKA	186
6.6	Samenvattende effecttabel MER + VKA	192
HOOFDSTUK 7	MITIGERENDE MAATREGELEN	193

7.1	<i>Geluid</i>	194
7.2	<i>Slagschaduw</i>	208
HOOFDSTUK 8	LEEMTEN IN KENNIS	212
8.1	<i>Inleiding</i>	213
8.2	<i>Leemten in informatie en kennis</i>	213
8.3	<i>Monitoring en evaluatie</i>	214
HOOFDSTUK 9	BEGRIPPENLIJST	215
BIJLAGEN	221	
BIJLAGE A	PROCEDURE	222
A.1	<i>Rol van de m.e.r.</i>	222
A.2	<i>Waarom een project-MER</i>	222
A.3	<i>Initiatiefnemers</i>	223
A.4	<i>Bevoegd gezag</i>	223
A.5	<i>Betrokken partijen</i>	224
BIJLAGE B	BELEIDSKADER	225
B.1	<i>Inleiding</i>	225
B.2	<i>Rijksbeleid</i>	225
B.3	<i>Regionaal beleid</i>	226
B.4	<i>Provinciaal beleid</i>	226
B.5	<i>Gemeentelijk beleid</i>	229
B.6	<i>Conclusie</i>	230
BIJLAGE C	AKOESTISCH ONDERZOEK	231
BIJLAGE D	SLAGSCHADUWONDERZOEK	231
BIJLAGE E	EXTERNE VEILIGHEID ONDERZOEK	231
BIJLAGE F	LANDSCHAPPELIJKE BEOORDELING	231
BIJLAGE G	NATUURTOETS	231

Samenvatting

i. Achtergrond

Vier burger coöperaties, verenigd in Amsterdam Wind, en bedrijven coöperatie NDSM Energie ontwikkelen een windpark in het gebied rondom de Noorder IJ-plas en op het Cornelis Douwesterrein¹. Het zoekgebied voor dit windpark is in Figuur 1 weergegeven.

Voordat de definitieve posities van de windturbines gekozen kunnen worden, is het van belang een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de milieueffecten. Daarvoor is dit milieueffectrapport (MER) opgesteld, waarin de milieueffecten van de beoogde ontwikkeling van 3 tot 5 windturbines in het projectgebied is onderzocht.

Figuur 1 Zoekgebied windenergie Noorder IJ-Plas/Cornelis Douwesterrein

ii. Beleidskader

De locatie Noorder IJ-plas & het Cornelis Douwesterrein past binnen het nationale beleid. Het initiatief draagt bij aan de doelstelling om in 2030 ten minste 35 TWh duurzame elektriciteitsopwekking op land te realiseren. De locatie past binnen de

¹ Het betreft Amsterdam Energie, De Windvogel, Energiecoöperatie Zuiderlicht, Onze Energie en NDSM Energie. De formele naam van de entiteit is Wind Ontwikkeling Amsterdam Noord B.V.

afspraken uit de Regionale Energiestrategie (RES) voor windenergie en de Windvisie van de gemeente Amsterdam. De gemeente Amsterdam heeft de locatie dan ook als voorkeursgebied voor windenergie aangemerkt. Het initiatief past tevens binnen het provinciale beleid, omdat hierin de afspraken uit de RES'en leidend zijn geworden.

iii. Onderzoekopstellingen

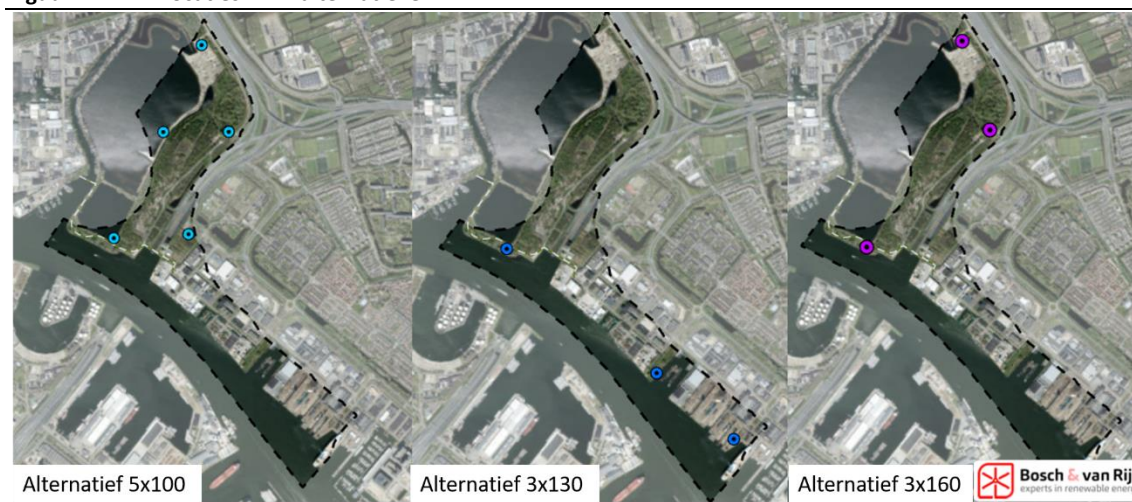
In het kader van dit projectMER zijn eerst drie onderzoekopstellingen onderzocht en beoordeeld. Deze opstellingen worden ook wel MER-alternatieven genoemd. De technische gegevens van deze MER-alternatieven zijn hieronder beschreven:

Tabel 1 Technische eigenschappen MER-alternatieven. Afmetingen in meters.

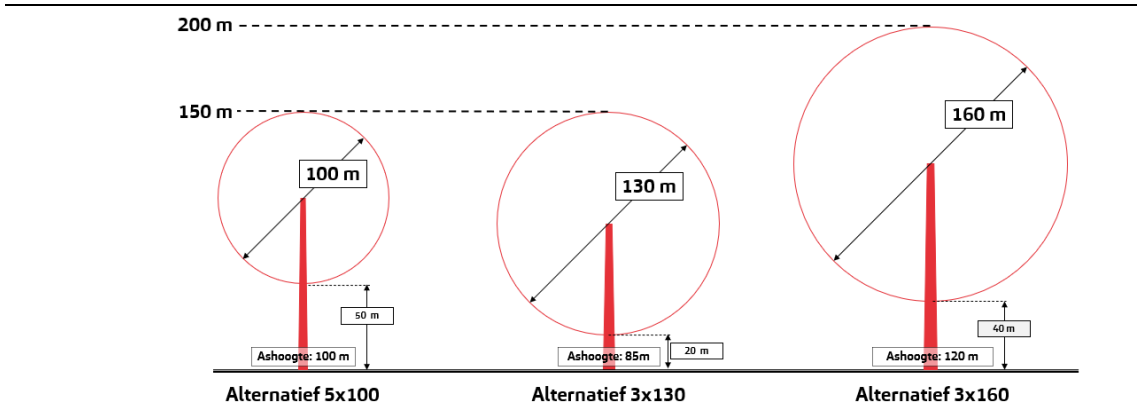
Alternatief	Omschrijving	Ashoogte	Rotordiameter	Tiphoogte
5x100	5 windturbines met rotordiameter van 100m langs de Noorder IJ-plas en A10	100	100	150
3x130	3 windturbines met rotordiameter van 130 meter langs het Noordzeekanaal	85	130	150
3x160	3 windturbines met een rotordiameter van 160 meter langs de Noorder IJ-plas	120	160	200

De windturbineposities van de MER-alternatieven zijn hieronder aangegeven.

Figuur 2 Locaties MER-alternatieven

Figuur 3 Schematische weergave van de afmetingen van de drie MER-alternatieven

iv. Effectbeoordeling MER-alternatieven

Van de drie MER-alternatieven en het voorkeursalternatief worden de effecten op de relevante milieuaspecten beschreven en beoordeeld. De milieueffecten zijn gegroepeerd naar de thema's: geluid, slagschaduw, gezondheid, bodem, water en archeologie, veiligheid, landschap, ecologie en energieopbrengst. Hieronder worden de resultaten per milieuthema kort samengevat. De effecten van het VKA worden beschreven in paragraaf v.

Geluid

Windturbines produceren geluid dat als 'zoevend' of 'zwiepend' kan worden ervaren. De exacte geluidbelasting neemt af met de afstand tot de windturbine maar is ook afhankelijk van andere factoren, zoals de mate waarin de omliggende bodem het geluid zal absorberen of reflecteren. Ter beoordeling van het milieueffect geluid is daarom een akoestisch onderzoek uitgevoerd, waarmee inzichtelijk is gemaakt hoeveel woningen binnen drie geluidscontouren (47 dB L_{den} , 45 dB L_{den} en 42 dB L_{den}) rondom de windturbines zijn gelegen. De geluidscontouren geven aan op welke afstand van de windturbines een bepaalde geluidbelasting zal optreden. Daarnaast is onderzocht bij hoeveel geluidgevoelige objecten de Vercammen curve wordt overschreden. Met de Vercammen curve wordt aangegeven of ernstige hinder als gevolg van laagfrequent geluid te verwachten is.

De onderzochte criteria voor het onderdeel geluid laten zien dat er voor alternatief 3x160 geen of beperkte sprake is van woningen binnen de onderzochte geluidscontouren waardoor op alle criteria sprake is van een neutraal effect. Voor alternatief 3x130 is slechts sprake van een beperkt negatief effect op twee van de onderzochte criteria. Voor alternatief 5x100 is er op elk onderzocht criteria sprake van een negatief of beperkt negatief effect op de omgeving. In paragraaf 4.2.1 staat benoemd wanneer de geluidbelasting als negatief, beperkt negatief of neutraal effect beoordeeld zijn.

Gezondheid

Doordat het geluid van windturbines bij omwonenden ernstige hinder tot gevolg kan hebben kan realisatie van het windpark gezondheidseffecten veroorzaken. Om deze gezondheidseffecten te beoordelen is het aantal ernstig gehinderden en de toename van de cumulatieve GES-score van geluidsgevoelige objecten berekend. Uit de berekening volgt dat de beoordelingscriteria een onderscheidend karakter² hebben tussen de drie onderzochte MER-alternatieven. Alternatief 3x130 veroorzaakt geen tot beperkte extra hinder, terwijl alternatief 5x100 een grote toename van gehinderden tot gevolg heeft. Bij alternatief 3x160 is sprake van een lichte toename van gehinderden.

Slagschaduw

Wanneer de wieken van een windturbine voor de zon bewegen kan bewegende slagschaduw ontstaan. Als slagschaduw op het raam van een woning valt kan dit als hinderlijk worden ervaren. Vooral de wisseling tussen wel en geen schaduw kan hinder opleveren.

Ter beoordeling van het milieueffect slagschaduw is daarom het aantal gevoelige objecten (zoals woningen) binnen de 1uur, 6uur en 10 uur contouren berekend (zowel absoluut als relatief). Hierbij is er een duidelijk onderscheidend karakter tussen alternatief 5x100 en alternatief 3x130. Op alle onderdelen scoort alternatief 5x100 'beperkt negatief' en alternatief 3x130 'negatief'. Voor alternatief 3x160 scoren sommige onderdelen 'beperkt negatief' en andere onderdelen 'negatief'.

Externe veiligheid

Het milieueffect externe veiligheid beschrijft de risico's voor personen en objecten veroorzaakt door een mogelijk ongeval bij de windturbines. De externe veiligheidseffecten van de MER-alternatieven zijn aan de hand van vijf criteria beoordeeld. Hierbij is gekeken naar de ligging van de windturbines ten opzichte van risicovolle installaties, buisleidingen en hoogspanningskabels, wegen, vaarwegen en spoorwegen. Daarnaast is de aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten en de lengte van (vaar)wegen waarbinnen risico's door afvallend ijs bestaan onderzocht.

Uit de beoordeling volgt dat elk van de onderzochte criteria een onderscheidend karakter heeft tussen de drie alternatieven. Alternatief 5x100 scoort van de drie alternatieven het gunstigst doordat twee criteria een 'negatief effect' scoren, één criteria een 'beperkt negatief effect' scoren en twee criteria een 'neutraal effect' scoren. Alternatief 3x130 en 3x160 scoren beide op drie criteria een 'negatief ef-

² Hiermee wordt bedoeld dat de score voor het beoordelingscriteria de verschillen in milieueffecten tussen de MER alternatieven goed laten zien.

fect'. Alternatief 3x130 scoort daarnaast op twee criteria een 'beperkt negatief effect' terwijl alternatief 3x160 op één criteria een 'beperkt negatief effect' en op één criteria een 'neutraal effect' scoort. In Tabel 32 staat omschreven wanneer de externe veiligheidseffecten negatief, beperkt negatief of neutraal scoren.

Naast bovengenoemde criteria is ook gekeken naar een helikopterroute van Amsterdam Heliport. Omdat de gebieden met hoogtebeperkingen, opgenomen in het luchthavenbesluit Amsterdam Heliport, volledig buiten het projectgebied zijn gelegen worden de wettelijke hoogtebeperkingen vanuit Amsterdam Heliport niet overschreden. Wel zijn de initiatiefnemers met het bevoegd gezag in gesprek over het effect van door de windturbines veroorzaakte turbulentie op de helikopters. Omdat de planologische beperkingen vanuit de helikopterroute voor de MER-alternatieven niet onderscheidend zijn is maakt de helikopterroute geen onderdeel uit van de beoordelingstabel voor externe veiligheid.

Bodem, water en archeologie

Bij de bouw van de windturbines zal nodig zijn bodem te roeren, die mogelijk verontreinigd is. Daarnaast kan realisatie van de windturbines effecten op de waterhuishouding in dijkveiligheid tot gevolg hebben. Om deze reden zijn de milieueffecten van het windpark op bodem, water en archeologie onderzocht.

Voor het onderdeel bodem geldt dat er één turbine uit alternatief 3x130 is gelegen in licht verontreinigd gebied, waardoor dit alternatief een beperkt negatieve score krijgt toegekend. De overige twee alternatieven hebben geen negatieve gevolgen op de bodemkwaliteit.

Door de aanleg van windturbinefunderingen, kraanopstelplaatsen, toegangswegen en transformatorhuizen neemt het verhard oppervlak toe. Bij alle onderzochte alternatieven is sprake van toename tot aan 5000 m². Hiervoor kan compensatie worden uitgevoerd. In geval van alternatief 5x100 en alternatief 3x160 is sprake van een voorgenomen windturbine positie binnen de waterkering en/of beschermingszone van de waterkering. Er is geen relatie tussen de beoogde windturbines en de grondwaterkwaliteit.

Voor het gehele plangebied geldt dat er geen trefkans op archeologische sporen is. Dit criteria heeft geen onderscheidend karakter tussen de onderzochte alternatieven.

Landschap

Binnen het milieuthema 'landschap' worden de effecten het windpark op de beleving van de buitenomgeving beschreven.

Voor het onderdeel landschap is getoetst aan een vijftal onderwerpen: Invloed op de landschappelijke structuur, herkenbaarheid, zichtbaarheid, samenhang met overige (stads)parken en obstakelverlichting. De effecten van de windturbineopstellingen op het landschap worden getoetst aan de hand van de landschappelijke beschrijving van het projectgebied en de directe omgeving hiervan.

Het alternatief 3x160 scoort relatief gezien het slechtst doordat deze met zijn hoogte meer invloed heeft op de omgeving en vanuit een grotere omgeving zichtbaar is en daarmee meer invloed heeft op de kwaliteiten van het omliggende landschap.

De herkenbaarheid scoort het minst bij alternatief 5x100 doordat de 5 windturbines een minder herkenbare opstelling vormen dan de andere twee alternatieven van 3 windturbines. Alternatief 3x130 scoort het beste van de drie onderzochte alternatieven.

Ecologie

Met het milieuthema 'ecologie' wordt het effect van de windturbines op soorten en natuurgebieden omschreven.

Ten behoeve van de ecologische beoordeling is een natuurtoets uitgevoerd door Waardenburg Ecology (maart 2023) voor het bepalen van de effecten op beschermde gebieden (Natura 2000) en beschermde soorten. In dit rapport worden de effecten van de verschillende alternatieven beschreven. Hierbij is rekening gehouden met de Wet natuurbescherming en natuurbeleid en is onderzocht hoe de bouw en het gebruik van de geplande windturbines zich verhoudt tot:

- Natura 2000-gebieden (Hoofdstuk 2 van de Wnb);
- beschermde soorten (Hoofdstuk 3 van de Wnb);
- het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- het provinciaal en gemeentelijk natuurbeleid.

Op de (gemeentelijke) hoofdgroenstructuur is er sprake van negatieve milieueffecten voor alle alternatieven, op alternatief 3x130 is dit een 'beperkt negatief' effect, voor alternatief 5x100 en alternatief 3x160 is dit 'negatief'. De voorgestelde MER-alternatieven liggen niet in overige beschermde gebieden. Wel gebruikt de smient, aanwezig in naburige Natura 2000 gebieden, de Noorder-IJ-plas als slaapplek. Op basis van de verwachte aanvaringsslachtoffers scoren alternatieven 5x100 en 3x160 hier 'beperkt negatief'.

Voor beschermde soorten scoren alle alternatieven minimaal een 'beperkt negatieve score', er zijn daarbij aanvaringsslachtoffers te verwachten maar geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding. Voor vogels bij alternatief 3x130 is er sprake van een 'negatieve' beoordeling waarbij negatieve effecten op staat van instandhouding niet uitgesloten zijn.

Energieopbrengst

Op basis van het lokale windaanbod en technische eigenschappen van windturbines is de verwachte elektriciteitsopbrengst berekend. Onderstaande tabel toont de verwachte netto jaarproductie van de MER-alternatieven:

Tabel 2	Verwachte netto jaaropbrengst (exclusief mitigatie)			
		5x100	3x130	3x160
	Bruto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	8.157	11.218	21.116
	Netto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	7.097	9.759	18.371
	Aantal windturbines	5	3	3
	Verwachte netto jaarproductie gehele opstelling (MWh/jaar)	35.484	29.278	55.112

Conclusie effectbeoordeling

De milieueffecten zijn elk aan de hand van een aantal beoordelingscriteria gescoord op een vijfpuntsschaal. De resultaten zijn in de volgende tabel samengevat. Nadere toelichting is te vinden in Hoofdstuk 4 (voor de MER-alternatieven).

Milieuthema/beoordelingscriterium	Alternatief		
	5x100	3x130	3x160
Energieopbrengst			
Productie elektriciteit in GWh/jr	+	+	++
Vermeden emissies	+	+	++
Geluid			
Aantal woningen binnen 42 dB Lden-contour	--	-	0
Aantal woningen binnen 45 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal woningen binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal woningen/GWh/jr binnen 42 dB Lden-contour	-	-	0
Aantal woningen/GWh/jr binnen 45 dB Lden-contour	-	0	0
Aantal woningen/GWh/jr binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal gel. gev. obj. met overschrijding Vercammen-curve	--	0	0
Gezondheid			
Toename aantal ernstig gehinderden	--	-	-
Toename van GES-score ≤5 naar GES-score 6 of hoger	--	0	-
Slagschaduw			
Absoluut – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--
Absoluut – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-
Absoluut – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-
Relatief – aantal woningen binnen 1 u-contour per GWh/jr	-	--	-
Relatief – aantal woningen binnen 6 u-contour per GWh/jr	-	-	-
Relatief – aantal woningen binnen 10 u-contour per GWh/jr	-	--	-
Cumulatief – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--
Cumulatief – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-
Cumulatief – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-
Externe veiligheid			
(Beperkt) Kwetsbare objecten	--	--	0
Risicovolle installaties	0	--	-
Buisleidingen en hoogspanningsleidingen	--	-	--
Wegen, waterwegen en spoorwegen	-	--	--
Afvallend ijs	0	-	--
Landschap			
Invloed op de landschappelijke structuur	-	0	-
Herkenbaarheid van de opstelling	--	0	-
Zichtbaarheid	-	-	--
Landschappelijke samenhang met andere windparken	--	-	--
Obstakelverlichting	-	-	-
Ecologie			
Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	-	0	-
Effecten op beschermde gebieden: Natuurnetwerk Nederland	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	--	-	--
Effecten op beschermde soorten: vogels	-	--	-
Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	-	-	-
Effecten op beschermde soorten: andere soorten	-	-	-
Overige thema's			
Bodem - Ligging t.o.v. verontreinigde grond	0	-	0
Water - effect op Waterhuishouding	0	0	0
Water - Effect op Waterkering	-	0	-
Water - effect op KRW-gebied	0	0	0
Verharding oppervlak	-	-	-
Archeologie - Ligging t.o.v. vindplaatsen	0	0	0

v. Effectbeoordeling VKA

Totstandkoming VKA

Middels de milieuonderzoeken t.b.v. dit MER is inzicht verkregen in de milieuaspecten per opstellingsalternatief. Met deze kennis is een optimalisatie uitgevoerd om tot een voorkeursalternatief (VKA) te komen. Hierbij hebben tevens de volgende aspecten een belangrijke rol gespeeld:

- Uitkomsten milieueffecten Mer-alternatieven
- Harde ruimtelijke belemmeringen ingegeven vanuit de overlegpartners
- Maatschappelijk belang van toekomstige woningbouw in de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Landsmeer en Oostzaan.
- Beschikbare gronden

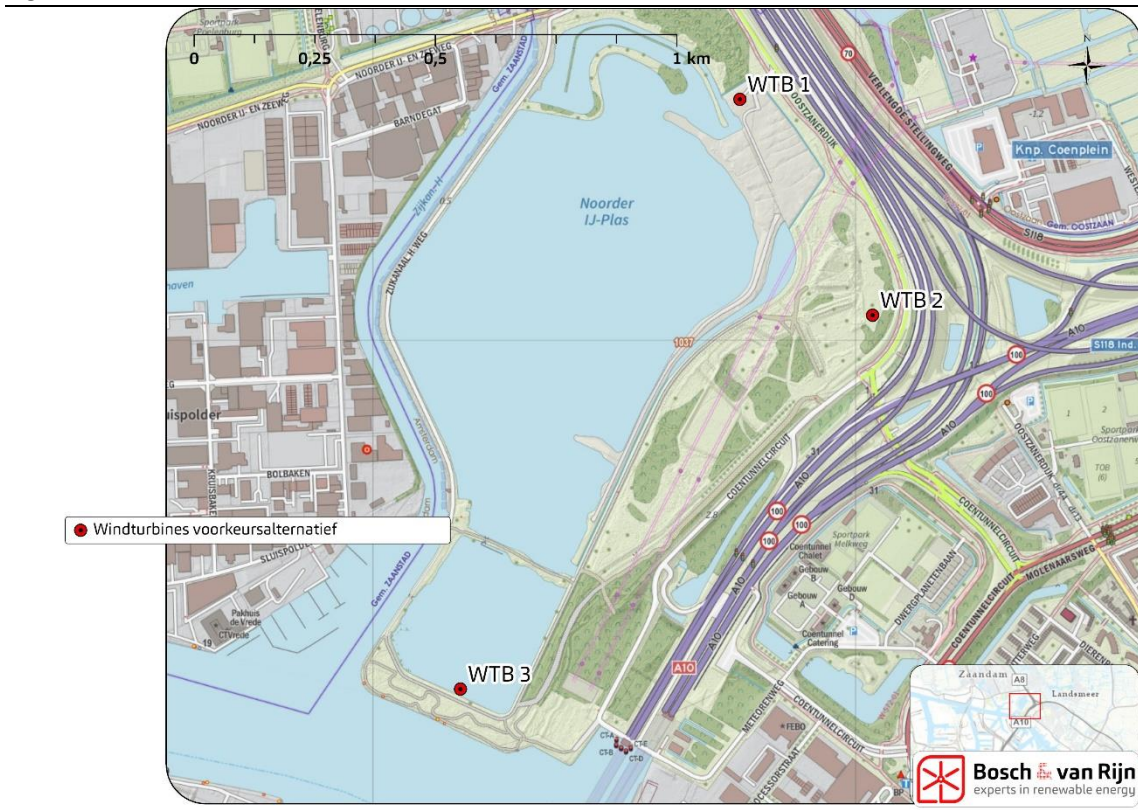
Bij het VKA is gekozen voor een opstelling van drie windturbines, waarvan twee met een maximale tiphoogte van 200 meter en één met een maximale tiphoogte van 150 meter. Het VKA is sterk overeenkomstig met opstellingsalternatief 3x160, met aanpassing van de tiphoogte van windturbine 2.

Op basis van de uitgevoerde milieuonderzoeken kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het aantal windturbines heeft een groter effect op de geluidsbelasting dan de hoogte/omvang van de windturbines; daarnaast produceren de hogere windturbines (fors) meer duurzame energie dan de lagere windturbines
- Er zijn verschillen tussen alternatieven te zien in aantallen bewoners die mogelijk gehinderd worden door geluid. Hinder door slagschaduw is voor een deel regelbaar door afspraken over stilstand te maken. Het aantal mogelijk gehinderde bewoners door (cumulatief) geluid, speelt een rol in de keuze i.v.m. gezondheid.
- Vanwege de te verwachte geluidshinder voor omwonenden en het te verwachten ecologische effect is gekozen om positie 3 niet verder mee te nemen in het VKA.
- Positie 5 is niet verder meegenomen in het VKA vanwege de te verwachten geluidshinder voor omwonenden. Ook heeft Rijkswaterstaat hier grondposities welke zij voor andere doeleinden dan de opwek van duurzame energie zullen inzetten.
- Toekomstige woningbouw in de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Landsmeer en Oostzaan is een groot maatschappelijk belang om rekening mee te houden.
- Positie 6 is niet verder meegenomen in het VKA omdat deze positie gelegen is binnen het plangebied op het Cornelis Douwesterrein waarin woningbouw is voorzien.
- Positie 7 is niet verder meegenomen in het VKA omdat de te verwachten effecten op het gebied van externe veiligheid niet te mitigeren zijn. Daarnaast heeft Damen hier grondposities die zij voor andere doeleinden willen inzetten.

Met bovenstaande informatie is het voorkeursalternatief vastgesteld, zoals te zien in Figuur 4.

Figuur 4 Locaties voorkeursalternatief

Naast de keuze in opstelling is ook een keuze in bandbreedte voor de afmetingen van de windturbines gemaakt. Op dit moment kan nog geen turbinetype gekozen worden. Er wordt een bandbreedte in afmetingen onderzocht om zo in de uitvoeringsfase keuze te hebben in leveranciers van turbines.

Tabel 3 Afmetingen windturbines 1 en 3 VKA in meters (bandbreedte)

	Minimaal	Maximaal
Ashoogte	110	140
Rotordiameter	125	165
Tiphoogte	-	200

Tabel 4 Afmetingen windturbine 2 VKA in meters (bandbreedte)

	Minimaal	Maximaal
Ashoogte	84	100
Rotordiameter	110	131
Tiphoogte	-	150

Geluid

De onderzochte criteria voor het onderdeel geluid laten zien dat er voor het VKA onder geen of beperkte sprake is van geluidsgevoelige objecten binnen een van de onderzochte geluidscontouren (47 dB L_{den} , 45 dB L_{den} en 42 dB L_{den}). Hierdoor is er bij het VKA onder sprake van een 'neutrale' score op alle criteria. Bij het VKA boven is slechts sprake van een lichte overschrijding op drie van de onderzochte criteria.

Gezondheid

De effecten op de gezondheid zijn berekend op basis van ernstig gehinderden en de cumulatieve GES-scores van geluidsgevoelige objecten. Zowel VKA onder als boven veroorzaken beperkte extra hinder en scores op beide criteria 'beperkt negatief'.

Slagschaduw

Voor het onderdeel slagschaduw is gekeken naar het aantal gevoelige objecten (zowel absoluut als relatief) binnen de 1uur, 6uur en 10uur contouren. Voor de absolute 1-uur contour en cumulatieve 1-uur contour is bij VKA 'boven' sprake van een 'negatieve' beoordeling, voor de overige beoordeelde criteria is er een 'beperkt negatieve' beoordeling. Voor VKA 'onder' is alleen sprake van een 'negatieve' beoordeling bij de cumulatieve 1-uurs contour. De relatieve 6 en 10 uren contour scoren 'neutraal'. Alle overige criteria scoren 'beperkt negatief'.

Het aantal gevoelige objecten die slagschaduw ontvangen ligt in VKA onder lager dan in alle van de onderzochte MER-alternatieven. VKA boven scoort beter dan twee van de drie MER-alternatieven.

Externe veiligheid

Voor het onderdeel externe veiligheid geldt dat voor het VKA een worst-case benadering (VKA boven) is onderzocht. Er zijn in totaal vijf criteria onderzocht voor de drie alternatieven. Het gaat hierbij om de ligging ten opzichte van risicovolle installaties, buisleidingen en hoogspanningskabels, wegen, vaarwegen en spoorwegen. Daarnaast is gekeken naar de aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten en de lengte van (vaar)wegen waarbinnen risico's door ijsafval bestaan.

Op twee van deze onderdelen scoort het VKA 'beperkt negatief', te weten voor risicovolle installaties en voor wegen, vaarwegen en spoorwegen. Op de drie overige onderzochte criteria is er sprake van een 'neutrale' score. In Tabel 32 staat omschreven wanneer de externe veiligheidseffecten negatief, beperkt negatief of neutraal scoren.

Bodem, water & archeologie

Voor het onderdeel bodem geldt dat er geen windturbine uit het VKA is gelegen in verontreinigd gebied.

Door de aanleg van windturbinefunderingen, kraanopstelplaatsen, toegangswegen en transformatorhuizen neemt het verhard oppervlak toe. Bij het VKA is sprake van toename tot aan 5000m², hiervoor kan compensatie worden uitgevoerd. In het VKA is sprake van een voorgenomen windturbine positie binnen de waterkering en/of beschermingszone van de waterkering. Er is geen relatie tussen de beoogde windturbines en de grondwaterkwaliteit.

Voor het gehele plangebied geldt dat er geen trefkans op archeologische sporen is. Dit criteria heeft geen onderscheidend karakter tussen de onderzochte alternatieven.

Landschap

Binnen het milieuthema 'landschap' worden de effecten het windpark op de beleving van de buitenomgeving beschreven.

Voor het onderdeel landschap is getoetst aan een vijftal onderwerpen: Invloed op de landschappelijke structuur, herkenbaarheid, zichtbaarheid, samenhang met overige (stads)parken en obstakelverlichting. De effecten van de windturbineopstellingen op het landschap worden getoetst aan de hand van de landschappelijke beschrijving van het projectgebied en de directe omgeving hiervan.

Het VKA scoort licht negatief tot negatief doordat deze met zijn hoogte invloed heeft op de omgeving en vanuit een grotere omgeving zichtbaar is en daarmee meer invloed heeft op de kwaliteiten van het omliggende landschap.

De invloed op de landschappelijke structuur, herkenbaarheid van de opstelling en obstakelverlichting scoren licht negatief doordat deze niet gelijk loopt aan landschappelijke structuren, een matig herkenbare opstelling heeft en het minimale aantal; obstakelverlichting nodig heeft.

Op zichtbaarheid en landschappelijke samenhang met andere windparken scoort het VKA negatief omdat de opstelling vanuit veel plekken zichtbaar zal zijn en niet aansluit op bestaande windturbines.

Ecologie

Met het milieuthema 'ecologie' wordt het effect van de windturbines op soorten en natuurgebieden omschreven.

Ten behoeve van de ecologische beoordeling is een natuurtoets uitgevoerd door Waardenburg Ecology (maart 2023) voor het bepalen van de effecten op beschermde gebieden (Natura 2000) en beschermde soorten. In dit rapport worden de effecten van de verschillende alternatieven beschreven. Hierbij is rekening gehouden met de Wet natuurbescherming en natuurbeleid en is onderzocht hoe de bouw en het gebruik van de geplande windturbines zich verhoudt tot:

- Natura 2000-gebieden (Hoofdstuk 2 van de Wnb);
- beschermde soorten (Hoofdstuk 3 van de Wnb);
- het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- het provinciaal en gemeentelijk natuurbeleid.

Op de (gemeentelijke) hoofdgroenstructuur is er sprake van negatieve milieueffecten voor het VKA. Het VKA ligt niet in overige beschermde gebieden. Wel gebruikt de smient, aanwezig in naburige Natura 2000 gebieden, de Noorder-IJ-plas als slaapplek. Op basis van de verwachte aanvaringsslachtoffers scoort het VKA 'beperkt negatief'.

Voor beschermde soorten scoort het VKA een 'beperkt negatieve score', er zijn daarbij aanvaringsslachtoffers te verwachten maar geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding.

Energieopbrengst

Op basis van het lokale windaanbod en technische eigenschappen van windturbines is de verwachte elektriciteitsopbrengst berekend. Onderstaande tabellen toont de verwachte netto jaarproductie van het VKA boven en onder:

Tabel 5

Verwachte netto jaaropbrengst voorkeursalternatief boven

	WTB 1 en 3	WTB 2
Bruto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	21.068	12.463
Netto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	18.329	10.843
Aantal windturbines	2	1
Verwachte netto jaarproductie gehele opstelling (MWh/jaar)	47.502	

Tabel 6

Verwachte netto jaaropbrengst voorkeursalternatief onder

	WTB 1 en 3	WTB 2
Bruto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	12.883	7.620
Netto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	11.208	6.630
Aantal windturbines	2	1
Verwachte netto jaarproductie gehele opstelling (MWh/jaar)	29.046	

Conclusie effectbeoordeling

De milieueffecten zijn elk aan de hand van een aantal beoordelingscriteria gescoord op een vijfpuntsschaal. De resultaten zijn in de volgende tabel samengevat. Nadere toelichting is te vinden in Hoofdstuk 4 (voor de MER-alternatieven) en Hoofdstuk 6 (voor het voorkeursalternatief).

Milieuthema/beoordelingscriterium	Alternatief			VKA Onder	VKA Boven
	5x100	3x130	3x160		
Energieopbrengst					
Productie elektriciteit in GWh/jr	+	+	++	+	++
Vermeden emissies	+	+	++	+	++
Geluid					
Aantal woningen binnen 42 dB Lden-contour	--	-	0	0	-
Aantal woningen binnen 45 dB Lden-contour	--	0	0	0	-
Aantal woningen binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0	0	-
Aantal woningen/GWh/jr binnen 42 dB Lden-contour	-	-	0	0	0
Aantal woningen/GWh/jr binnen 45 dB Lden-contour	-	0	0	0	0
Aantal woningen/GWh/jr binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0	0	0
Aantal gel. gev. obj. met overschrijding Vercammen-curve	--	0	0	0	0
Gezondheid					
Toename aantal ernstig gehinderden	--	-	-	-	-
Toename van GES-score ≤5 naar GES-score 6 of hoger	--	0	-	-	-
Slagschaduw					
Absoluut – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--	2936	5430
Absoluut – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-	343	840
Absoluut – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-	64	338
Relatief – aantal woningen binnen 1 u-contour per GWh/jr	-	--	-	101	114
Relatief – aantal woningen binnen 6 u-contour per GWh/jr	-	-	-	12	18
Relatief – aantal woningen binnen 10 u-contour per GWh/jr	-	--	-	2	7
Cumulatief – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--	3254	5557
Cumulatief – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-	348	868
Cumulatief – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-	67	342
Externe veiligheid					
(Beperkt) Kwetsbare objecten	--	--	0	0	
Risicovolle installaties	0	--	-	-	
Buisleidingen en hoogspanningsleidingen	--	-	--	0	
Wegen, waterwegen en spoorwegen	-	--	--	-	
Afvallend ijs	0	-	--	0	
Landschap					
Invloed op de landschappelijke structuur	-	0	-	-	-
Herkenbaarheid van de opstelling	--	0	-	-	-
Zichtbaarheid	-	-	--	--	--
Landschappelijke samenhang met andere windparken	--	-	--	--	--
Obstakelverlichting	-	-	-	-	-
Ecologie					
Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	-	0	-	-	-
Effecten op beschermde gebieden: Natuurnetwerk Nederland	0	0	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	0	0	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	--	-	--	--	--
Effecten op beschermde soorten: vogels	-	--	-	-	-
Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	-	-	-	-	-
Effecten op beschermde soorten: andere soorten	-	-	-	-	-
Overige thema's					
Bodem - Ligging t.o.v. verontreinigde grond	0	-	0	0	0
Water - effect op Waterhuishouding	0	0	0	0	0
Water - Effect op Waterkering	-	0	-	-	-
Water - effect op KRW-gebied	0	0	0	0	0
Verharding oppervlak	-	-	-	-	-
Archeologie - Ligging t.o.v. vindplaatsen	0	0	0	0	0

vi. Leemten in kennis

Op dit moment is nog niet bekend welk type windturbine de voorkeur van de initiatiefnemer zal hebben. In het MER is – voor de alternatievenvergelijking – uitgegaan van realistische typen turbines. Het VKA bestaat uit een bandbreedte, met een onder- en bovengrens. Nadat er definitief is gekozen voor een windturbine-type, zullen de te verwachten effecten voor de onderdelen geluid, slagschaduw en externe veiligheid opnieuw berekend en geanalyseerd worden. Deze effecten zullen zich in ieder geval bevinden binnen de, in dit MER onderzochte, minimale en maximale effecten (bandbreedte) van het VKA.

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vier burger coöperaties, verenigd in Amsterdam Wind, en bedrijven coöperatie NDSM Energie ontwikkelen een windpark in het gebied rondom de Noorder IJ-plas en op het Cornelis Douwesterrein. Dit gebied is al meer dan tien jaar in beeld voor windenergie en ook als zodanig opgenomen in de Regionale Energiestrategie (RES).

Alvorens definitieve posities, aantal en hoogte, te kiezen voor de te ontwikkelen windturbines is het van belang een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de milieu-effecten. Dit wordt gedaan aan de hand van een beoordeling van verschillende opstellingen (ook wel MER-alternatieven genoemd). Deze beoordeling vindt plaats in dit milieueffectrapport (MER), dat een noodzakelijk³ onderdeel van de vergunning-procedure is.

De onderzochte MER-alternatieven zijn verspreid over de RES-zoekgebieden Noorder IJ-plas en Cornelis Douwesterrein (zie onderstaande figuur voor de ligging van het onderzoeksgebied).

Figuur 5 Onderzoeksgebied.

³ Formeel is er sprake van een m.e.r.-beoordelingsplicht, maar na een ingediende motie in de gemeente Amsterdam is gekozen om direct een milieueffectrapport op te stellen.

1.2 Doel milieueffectrapportage

Het doel van het milieueffectrapport is het vooraf bieden van informatie over de milieueffecten van een voornemen, in dit geval de ontwikkeling van windenergie, zodat deze milieu-informatie een volwaardige rol kan spelen in de besluitvorming.

MER en m.e.r.

Milieueffectrapportage (afkorting m.e.r.) brengt de milieugevolgen van een besluit in beeld, voordat het besluit genomen wordt. De afkorting m.e.r. wordt gehanteerd bij aanduiding van de procedure. De onderzoeksresultaten worden gepubliceerd in het milieueffectrapport (MER).

1.2.1 *Juridisch kader*

De activiteit 'de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark met een gezamenlijk vermogen van 15 MW of meer' is opgenomen als activiteit 22.2 in lijst D van het Besluit m.e.r. Dat betekent dat in het kader van een vergunningaanvraag beoordeeld moet worden of er belangrijke nadelige gevolgen op het milieu kunnen zijn (de zogenaamde m.e.r.-beoordeling). Door een ingediende motie in de gemeente Amsterdam is besloten direct een project-m.e.r. te doorlopen en geen m.e.r.-beoordeling uit te voeren. Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft mandaat van de provincie Noord-Holland gekregen om als bevoegd gezag op te treden.

De uitgebreide voorbereidingsprocedure (zie afdeling 3.4 Awb en hoofdstuk 3 Wabo) biedt de mogelijkheid om, voor het verlenen van 'ruimtelijke toestemming', een projectprocedure te volgen door middel van de omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan.

1.3 Advies notitie reikwijdte en detailniveau

De notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) had als doel belanghebbenden te informeren over de beoogde plannen ten aanzien van het windpark. Daarnaast zijn met de NRD de te beschouwen milieuaspecten en te onderzoeken alternatieven vermeld. In de NRD was beschreven waarom een milieueffectrapportage (m.e.r.) wordt uitgevoerd en wat er in het m.e.r. onderzocht gaat worden. Het bevoegd gezag (de provincie Noord-Holland) heeft de NRD en de hierop ingediende zienswijzen van derden gebruikt voor het opstellen van een advies over de reikwijdte en het detailniveau voor het opstellen van het MER.

De NRD heeft vanaf 13 december 2021 tot en met 10 februari 2022 ter inzage gelegen. Op basis van de ingediende zienswijzen is een nota van beantwoording NRD

opgesteld. Hierin is aangegeven welke punten uit de zienswijzen de m.e.r. betrokken zullen worden. Tevens zijn betrokken bestuursorganen geraadpleegd over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.

Het bevoegd gezag (de provincie Noord-Holland) heeft de NRD en de hierop ingediende zienswijzen van derden gebruikt voor het opstellen van een advies over de NRD en voor het opstellen van het MER.

Figuur 6 Manier waarop de NRD zich verhoudt tot het MER.

1.4 Leeswijzer

Samenvatting	H0
Inleiding	H1
Locatiekeuze & Projectgeschiedenis	H2
MER-alternatieven	H3
Effectbeoordeling	H4
Stadsontwikkelingen	H5
Voorkeursalternatief	H6
Afsluitende hoofdstukken	H7 t/m 9
Bijlagen	

De effectbeoordeling is het belangrijkste deel van het MER: dit hoofdstuk beoordeelt en vergelijkt de MER-alternatieven op alle milieuthema's.

Na keuze van een voorkeursalternatief wordt ook deze opstelling beoordeeld en met de MER-alternatieven vergeleken in hoofdstuk 6.

Hoofdstuk 2 Locatiekeuze

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk zet uiteen hoe op deze locatie windenergie tot stand is gekomen. Het project Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein is een concreet project voor windenergie op land. De totstandkoming van het project is hieronder nader uitgewerkt. De beoogde locatie sluit aan bij zowel nationaal, provinciaal, regionaal en gemeentelijk beleid. In dit hoofdstuk wordt de locatiekeuze toegelicht door de locatie in context met het (ruimtelijk) beleid voor windenergie te beschrijven. In dit MER is een beknopte samenvatting van de relevante beleidsstukken beschreven. In de bijbehorende Ruimtelijk Onderbouwing van het voornemen wordt hier dieper op ingegaan.

2.2 Projectgeschiedenis

Het initiatief is gestart door Onze Energie en kent een lange historie. Zie ook hun website: <https://onzeenergie.nl/de-cooperatie/>. In 2007 heeft de stichting 'Mijn CO2 Spoor' het initiatief genomen om handtekening van Noorderlingen op te halen om windenergie mogelijk te maken. Tijdens de Milieuweek in september 2007 zijn de handtekeningen aangeboden aan de gemeente. Het burgerinitiatief is daarna besproken in de stadsdeelcommissie en raad. Hier is uit voortgekomen dat het stadsdeel medewerking ging verlenen aan het burgerinitiatief met de plaatsing van windmolens op haar grondgebied. Stadsdeel heeft daarna medewerking verleend door onder andere onderzoek te doen naar mogelijke locaties voor windenergie. In 2009 is het Klimaatplan opgesteld waarin de plannen voor o.a. windenergie staan het burgerinitiatief Onze Energie met hun plannen ook wordt genoemd.

Hierna werd een intentieverklaring tussen de energiecoöperatie en de gemeente Amsterdam getekend, waarna de eerste onderzoeken plaats vonden om de meest kansrijke locaties voor windenergie in Amsterdam-Noord in kaart te brengen. In de jaren 2010 – 2013 werd de Windvisie Amsterdam opgesteld en vastgesteld, waarin wordt aangegeven welke gebieden als geschikt, minder geschikt en/of ongeschikt voor windturbines worden aangemerkt. Het gebied rond de Noorder IJ-plas is hierbij aangemerkt als een ruimtelijk gewenst en kansrijk gebied voor windenergie.

In 2013 werd voor het plaatsen van windturbines in Amsterdam-Noord een combi-MER⁴ opgesteld. Dit rapport betreft een milieueffectrapportage bestaande uit twee delen, het planMER en projectMER. In het, vigerende, planMER zijn diverse zoekgebieden in Amsterdam-Noord vergeleken op geschiktheid voor de plaatsing van windturbines. Uit dit deel is gebleken dat de aangrenzende locaties Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein goed scoren, omdat deze locaties een groot potentieel op te stellen vermogen hebben met relatief weinig negatieve milieueffecten. In het projectMER zijn voor deze gekozen locaties de milieueffecten voor een drietal inrichtingsalternatieven onderzocht en is een voorkeursalternatief opgesteld.

⁴ Milieueffectrapportage, Windturbines Amsterdam-Noord, CombinatieMER, april 2013.

In 2014 werd de bestemmingsplanwijziging vastgesteld en de omgevingsvergunning voor een windpark bestaande uit drie windturbines afgegeven.

Echter werd in datzelfde jaar de Provinciale Verordening Ruimte Noord-Holland gewijzigd. Hierin is opgenomen dat de ontwikkeling van windturbines alleen via een afwijking van het bestemmingsplan (ex. artikel 2.1 lid 1 onder c Wabo) mogelijk kon worden gemaakt. Hierdoor volgde in 2014 een reactieve aanwijzing van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De Gemeente Amsterdam is tegen deze aanwijzing ingegaan, maar werd door de Raad van State in het ongelijk gesteld. In december 2015 werd de vergunning en het bestemmingsplan door Raad van State vernietigd.

In 2015 zijn wederom aanvullende regels voor windturbines opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening door de provincie Noord-Holland. Het project kon destijds niet voldoen aan deze regels, waardoor het opnieuw stil kwam te liggen.

In 2016 is er een actualisatie van het MER Windturbines Amsterdam-Noord opgesteld. Deze oplegnotitie is een aanvulling op het oorspronkelijk opgestelde MER en gaat in op deelgebied Noorder IJ-plas. De actualisatie heeft plaatsgevonden in het kader van de voorbereiding van een omgevingsvergunningaanvraag voor afwijken van het bestemmingsplan voor deelgebied Noorder IJ-plas. De eerste partiële herziening bestemmingsplan Cornelis Douwesterrein II (Windturbines) maakt de realisatie van windturbines mogelijk ter plaatse van het Cornelis Douwesterrein.

In juni 2019 werd de doelstelling van het Klimaatakkoord om 35 TWh duurzame elektriciteit op land op te wekken uitgesproken. Om dit doel te halen, werden wijzigingen in het provinciale beleid verwacht en werd gestart met de regionale energiestrategieën (RES). Via de uitvoering van regionale energiestrategieën (RES) wordt per regio invulling gegeven aan de doelstelling.

Gemeente Amsterdam maakt onderdeel uit van de RES-regio Noord Holland Zuid (NHZ). In het kader van de RES 1.0 NHZ zijn de Noorder IJ-plas en het Cornelis Douwesterrein opnieuw als zoekgebied voor windenergie in beeld gekomen. In de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 werd het gebied aangewezen tot 'herstructureringsgebied windturbines binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA)', waarbinnen de realisatie van windturbines mogelijk wordt gemaakt. Met de provinciale wijziging zijn de door de provincie gestelde bovenwettelijke eisen aan het plaatsen van windturbines voor de RES-zoekgebieden vervallen, zie paragraaf 2.4. Verder werd het Ruimtelijk Toetsingskader Noorder IJ-plas in 2021 vastgesteld door het College van de gemeente Amsterdam, zie paragraaf 2.5.

Door bovengenoemde vorderingen hebben vier burger-energiecoöperaties ('Amsterdam Wind') tezamen met bedrijvenscoöperatie NDSM Energie de samenwerking weder opgepakt. De energiecoöperaties hebben zich bij de gemeente Amsterdam gemeld als initiatiefnemers voor het ontwikkelen van windturbines in het zoekgebied Noorder IJ-plas en Cornelis Douwesterrein. Dit resulteerde in een hernieuwde intentieovereenkomst tussen initiatiefnemers en de gemeente Amsterdam, getekend in de zomer van 2020.

De energiecoöperaties maakten het initiatief kenbaar via twee digitale bewoners-bijeenkomsten en schreven in de maanden daarna een participatieplan. Het participatieplan beschrijft de wijze waarop initiatiefnemers met de omgeving in dit gebied tot een plan voor windenergie willen komen en is gepresenteerd en toegelicht bij een bewonersbijeenkomst in november 2020. Het participatieplan is aan de gemeente voorgelegd in april 2021 en door het College vastgesteld in mei 2021. Initiatiefnemers zijn in juni 2021 gestart met de uitvoering van het participatieplan in de vorm van omgevingsberaden.

2.3 Afweging op basis van regionaal beleid

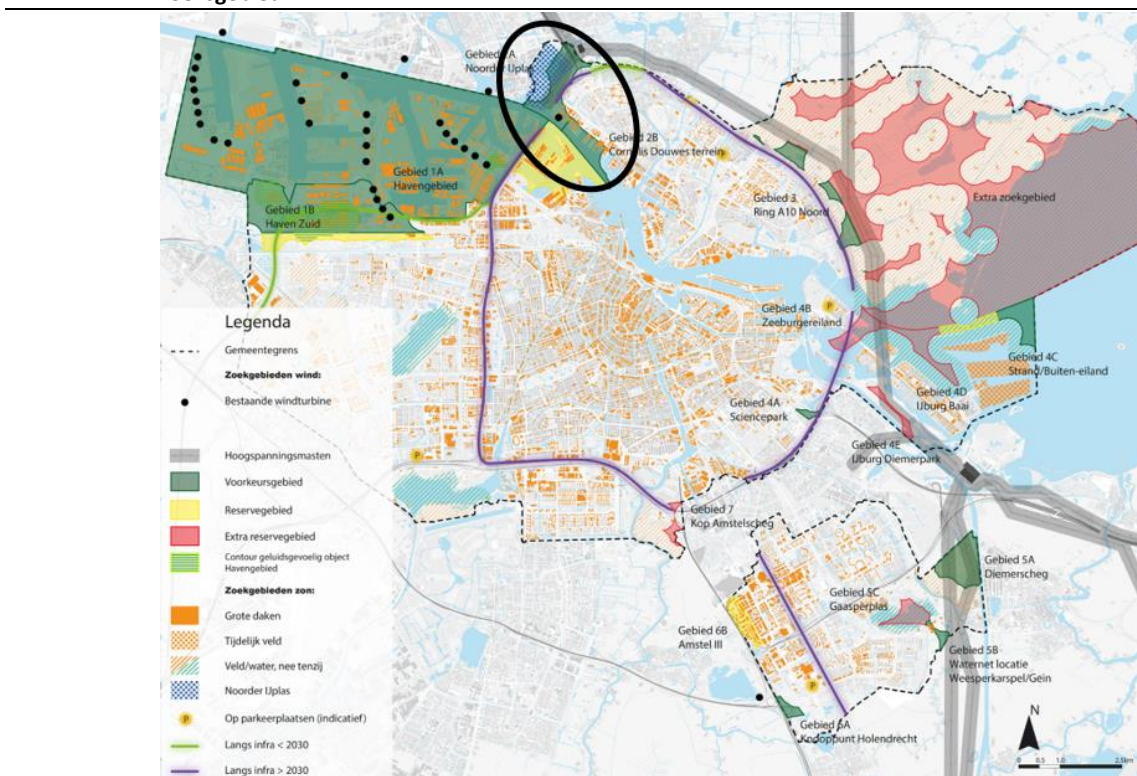
Als onderdeel van het RES-proces in de regio Noord-Holland Zuid⁵ heeft de gemeenteraad van Amsterdam op 27 mei 2021 ingestemd met de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. Gemeente Amsterdam heeft hierin een bod gedaan om in 2030 in totaal 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken, waarvan ten minste 127 MW opgesteld vermogen windenergie. Om deze ambitie te behalen zijn windzoekgebieden aangewezen in de RES 1.0 NHZ. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen drie soorten gebieden, namelijk voorkeursgebieden, reservegebieden en extra reservegebieden.

De voorkeursgebieden zijn gebieden waar zo spoedig mogelijk medewerking onder voorwaarden dient te worden verleend aan initiatiefnemers. De reservegebieden worden ingezet als de ambitie niet kan worden gerealiseerd in de voorkeursgebieden. De extra reservegebieden worden als laatste ingezet als de ambitie niet kan worden gerealiseerd in de voorkeursgebieden en reservegebieden.

Het voorgenomen projectgebied, Noorder IJ-plas en Cornelis Douwesterrein, ligt in een voorkeursgebied voor windenergie, zie Figuur 7.

⁵ De betrokken overheden die dit in de RES Noord-Holland Zuid samen organiseren zijn: De 29 gemeenten in Noord-Holland Zuid, provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier Hoogheemraadschap van Rijnland, Waterschap Amstel-, Gooi en Vecht.

Figuur 7 Zoekgebieden voor zonne- en windenergie (bron: RES 1.0 NHZ). Zwarte omlijning toont het onderzoeksgebied.

2.4 Afweging op basis van provinciaal beleid

De provincie heeft in de Omgevingsverordening Noord Holland 2020 aangegeven dat een ruimtelijk plan voor zon of wind enkel ter plaatse van het werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon RES 1.0 kan voorzien in het bouwen, vervangen of opschalen van een of meer windturbines met een rotordiameter groter dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter (Artikel 6.27). Hierbij geeft de provincie mee dat a) de windturbines zorgvuldig ruimtelijk moeten worden ingepast en b) dat advies moet worden gevraagd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines.

In de Omgevingsverordening Noord Holland 2022 (ontwerp), die tegelijk met de Omgevingswet in werking treedt, is ook aangegeven dat een omgevingsplan enkel kan voorzien in de bouw, vervanging of opschaling van windturbines in zoekgebieden vastgelegd in de RES NHZ 1.0. Dezelfde voorwaarden zijn van toepassing als in de Omgevingsverordening Noord Holland 2020.

De Omgevingsverordening NH2020 en ontwerp Omgevingsverordening NH2022 beschouwend, ligt het voornemen binnen een RES-zoekgebied en wel binnen een voorkeursgebied voor windenergie. Op deze gebieden rust, naast zorgvuldige ruim-

telijke inpassing en advies van de Adviescommissie Ruimtelijke Ordening, geen belemmering vanuit wettelijk of provinciaal belang. Wel dienen de locatie specifieke milieueffecten van het windinitiatief onderzocht te worden in een projectMER.

2.5 Afweging op basis van gemeentelijk beleid

In de Windvisie uit 2012, die als aanvullend toetsingskader diende vanuit de Structuurvisie 2011 is de Noorder IJ-plas als meest kansrijk zoekgebied voor windenergie aangewezen. Ook in het in 2021 vastgestelde Ruimtelijk Toetsingskader Noorder IJ-plas 2020-2030 is sturing gegeven aan wat de beste locaties zijn voor windenergie en/of zonne-energie. Het toetsingskader beschrijft welke ontwikkelingen de komende 10 jaar in het gebied mogelijk zijn. Het opwekken van windenergie is een van de ontwikkelingen die past binnen het toetsingskader. Hierbij is aangegeven dat de locatie Noorder IJ-Plas een van de weinige locaties betreft waar windturbines mogelijk zijn binnen de gemeente Amsterdam. Hierdoor is in het gebied Noorder IJ-plas en het Cornelis Douwesterrein ruimte voor de ontwikkeling van een windpark. Wel wordt voorgesteld om de omgeving van het Coenplein, de aansluitende zones langs de rijkswegen A10 en A8 en de geluidsschermen als eerst in te zetten voor duurzame energiewinning en als laatste optie pas de Noorder-IJ plas zelf.

De gemeente Amsterdam beschrijft haar Omgevingsvisie Amsterdam 2050 op welke manier kan worden voldaan aan de duurzame ambities. Het aandeel voor windenergie is een extra opwek van 50 MW (127 GWh) in 2030. De gemeente Amsterdam sluit aan bij de aangewezen zoekgebieden in de RES 1.0. Uit de Omgevingsvisie blijkt dat bij de realisatie van windenergie op de deellocatie Cornelis Douwesterrein rekening dient te worden gehouden met de toekomstige ontwikkeling van woningen. Hetzelfde geldt voor deellocatie Noorder IJ-Plas, al is hier geen woningbouw voorzien in het gebied zelf. De effecten op gezondheid zijn afhankelijk van de exacte locatie van de windturbines en toekomstige woningen.

2.6 Landelijke normen

Landelijk geldende normen voor windparken ten aanzien van geluid, slagschaduw en veiligheid waren voorheen opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer. Echter, omdat voor het Activiteitenbesluit ten onrechte geen milieueffectrapport is opgesteld zijn deze normen door de Raad van State buiten toepassing verklaard voor windturbineprojecten die vallen onder bijlage II van de Europese MER-richtlijn⁶ (windparken van drie of meer windturbines).

Windparken van drie of meer windturbines kunnen pas weer aan de hand van landelijke milieunormen worden getoetst als de Rijksoverheid nieuwe landelijke milieunormen heeft vastgesteld. Om tot de nieuwe landelijke milieunormen te komen

⁶ Uitspraak Raad van State: ECLI:NL:RVS:2021:1395.

heeft de Minister een planMER uitgevoerd. De nieuwe milieuregels voor windturbines zullen naar verwachting na de zomer van 2023 openbaar worden gemaakt, waarna deze naar verwachting begin 2024 in werking zullen treden.

Zolang nog geen nieuwe landelijke milieunormen voor windturbines zijn vastgesteld staat het bevoegd gezag vrij lokale normen op te stellen waaraan windparken van drie of meer windturbines kunnen worden getoetst..

2.7 Samenvatting

In bovengenoemde voorgeschiedenis en afwegingen is uiteengezet hoe en waarom het gebied als kansrijk gebied/voorkeursgebied voor de ontwikkeling van windenergie is aangewezen in de RES NHZ 1.0, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid. Hieruit blijkt dat de locatie kansrijk wordt geacht voor de ontwikkeling van windenergie, dit heeft ertoe geleid dat initiatiefnemers een plan voor windenergie hebben gemaakt. Hiermee loopt dit zoekgebied vooruit op de andere zoekgebieden waarvoor dit jaar in een reflectiefase nog nadere kaders moeten worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 3 MER-alternatieven

3.1 Inleiding

Uit het voorgaande hoofdstuk is duidelijk geworden hoe de locatiekeuze tot stand is gekomen. Binnen de locatie (het plangebied Noorder IJ-plas/Cornelis Douwesterrein) zijn verschillende opstellingen mogelijk. Door in het MER verschillende 'MER-alternatieven' te onderzoeken, te beoordelen en te vergelijken krijgen de initiatiefnemer en het bevoegd gezag een goed beeld van de effecten die kunnen optreden en kan er een inhoudelijk onderbouwde keuze worden gemaakt voor een windturbineopstelling waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd, waarbij de milieueffecten op een volwaardige manier in de belangenafweging zijn betrokken.

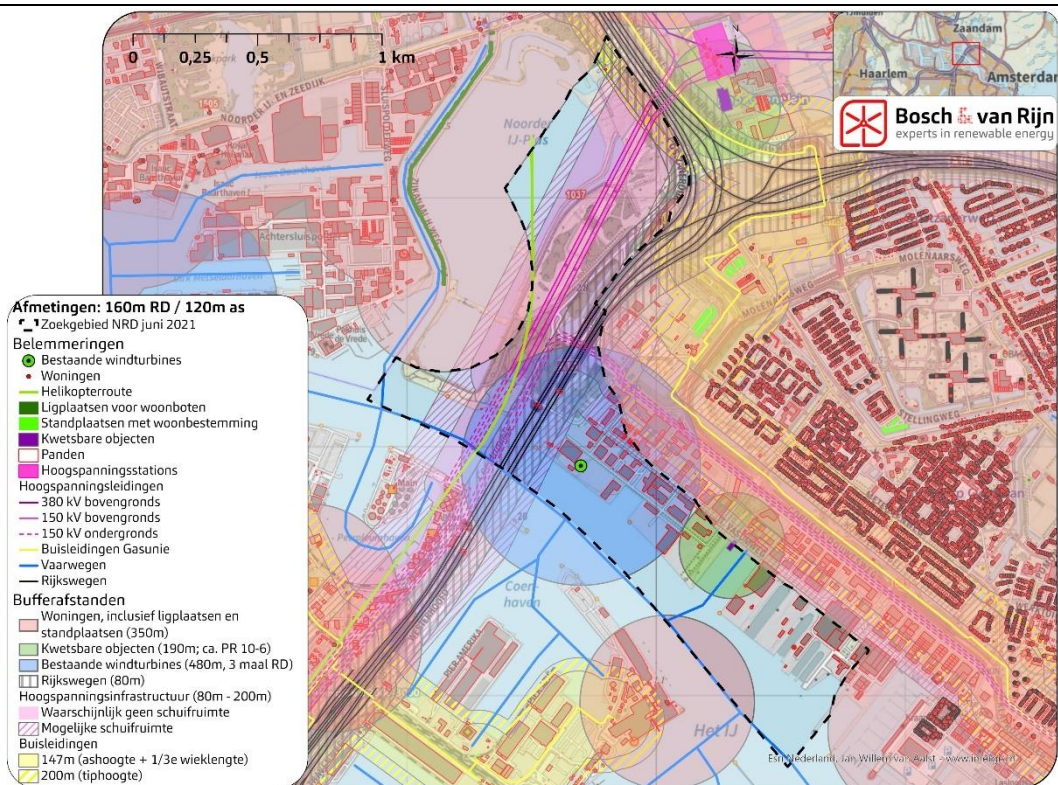
3.2 Ruimtelijke belemmeringen in en om het projectgebied

Windturbines kunnen niet overal geplaatst worden. Een project moet voldoen aan de wettelijke eisen ter bescherming van mens en dier. Zo dienen er tot bepaalde objecten (buffer)afstanden gehanteerd te worden. Deze (buffer)afstanden volgen veelal uit wet- en regelgeving. De milieueffecten geluid, slagschaduw en externe veiligheid zijn hierbij leidend. Op basis van wettelijke kaders zijn voor de overige milieuthema's (ecologie, bodem, water, landschap, etc.) geen gebieden op voorhand uit te sluiten. Met behulp van GIS (geografisch informatiesysteem) kunnen relevante (technische) belemmeringen in kaart worden gebracht, op basis waarvan gebieden op voorhand kunnen worden uitgesloten. Onderstaande figuur toont diverse ruimtelijke belemmeringen die invloed hebben op realiseerbare alternatieven binnen het zoekgebied.

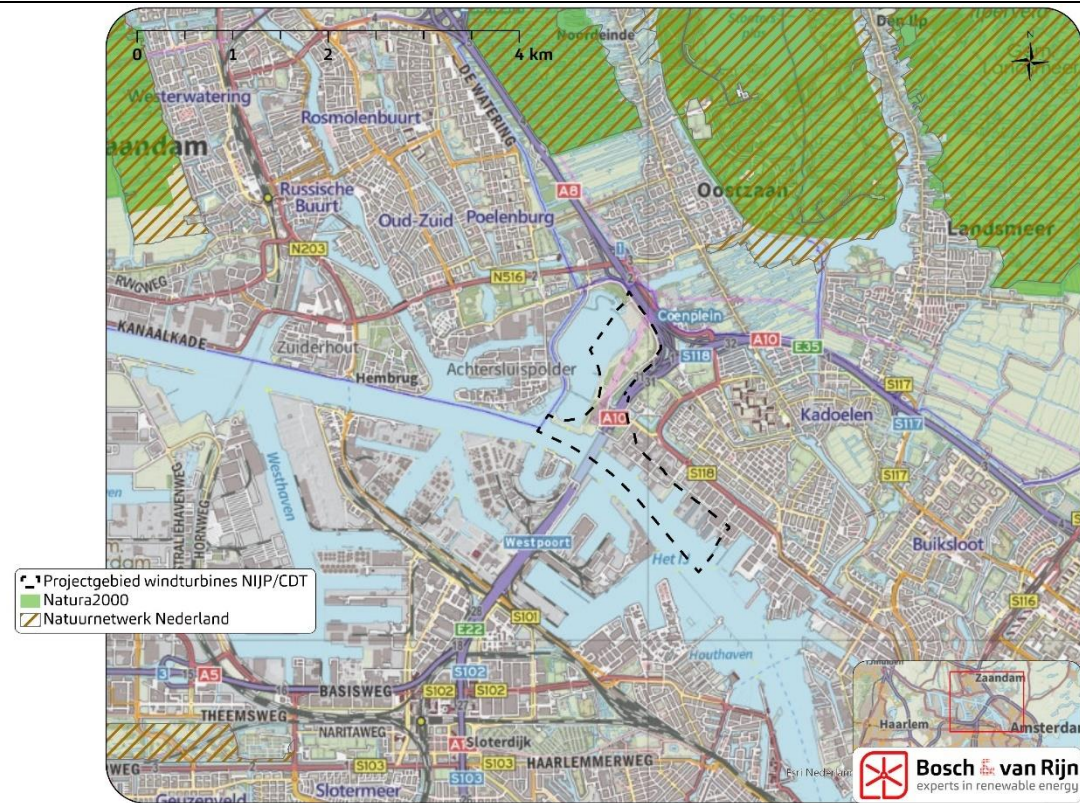
De toegepaste belemmeringen hebben betrekking op:

- Woningen
- Kwetsbare objecten
- Buisleidingen
- Hoogspanningsinfrastructuur
- Rijkswegen
- Vaarwegen
- Reeds aanwezige windturbines
- Groenstructuren

Figuur 8 Belemmeringen rondom de windturbinelocaties, exclusief beschermde natuurgebieden.

Figuur 9 Wettelijk beschermde natuurgebieden rondom de windturbinelocaties.

3.3 Uitgangspunten voor plaatsing windturbines

In Hoofdstuk 2 is beschreven hoe de locatie van Noorder IJ-plas en Cornelis Douwesterrein is gekozen als mogelijke locatie voor de plaatsing van windturbines. Binnen dit zoekgebied is -zoals in voorgaande paragraaf beschreven- een ruimtelijke analyse uitgevoerd naar de reeds bestaande belemmeringen binnen dit zoekgebied. Op basis van deze belemmeringen kan een gedeelte van het zoekgebied al bij voorbaat weggestreept worden als mogelijke locatie voor een windturbine. De toegepaste (buffer) afstanden schalen voor sommige belemmeringen evenredig mee met de grootte van de windturbines. Voor andere belemmeringen zoals woningen of Rijkswegen is er sprake van een vaste aan te houden bufferafstand.

Met deze uitgangspunten is onderzocht welke mogelijke opstellingsalternatieven er binnen het overgebleven zoekgebied zijn. Naast de benoemde belemmeringen dient daarbij ook rekening gehouden te worden met de onderlinge afstand tussen de windturbines. Als vuistregel wordt hierbij een minimale afstand van 3 keer de rotordiameter aangehouden.

De volgende twee paragrafen laten zien welke drie opstellingsalternatieven in dit projectMER zijn beoordeeld op basis van de benoemde belemmeringen.

3.3.1 Hoogtebeperking LIB

Op de voorgenomen locatie voor windturbines rondom de Noorder IJ-plas is het Luchthavenindelingsbesluit Schiphol (LIB) van toepassing. De voorgenomen locatie ligt in de meest buitenste ring van toetshoogtes zoals aangegeven op kaart in Bijlage 4 van het LIB. Volgens deze bijlage is een maximale bouwhoogte van 146 meter ten opzichte van NAP algemeen mogelijk. Voor uitvoering van het MER is verkend of van deze hoogtebeperking kon worden afgeweken. Op grond van inventariserend onderzoek⁷ dat is uitgevoerd in het kader van de RES NHZ 1.0, dat is uitgevoerd voor bureau T70, is gebleken dat in bepaalde zones rond Schiphol afwijkingen tot 200 meter mogelijk zijn. Met die kennis zijn vervolgens reële alternatieven opgesteld met verschillende windturbineklassen om de mogelijke milieueffecten van kleinere en grotere windturbines te onderzoeken en deze af te kunnen zetten tegen de energieopbrengst.

Een omgevingsvergunning voor windturbines met een bouwhoogte (tiphoogte) hoger dan 146m kan niet worden verleend zonder instemming van Inspectie Leefomgeving en Transport. Ten behoeve van deze instemming, als bedoeld in artikel 2.2.2, lid 4 van het LIB is onderzoek uitgevoerd door TNO in het kader van een omgevingsvergunningaanvraag.

⁷ <https://energieregionhz.nl/app/uploads/2021/05/2021-04-Onderzoek-effecten-luchtvaart-tov-zoekgebieden-RES-Noord-Holland-Zuid.pdf>

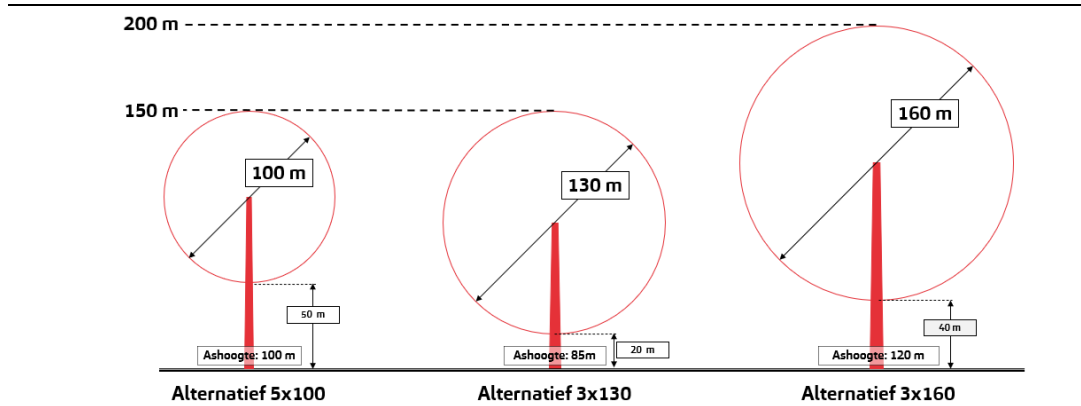
3.4 MER-alternatieven

Om een beeld te krijgen van de invloeden op het milieu is het belangrijk dat de alternatieven onderscheidend zijn. De alternatieven verschillen in ashoogte, rotordiameter, tiphoogte, ondertiphoogte en vermogen. Belangrijk hierbij is dat alle te onderzoeken alternatieven realiseerbaar zijn.

Tabel 7 Eigenschappen alternatieven, windturbines NIJP / CDT

Eigenschappen	5x 100	3x 130	3x 160
Aantal windturbines	5	3	3
Ashoogte (m)	100	85	120
Rotordiameter (m)	100	130	160
Tiphoogte (m)	150	150	200
Ondertiphoogte (m)	50	20	40
Vermogen (MW)	ca. 2-3 MW	ca. 3-4 MW	ca. 5-6 MW
Parkvermogen (MW)	ca. 10-15 MW	ca. 9-12 MW	ca. 15-18 MW

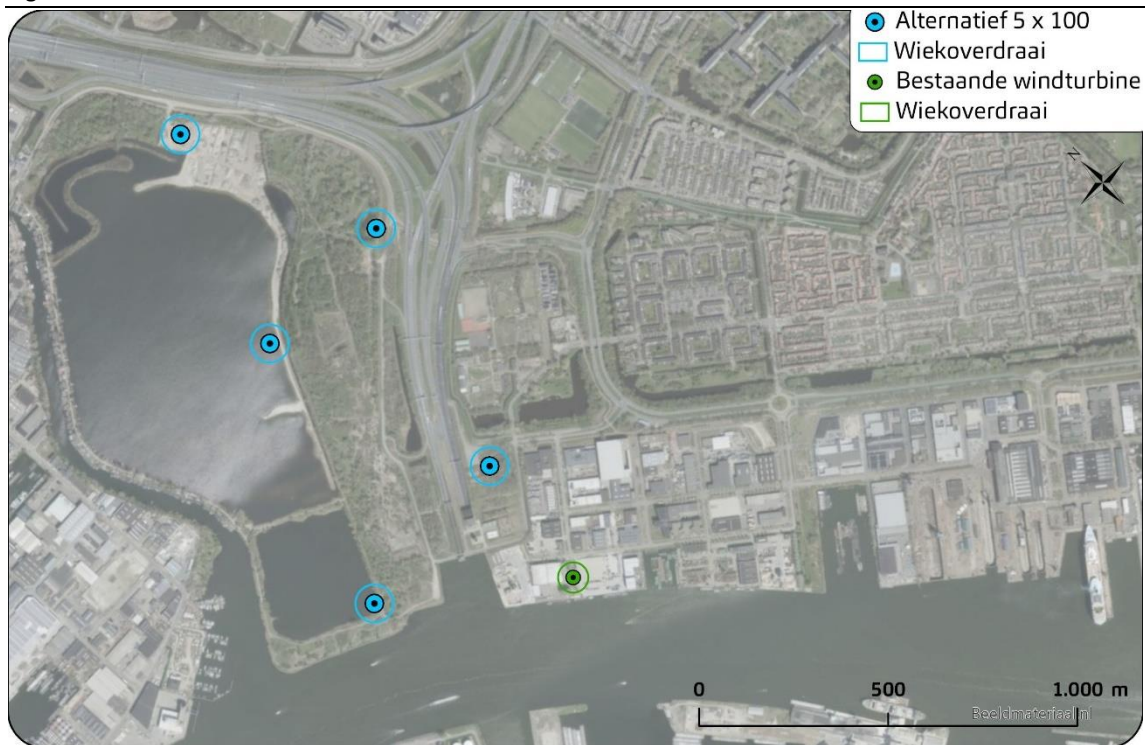
Figuur 10 Afmetingen MER-alternatieven, windturbines NIJP / CDT

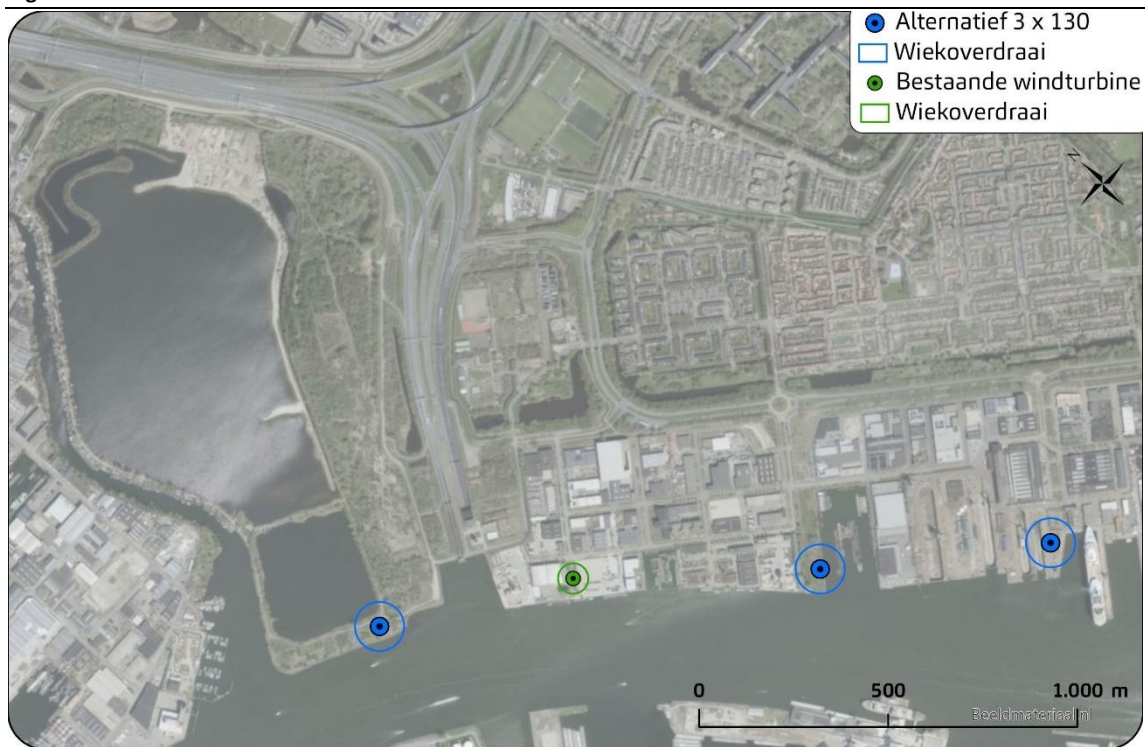
3.5 Opstellingsmogelijkheden MER-alternatieven

Op basis van de belemmeringen en afstanden zoals in paragraaf 3.2 & 3.3 beschreven zijn de opstellingsalternatieven bepaald. Onderstaande figuren tonen de drie gekozen alternatieven waarmee een zo gevarieerd mogelijk beeld van de milieueffecten inzichtelijk kan worden gemaakt.

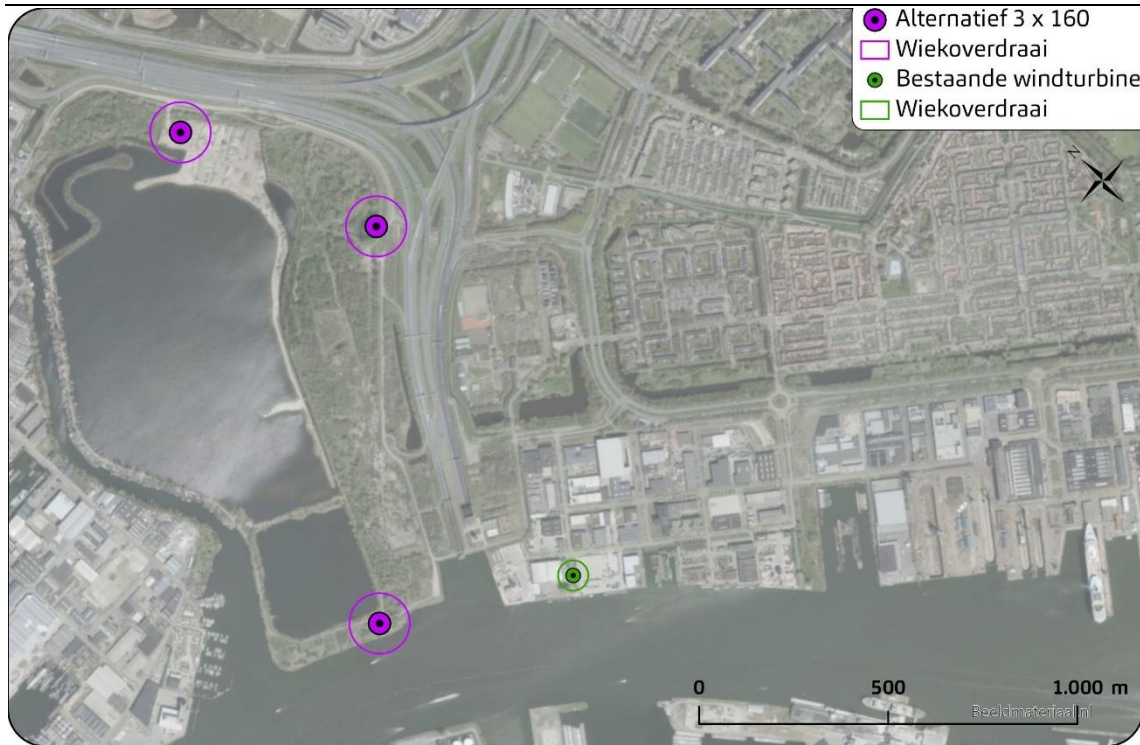
Figuur 11 **Alternatief 5 x 100**

Figuur 12 **Alternatief 3 x 130**

Figuur 13 Alternatief 3 x 160

Deze 3 alternatieven worden in het volgende hoofdstuk onderzocht op diverse sectorale aspecten, zoals geluid, slagschaduw, externe veiligheid, ecologie, landschap en bodem en water.

3.6 Referentiesituatie

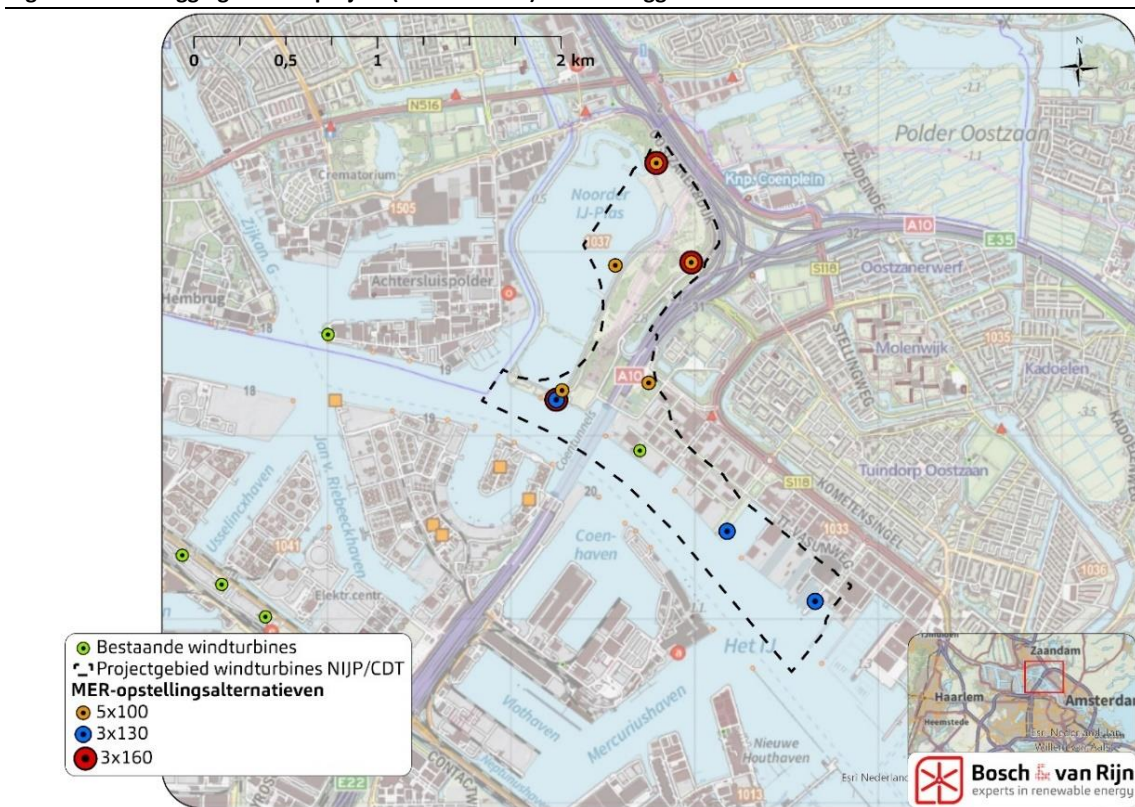
In het MER wordt de referentiesituatie beschreven om inzichtelijk te maken wat de milieueffecten zijn als de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Deze beschrijving is relevant voor de beoordeling van de effecten van de alternatieven. De referentiesituatie (ook wel het nul alternatief genoemd) wordt gevormd door de huidige situatie inclusief de autonome ontwikkelingen (vastgestelde maar nog niet gerealiseerde ontwikkelingen). Niet voor elk onderwerp is er sprake van milieueffecten in de referentiesituatie. Indien dit wel het geval is staat dit beschreven bij de respectievelijke onderwerpen in Hoofdstuk 4 als ook in de separate deelonderzoeken die als bijlage bij dit MER zijn bijgevoegd.

3.6.1 Beschrijving projectgebied en omgeving

Het projectgebied ligt in de provincie Noord-Holland, in de gemeente Amsterdam, tegenover de grens met gemeenten Zaanstad en Oostzaan. Het projectgebied wordt doorkruist door de Rijkswegen A8 en A10. Aangrenzend aan het gebied zijn

de woonwijken Tuindorp Oostzaan en Molenwijk gelegen. Daarnaast grenst ook industriegebied Achtersluispolder aan het projectgebied. Het projectgebied wordt aan de zuidkant begrensd door waterweg het IJ/Noordzeekanaal. In het projectgebied is reeds een windturbine aanwezig.

Figuur 14 Ligging van het project (WTB-locaties) t.o.v. omliggende woonkernen

3.6.2 Bestemmingsplan

Binnen het zoekgebied zijn er meerdere vigerende bestemmingsplannen van de gemeente Amsterdam. Het betreft hier de bestemmingsplannen 'Noorder IJ-plas 2013', 'Westrandweg 2^e Coentunnel 2011' en 'Cornelis Douwesterrein II 2013'. Omdat windturbines niet zijn toegestaan in deze bestemmingsplannen wordt er een vergunning voor afwijken van het bestemmingsplan aangevraagd, specifiek voor het windpark. Hierin blijven de bestaande bestemmingen en aanduidingen zo veel als mogelijk in stand.

Voor het projectgebied gelden de volgende planregels op basis van bovengenoemde drie bestemmingsplannen.

Noorder IJ-plas:

- Bestemming 'Water'
- Bestemming 'Natuur'
- Dubbelbestemming 'Leiding – Hoogspanning'

- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie, achtersluispolder'
- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie, Westpoort'
- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie, Cornelis Douwesterrein'
- Functie aanduiding 'specifieke vorm van natuur – fietspad'

Westrandweg 2° Coentunnel:

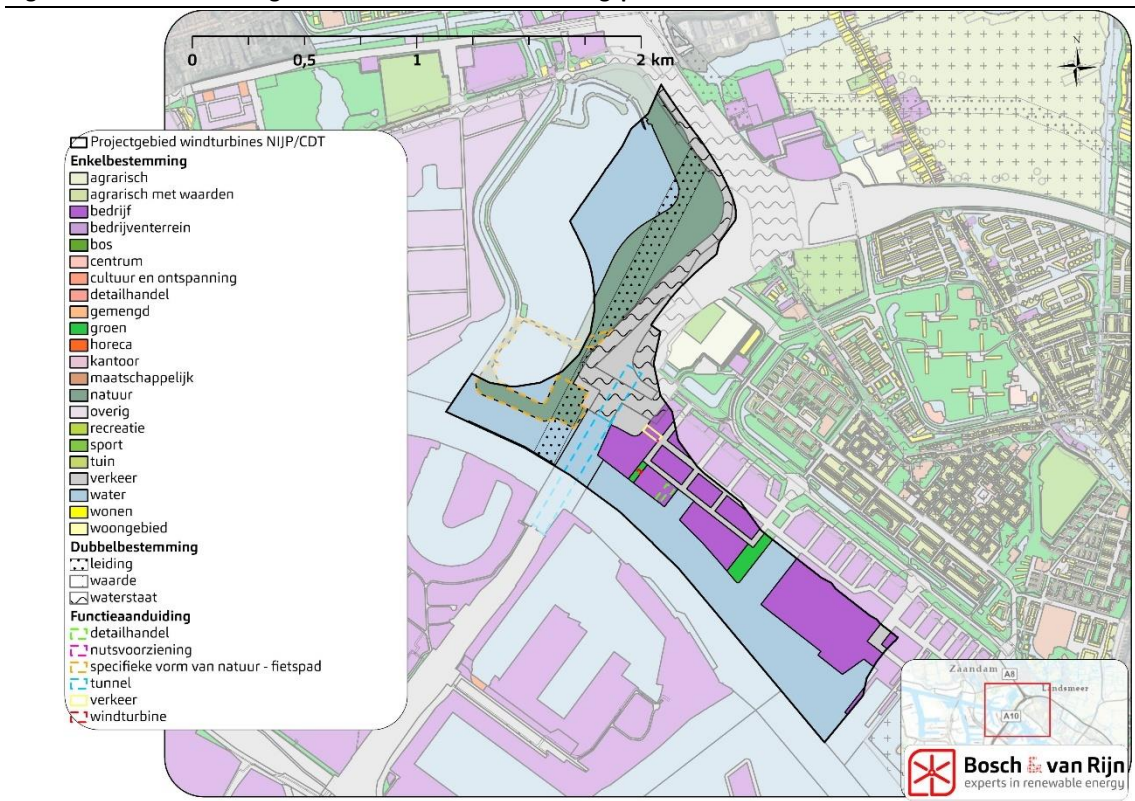
- Bestemming 'Verkeer – 4'
- Dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'
- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie 1'
- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie 2'
- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie 3'
- Functie aanduiding 'tunnel'
- Bouwaanduiding 'specifieke bouwaanduiding – tijdelijke bouwzone'

Cornelis Douwesterrein II:

- Bestemming 'Bedrijf - 1'
- Bestemming 'Bedrijf - 2'
- Bestemming 'Bedrijf – 3'
- Bestemming 'Groen'
- Bestemming 'Water'
- Bestemming 'Verkeer'
- Dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'
- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie 1'
- Gebiedsaanduiding 'geluidzone, industrie 2'
- Gebiedsaanduiding 'milieuzone'

Bovengenoemde bestemmingsplannen zijn in Figuur 15 ruimtelijk weergegeven.

Figuur 15 In het zoekgebied voorkomende bestemmingsplannen

3.6.3 Autonome ontwikkelingen

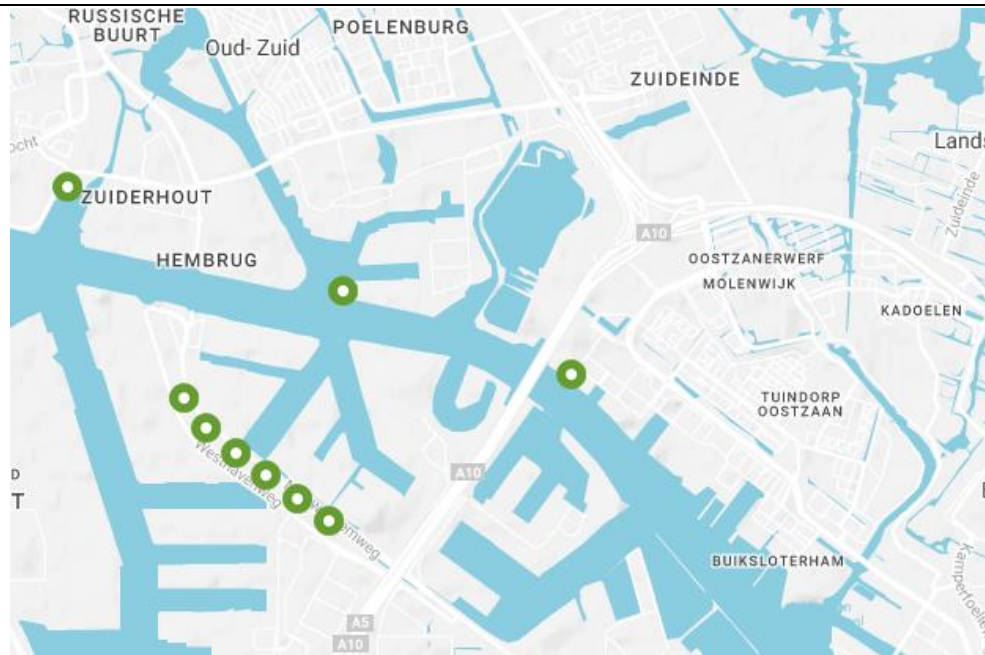
De volgende ruimtelijke ontwikkelingen zijn reeds bestemd en/of vergund, en gelden daarmee als autonome ontwikkeling, waarmee bij de effectbeoordeling van de windturbines rekening wordt gehouden:

- Het nieuw aan te leggen fietspad Dam-tot-Dam loopt langs de Noorder IJ-plas en is beschouwd ten behoeve van de effectbeoordeling externe veiligheid en ruimtelijke inpassing.
- Verbreding van de A8 ter hoogte van het knooppunt.

3.6.4 Windparken

Het meest nabij gelegen windpark is Windpark Nieuwe Hemweg, deze is op circa 2 kilometer afstand gelegen van het projectgebied. Daarnaast zijn er een drietal individuele turbines; Hemspoortunnel, Achtersluispolder, WGH Cornelis Douwes.

Figuur 16 Bestaande windturbines nabij projectgebied

3.6.5 Stadsontwikkelingen

Een MER vergelijkt de milieueffecten van de MER-alternatieven met de referentiesituatie (= huidige situatie + autonome ontwikkelingen). In een hoog dynamisch gebied als deze projectlocatie zijn er ook ontwikkelingen die formeel nog niet als autonome ontwikkeling aangemerkt kunnen worden (omdat er geen ruimtelijke besluitvorming heeft plaatsgevonden), maar die al wel bekend zijn. In dit MER wordt voor dergelijke zaken de term ‘stadsontwikkelingen’ gehanteerd.

De stadsontwikkelingen maken geen deel uit van de referentiesituatie en worden om deze reden niet in de effectbeoordeling betrokken. In overleg met de gemeente Amsterdam en de buurgemeenten Zaanstad en Oostzaan is besloten om de effecten van windturbines op deze ontwikkelingen en de (on)verenigbaarheid van de MER-alternatieven met de stadsontwikkelingen wel in beeld te brengen. Zie daarvoor Hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 4 Effectbeoordeling

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden van de alternatieven de effecten op de relevante milieuaspecten beschreven en beoordeeld. Het totaal aan milieuthema's en de wijze waarop de effecten worden uitgedrukt in het MER vormt het beoordelingskader. De beoordelingscriteria worden per milieuthema toegelicht in de betreffende paragraaf. Elk beoordelingscriterium krijgt een eigen beoordelingstabel, waaruit blijkt welke effecten leiden tot welke score. Deze beoordelingstabel is opgesteld met als doel niet alleen de beoordeling in absolute zin, maar ook een vergelijking van de onderzochte alternatieven mogelijk te maken. De gekozen klasse waarden zijn met die gedachte ontworpen, mede op basis van expert judgement. Voor de beoordeling van de effecten wordt gewerkt met een vijf-puntenschaal waarbij de waardering van de effecten kan variëren van positief (++) tot negatief (- -).

Bij het bepalen van de milieueffecten wordt niet alleen rekening gehouden met de windturbines zelf, maar ook met de bijbehorende werken. Hieronder wordt o.a. civiele werken en kraanopstelplaatsen verstaan. Hiervoor wordt een generieke benadering met een worstcase ruimtebeslag toegepast. Het in de volgende paragrafen gepresenteerde milieueffect is een combinatie van de windturbine en bijbehorende werken.

N.B.: een beoordeling van ' - ' betekent dat sprake is van een relatief lage score, maar hoeft niet te betekenen dat sprake is van een onoplosbare situatie.

Tabel 8 Effectbeoordeling ten opzichte van de referentiesituatie

Effect	Beoordeling
++	Positief effect
+	Beperkt positief effect
0	Neutraal effect
-	Beperkt negatief effect
- -	Negatief effect

In onderstaande tabel is het beoordelingskader weergegeven voor de bepaling van de effecten van de alternatieven.

Tabel 9 Beoordelingskader milieueffecten

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Geluid	Aantal geluidsgevoelige objecten binnen drie geluidscontouren (<i>absoluut en relatief</i>)	Kwantitatief
	Aantal geluidsgevoelige objecten waarbij het laagfrequente geluidsniveau boven de Vercammen-curve ligt	Kwantitatief
Gezondheid	Toename van het aantal ernstig gehinderden als gevolg van de toevoeging van het windturbinegeluid aan het cumulatieve achtergrondgeluidsniveau.	Kwantitatief
	Toename van het aantal geluidsgevoelige objecten met een GES-score van 5 of lager (zeer matig of beter) naar een 6 of hoger (onvoldoende).	Kwantitatief

Slagschaduw	Aantal gevoelige objecten binnen drie slagschaduw-contouren (<i>absoluut, relatief en cumulatief</i>)	Kwantitatief
Externe veiligheid	Aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10 ⁻⁶ en PR 10 ⁻⁵ contour	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. risicovolle installaties	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. buisleidingen en hoogspanningsleidingen	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. wegen, vaarwegen en spoorwegen	Kwantitatief
	Lengte aan (vaar)wegen waarbinnen risico's bestaan door ijsafval	Kwantitatief
Bodem	Ligging t.o.v. bodemkwaliteitszones	Kwantitatief
Water	Ligging t.o.v. waterwingebied/grondwaterbeschermingsgebied	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. regionale waterkering en beschermingszones	Kwantitatief
	Effecten op doelstellingen KRW	Kwalitatief
	Verharding oppervlak: compensatie waterberging	Kwantitatief
Archeologie	Effecten op archeologische waarden	Kwalitatief
Landschap en cultuur-historie	Aansluiting bij bestaande structuren en patronen	Kwalitatief
	Herkenbaarheid opstelling	Kwalitatief
	Visuele rust	Kwalitatief
	Interferentie met andere windparken	Kwalitatief
	Verlichting	Kwalitatief
Ecologie	Effecten op beschermde gebieden	Kwantitatief
	Effecten op beschermde soorten	en kwalitatief
Energieopbrengst en vermeden emissies	Hoeveelheid geproduceerde elektriciteit en vermeden emissies	Kwantitatief

4.2 Geluid

Windturbines produceren geluid, dat meestal wordt omschreven als suizend of zoevend, in sommige gevallen is er ook sprake van een monotone bromtoon. Er is veel onderzoek gedaan naar windturbinegeluid en de effecten van blootstelling aan dit geluid. Op basis van deze onderzoeken zijn relaties bepaald tussen de hinderbeleving en de blootstelling aan geluidsniveaus. Dit zijn dosis-effectrelaties waarbij met de mate van blootstelling een bepaalde mate van effect gepaard gaat. Deze relaties vormen (voor windenergie, maar ook voor andere geluidsbronnen) de basis voor de geluidwetgeving. Verdiepende informatie over dosis-effect relatie en dosismaat is opgenomen in paragraaf 7.1.

Tot voor kort waren er rechtstreeks geldende geluidsnormen voor windparken opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer: 47 dB L_{den} en 41 dB L_{night}. Omdat voor het Activiteitenbesluit ten onrechte geen milieueffectrapport is opgesteld, zijn deze normen door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State buiten toepassing verklaard voor windturbineprojecten die vallen onder bijlage II van de Europese Mer-richtlijn. In Hoofdstuk 7 gaat het MER in op mitigerende maatregelen, waaronder voor dit projectMER ook lokale milieunormen worden verstaan.

Door de uitspraak van de Raad van State zijn er op dit moment geen landelijke geluidsnormen voor opstellingen van 3 of meer windturbines. Het bevoegd gezag kan zelf geluidsnormen opstellen, waaraan de milieueffecten van het windpark worden getoetst. Voorwaarde is dat deze normen zijn voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de lokale situatie toegesneden motivering.

4.2.1 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

Voor de alternatieven is de geluidemissie naar de omgeving berekend conform het "Reken- en meetvoorschrift windturbines". Met behulp van geluidsberekeningen maakt het MER inzichtelijk hoeveel geluid woningen in de omgeving van de windturbines zullen ondervinden. Het aantal geluidgevoelige objecten (zoals woningen van derden) binnen de geluidscontouren van 47 dB L_{den}, 45 dB L_{den} en 42 dB L_{den} zijn berekend en weergegeven op de kaarten met geluidscontouren per alternatief. Tevens is de geluidsbelasting op overige objecten, recreatieterreinen, volkstuinten, stadslandbouw en toekomstige woningbouw berekend.

Daarnaast worden in het MER de effecten in relatie tot de hoeveelheid opgewekte energie inzichtelijk gemaakt, namelijk het aantal woningen binnen de geluidscontouren per eenheid opgewekte energie (MWh).

Onderstaande tabel toont de beoordelingscriteria waarop het MER de MER-alternatieven beoordeelt op het milieuthema geluid.

Tabel 10 Beoordelingscriteria geluid.

Beoordelingscriteria

Aantal geluidsgevoelige objecten binnen de geluidscontouren 42, 45 en 47 dB L_{den}: absoluut.

Aantal geluidsgevoelige objecten binnen de geluidscontouren 42, 45 en 47 dB L_{den}: relatief.

Aantal geluidsgevoelige objecten waarbij het laagfrequente geluidsniveau boven de Vercammen-curve ligt

De effectbepaling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van '- tot ++'. In onderstaande tabellen wordt de specifieke invulling van deze schaal voor het milieuaspect 'geluid' toegelicht. Op basis van de NRD is het onderscheid gemaakt tussen >42dB L_{den}, >45 dB L_{den}, en >47dB L_{den}. De exacte invulling van de kwalitatieve beoordeling is gekozen op basis van expert judgement met als doel deze onderling te kunnen vergelijken.

Tabel 11 Beoordelingskader geluidsgevoelige objecten (g.g.o) binnen drie geluidscontouren: absoluut

	>42 dB L _{den}	>45 dB L _{den}	>47 dB L _{den}
--	Meer dan 1000 g.g.o. ⁸	Meer dan 150 g.g.o.	Meer dan 50 g.g.o.
-	251-1000 g.g.o.	11-150 g.g.o.	1-50 g.g.o.
0	0-250 g.g.o.	0-10 g.g.o.	0 g.g.o.
+	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

⁸ Geluid gevoelige objecten

++	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
----	--------	--------	--------

Tabel 12 Beoordelingskader geluidsgevoelige objecten (g.g.o) binnen drie geluidscontouren: relatief

	>42 dB Lden	>45dB Lden	>47 dB Lden
--	Meer dan 50 g.g.o./GWh/jr	Meer dan 10 g.g.o./GWh/jr	> 1 g.g.o./GWh/jr
-	11-50 g.g.o./GWh/jr	6-10 g.g.o./GWh/jr	0,5-1 g.g.o./GWh/jr
0	0-10 g.g.o./GWh/jr	0-5 g.g.o./GWh/jr	Minder dan 0,5 g.g.o./GWh/jr
+	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
++	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Tabel 13 Beoordelingskader laagfrequent geluid: aantal geluidsgevoelige objecten (g.g.o) met een geluid-drukniveau boven de Vercammen-curve.

	Absoluut
--	1 of meer g.g.o.
-	n.v.t.
0	geen g.g.o.
+	n.v.t.
++	n.v.t.

4.2.2 Beoordeling – kwantitatief

In het kader van dit MER is een akoestisch onderzoek opgesteld, waarin met het akoestisch rekenprogramma Geomilieu de geluidsbelasting als gevolg van de verschillende opstellingsalternatieven is berekend. Per grootteklasse is een windturbine type geselecteerd dat representatief is voor de betreffende klasse van windturbines. Per categorie betekent dit dat een windturbine gekozen is waarvan bekend is dat dit niet de stilste en niet de luidste in haar klasse is. Hieronder de akoestische eigenschappen van de gekozen representatieve turbines per alternatief:

Tabel 14 Alternatieven.

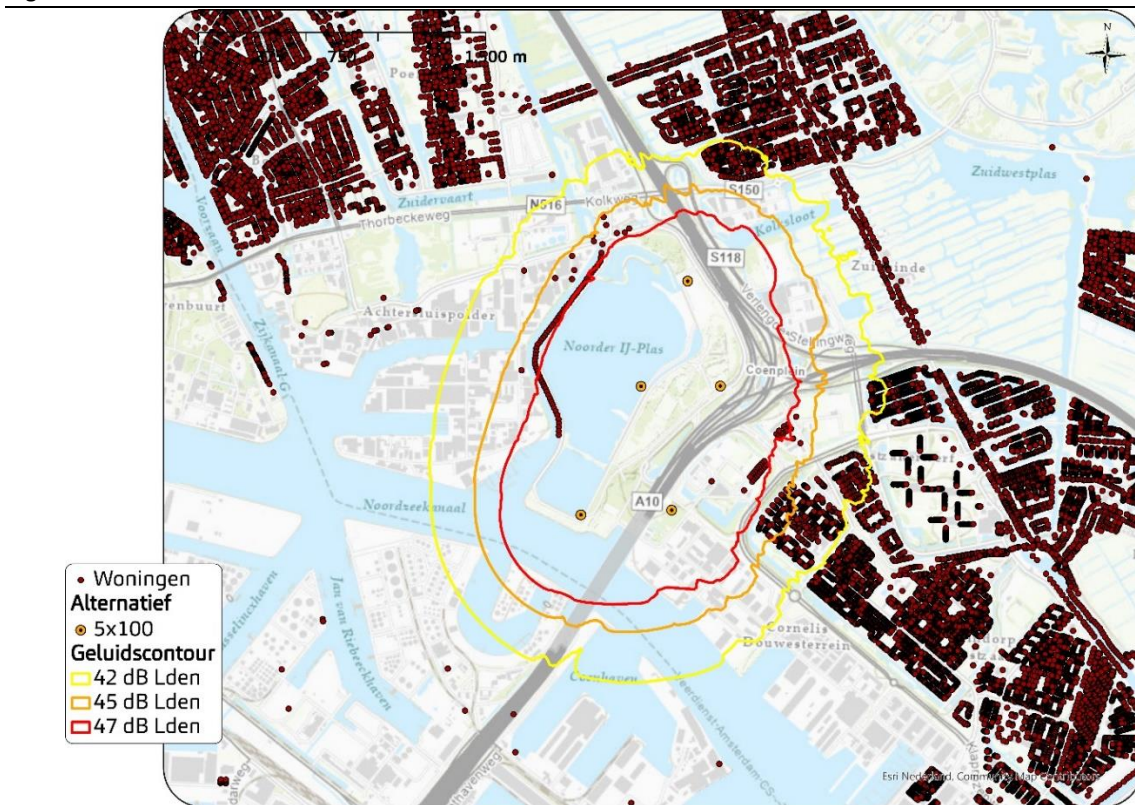
Alternatief	5x100	3x130	3x160
Aantal windturbines	5	3	3
Ashoogte (m)	100	85	120
Rotordiameter (m)	100	130	160
Tiphoogte (m)	150	150	200
Gebruikt windturbine type	N100 2500	SWT-3.3-130 LN	GE 4.8-158

Naast het gekozen type houdt het rekenprogramma Geomilieu rekening met verschillende omgeving specifieke kenmerken, zoals het lokale windaanbod, de overheersende windrichting en de absorptie/reflectie factor van de bodem. Het programma zoekt hiervoor aansluiting bij het “Reken- en meetvoorschrift windturbines” uit bijlage 4 van de Activiteitenregeling milieubeheer. Als een woning binnen een bepaalde contour valt, betekent dat dat de geluidsimmissie daar hoger is dan de bij die contour behorende L_{den} waarde.

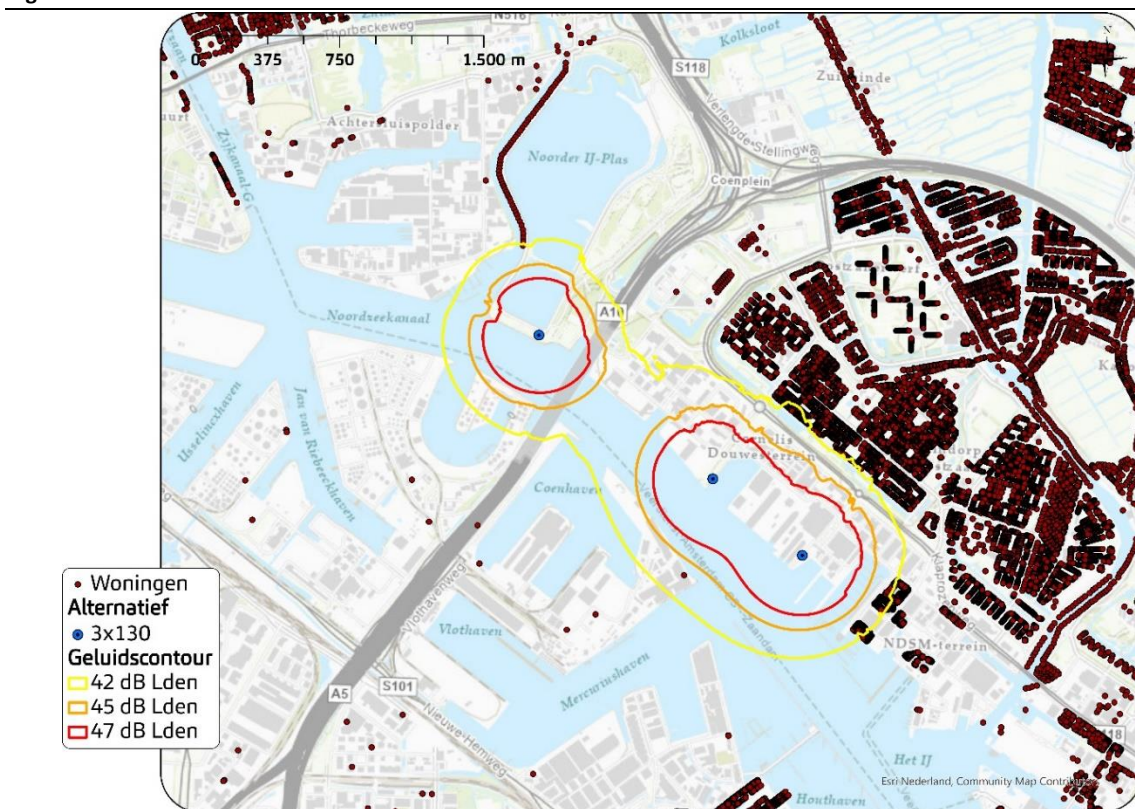
4.2.3 Beoordeling – absoluut

In deze paragraaf worden ter illustratie de 47 dB L_{den} 45 dB L_{den} en 42 dB L_{den} contouren weergegeven van de alternatieven. Dergelijke contouren geven grafisch weer hoe hoog de jaargemiddelde geluidsbelasting is op elke plek rondom de MER-alternatieven. Een 47 dB L_{den}-contour wil zeggen dat de jaargemiddelde L_{den}-geluidsbelasting binnen de contour hoger is dan 47 dB en erbuiten 47 dB of lager.

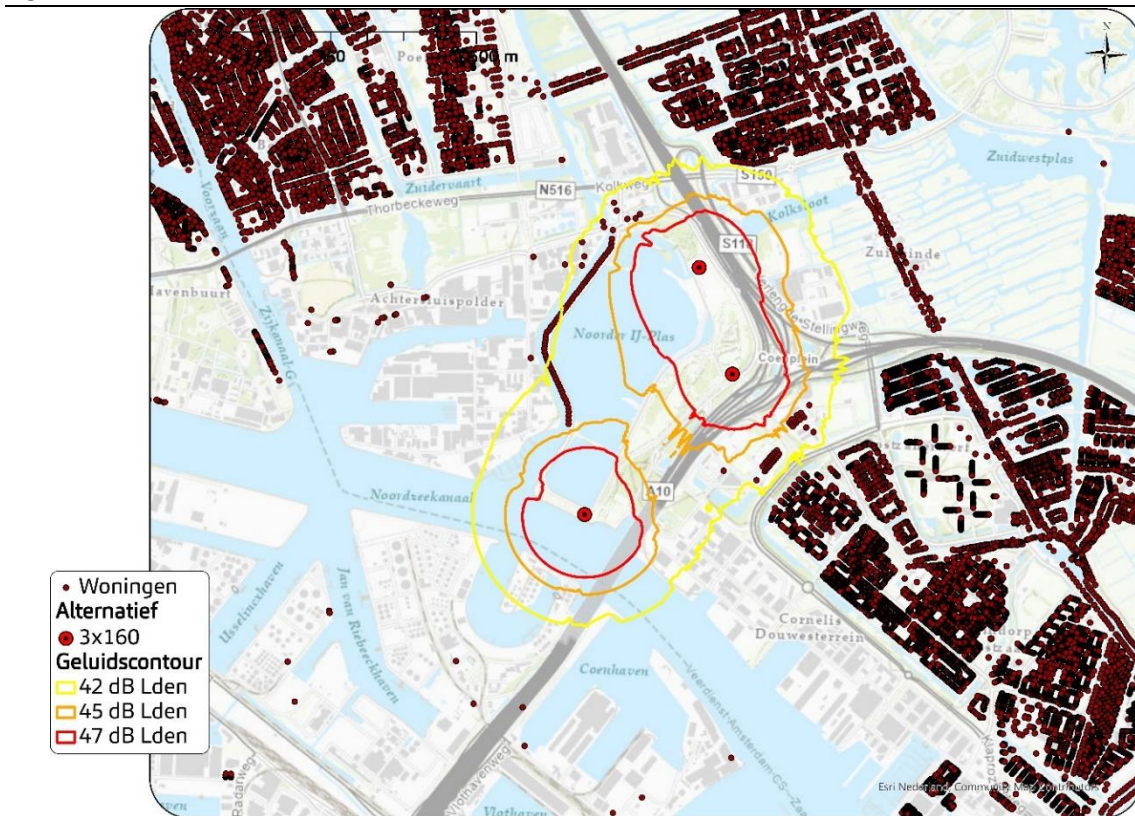
Figuur 17 Geluidscontouren van alternatief 5x100.

Figuur 18 Geluidscontouren van alternatief 3x130.

Figuur 19 Geluidscontouren van alternatief 3x160.

In de bovenstaande afbeeldingen is te zien welke en hoeveel gevoelige objecten binnen de verschillende L_{den} -contouren vallen. Hieronder is het aantal gevoelige objecten waar de geluidsbelasting 42, 45 en 47 dB L_{den} of hoger is in onderstaande tabel weergegeven:

Tabel 15 Aantal woningen binnen de geluidscontouren.

	5x100	3x130	3x160
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 47$ dB	66	0	0
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 45$ dB	234	0	0
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 42$ dB	1296	802	94

Het akoestisch onderzoek in Bijlage C biedt tevens inzicht in de geluidsbelasting van de MER-alternatieven zoals deze optreedt ter plaatse van de verschillende stadsontwikkelingen in Amsterdam, Oostzaan en Zaanstad.

4.2.4 Beoordeling – relatief

Om een evenwichtige vergelijking te kunnen maken tussen alternatieven is ook gekeken naar de hoeveelheid woningen in relatie tot de hoeveelheid geproduceerde energie per alternatief. Op deze wijze wordt inzichtelijk gemaakt wat de relatieve effecten per opstelling zijn. De energieopbrengst resultaten voor nabijgelegen woningen zijn per alternatief samengevat in onderstaande tabel. Zie voor de berekening van de energieopbrengst paragraaf Tabel 16.

Tabel 16 Relatieve aantal woningen binnen de geluidscontouren.

	5x100	3x130	3x160
Energieopbrengst (GWh/jr)	33	27	50
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 47$ dB/GWh/jr	2	0	0
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 45$ dB/GWh/jr	7	0	0
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 42$ dB/GWh/jr	40	30	2

4.2.5 Overige objecten en terreinen

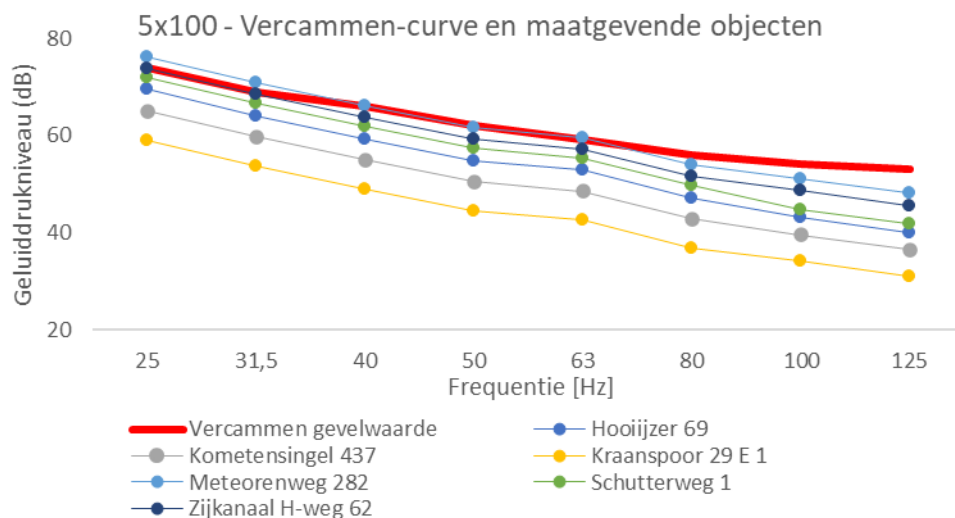
In de omgeving van de MER-alternatieven zijn volkstuinen, stadslandbouw- en recreatierterreinen gelegen. Deze terreinen worden doorgaans niet als geluidsgevoelig beschouwd, maar er kan wel hinder ontstaan door geluidsbelasting op deze locaties. Het akoestisch onderzoek Bijlage C brengt uitgebreid de geluidsbelasting van deze terreinen in beeld.

Tevens is in het akoestisch onderzoek van Bijlage C de geluidsbelasting berekend op overige objecten. Hieronder wordt verstaan bijeenkomstfuncties, kantoorfuncties, logiesfuncties, sportfunctie en overige functies. Voor de objecten met een industriefunctie binnen 500m van een opstellingsalternatief is ook de geluidsbelasting berekend.

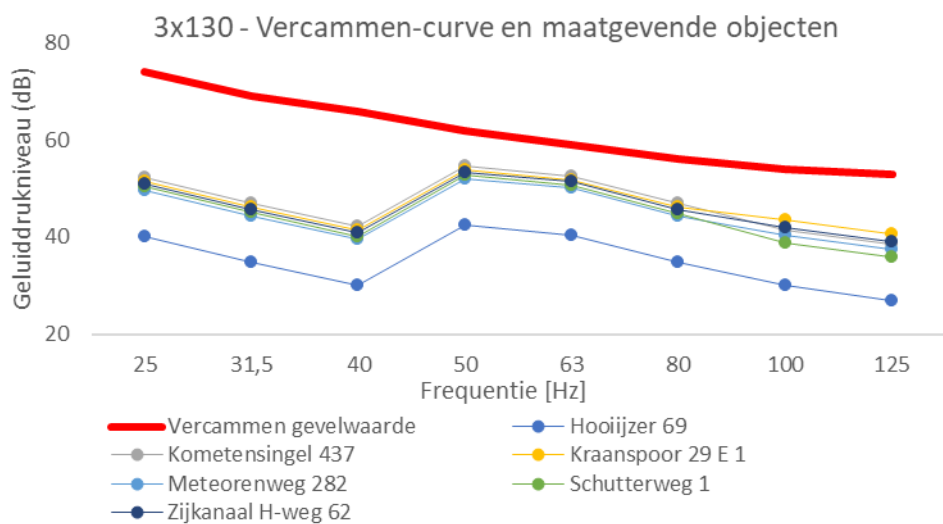
4.2.6 *Laagfrequent geluid*

Laagfrequent geluid is het geluid met een frequentie tussen 4-160 Hz. Een gedeelte van het geluid van windturbines zit in deze frequentie. Meestal is dit geluid niet hoorbaar, maar in sommige situaties kan dit geluid als bromtoon hoorbaar zijn. Om iets te kunnen zeggen over de hinderlijkheid van het laagfrequente geluid van de windturbines is de geluidsbelasting vergeleken met de zogenaamde “Vercammen 3-10%-curve”. In 1990 is er in opdracht van het ministerie van VROM een rapport samengesteld waarin normen worden voorgesteld die gehanteerd zouden kunnen worden bij vergunningverlening. In dit rapport werd door Martijn Vercammen een grenswaarde voorgesteld waarbij 3 tot 10% van de doorsnee bevolking hinder zou kunnen ondervinden. De Vercammen-curve is een normstelsel voor binnenshuis. Door bij de waarden van de curve een waarde behorende bij een standaard gevel op te tellen vind je een Vercammen-curve voor buitenshuis. De immissie wordt vergeleken met deze waarden. Het laagfrequente geluidsniveau bij de maatgevende woningen is per alternatief in de grafieken hieronder weergegeven, evenals de Vercammen-curve voor buitenshuis. Voor de maatgevende woningen is de instantane geluidsbelasting berekend en in onderstaande figuren afgezet tegenover de Vercammen-curve.

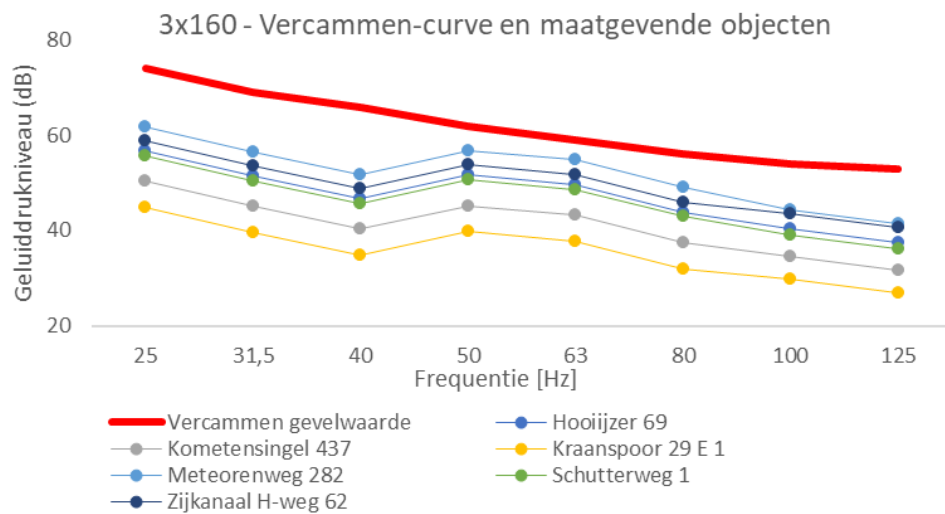
Figuur 20 **Vergelijking Vercammen-curve en geluiddrukniveau maatgevende woningen, 5x100**

Figuur 21 **Vergelijking Vercammen-curve en geluiddrukniveau maatgevende woningen, 3x130**

Figuur 22 **Vergelijking Vercammen-curve en geluiddrukniveau maatgevende woningen, 3x160**

Zoals uit de grafieken blijkt, geldt voor de alternatieven 3x130 en 3x160 dat het laagfrequente geluidsdrukkniveau (dus niet A-gewogen) bij de maatgevende woningen niet boven de Vercammen-curve komt. Gegeven de ligging van de maatgevende woningen en de mate waarin het geluidsdrukkniveau onder de Vercammen-curve blijft kunnen we ook stellen dat er geen woningen zijn waar deze alternatieven *wel* een overschrijding van de Vercammencurve veroorzaken.

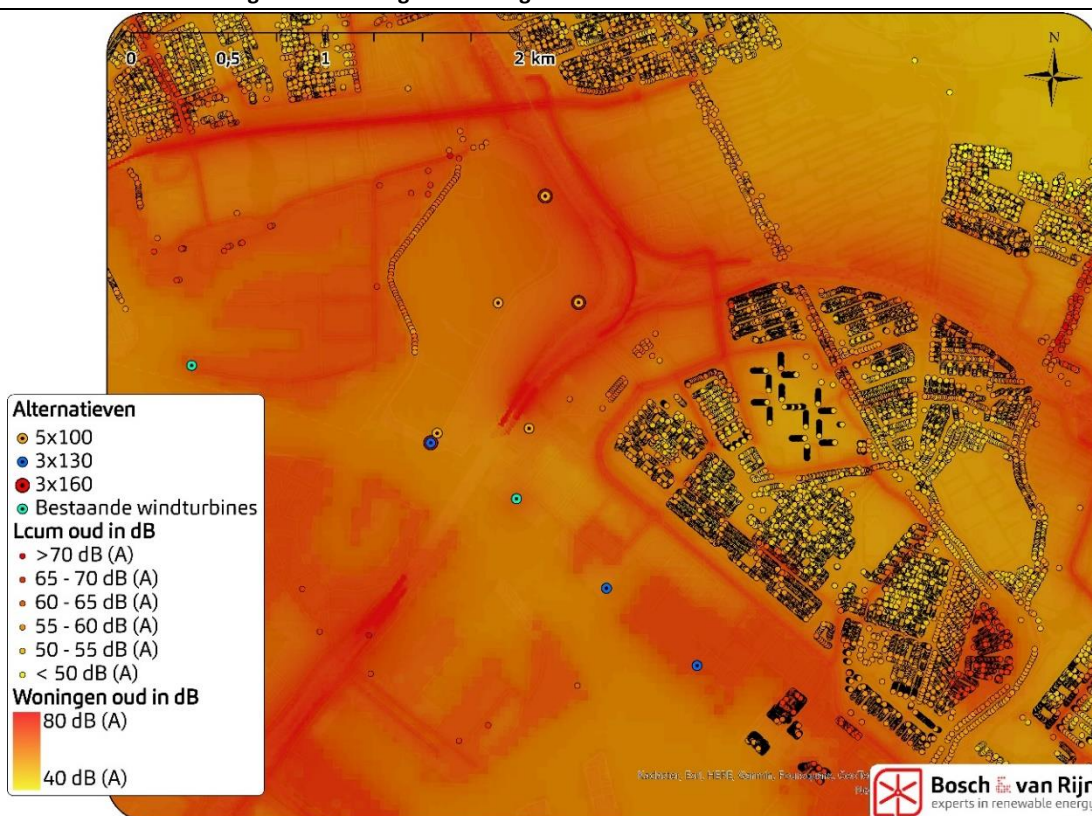
Voor alternatief 5x100 geldt dat de Vercammen-curve wordt overschreden bij de Meteorenweg 282 en bijna wordt overschreden bij Zijkanaal H-weg 62. Daarbij moet wel de kanttekening geplaatst worden dat voor dit windturbinetype een worst-case aanname is gedaan voor het laagfrequente deel van het spectrum. Tevens geldt deze laagfrequente belasting bij een invallend geluidsniveau van 52 dB Lden (voor de Meteorenweg 282) en 50 dB Lden (Zijkanaal H-weg 62). Bij toepassing van een geluidsnorm (van bijvoorbeeld 47 of 45 dB Lden) zal de immissiewaarde bij deze woningen al snel enkele dB lager zijn.

4.2.7 Cumulatie met andere geluidsbronnen

Het akoestisch onderzoek in Bijlage C brengt uitgebreid in beeld wat de huidige akoestische situatie is en hoe de geluidsbelasting bij woningen toeneemt als gevolg van de windturbines. De resultaten van deze analyse zijn opgenomen in de effectbeoordeling van 'Gezondheid', omdat gezondheidseffecten van windturbines voortkomen uit de geluidsbelasting.

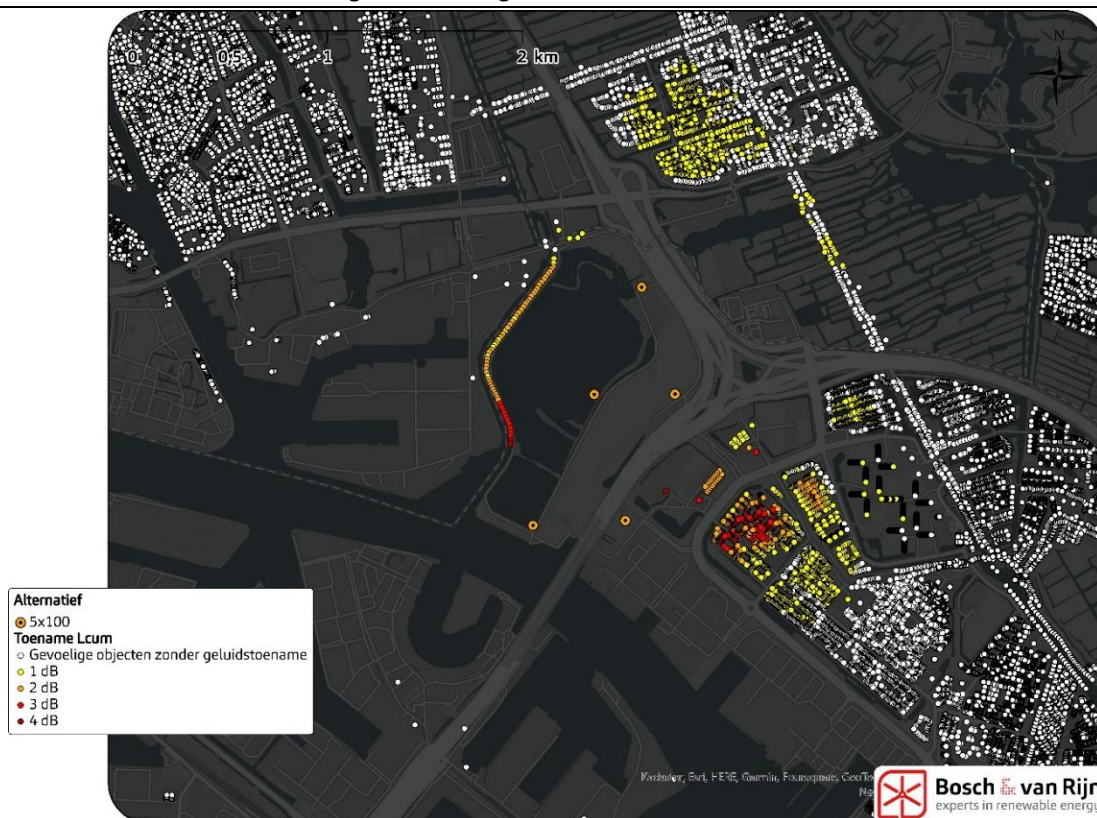
De openbare kaart is gebruikt om het huidige geluidsniveau bij alle geluidsgevoelige objecten die ten minste 37 dB Lden ontvangen. De toegevoegde geluidsbelasting als gevolg van windturbines is op grotere afstand zodanig, dat significante effecten op de cumulatieve geluidssituatie uitgesloten kunnen worden. Zie Figuur 23 voor de ligging van de geluidsgevoelige objecten in de omgeving van de MER-alternatieven en de huidige cumulatieve geluidsniveaus. Deze figuur bevat ook de geluidsbelasting van de reeds bestaande windturbines.

Figuur 23 Cumulatieve geluidsbelasting in de huidige referentiesituatie.

De toename van L_{cum} bij de windturbineopstelling van de MER-alternatieven is zichtbaar gemaakt in onderstaande figuren. Uit deze figuren blijkt dat voor MER-alternatieven 5x100 en 3x160 de grootste toename van het cumulatieve geluidniveau plaatsvindt bij de ligplaatsen aan de Noorder IJ-plas en de geluidsgevoelige objecten in het noordwesten van de wijk Tuindorp Oostzaan. Bij alternatief 3x130 is de grootste toename van de geluidsbelasting op de geluidsgevoelige objecten in de wijk Tuindorp Oostzaan.

Figuur 24 Toename cumulatieve geluidsbelasting – Alternatief 5x100.

Figuur 25 Toename cumulatieve geluidsbelasting – Alternatief 3x130.

Figuur 26 Toename cumulatieve geluidsbelasting – Alternatief 3x160.

In Tabel 17 zijn de resultaten van het aantal woningen met een toename van 1 t/m 4 dB samengevat.

Tabel 17 Aantal woningen met een toename in cumulatieve geluidsbelasting

Toename (dB)	5x100	3x130	3x160
1	2807	948	278
2	385	0	0
3	180	0	0
4	3	0	0

4.2.8 Conclusie

Onderstaande tabel toont de beoordeling van de drie MER-alternatieven aan de hand van het in paragraaf 4.2.1 beschreven beoordelingskader.

Tabel 18 Totaalscore geluid.

Geluid	5x100	3x130	3x160
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 42 dB Lden-contour	--	-	0
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 45 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 42 dB Lden-contour	-	-	0
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 45 dB Lden-contour	-	0	0

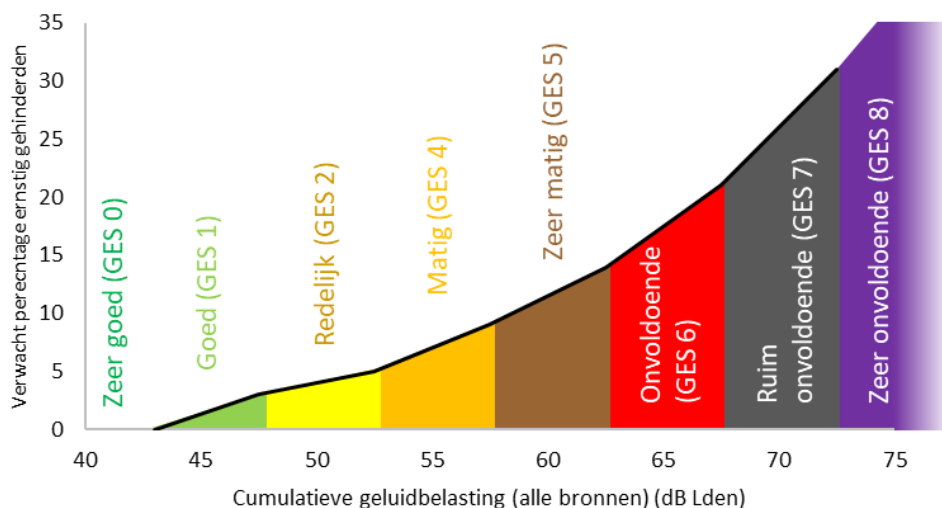
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal gel. gev. obj. met overschrijding Vercammen-curve	--	0	0

4.3 Gezondheid

Om een beeld te geven van de effecten die optreden in relatie tot gezondheid berekent het akoestisch onderzoek hoe groot de *toename* is van het aantal ernstig (geluids)gehinderden. Dit is enkel voor het onderdeel geluid uitgevoerd. Voor slagschaduw is er in de rekenmethode geen mogelijkheid om ook een GES score te berekenen⁹.

Bij de beschouwing van de hinder die door windturbines wordt veroorzaakt is het namelijk zuiver om ook de aard van de omgeving mee te nemen in de overweging. Daarom is een analyse gemaakt van de huidige mate van (geluids)overlast en de *toename* van deze overlast als gevolg van de komst van windturbines. Om de huidige hinder te kwantificeren wordt gebruik gemaakt van de volgende dosis-hinderrelatie voor cumulatief geluid:

Figuur 27 Grafische weergave van de hinder die gepaard gaat met een bepaald (cumulatief) geluidsniveau.

De zwarte lijn¹⁰ in bovenstaande figuur wordt gebruikt om voor alle woningen in de omgeving van het windpark te berekenen hoe groot het hinderpercentage is als gevolg van de cumulatieve geluidbelasting, zowel zonder als met de windturbines. Combinatie met het gemiddelde aantal bewoners per woning levert een indicatie van het totale aantal ernstig gehinderden.

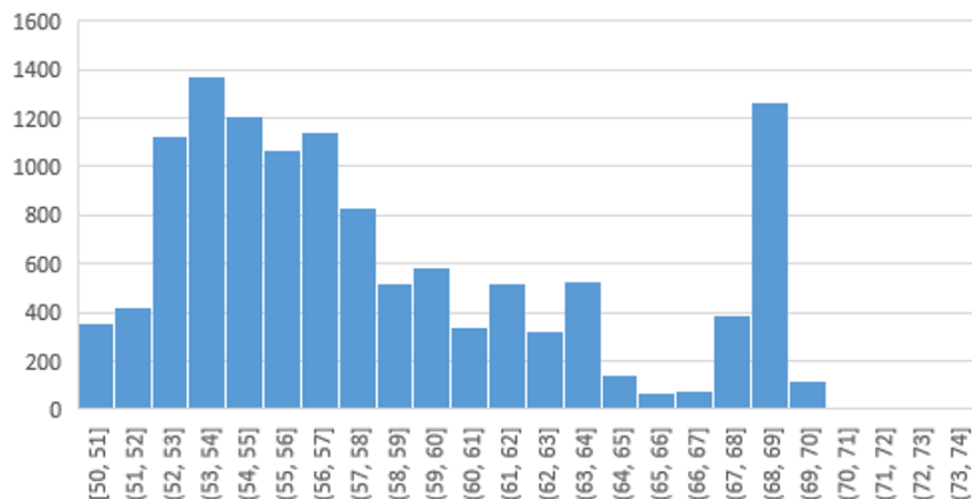
Huidige situatie

⁹ voor slagschaduw geldt dat er geen dosis-effectrelatie bekend is zodat een wetenschappelijke basis voor hinderpercentages op dit moment ontbreekt.

¹⁰ Bron: Handboek GES, 2018 p. 122. Om per woning de hinder nauwkeuriger te berekenen is de een tweedegraads polynome functie berekend die de zwarte lijn zeer goed benadert ($R^2 = 0,996$): $y = 0,0296x^2 - 2,4197x + 50,097$

De omgeving van de locatie Noorder IJ-plas kent een relatief hoog achtergrondgeluidsniveau, zie figuur hieronder.

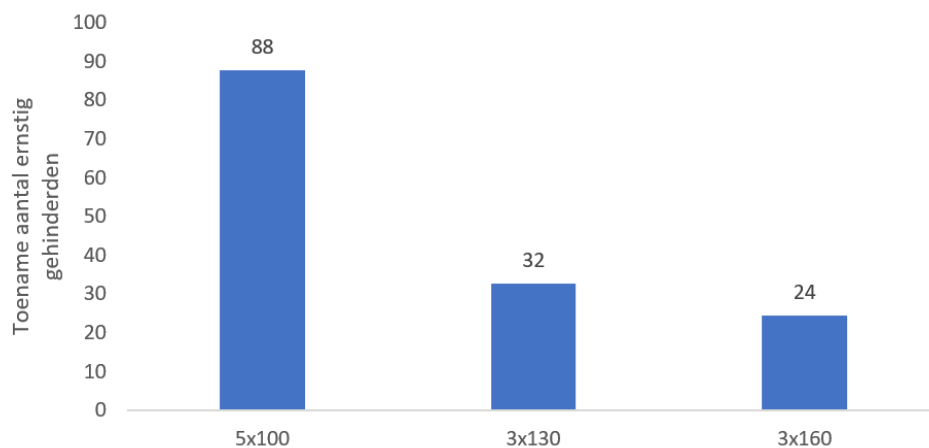
Figuur 28 **Overzicht van de huidige cumulatieve geluidsbelasting bij de 12.141 onderzochte geluidsgevoelige objecten in de omgeving van de windlocatie.**

Uit de berekening blijkt dat er in de huidige situatie 2.697 ernstig gehinderden zijn, circa 11% van het totaal.

De komst van windturbines heeft effect op de cumulatieve geluidsbelasting en daarmee op de hinder. Onderstaande figuur laat de toename van het aantal ernstig gehinderden zien:

Figuur 29 **Toename van het aantal ernstig gehinderden als gevolg van de toevoeging van het windturbinegeluid aan de 12.141 onderzochte toetspunten.**

- Bij alternatief 5x100 neemt het aantal ernstig gehinderden toe van 2.697 naar 2.785; een toename van 3%.
- Bij alternatief 3x130 neemt het aantal ernstig gehinderden toe van 2.697 naar 2.729; een toename van 1%.

- Bij alternatief 3x160 neemt het aantal ernstig gehinderden toe van 2.697 naar 2.721; een toename van 0,9%.

Bij elke cumulatieve geluidsbelasting hoort een GES-score. Als de cumulatieve geluidsbelasting op een woning toeneemt, kan de GES-score wijzigen.

Bij elke cumulatieve geluidsbelasting hoort een GES-score (Figuur 27). Als de cumulatieve geluidsbelasting op een woning toeneemt kan de GES-score wijzigen. Tabel 19 toont hoe het aantal woningen met een bepaalde GES-score verandert. Om de grootste milieu-impact in beeld te brengen hanteert het MER een aanvullend beoordelingscriterium: het aantal woningen waar de GES-score als gevolg van de windturbines *toeneemt* naar 6.

Bij Alternatief 5x100 zijn er 90 woningen waarbij de GES-score stijgt naar een 6 of 7. Bij alternatief 3x130 is er geen toename in het aantal woningen met een GES-score van 6 en bij alternatief 3x130 zijn er 7 woningen met deze toename.

Tabel 19 Verandering in GES-klasse bij de onderzochte woningen.

Klasse	Akoestische beoordeling	5x100	3x130	3x160
GES0	zeer goed			
GES1	goed			
GES2	redelijk	-210		-2
GES4	matig	-368	-287	-1
GES5	zeer matig	488	287	-4
GES6	onvoldoende	89		7
GES7	ruim onvoldoende	1		
GES8	zeer onvoldoende			

4.3.1 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

Onderstaande tabel toont de beoordelingscriteria waarop het MER de MER-alternatieven beoordeelt op het milieuthema gezondheid.

Tabel 20 Beoordelingscriteria gezondheid.

Beoordelingscriteria
Toename van het aantal ernstig gehinderden als gevolg van de toevoeging van het windturbine-geluid
Toename van het aantal geluidsgevoelige objecten met een GES-score van 5 of lager (zeer matig of beter) naar 6 of hoger (onvoldoende)

De effectbepaling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van ‘-’ tot ‘+ +’. In onderstaande tabellen wordt de specifieke invulling van deze schaal voor het milieuaspect ‘gezondheid’ toegelicht.

Tabel 21 Beoordelingskader ernstige hinder: toename van het aantal ernstig gehinderden

Absoluut

--	Toename van meer dan 50 ernstig gehinderden
-	Toename van 1-50 ernstig gehinderden
0	Geen toename van aantal ernstig gehinderden
+	n.v.t.
++	n.v.t.

Tabel 22 Beoordelingskader hoge cumulatieve geluidsniveaus: toename van het aantal geluidsgevoelige objecten met een GES-score 6 of hoger (onvoldoende)

Absoluut	
--	Toename van meer dan 50
-	Toename van 1-50
0	Geen toename
+	n.v.t.
++	n.v.t.

4.3.2 Conclusie gezondheid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de scores voor de verschillende MER-alternatieven voor het aspect geluid en gezondheid.

Tabel 23 Totaalscore gezondheid.

Gezondheid	5x100	3x130	3x160
Toename aantal ernstig gehinderden	--	-	-
Toename van GES-score 5 of lager naar GES-score 6 of hoger	--	0	-

4.4 Slagschaduw

Slagschaduw van een windturbine is de bewegende schaduw van de draaiende wieken. Als slagschaduw op het raam van een woning of kantoor valt kan dat als hinderlijk worden ervaren.

Sinds een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State kunnen de landelijke milieunormen voor windturbines (vastgelegd in het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer) op het gebied van geluid, slagschaduw, lichtschittering en externe veiligheid niet langer toegepast worden op windparken van 3 of meer windturbines.

Door de uitspraak van de Raad van State zijn er op dit moment geen landelijke slagschaduwnormen voor opstellingen van 3 of meer windturbines. Het bevoegd gezag kan zelf normen opstellen, waaraan de milieueffecten van het windpark worden getoetst. Voorwaarde is dat deze normen zijn voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de lokale situatie toegesneden motivering.

4.4.1 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

In het milieueffectrapport wordt het milieueffect slagschaduw beoordeeld aan de hand van het beoordelingscriterium zoals geformuleerd in de NRD:

Tabel 24 Beoordelingscriteria Slagschaduw.

Beoordelingscriteria
Aantal gevoelige objecten binnen de berekende slagschaduw-contouren van 1 uur, 6 uur en 10 uur schaduw per jaar: absoluut
Aantal gevoelige objecten binnen de berekende slagschaduw-contouren van 1 uur, 6 uur en 10 uur schaduw per jaar: relatief
Cumulatie met bestaande windturbines (uren schaduw per jaar)

Met 'relatief' in bovenstaande tabel wordt bedoeld: het aantal woningen, gedeeld door de verwachte elektriciteitsproductie van het betreffende MER-alternatief.

Naast een beoordeling van slagschaduwduur bij woningen, vindt aanvullend een berekening van de slagschaduwduur plaats voor terreinen voor recreatie, stads-landbouw, volkstuinten en overige objecten (waar doorgaans personen kunnen verblijven, zoals kantoorgedeelten van bedrijfspanden of hotels). Hier zijn vanuit de NRD geen beoordelingscriteria aan verbonden. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in het slagschaduwonderzoek in Bijlage D.

De effectbepaling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van ' - tot ' + + '. In onderstaande tabellen wordt de specifieke invulling van deze schaal voor het milieuaspect 'slagschaduw' toegelicht.

Tabel 25 Beoordelingstabel slagschaduw absoluut (aantal woningen binnen contour)

	Binnen 1 uur-contour	Binnen 6 uur-contour	Binnen 10 uur-contour
--	Meer dan 5.000 woningen	Meer dan 2.500 woningen	Meer dan 1.000 woningen
-	2.500 – 5.000 woningen	1 – 2.500 woningen	1 – 1.000 woningen
0	Minder dan 2.500 woningen	0 woningen	0 woningen
+	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
++	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Tabel 26 Beoordelingstabel slagschaduw relatief

	Relatief t.o.v. 1u slagschaduw	Relatief t.o.v. 6u slagschaduw	Relatief t.o.v. 10u slagschaduw
--	>200 woningen per GWh/jaar	>100 woningen per GWh/jaar	>50 woningen per GWh/jaar
-	100-200 woningen per GWh/jaar	15-100 woningen per GWh/jaar	5-50 woningen per GWh/jaar
0	<100 woningen per GWh/jaar	<15 woningen per GWh/jaar	<5 woningen per GWh/jaar
+	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
++	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Tabel 27 Beoordelingstabel cumulatie slagschaduw (aantal woningen binnen contour inclusief referentiesituatie)

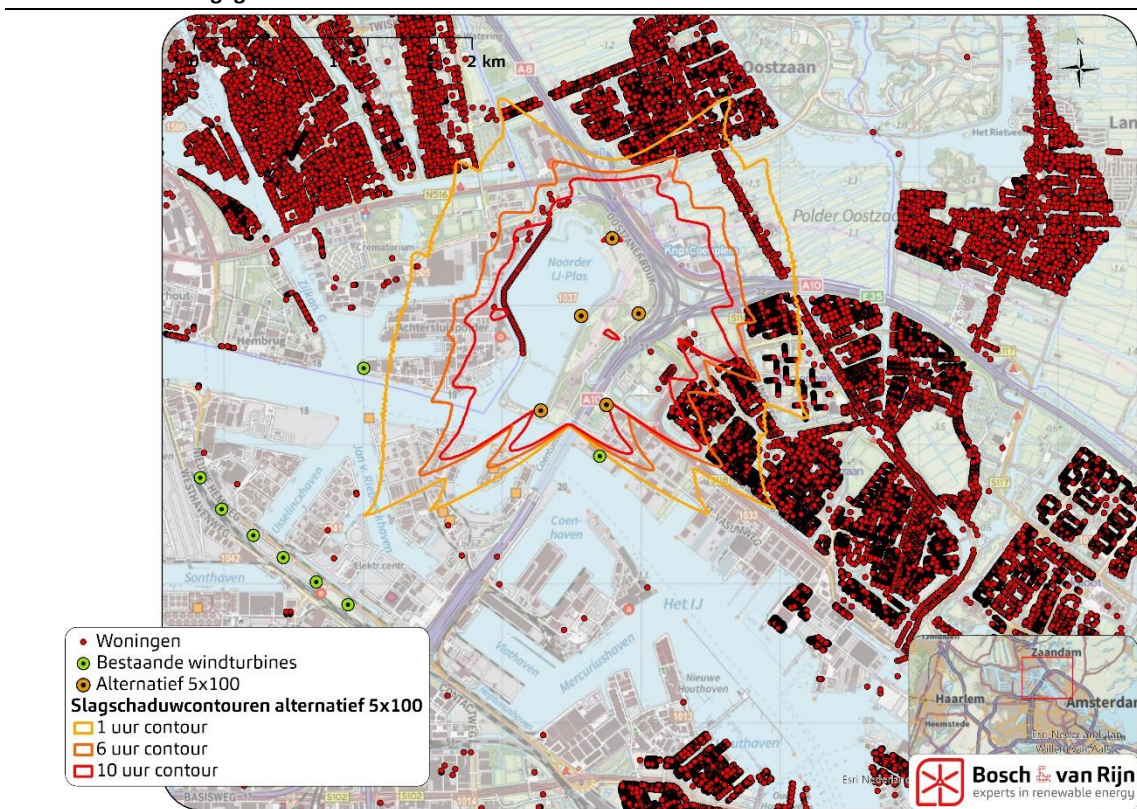
	Binnen 1 uur-contour	Binnen 6 uur-contour	Binnen 10 uur-contour
--	Meer dan 5.000 woningen	Meer dan 2.500 woningen	Meer dan 1.000 woningen
-	2.500 – 5.000 woningen	1 – 2.500 woningen	1 – 1.000 woningen
0	Minder dan 2.500 woningen	0 woningen	0 woningen
+	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
++	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

4.4.2 Beoordeling – absoluut

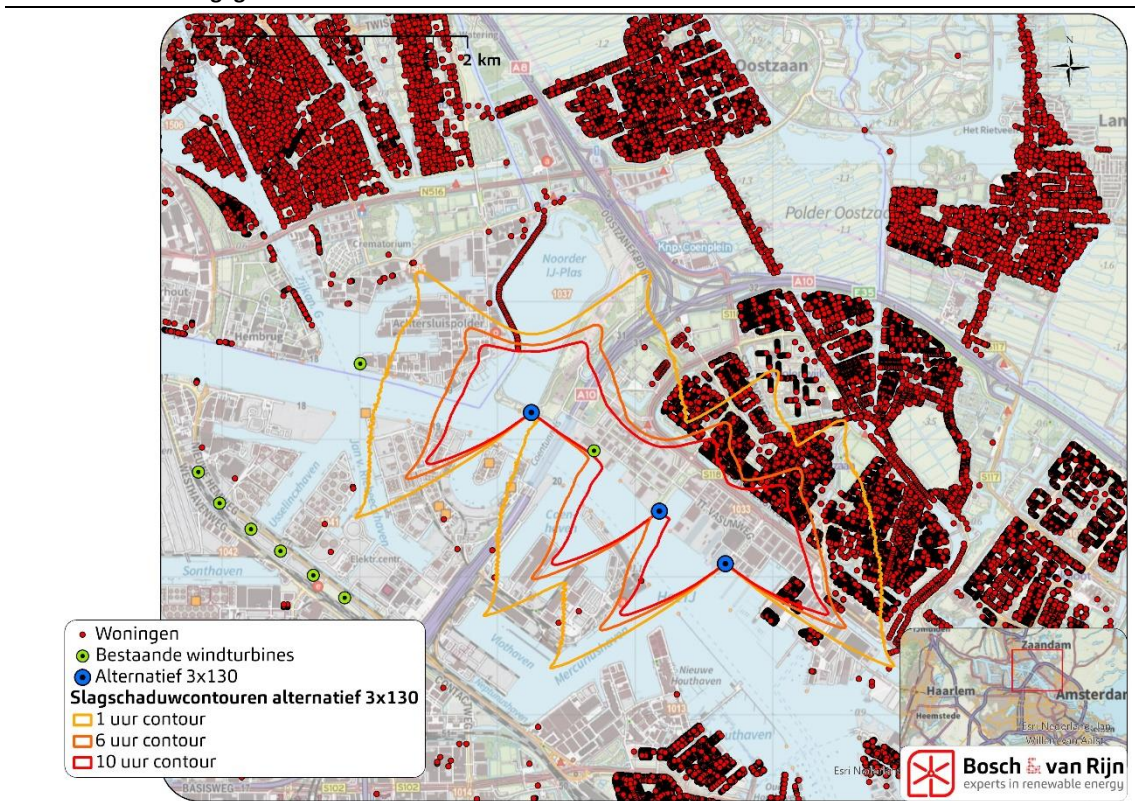
In het kader van dit MER is een slagschaduwonderzoek opgesteld, waarin met het rekenprogramma WindPRO de slagschaduwbelasting als gevolg van de verschillende opstellingsalternatieven is berekend. Het gehele onderzoek is te vinden in het slagschaduwrapport in Bijlage D, hieronder worden de resultaten per alternatief gegeven.

Onderstaande afbeeldingen tonen de slagschaduwcontouren van 1, 6 en 10 uur slagschaduw per jaar, uitgaande van een *realistische meteorologische situatie* (in tegenstelling tot een *worst case scenario*), voor de drie alternatieven. Op elke locatie binnen de 1 uur slagschaduwcontour kan naar verwachting een jaarlijkse hoeveelheid slagschaduw optreden van circa 1 uur per jaar.

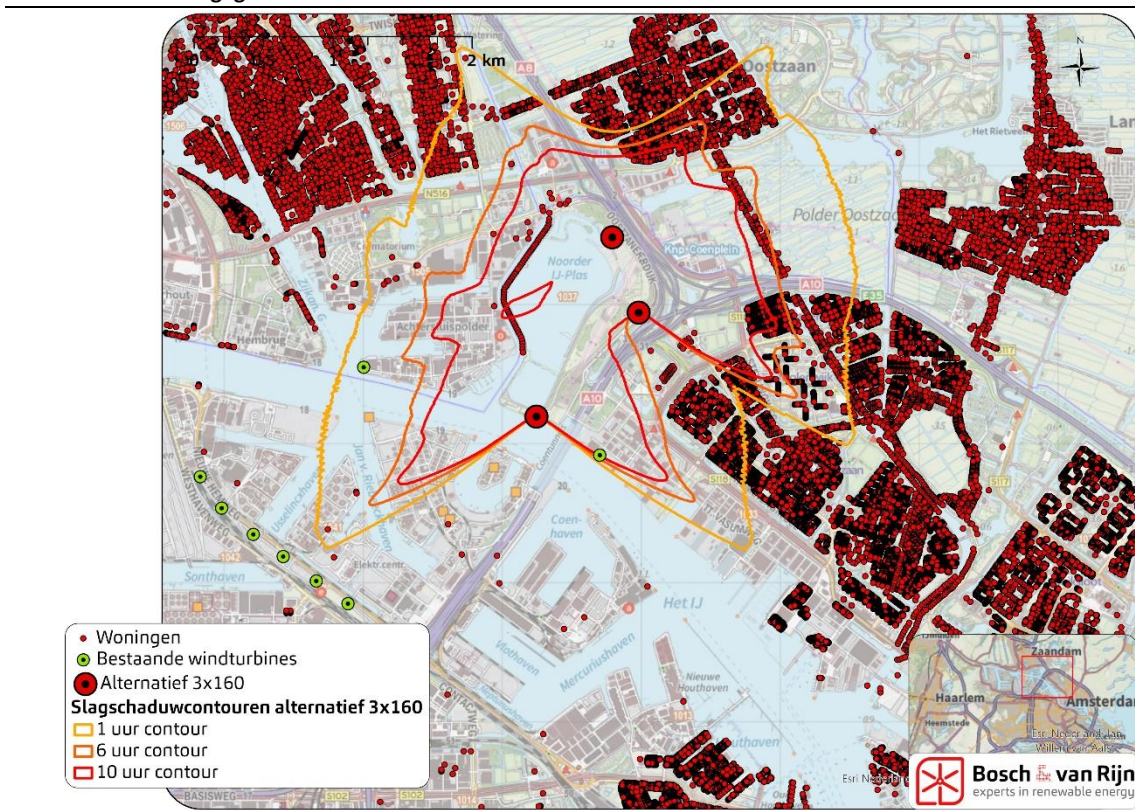
Figuur 30 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van MER-alternatief 5x100. Hierbij zijn ook woningen weergegeven.

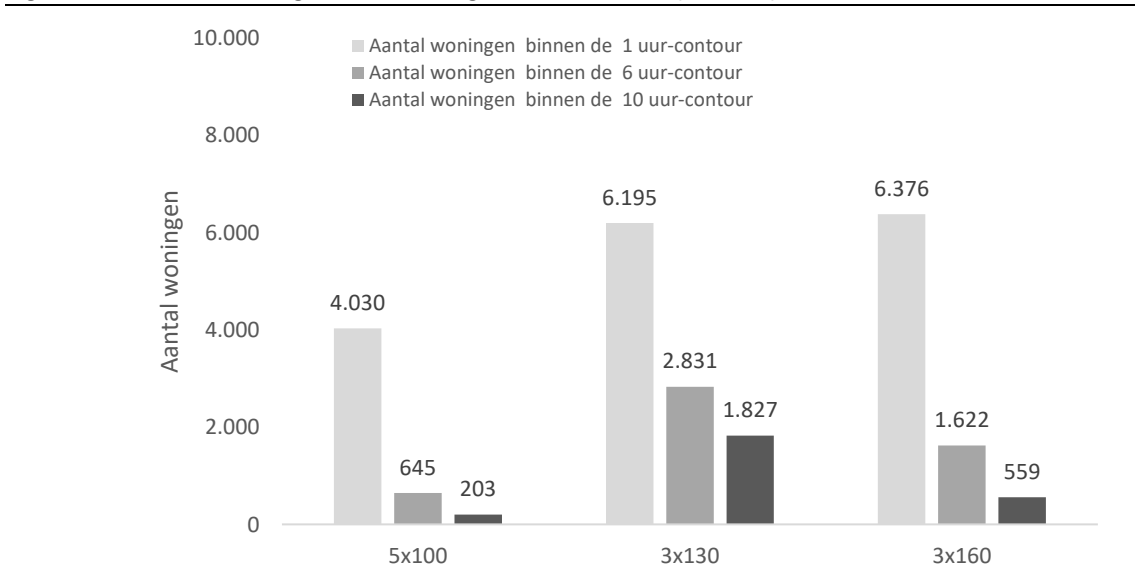
Figuur 31 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van MER-alternatief 3x130. Hierbij zijn ook woningen weergegeven.

Figuur 32 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van MER-alternatief 3x160. Hierbij zijn ook woningen weergegeven.

Figuur 33 Aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren (absoluut).

4.4.3 Beoordeling – relatief

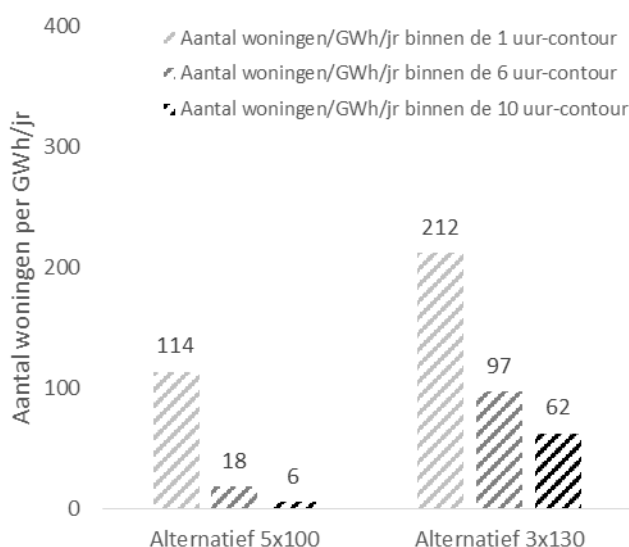
Om een evenwichtige vergelijking te kunnen maken tussen de MER-alternatieven is ook gekeken naar de hoeveelheid woningen binnen de slagschaduwcontouren *in relatie tot* de hoeveelheid geproduceerde energie per MER-alternatief. Bij een gelijke hoeveelheid hinder scoort die opstelling immers beter die meer duurzame energie opwekt.

De berekening van de verwachte jaarproductie per alternatief is te vinden bij de opbrengstberekening in het MER.

Tabel 28 Opbrengst en relatieve beoordeling slagschaduw

Alternatief	Jaarproductie GWh/jr
Alternatief 5x 100	33
Alternatief 3x 130	27
Alternatief 3x 160	50

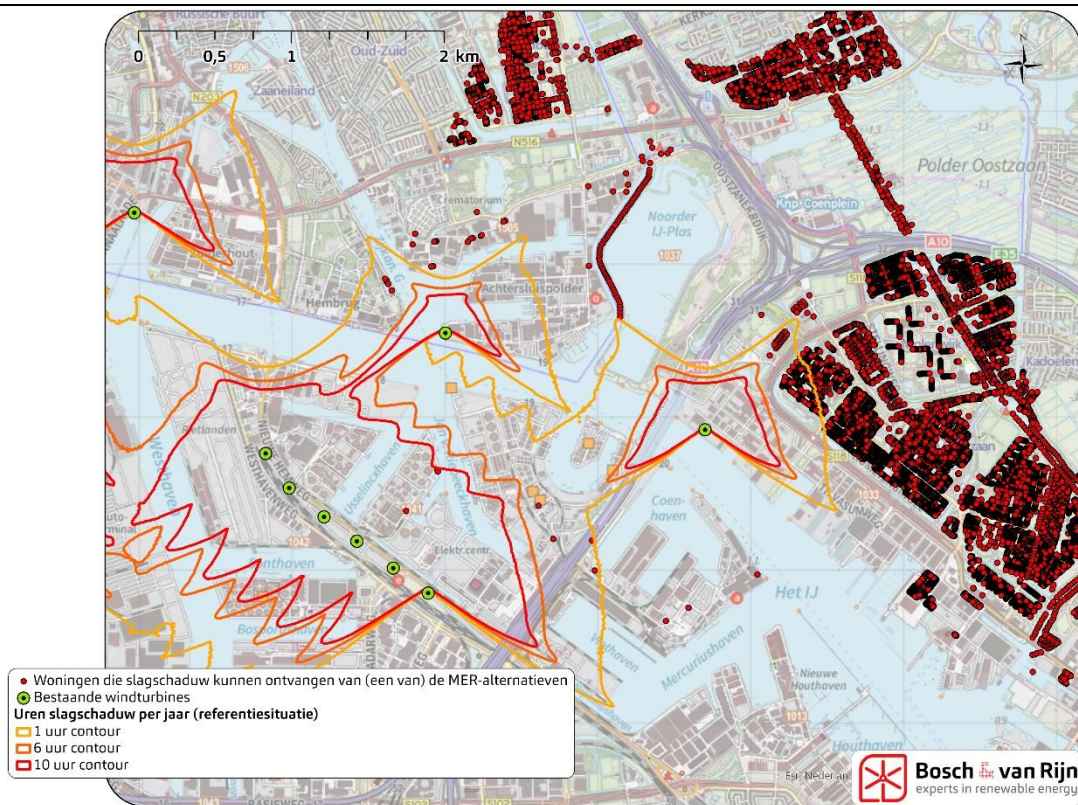
Figuur 34 Relatief aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren.

4.4.4 Cumulatie met andere windturbines: Woningen binnen de contour

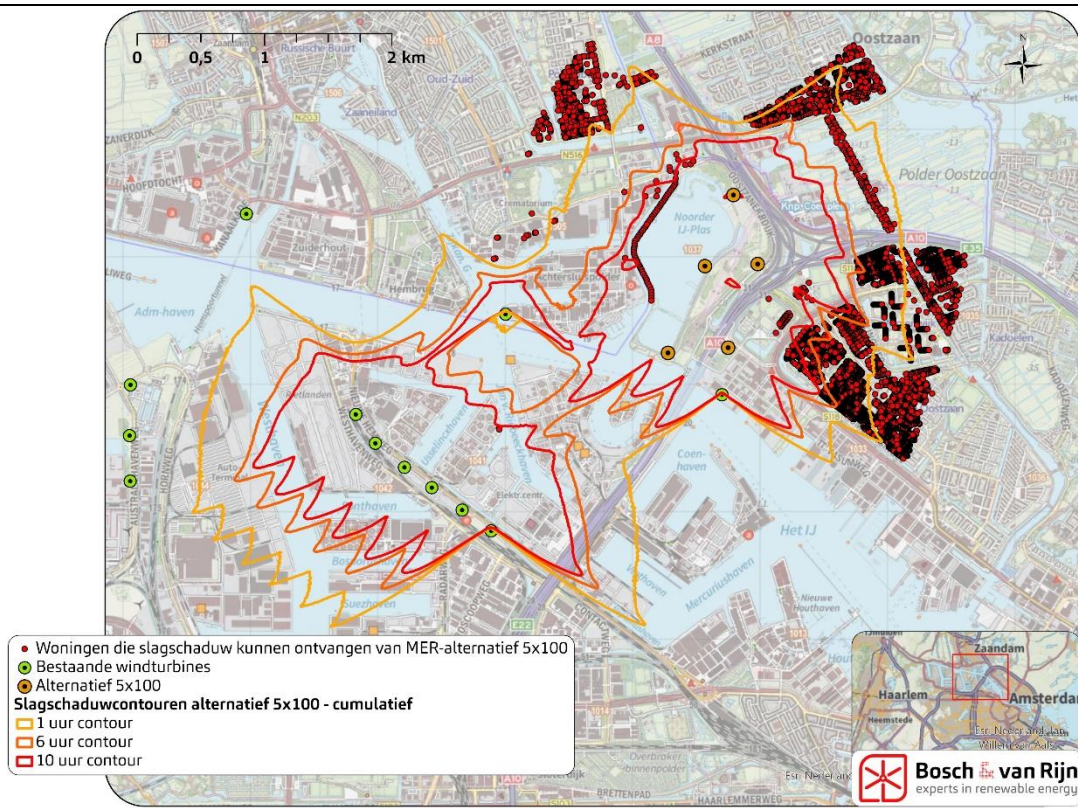
In de omgeving van de MER-alternatieven zijn enkele bestaande windturbines en windparken gelegen. Voor alle woningen die mogelijk slagschaduw kunnen ontvangen door minimaal één van de MER-alternatieven is gekeken of er sprake is van cumulatie van slagschaduw. In Figuur 35 is weergegeven welke woningen die binnen de contouren van de MER-alternatieven liggen, ook binnen de 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren liggen van bestaande windturbines in de omgeving van de MER-alternatieven (referentiesituatie).

Figuur 35 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van bestaande windturbines in de omgeving van de MER-alternatieven (referentiesituatie). Hierbij zijn ook alle woningen weergegeven die mogelijk slagschaduw kunnen ontvangen door minimaal één van de MER-alternatieven.

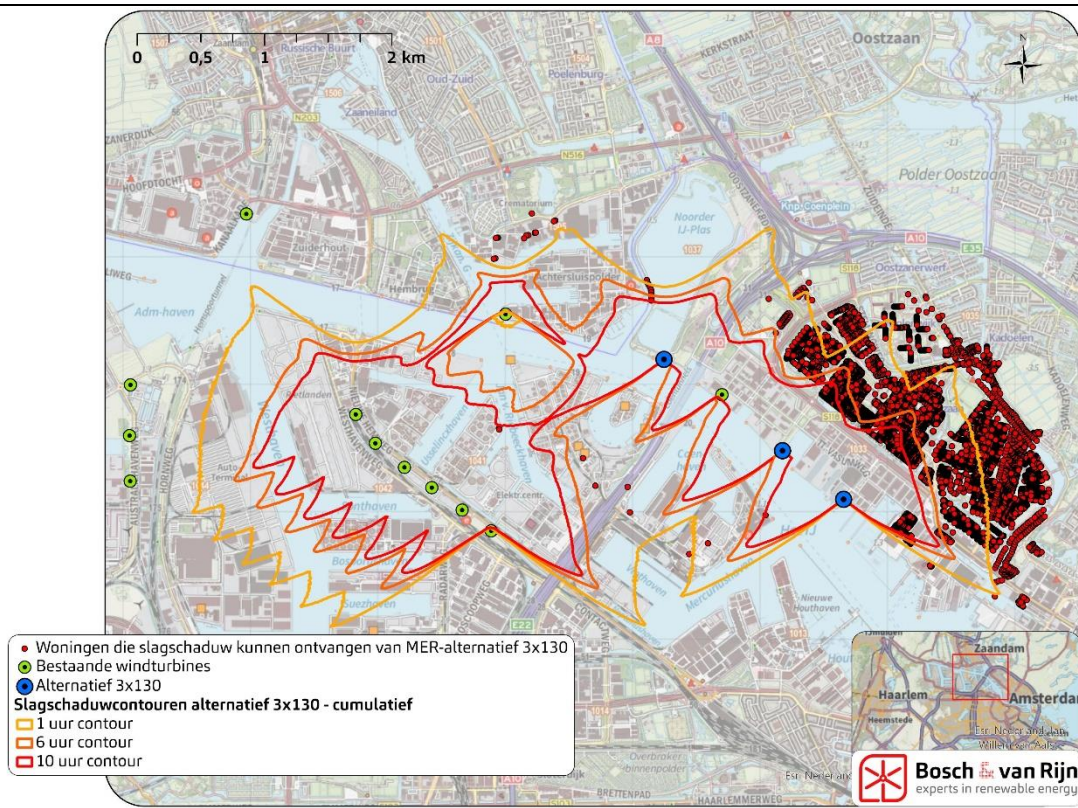

Onderstaande afbeeldingen tonen de slagschaduwcontouren van 1, 6 en 10 uur slagschaduw per jaar in combinatie met de referentiesituatie, uitgaande van een *realistische meteorologische situatie* (in tegenstelling tot een *worst case scenario*), voor de drie alternatieven. Op elke locatie binnen de 1 uur slagschaduwcontour kan naar verwachting een jaarlijkse hoeveelheid slagschaduw optreden van meer dan 1 uur per jaar.

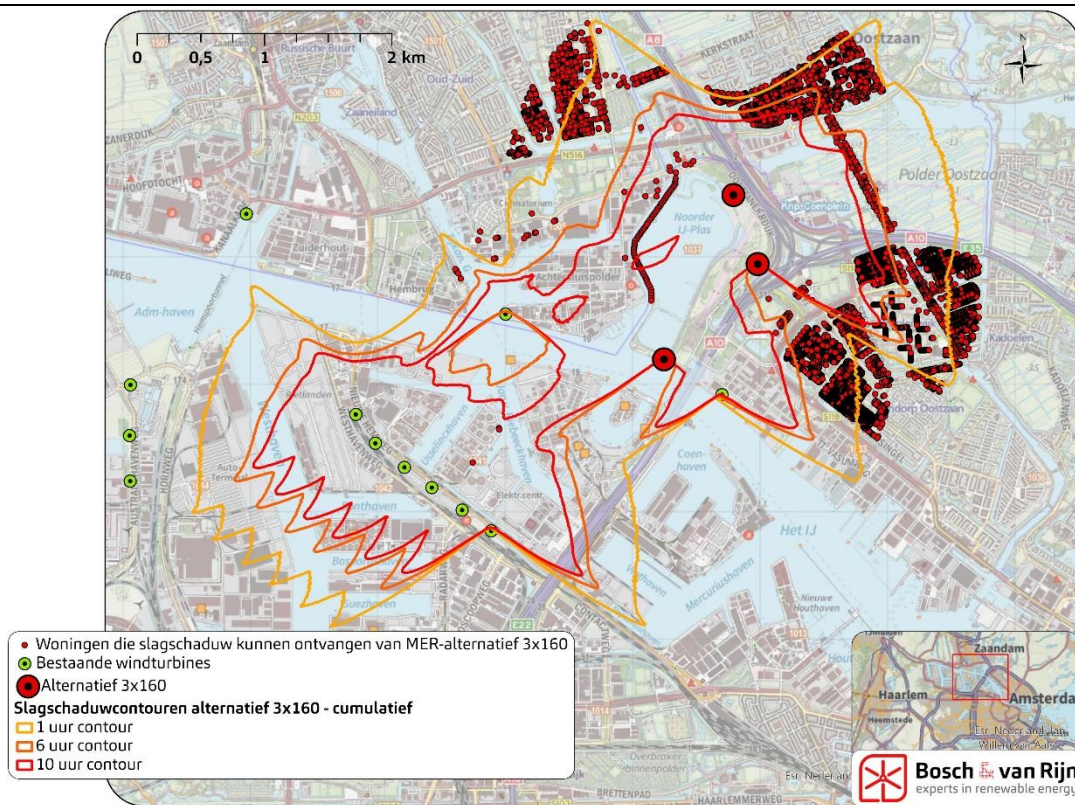
Figuur 36 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van MER-alternatief 5x100 in combinatie met de referentiesituatie. Hierbij zijn ook alle woningen weergegeven die mogelijk slagschaduw kunnen ontvangen door MER-alternatief 5x100.

Figuur 37 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van MER-alternatief 3x130 in combinatie met de referentiesituatie. Hierbij zijn ook alle woningen weergegeven die mogelijk slagschaduw kunnen ontvangen door MER-alternatief 3x130.

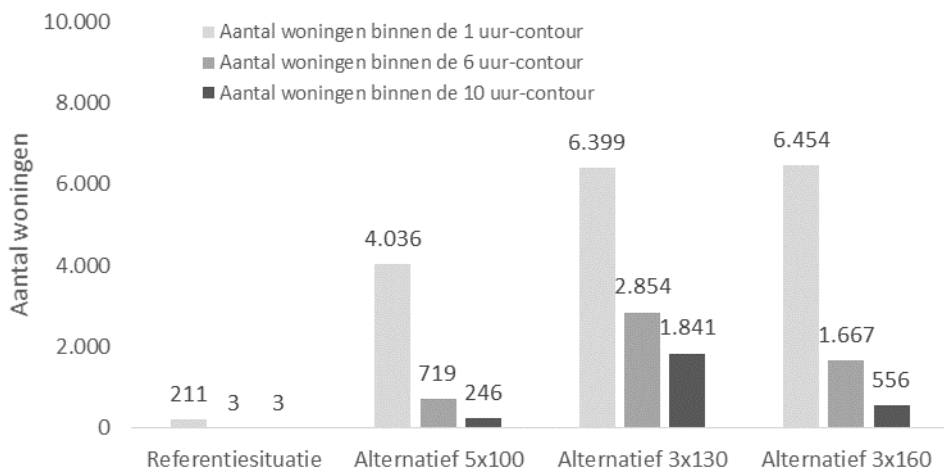

Figuur 38 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van MER-alternatief 3x160 in combinatie met de referentiesituatie. Hierbij zijn ook woningen weergegeven die slagschaduw kunnen ontvangen door MER-alternatief 3x160.

In Figuur 39 is per alternatief weergegeven hoeveel woningen gelegen zijn binnen de 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van de MER-alternatieven in combinatie met de referentiesituatie. Ook is weergegeven hoeveel woningen die binnen de contouren van de MER-alternatieven liggen, ook binnen de 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren liggen van bestaande windturbines in de omgeving van de MER-alternatieven (referentiesituatie).

Figuur 39 Aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren in combinatie met referentiesituatie.

4.4.5 Hoeveelheid slagschaduw en mitigatie

Om slagschaduw van windturbines te verminderen of te voorkomen kan een stilstandvoorziening op de windturbine worden aangebracht. Deze zorgt ervoor dat bij overschrijding van een vooraf gesteld maximum de windturbine wordt uitgeschakeld. Om het effect van dergelijke maatregelen op hoofdlijnen inzichtelijk te maken is berekend hoe vaak (uren per jaar) de windturbines slagschaduw op woningen (en andere gevoelige objecten) veroorzaken.

Vanuit de berekende slagschaduwduur kan het percentage aan opbrengstderving worden bepaald, wanneer door stilstand van de windturbine alle slagschaduw wordt voorkomen. Deze opbrengstderving vindt plaats wanneer een norm van 0 uur slagschaduw zou worden gehanteerd. Een minder strenge norm die nog wel enige slagschaduw toestaat zal nooit méér opbrengstderving tot gevolg hebben¹¹, waardoor het maximale effect van mitigerende maatregelen in beeld is.

De slagschaduwduur is berekend aan de hand van slagschaduw-ontvangende vlakken. De vlakken zijn gemaakt op basis van aaneengesloten groepen met woningen (met een maximaal onderlinge afstand van 100 meter).

Tabel 29 geeft de samengevatte resultaten en het percentage aan derving dat ontstaat door de benodigde stilstand.

Tabel 29 Stilstand in uren per jaar om alle slagschaduw op woningen te voorkomen.

Alternatief	Slagschaduw per jaar (uu:mm)	Derving (%)
5x 100 – WTB 1	141:52	1,71%
5x 100 – WTB 2	94:43	1,14%
5x 100 – WTB 3	135:32	1,63%
5x 100 – WTB 4	33:17	0,40%
5x 100 – WTB 5	119:43	1,44%
5x 100 – totaal	525:07	1,27%
3x 130 – WTB 1	29:04	0,35%
3x 130 – WTB 2	74:41	0,90%
3x 130 – WTB 3	123:55	1,49%
3x 130 – totaal	227:40	0,91%
3x 160 – WTB 1	241:30	2,91%
3x 160 – WTB 2	153:49	1,85%
3x 160 – WTB	67:44	0,82%
3x 160 – totaal	463:03	1,86%

¹¹ Op basis van een gemiddelde slagschaduwduur voor een gemiddeld jaar. Per jaar kunnen er fluctaties zijn.

4.4.6 Conclusie

De alternatieven scoren op basis van de MER-beoordelingscriteria voor slagschaduw als volgt:

Tabel 30 Effectbeoordeling slagschaduw

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Absoluut – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--
Absoluut – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-
Absoluut – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-
Relatief – aantal woningen binnen 1 u-contour per GWh/jr	-	--	-
Relatief – aantal woningen binnen 6 u-contour per GWh/jr	-	-	-
Relatief – aantal woningen binnen 10 u-contour per GWh/jr	-	--	-
Cumulatief – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--
Cumulatief – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-
Cumulatief – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-

4.5 Externe veiligheid

Vanwege de kans op falen kunnen windturbines een risico opleveren voor de omgeving. De risico's van een windturbine worden gevormd door 3 typen falen:

1. *het afbreken van (een gedeelte van) een windturbineblad,*
 - a) *bij overtoeren*
 - b) *bij nominaal vermogen*
2. *het omvallen van een windturbine door mastbreuk,*
3. *het naar beneden vallen van de gondel en/of rotor.*

Tevens kunnen windturbines risico's opleveren omdat hiervan ijs of kleine onderdelen kunnen afvallen.

Ten behoeve van dit MER is een externe-veiligheidsonderzoek uitgevoerd dat is opgenomen in Bijlage E. Deze paragraaf geeft een samenvatting ten behoeve van de effectbeoordeling.

4.5.1 Toetsingskader

Bij de toetsing op veiligheidsaspecten wordt gebruik gemaakt van verschillende (wettelijke) kaders.

Activiteitenbesluit – In het Activiteitenbesluit milieubeheer waren normen opgenomen voor het maximaal toelaatbaar plaatsgebonden risico (PR) bij buiten de inrichting gelegen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten:

- Het PR voor een buiten de inrichting gelegen kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, is niet hoger dan 10^{-6} per jaar.
- Het PR voor een buiten de inrichting gelegen beperkt kwetsbaar object, veroorzaakt door een windturbine of een combinatie van windturbines, is niet hoger dan 10^{-5} per jaar.

Door een uitspraak van de Raad van State zijn de normen uit het Activiteitenbesluit in 2020 buiten werking verklaard, voor windparken bestaande uit drie of meer windturbines. De bescherming van (beperkt) kwetsbare objecten was echter niet alleen in het Activiteitenbesluit milieubeheer geregeld, maar voor andere risicobronnen ook in diverse andere externe veiligheidsbesluiten opgenomen. Hierin wordt telkens een grenswaarde voor het PR gesteld van 10^{-6} per jaar, terwijl voor (geprojecteerd) beperkt kwetsbare objecten een richtwaarde voor het PR wordt gesteld van 10^{-6} per jaar. Nu de normen voor windturbines uit het Activiteitenbesluit buiten werking zijn verklaard, is ter beoordeling van de externe veiligheidseffecten in dit MER gekozen bij deze normen aan te sluiten.

De externe veiligheidseffecten van het windpark op (beperkt) kwetsbare objecten zullen uiteindelijk worden getoetst aan de lokale normen die later nog voor het windpark zullen worden vastgesteld. Het windpark zal ten alle tijde aan deze toekomstige lokale normen moeten voldoen.

Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) - In mei 2004 is het “*Besluit externe veiligheid inrichtingen*” (Bevi) in werking getreden. Hiermee zijn de risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd. Windturbines vallen niet onder de categorieën van inrichtingen waarop het Bevi zich richt. Windturbines kunnen wel resulteren in een risicoverhoging van nabijgelegen Bevi-inrichtingen.

Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) - Windturbines kunnen een risico vormen op buisleidingen. Indien windturbines nabij een buisleiding geplaatst worden moet getoetst worden aan het “*Besluit externe veiligheid buisleidingen*” (Bevb). Hierin zijn risiconormen opgenomen voor vervoer van gevaarlijke stoffen in buisleidingen. Er liggen geen buisleidingen binnen de invloedssfeer van de windturbines.

De Handreiking Risicozonering Windturbines en het Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid - De handreiking¹² en het rekenvoorschrift¹³, voorheen onderdeel van het Handboek Risicozonering Windturbines, geven richtlijnen om de risico's rond windturbines te toetsen. Uit de handreiking en het rekenvoorschrift blijkt dat windturbines geen substantiële bijdrage mogen leveren aan een hoger risico van een inrichting (bijv. BEVI-inrichting). Dat komt erop neer dat de windturbines geen effect hebben op de voor de inrichting geldende plaatsgebonden risico, groepsrisico en

¹² Handreiking Risicozonering Windturbines, versie 1.1, 20 mei 2020

¹³ Rekenvoorschrift Omgevingsveiligheid Module IV – Windturbines, versie oktober 2020

afstanden tot (beperkt) kwetsbare objecten. Om dit te toetsen wordt in eerste instantie gekeken of de windturbines een toename van de catastrofale faalfrequentie van risicovolle installaties behorende tot de inrichting tot gevolg hebben. Indien deze toename een bepaalde richtwaarde niet overschrijdt dan is plaatsing van de windturbine uit oogpunt van risicobeoordeling toegestaan. Als uitgangspunt voor deze richtwaarde wordt volgens de handreiking een toename van 10% gehanteerd. Indien de toename deze richtwaarde overschrijdt, is plaatsing niet direct uitgesloten, maar wordt door een uitgebreidere analyse bepaald of er na plaatsing nog steeds voldaan wordt aan de normen uit het Bevi en Bevb.

Ten aanzien van gasleidingen en hoogspanningslijnen hanteren respectievelijk de Gasunie en TenneT een afstand van (de hoogste waarde van) 'werpafstand bij nominaal toerental' of tiphoogte waarbuiten geen negatieve invloed van een windturbine te verwachten is (Handreiking Risicozonering Windturbines, 2020). Binnen deze adviesafstand zijn, in overleg met Gasunie en TenneT en afhankelijk van een locatie specifieke risicoanalyse, in sommige gevallen kleinere afstanden mogelijk. Met de implementatie wetgeving van de herziening van de m.e.r.-richtlijn is in mei 2017 het element risico's op zware ongevallen of rampen toegevoegd aan de onderwerpen die beschreven dienen te worden in het MER. Windturbines zelf kunnen geen zware ongevallen of rampen veroorzaken, maar kunnen wel een verhoging van deze risico's bij risicovolle installaties teweegbrengen. Dit wordt daarom, voor zover relevant, voor deze inrichtingen beschreven.

Infrastructuur - In aanvulling op het externe veiligheidsbeleid dat algemeen van toepassing is, hanteren Rijkswaterstaat en ProRail eigen risicocriteria voor windturbines welke zijn opgenomen in de documenten "*Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over Rijkswaterstaatwerken*" en "*Windturbines langs auto-, spoor-, en vaarwegen – Beoordeling van veiligheidsrisico's*". Voor overige openbare wegen (waaronder het toekomstige Dam tot Dam pad) gelden geen algemene afstandseisen. In het kader van een goede ruimtelijke ordening kan voor deze wegen worden getoetst of de windturbines aan de risicocriteria van Rijkswaterstaat zouden voldoen en kan worden berekend wat het risico is dat een passant op deze wegen door een onderdeel van de falende windturbine zou worden getroffen.

Voor ijsafworp geldt geen wettelijk kader. Desalniettemin is in het MER onderzocht of de turbines dusdanig gekruid kunnen worden zodat er voldoende afstand is tot de openbare wegen in het geval van vallend ijs.

Veiligheidsnormen Interne veiligheid (NVN en IEC) - Buiten de eerdergenoemde eisen en richtlijnen omtrent externe veiligheid dienen windturbines ook te voldoen aan eisen omtrent interne veiligheid. Bij interne veiligheid gaat het om voorzieningen in en aan de windturbines zelf, die de kans op onveilige situaties (o.a. brand, elektrocutie, afwerpen van ijsafzetting) zo klein mogelijk maken. Dergelijke interne veiligheidsvoorzieningen gelden voor elk type turbine in elke willekeurige opstelling. Deze veiligheidsvoorzieningen zijn samengevat in een geobjectiveerd eisenpakket NVN 11400-0 "Windturbines, voorschriften voor typecertificatie, technische eisen" of haar opvolger IEC 61400-1 "Wind Turbine Safety and Design". Windturbines dienen voorzien te zijn van een geldig typecertificaat conform de hierboven

genoemde normen. Dit onderdeel vormt daarom verder geen beoordelingscriterium.

Luchthavenbesluit Amsterdam Heliport – in het luchthavenbesluit zijn gebieden met hoogtebeperkingen in verband met de vliegveiligheid in de omgeving van Amsterdam Heliport opgenomen.

4.5.2 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

Onderstaand zijn de te beschrijven effecten weergegeven. Ook is vermeld hoe deze effecten beoordeeld worden.

Tabel 31 Beoordelingscriteria externe veiligheid

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Externe veiligheid	Aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10-6 en PR 10-5 contour	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. risicovolle installaties	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. buisleidingen en hoogspanningsleidingen	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. wegen, vaarwegen en spoorwegen	Kwantitatief
	Lengte aan (vaar)wegen waarbinnen risico's bestaan door ijsafval	Kwantitatief

De effectbepaling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van ' - ' tot ' + + '. In onderstaande tabel wordt de specifieke invulling van deze schaal voor het milieuaspect 'externe veiligheid', onderverdeeld in vijf beoordelingscriteria, toegelicht.

N.B.: een beoordeling van ' - ' betekent niet dat sprake is van een onoplosbare situatie!

Tabel 32 Beoordelingstabel externe veiligheid.

(Beperkt) kwetsbare objecten	
- -	Kwetsbaar object binnen de PR 10-6 contour of beperkt kwetsbaar object binnen de PR 10-5 contour.
-	Beperkt kwetsbaar object binnen de PR 10-6 contour maar buiten de PR 10-5 contour.
0	Met zekerheid geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen de PR 10-6 contour.
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Risicovolle installaties	
- -	Installaties binnen de tiphoogte contour
-	Installaties binnen de maximale werpafstand bij overtoeren, maar buiten de tiphoogte contour
0	Geen risicovolle installaties binnen de maximale werpafstand bij overtoeren.
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Buisleidingen en hoogspanningsleidingen	

--	Buisleidingen binnen de adviesafstand van Gasunie of bovengrondse hoogspanningsinfrastructuur binnen de adviesafstand van TenneT.
-	Buisleidingen en bovengrondse hoogspanningsinfrastructuur buiten de adviesafstand van Gasunie en TenneT maar ondergrondse hoogspanningsinfrastructuur binnen de adviesafstand van TenneT.
0	Geen hoogspanningsinfrastructuur binnen de adviesafstand van TenneT of Gasunie.
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Wegen, waterwegen en spoorwegen	
--	Locatie voldoet niet aan de beleidsregels t.a.v. rijkswegen, rijksvaarwegen of spoorwegen.
-	Locatie voldoet wel aan de beleidsregels t.a.v. rijkswegen, rijksvaarwegen of spoorwegen, maar voldoet t.a.v. overige openbare wegen en/of de reserveringsruimte uit het Rarro niet aan de beleidsregels van Rijkswaterstaat.
0	Locatie voldoet aan de beleidsregels van Rijkswaterstaat t.a.v. alle openbare wegen, de reserveringsruimte uit het Rarro en rijksvaarwegen en voldoet aan de beleidsregel t.a.v. spoorwegen.
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Ijsafworp	
--	Meer dan 400 meter aan wegen binnen het verwachte risicogebied voor ijsafworp
-	Tussen 200 en 400 meter aan wegen binnen het verwachte risicogebied voor ijsafworp
0	Tot 200 meter aan wegen binnen het verwachte risicogebied voor ijsafworp
+	n.v.t.
++	n.v.t.

4.5.3 *Aanwezigheid van (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10⁻⁶ en PR 10⁻⁵ contouren*

In het externe veiligheidsonderzoek zijn de plaatsgebonden risicocontouren van de windturbines per MER-alternatief weergegeven op de kaart. Binnen de plaatsgebonden risicocontouren is nagegaan of er kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten aanwezig zijn. Hieruit volgt dat:

- In geval van MER-alternatief 5x100 een (mogelijk) kwetsbaar object binnen de PR 10⁻⁶ contour gelegen is. Daarnaast is een beperkt kwetsbaar object binnen de PR 10⁻⁶ contour, maar buiten de PR 10⁻⁵ contour gelegen. Het MER-alternatief scoort daardoor '- -'.
- In geval van MER-alternatief 3x130 kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten binnen de PR 10⁻⁶ contour gelegen zijn. Er zijn geen beperkt kwetsbare objecten binnen de PR 10⁻⁶ contour gelegen. Het MER-alternatief scoort daardoor '- -'.
- In geval van MER-alternatief 3x160 geen kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten binnen de PR 10⁻⁶ contour gelegen zijn. Het MER-alternatief scoort daardoor '0'.

4.5.4 *Ligging t.o.v. risicovolle installaties*

In het externe veiligheidsonderzoek is nagegaan of zich risicovolle installaties binnen de invloedssfeer van de windturbines bevinden. Hieruit volgt dat:

- In geval van MER-alternatief 5x100 geen risicovolle installaties binnen de invloedssfeer van de windturbines gelegen zijn. Het MER-alternatief scoort daardoor '0'.
- In geval van MER-alternatief 3x130 risicovolle installaties binnen de invloedssfeer van de windturbines gelegen zijn. Deze risicovolle installaties bevinden zich deels op een kortere afstand dan de tiphoogte van de windturbine, waardoor een risicotoevoeging van meer dan 10% aannemelijk is. Het MER-alternatief scoort daardoor '- - '.
- In geval van MER-alternatief 3x160 zich risicovolle installaties bevinden binnen de invloedssfeer van de windturbines. Deze risicovolle installaties bevinden zich wel op een afstand tot de windturbines die groter is dan de tiphoogte, waardoor een risicotoevoeging van meer dan 10% onwaarschijnlijk is. Het MER-alternatief scoort daardoor '- '.

4.5.5 *Ligging t.o.v. buisleidingen en hoogspanningsleidingen*

Uit het externe veiligheidsonderzoek volgt dat alle MER-alternatieven voldoen aan de adviesafstand die Gasunie hanteert ten aanzien van haar gasinfrastructuur.

Uit het externe veiligheidsonderzoek volgt tevens dat geen van de drie MER-alternatieven volledig voldoet aan de adviesafstand die TenneT hanteert ten opzichte van haar hoogspanningsinfrastructuur.

In geval van MER-alternatief 3x130 voldoen de windturbines enkel niet aan de adviesafstand van TenneT tot ondergrondse hoogspanningsinfrastructuur. In geval van MER-alternatief 5x100 en 3x160 voldoen de windturbines ook niet aan de adviesafstand van TenneT tot bovengrondse hoogspanningsinfrastructuur. Omdat een incident bij de windturbines mogelijk minder snel tot falen van ondergrondse hoogspanningsinfrastructuur dan bovengrondse hoogspanningsinfrastructuur zal leiden, scoort het MER-alternatief 3x130 '- ' en scoren de MER-alternatieven 5x100 en 3x160 '- - '.

4.5.6 *Ligging t.o.v. wegen, vaarwegen en spoorwegen*

In het externe veiligheidsonderzoek is nagegaan of de MER-alternatieven voldoen aan afstandsvereisten tot wegen en vaarwegen. Binnen de invloedssfeer van de windturbines zijn geen spoorwegen aanwezig.

Uit het onderzoek blijkt dat alle MER-alternatieven voldoen aan de afstandseis die Rijkswaterstaat stelt voor het plaatsen van windturbines bij Rijkswegen.

In geval van MER-alternatief 5x100 en 3x160 zal wel overdraai plaatsvinden boven een reserveringszone voor mogelijke toekomstige uitbreiding van de rijksweg. Daarnaast zal in geval van alle MER-alternatieven overdraai boven overige openbare wegen (inclusief het toekomstige Dam tot Dam pad) plaatsvinden, waartoe geen vaste afstandseisen gelden. Alle MER-alternatieven scoren hierdoor ten hoogste ‘-’.

MER-alternatief 3x130 en 3x160 voldoen niet aan de minimale afstand die Rijkswaterstaat voorschrijft in de beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken, en scoren hierdoor ‘- -’. MER-alternatief 5x100 voldoet wel aan deze minimumafstand, en scoort hierdoor ‘-’.

4.5.7 *Lengte aan (vaar)wegen waarbinnen risico's bestaan door ijsafval*

Om ijsafworp te voorkomen zullen de windturbines worden voorzien van een ijsdetectiesysteem waarmee deze worden stilgezet bij risico op ijs aangroei. Vanaf de stilstaande windturbine kan afvallend ijs dan nog wel risico's voor passanten opleveren, binnen een risicogebied dat op enige afstand tot de wieken en gondel van de windturbine gelegen is. Als de windturbine door het ijsdetectiesysteem is stilgezet, kan de rotor zo worden gedraaid dat het risicogebied voor ijsafval zo min mogelijk met wegen en vaarwegen overlapt. Waar het risicogebied voor ijsafval alsnog met openbaar toegankelijke (vaar)wegen overlapt, dienen veiligheidsmaatregelen te worden genomen om risico's van afvallend ijs te voorkomen.

Uit het externe veiligheidsonderzoek blijkt dat het risicogebied voor ijsafval rondom de windturbines in geval van alle MER-alternatieven, ook na risicobeperking door draaien van het rotorvlak, in enige mate met openbaar toegankelijke (vaar)wegen zal overlappen. De lengte aan (vaar)wegen die binnen het risicogebied voor ijsafval zou komen te liggen is ca. 109 meter in geval van MER-alternatief 5x100, ca. 225 meter in geval van MER-alternatief 3x130 en ca. 406 meter in geval van MER-alternatief 3x160. Hierdoor scoort MER-alternatief 5x100 ‘0’, scoort MER-alternatief 3x130 ‘-’ en scoort MER-alternatief 3x160 ‘- -’ op het aspect ijsafval.

4.5.8 *Helikopterroute*

Binnen het projectgebied bevindt zich een aanvlieg- en vertrekroute voor helikopters vanaf Amsterdam Heliport in het westelijk havengebied. In het externe veiligheidsonderzoek is onderzocht of de windturbines in de MER-alternatieven de wettelijke hoogtebepalingen vanuit deze helikopterroute overschrijden. Omdat de gebieden met hoogtebepalingen, opgenomen in het luchthavenbesluit Amsterdam Heliport, volledig buiten het projectgebied zijn gelegen worden de wettelijke

hoogtebeperkingen vanuit Amsterdam Heliport niet overschreden. De helikopter-route maakt daarom geen onderdeel uit van de beoordelingstabel voor externe veiligheid.

Omdat helikopters mogelijk wel last kunnen ondervinden van turbulentie die door de windturbines veroorzaakt wordt, zijn de initiatiefnemers van het windpark over dit aspect in overleg met de provincie Noord-Holland en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

4.5.9 Conclusie

De opstellingen scoren als volgt:

Tabel 33 Conclusie externe veiligheid

Alternatief	5x100	3x130	3x160
(Beperkt) Kwetsbare objecten	--	--	0
Risicovolle installaties	0	--	-
Buisleidingen en hoogspanningsleidingen	--	-	--
Wegen, waterwegen en spoorwegen	-	--	--
Afvallend ijs	0	-	--

4.6 Bodem, water en archeologie

4.6.1 Bodem

Ter beoordeling van het milieuaspect bodem is getoetst of op de locatie van de windturbines verontreinigde gronden te verwachten zijn op basis van Bodemkaarten van de gemeente Amsterdam.

4.6.1.1 Toetsingskader

Op grond van de Wet bodembescherming dient, in verband met de uitvoerbaarheid van een plan of project, in dit geval windturbines, rekening te worden gehouden met de bodemgesteldheid. Voor de uitvoeringsfase zal in het kader van de bouwvergunning en de Arbowet een bodemonderzoek ter plaatse van de posities moeten worden uitgevoerd. Vanuit de functie van windturbines worden verder geen eisen gesteld aan de kwaliteit van de bodem. Er is immers geen sprake van de langdurige aanwezigheid van personen. In het kader van de Wabo hoeft derhalve geen bodemonderzoek te worden uitgevoerd.

Het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de bijbehorende Regeling bodemkwaliteit zijn in 2008 in werking getreden. Het Bbk bevat de regels voor duurzaam bodembeheer om een balans tussen bescherming van de bodemkwaliteit voor mens en milieu en

gebruik van de bodem voor maatschappelijke ontwikkelingen te waarborgen. Op 7 november 2019 is het gemeentelijke bodembeleid conform de Bbk vastgelegd door de gemeente Amsterdam in de Nota bodembeheer¹⁴ in combinatie met de bijbehorende bodemkwaliteitskaart, waarin het toetsingskader van de gemeente Amsterdam is opgenomen.

4.6.1.2 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

De windturbines worden met een betonnen voet verankerd, waardoor in de aanlegfase een hoeveelheid grond moet worden ontgraven. Voor het ontgraven van grond gelden regels, om te voorkomen dat verontreinigde grond op schone grond wordt aangebracht.

Om een inschatting te maken op de effecten op de bodem binnen de zoekgebieden is gekeken naar de bodemfunctiekaart en de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Amsterdam en de daarbij behorende Nota bodembeheer. De bodemfunctiekaart gaat uit van drie generieke bodemfunctieklassen, landbouw/natuur, wonen en industrie. De bodemkwaliteitskaart daarentegen geeft informatie over de diffuse bodemkwaliteit in zeven zones (bodemfuncties), met elk een specifiek beschermingsniveau. Binnen één zone is de gemiddelde kwaliteit ongeveer gelijk, maar tussen de zones kunnen duidelijke verschillen in kwaliteit aanwezig zijn. Bij elke zone horen bijpassende eisen aan het grondverzet en de kwaliteit van de grond die er mag worden aangebracht, afhankelijk van de bodemfunctie. Binnen een zone liggen soms meerdere bodemfuncties die, afhankelijk van de gevoeligheid voor bodemverontreiniging elk om een ander beschermingsniveau vragen. Zie Tabel 34 voor de verdeling in zones.

Tabel 34 Indeling zones Bodemkwaliteit op basis van Bodemkwaliteitskaart en Nota Bodembeheer

Zone	Klasse	Toelichting	Kwaliteit zone	Verontreiniging
1	Achtergrond-waarde	Naoorlogse en jonge woonwijken, volkstuinparken, polders Osdorp en havengebied Westpoort	Toplaag: AW Diepe laag: AW Oorspr. mv: AW	Schoon
2	Wonen	Naoorlogse woonwijken, volkstuinparken en delen landelijk gebied Noord en Zuidoost	Toplaag: wonen Diepe laag: wonen Oorspr. mv: AW	Schoon/ licht verontreinigd
3	Industrie	Vooroorlogse woonwijken, oude dorpskernen, lintbebouwing Osdorp, Rivierenbuurt	Toplaag: industrie Diepe laag: industrie Oorspr. mv: wonen	Licht verontreinigd
4	> Industrie	Grachtengordel, oude binnenstad, Westelijke Eilanden	Toplaag: > industrie Diepe laag: > industrie Oorspr. mv: > industrie	Sterk verontreinigd
5	> Industrie	Oude industriegebieden langs de IJ-oever, sportpark de Schinkel, bedrijvengebied Cruquiusweg	Toplaag: > industrie Diepe laag: > industrie Oorspr. mv: > industrie	Sterk verontreinigd

¹⁴ Nota Bodembeheer gemeente Amsterdam (2019), Omgevingsdienst Noorzeekanaalgebied

6	> Industrie	Oud-West, de Pijp	Toplaag: > industrie Diepe laag: > industrie Oorspr. mv: industrie	Sterk verontreinigd
7	> Industrie	Indische buurt, Flevopark (sportcomplex), Hoofddorppleinbuurt, gebied Jollenpad	Toplaag: > industrie Diepe laag: industrie Oorspr. mv: wonen	Sterk verontreinigd

Het milieuaspect bodem wordt als volgt beoordeeld:

Tabel 35 Beoordelingscriteria Bodem

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Bodem	Ligging windturbines t.o.v. bodemkwaliteitszones	Kwantitatief

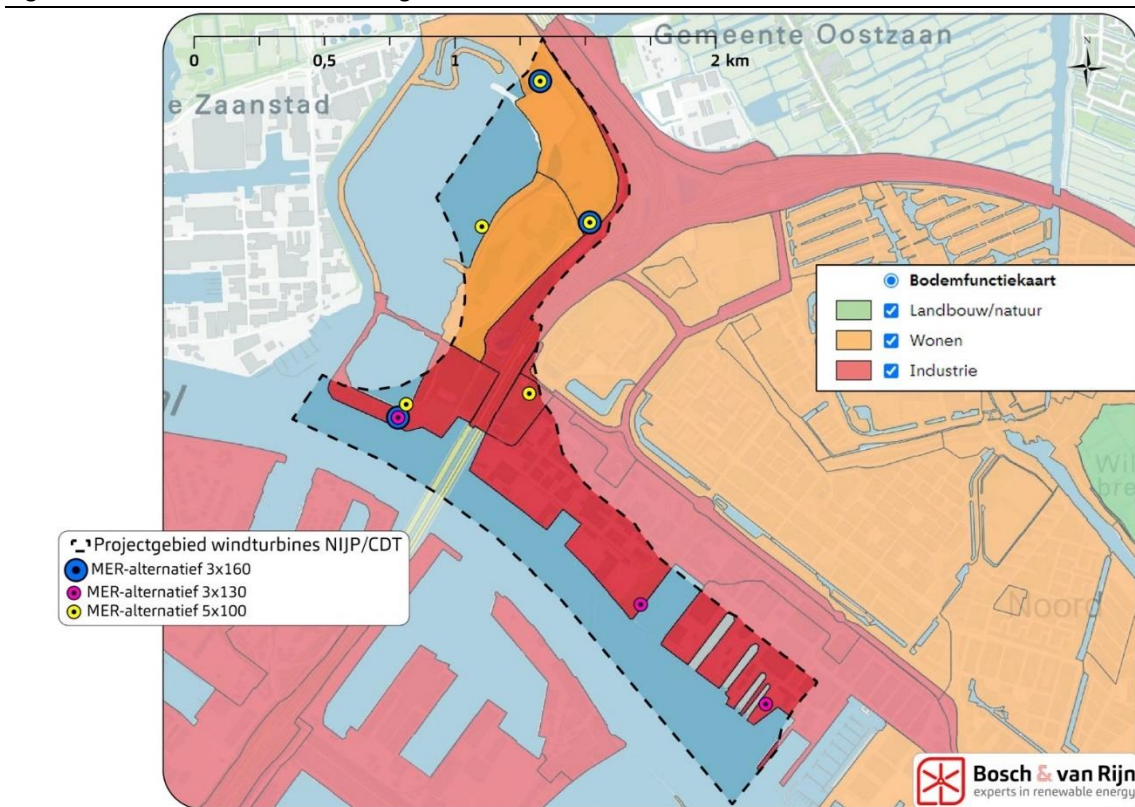
De effectbepaling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van ‘- -’ tot ‘+ +’. In onderstaande tabel wordt de specifieke invulling van deze schaal voor het milieuaspect ‘bodem’, onderverdeeld in vijf beoordelingscriteria, toegelicht.

Tabel 36 Beoordelingstabel Bodem

- -	Meer dan 1 windturbine op sterk verontreinigde grond (zone 4 t/m 7)
-	1 windturbine op sterk verontreinigde grond (zone 4 t/m 7)
0	Geen windturbines op sterk verontreinigde grond (zone 1 t/m 3)
+	n.v.t.
++	n.v.t.

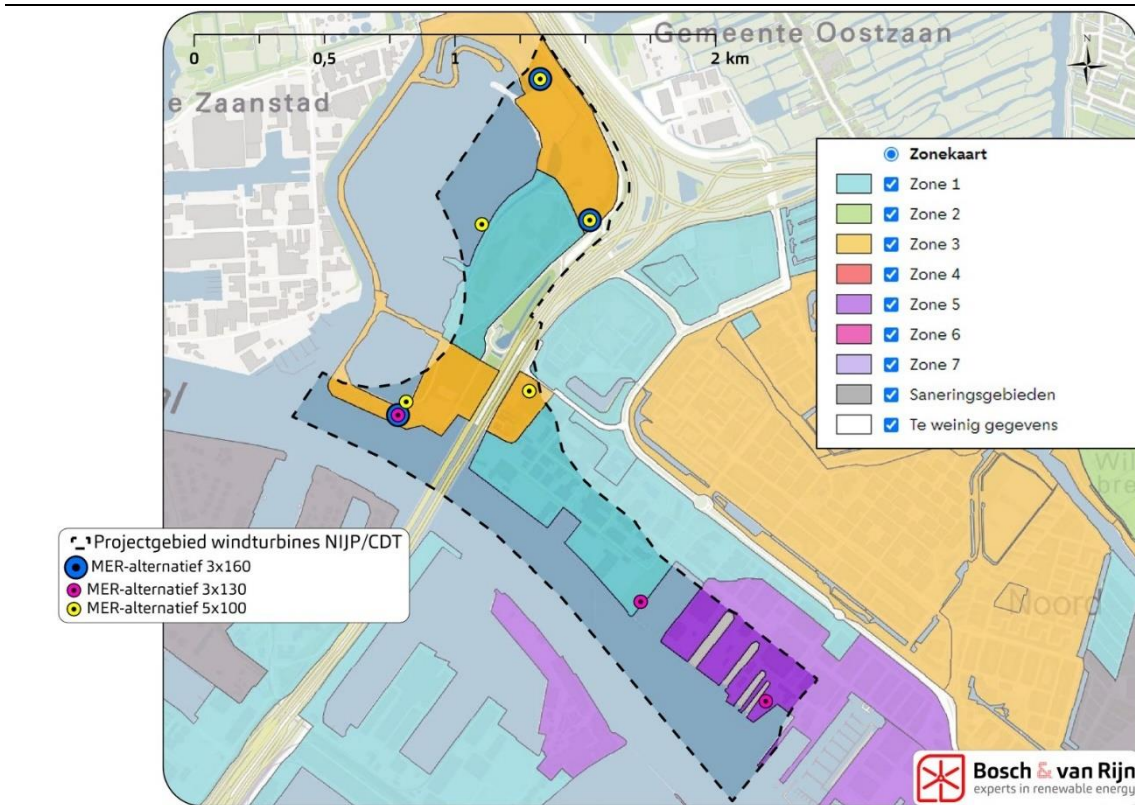
Op Figuur 40 is de bodemfunctiekaart te zien ten opzichte van de drie MER-alternatieven. Figuur 41 geeft de bodemkwaliteitskaart weer ten opzichte van de drie MER-alternatieven.

Figuur 40 Bodemfunctiekaart van gemeente Amsterdam en MER-alternatieven

Op de locaties van de windturbines van MER-alternatief 3x160 komen de Bodemfuncties 'Wonen' en 'Industrie' voor. Op de locaties van de windturbines van MER-alternatief 3x130 komt de bodemfunctie 'Industrie' voor. Voor alternatief 5x100 geldt dat de locaties gelegen zijn binnen bodemfuncties 'Wonen', 'Industrie' en 'geen functie'. De laatste functie geldt voor de windturbines gelegen in de Noorder IJ-plas.

Figuur 41 Bodemkwaliteitskaart van gemeente Amsterdam en MER-alternatieven.

Voor de zones 1, 2 en 3 kunnen onder bepaalde omstandigheden vrijstellingen worden gegeven. Deze vrijstellingen gelden als uitzonderingen op de onderzoeksplicht:

- **Zone 1:** Grond uit zone 1 mag, op basis van de bodemkwaliteitskaart, zonder bodemonderzoek worden ontgraven en toegepast, mits het een nuttige toepassing betreft. Voor toepassen is echter altijd een melding Besluit bodemkwaliteit vereist, ongeacht de hoeveelheid.

- **Zone 2 en 3:** Het ontgraven van grond in zone 2 en 3 kan plaatsvinden op basis van de bodemkwaliteitskaart. In principe is een melding vereist, op grond van artikel 28 Wbb, als meer dan 50 m³ wordt ontgraven. Die meldingsplicht vervalt echter als er reeds een melding Besluit bodemkwaliteit is vereist voor het toepassen van die gehele hoeveelheid grond binnen de gemeente Amsterdam. Vrijstelling van fysiek bodemonderzoek bij het toepassen van grond uit zone 2 en 3 geldt alleen als de 80-percentielwaarden van de zone van herkomst voldoen aan de toepassingseisen in de ontvangende zone voor de betreffende bodemfunctie. De toepassing moet gemeld worden op grond van het Besluit bodemkwaliteit.

- **Zone 4, 5, 6 en 7:** Grond in de bodemkwaliteitszones 4, 5, 6 en 7 bevat gehalten aan stoffen die boven de Generieke Maximale Waarden voor de klasse Industrie liggen. Daarom is het niet toegestaan om grond uit deze zones zonder onderzoek te ontgraven en elders toe te passen.

De beoogde windturbines van MER-alternatief 3x160 liggen allen binnen zone 3. Voor MER-alternatief 5x100 geldt dat drie windturbines binnen zone 3 gelegen zijn en dat twee windturbines in het Noordzeekanaal gelegen zijn en dus buiten de zo-

nes. Voor zone 3 geldt dat de zone licht verontreinigd is, omdat de 95-percentielwaarde voor een aantal stoffen de Interventiewaarde overschrijdt (toplaag en diepe laag).

Voor MER-alternatief 3x130 geldt dat één turbine in zone 3 gelegen is, één turbine in zone 1 en één turbine in zone 5. Voor zone 1 geldt dat het ontgraven en toepassen van grond vanuit deze zone vrij staat. Voor zone 3 geldt een lichte verontreiniging en voor zone 5 een sterke verontreiniging.

De MER-alternatieven scoren als volgt:

Tabel 37

Conclusie thema bodem

Beoordelingscriterium	5x100	3x130	3x160
Bodem	0	-	0

4.6.2 Water

Voor het milieuaspect water wordt getoetst of windturbines voorzien zijn op of nabij gronden die relevant zijn voor de waterhuishouding. Ten behoeve hiervan wordt gekeken naar waterwingebieden, grondwaterbeschermingsgebieden, primaire en regionale waterkeringen, het KRW-gebied Noorder IJ-plas¹⁵ en de verharding van oppervlakte in het kader van de compensatieplicht.

4.6.2.1 Toetsingskader

Op grond van de Wro moet bij een ruimtelijke ontwikkeling inzicht worden gegeven in de gevolgen voor de waterhuishouding. In de Waterwet is de waterhuishouding, veiligheidsnormen voor primaire waterkeringen, het beheer van oppervlaktewater en grondwater geregeld. Het provinciaal waterbeleid is vastgelegd in de Omgevingsverordening 2022 Noord-Holland. Dit beleid betreft de bescherming van waterwingebieden en grondwaterbeschermingsgebieden. Deze gebieden hebben een kwetsbare functie (drinkwaterwinning) en een kwetsbare bodem.

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV), Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Rijkswaterstaat dragen in het projectgebied zorg voor het functioneren van het watersysteem. De Keur van het Waterschap en de Waterwet (Rijkswaterstaat) zijn van kracht op de waterhuishouding in het projectgebied. Voor de waterschappen bepalen de leggers het beheergebied. Het beheergebied van Rijkswaterstaat opgenomen in kaarten behorende bij de waterregeling. De Grote Noorder IJ-plas is in het beheer van Waterschap AGV. De Kleine Noorder IJ-plas

¹⁵ De Noorder IJ-plas wordt op verschillende manieren aangeduid. Sommige bronnen spreken van een "Grote Noorder IJ-plas" en een "Kleine Noorder IJ-plas". In andere stukken spreekt men enkel van de "Noorder IJ-plas". In de bijlage van het Waterbeheerplan van waterschap AGV zijn KRW waterlichamen begrensd. Daarin is de Noorder IJ-plas als één waterlichaam aangeduid. In het vervolg van deze rapportage hanteren wij daarom de aanduiding "Noorder IJ-plas", tenzij specifiek een andere aanduiding benodigd is.

werd in het verleden beheerd door waterschap AGV, maar is overgedragen aan Rijkswaterstaat¹⁶. De kering aan de noordzijde van het projectgebied wordt beheerd door HHNK.

4.6.2.2 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

Het milieuaspect water wordt als volgt beoordeeld:

Tabel 38 Beoordelingscriteria water

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Water	Ligging t.o.v. waterwingebied/grondwaterbeschermingsgebied	Kwantitatief
	Ligging t.o.v. regionale waterkering en beschermingszones	Kwantitatief
	Effecten op doelstellingen KRW	Kwalitatief
	Verharding oppervlak: compensatie waterberging	Kwantitatief

De effectbepaling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van '- - 'tot '+ +'. In onderstaande tabel wordt de specifieke invulling van deze schaal voor het milieuaspect 'water', onderverdeeld in vier beoordelingscriteria, toegelicht.

Tabel 39 Beoordelingstabel water

Ligging t.o.v. waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied	
- -	Meer dan 1 windturbine binnen waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied
-	1 windturbine binnen waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied
0	Geen windturbines binnen waterwingebied en grondwaterbeschermingsgebied
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Ligging t.o.v. regionale waterkering en beschermingszone	
- -	1 of meer windturbines binnen kernzone
-	1 of meer windturbines binnen regionale waterkering en beschermingszone
0	Geen windturbines binnen regionale waterkering en beschermingszone en kernzone
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Effecten op doelstellingen KRW-gebied	
- -	Zeer negatieve effecten: behalen doelstellingen niet meer mogelijk
-	Negatieve effecten op behalen doelstellingen KRW-gebied
0	Geen effecten op behalen doelstellingen KRW-gebied
+	Positieve effecten op het behalen doelstellingen KRW-gebied
++	n.v.t.
Verharding oppervlak: compensatie waterberging	
--	Verhard oppervlak gelijk of meer dan 5000 m ² : compensatie moeilijk/niet uitvoerbaar
-	Verhard oppervlak gelijk of meer dan 5000 m ² : compensatie goed uitvoerbaar
0	Verhard oppervlak minder dan 5000 m ²
+	n.v.t.
++	n.v.t.

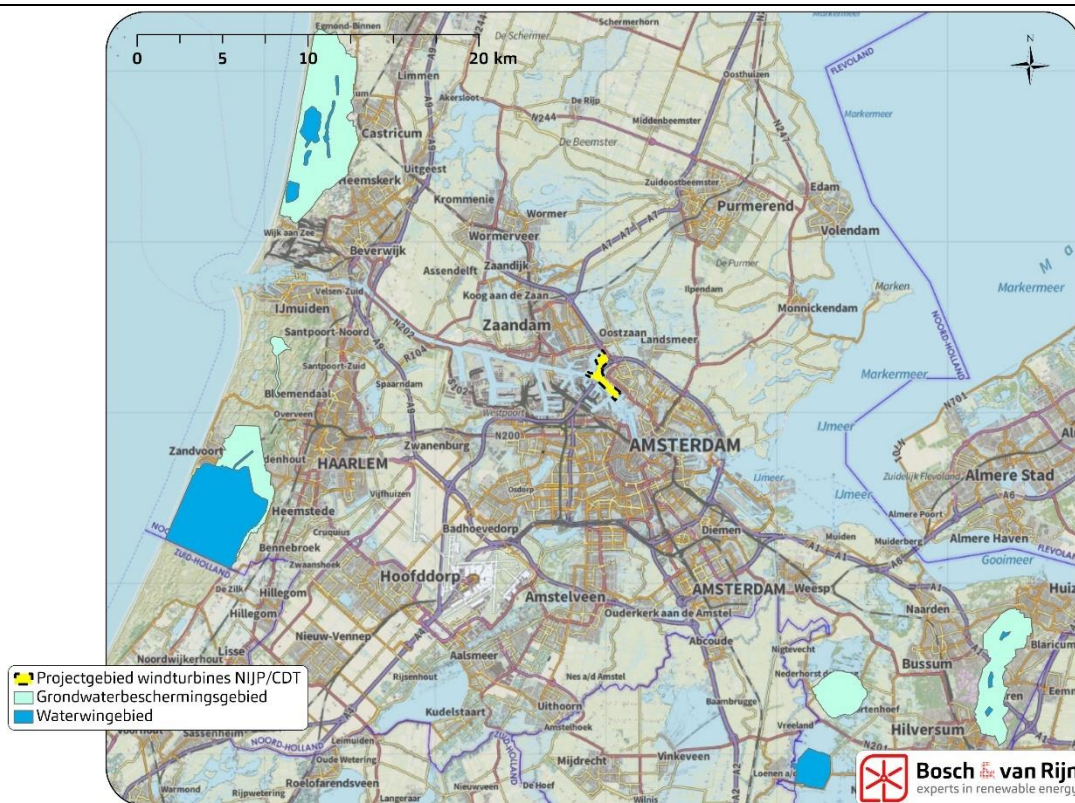
¹⁶ Deze overdracht staat benoemd in de Jaarstukken AGV 2017: <https://www.agv.nl/si-teassets/over-ons/financien/jaarstukken-agv-2017-incl-bijlagen.pdf>

Grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied

Op grond van de provinciale Omgevingsverordening NH2022 is het verboden om in grondwaterbeschermingsgebied zonder omgevingsvergunning grond- of funderingswerken uit te voeren met een diepte van drie meter of meer onder het maaiveld. Voor waterwingebied geldt dat het op of in de bodem oprichten van een constructie of werk van welke aard ook is verboden als daarmee verspreiding of lozing van (potentieel) schadelijke stoffen in de bodem kan optreden of aantasting van beschermde werking van bodemlagen ontstaat of kan ontstaan.

Om inzicht te krijgen of de MER-alternatieven in of nabij deze gebieden gelegen zijn, is aansluiting gezocht met de provinciale kaarten van de Omgevingsverordening NH2022. Op basis van de kaarten van de Omgevingsverordening NH2022 kan worden geconcludeerd dat geen van de MER-alternatieven zich in of enigszins nabij waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied bevinden.

Figuur 42 Grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden t.o.v. projectgebied NIJP/CDT.

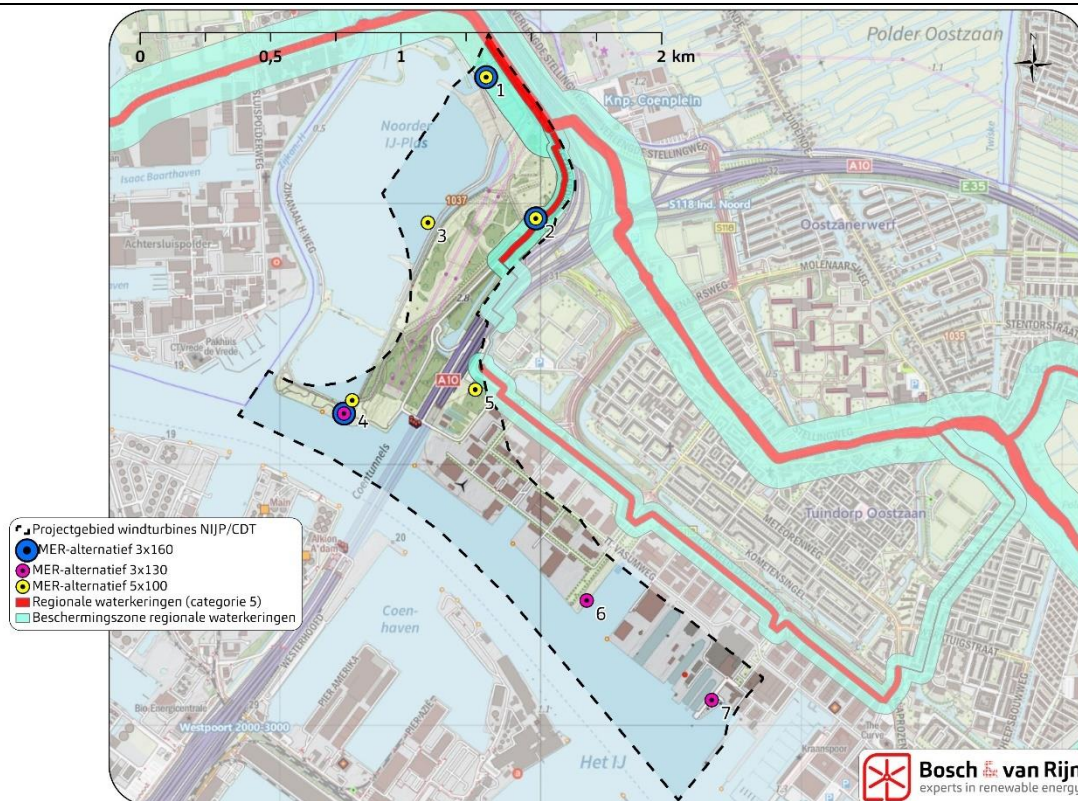
Regionale waterkering

De regelgeving voor waterkeringen is vastgelegd in de Keur van het Waterschap Amstel Gooi en Vecht, de Keur van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Omgevingsverordening NH2022. De regels over waterkeringen hebben als doel te waarborgen dat een waterkering in goede staat blijft en goed blijft functioneren, dat inspectie van de kering goed mogelijk blijft en dat het waterschap ook groot onderhoud kan plegen aan een kering tegen aanvaardbare maatschappelijke lasten. Rondom de waterkeringen liggen beschermingszones. Voor nieuwe ruimtelijke

ontwikkelingen binnen waterkeringen en beschermingszones geldt dat deze enkel mogelijk zijn wanneer *er geen onaanvaardbare risico's zijn op de veiligheid en* hierover overeenstemming is bereikt tussen de betrokken gemeenten, waterbeheerder en provincie.

Figuur 43 geeft de regionale waterkeringen en beschermingszones weer ten opzichte van het projectgebied NIJP/CDT inclusief de MER-alternatieven.

Figuur 43 Regionale waterkeringen en beschermingszones t.o.v. projectgebied NIJP/CDT en de MER-alternatieven.

Voor MER-alternatieven 3x160 en 5x100 geldt dat twee windturbines (WT 1 en WT2) binnen de beschermingszone van de regionale waterkering gelegen zijn. Over de posities van deze windturbines is derhalve nog afstemming noodzakelijk tussen opdrachtgever, gemeente en waterbeheerder en provincie. De windturbines van MER-alternatief 3x130 liggen buiten de regionale waterkering en beschermingszones.

KRW-waterlichaam

De Noorder IJ-plas is aangewezen als KRW Oppervlaktelichaam in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) met waterlichaamcode NL11_7_2 en water-type M20, status: kunstmatig. De KRW is een Europese richtlijn die in 2000 door de landen uit de Europese Unie (EU) is vastgesteld en in de Nederlandse Waterwet is opgenomen. De doelstelling voor 2027 is dat de Nederlandse wateren voldoen aan de chemische en ecologische kwaliteitsdoelen uit de KRW. Voor alle grotere wate-

ren in Nederland zijn derhalve specifieke doelen bepaald, waarvoor de desbetreffende waterschappen zorg dienen te dragen. Het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht heeft een Waterbeheer Programma voor de periode van 2022-2027 opgesteld, waarin maatregelen staan beschreven die worden uitgevoerd om doelen van de KRW te behalen.

De KRW-doelstellingen kunnen worden opgesplitst in een ecologische en chemische toestand. De ecologische toestand is gebaseerd op vier biologische kwaliteitselementen: vis, macrofauna, fytoplankton en overige waterflora. De chemische toestand wordt bepaald door normen die op Europees niveau zijn vastgesteld voor 45 stoffen/stofgroepen.

Door gebruik te maken van niet-uitlogende bouwmaterialen wordt uitspoelen van stoffen voorkomen. Uitspoelen van stoffen, en daarmee veranderingen van de chemische kwaliteit, wordt daarmee uitgesloten. De chemische waterkwaliteit wordt niet aangetast door de realisatie van windturbines. Dit geldt voor alle MER-alternatieven. Tijdens de bouwfase vinden er heiwerkzaamheden plaats voor het plaatsen van de windturbines. De hierbij veroorzaakte trillingen en geluiden kunnen effecten hebben op vissen (Buijs et al., 2018¹⁷). Dit geldt voor zowel windturbines die in het water worden gerealiseerd als voor windturbines die zeer nabij wateren worden gerealiseerd. Echter zijn deze effecten in de aanlegfase van zeer korte duur. Daarnaast kunnen windturbines in de exploitatiefase ook voordelen bieden in de vorm van voedselbeschikbaarheid en nieuw habitat voor vissen (Buij et al., 2018). Effecten op vissen in de aanlegfase door geluidsverstoring zijn van geringe aard en zullen geen negatieve effecten hebben op het behalen van de doelstellingen van het KRW-gebied. Informatie over effecten op macrofauna, fytoplankton en overige waterflora is voor zowel aanlegfase als exploitatiefase niet bekend. Voor alle MER-alternatieven geldt dat er geen effecten zijn op het behalen van de doelstellingen van het KRW-gebied.

Verharding oppervlak: compensatie waterberging

Door de aanleg van windturbines en bijbehorende kraanopstelplaatsen, toegangswegen en transformatorhuizen neemt het verhard oppervlak toe. Het toevoegen van verhard oppervlak kan een effect hebben op het waterbergend vermogen van het afwateringsgebied. In de Keur van Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de Keur van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier is aangegeven dat verhardingen zonder compensatieverplichting worden toegelaten tot 1.000 m² in en aansluitend op stedelijk en glastuinbouwgebied en tot 5.000 m² in de overige delen van het beheergebied. Het projectgebied is gelegen binnen de overige delen van het beheergebied.

Wanneer compensatie benodigd is, dient dit 10% van de uitbreiding van het verharde oppervlak te zijn. Dit kan worden uitgevoerd door elders in hetzelfde peilgebied open water aan te leggen of door een alternatieve waterberging met hetzelfde effect. Het bestuur kan ook gebiedsspecifieke een norm vaststellen, door voor een

¹⁷ Buij, R., Jongbloed, R., Geelhoed, S., van der Jeugd, H., Klop, E., Lagerveld, S., ... & Schotman, A. (2018). Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland: overzicht van effecten van hernieuwbare energie-infrastructuur en hoogspanningslijnen op de kwetsbare soorten vogels, vleermuizen, zeezoogdieren en vissen, en oplossingsrichtingen voor een natuur inclusieve energietransitie.

gebied een besluit te nemen met daarin een specifieke compensatienorm, afhankelijk van de relevante kenmerken en waterbergingsopgaven van het gebied.

Afhankelijk van de exacte grootte van kraanopstelplaatsen en aanvoerwegen geldt voor alle MER-alternatieven dat sprake kan zijn van een toename van het verhard oppervlak met meer dan 5.000m², waardoor er een compensatieplicht zou zijn. Deze is uitvoerbaar binnen het plangebied.

Tabel 40

Conclusie water

Beoordelingscriterium	5x100	3x130	3x160
Waterhuishouding	0	0	0
Waterkering	-	0	-
KRW-waterlichaam	0	0	0
Verharding oppervlak	-	-	-

4.6.3

Archeologie

Voor het milieuaspect archeologie wordt getoetst of op een bepaalde locatie archeologische waarden bekend zijn dan wel te verwachten zijn. Ten behoeve hiervan worden windturbines binnen of in de nabijheid van een terrein van archeologische waarde of een gebied met een (middel)hoge archeologische verwachting zijn gelegen in beeld gebracht. Hiermee kan een inschatting gemaakt worden of archeologische waarden te verwachten en aan te treffen zijn tijdens de bouw van het windpark.

4.6.3.1

Toetsingskader

Wet op de archeologische monumentenzorg

In de Wet op de archeologische monumentenzorg (2007) zijn de uitgangspunten van het Verdrag van Malta (1992) binnen de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De wet regelt archeologisch erfgoed op Europees niveau, met als belangrijkste doel het behoud van dit erfgoed in situ. Dit is verder uitgewerkt in de Monumentenwet, Ontgrondingwet, de Wet milieubeheer en de Woningwet. Bij een activiteit dient rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden. Ook staat hierin opgenomen in welke gevallen onderzoek en/of behoud noodzakelijk is. De Monumentenwet blijft van kracht na inwerking-treding van de Omgevingswet.

4.6.3.2

Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

Om de effecten op archeologische waarden te onderzoeken wordt gekeken naar de ligging van het archeologisch erfgoed ten opzichte van de MER-alternatieven. Om de ligging van de archeologische waarden te bepalen, is gebruik gemaakt van webkaart van de gemeente Amsterdam: Archeologische vindplaatsen en historische kaarten en bebouwing.

Het milieuaspect archeologie wordt als volgt beoordeeld:

Tabel 41 Beoordelingscriteria Archeologie

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Archeologie	Ligging windturbines t.o.v. archeologische vindplaatsen en historische bebouwing	Kwalitatief

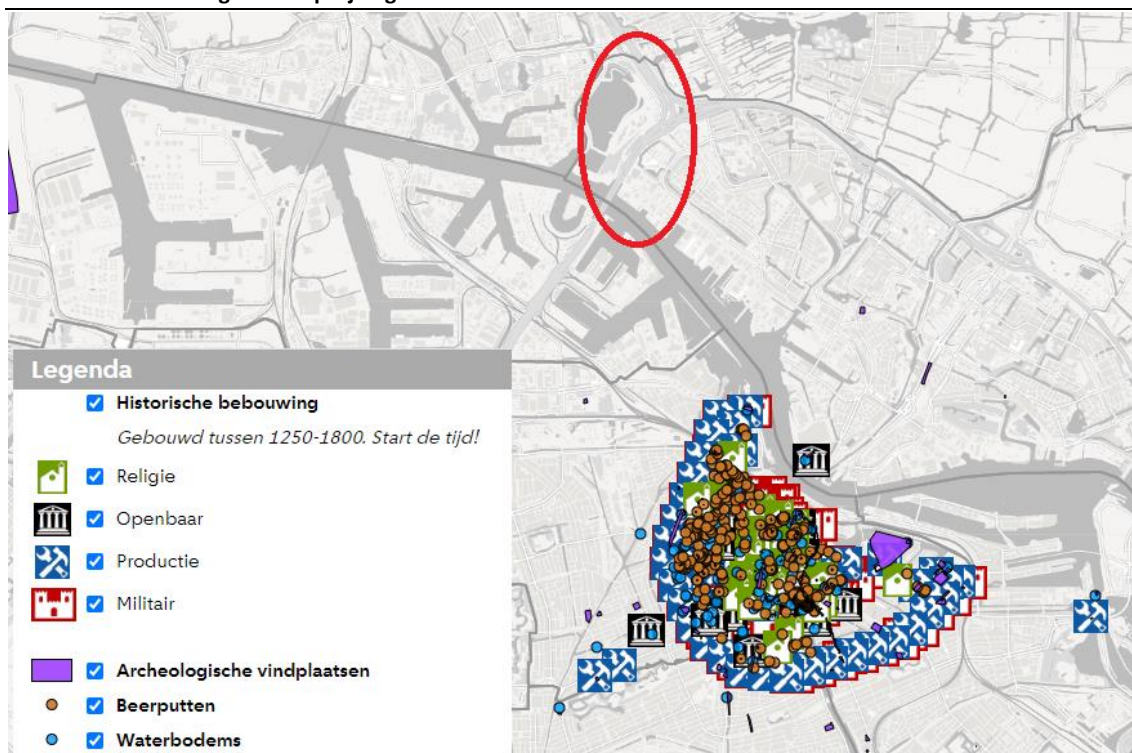
De effectbepaling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van ' - - 'tot ' + + '. In onderstaande tabel wordt de specifieke invulling van deze schaal voor het milieuaspect 'archeologie', onderverdeeld in vijf beoordelingscriteria, toegelicht.

Tabel 42 Beoordelingstabel Archeologie

--	Windturbines binnen archeologische vindplaatsen en/of zeer nabij historische bebouwing.
-	Windturbines nabij archeologische vindplaatsen en/of nabij historische bebouwing.
0	Geen windturbines nabij archeologische vindplaatsen en/of nabij historische bebouwing.
+	n.v.t.
++	n.v.t.

Figuur 44 geeft de Historische bebouwing en Archeologische vindplaatsen weer van binnen en nabij de gemeente Amsterdam.

Figuur 44 Historische bebouwing en Archeologische vindplaatsen binnen de gemeente Amsterdam. De rode cirkel geeft het projectgebied weer voor alle MER-alternatieven.

Voor alle beoogde MER-alternatieven geldt dat deze ver van de historische bebouwing en archeologische vindplaatsen gesitueerd zijn. Het binnen het projectgebied vigerende bestemmingsplan kent ook geen archeologische (dubbel)bestemmingen.

De MER-alternatieven scoren als volgt:

Tabel 43

Conclusie archeologie

Beoordelingscriterium	5x100	3x130	3x160
Archeologie	0	0	0

4.7 Landschap

Ten behoeve van een milieueffectrapportage (MER) heeft Bosch & van Rijn voor het milieuaspect 'landschap' getoetst of windturbines toepasbaar zijn in het landschap en welke mogelijke effecten deze hebben op het landschap. In dit kader is een landschappelijke analyse uitgevoerd. Met behulp van deze analyse wordt een uitgebreide effectenbeoordeling uitgevoerd aan de hand van de landschappelijke criteria opgesteld in de NRD¹⁸. In voorliggend document wordt een beoordeling gegeven voor een aantal windturbineopstellingen; de zogenaamde opstellingsalternatieven.

Het gebied rond de Noorder IJ-plas is ontwikkeling en er zijn meerdere opgaven die in dit gebied moeten landen. In het 'Ruimtelijk Toetsingskader Noorder IJ-plas 2020 - 2030' is opgenomen welke opgaven in het gebied toegestaan zijn. Een van de opgaven is de opwek van windenergie. In het toetsingskader zijn meerdere functies en uitgangspunten voor het gebied genoemd. In de (nabije) toekomst zijn nieuwe woonwijken rond de Noorder IJ-plas gepland. Het gebied moet in de toekomst gaan fungeren als park voor huidige en nieuwe bewoners in het gebied. Om het gebied beter bereikbaar te maken is de aanleg van het 'Dam tot Dam fietspad' tussen Amsterdam en Zaanstad voorzien. Op langere termijn behoort een hoogwaardige oververbinding ook tot de mogelijkheden.

De beschrijving van het landschap, van het projectgebied en de omgeving vormt de basis voor de beoordeling van de landschappelijke effecten. Deze beschrijving is gebaseerd op de landschappelijke karakteristieken zoals gedefinieerd door de provincie Noord-Holland en wordt in hoofdstuk 2 van het landschapsrapport toegelicht. In Figuur 45 is het projectgebied weergegeven.

¹⁸ Windturbines Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein: Concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau v1.1 (Bosch & van Rijn, 2021)

Figuur 45 Projectgebied windturbines NIJP/CDT

4.7.1 Afbakening landschappelijke analyse

De landschappelijke analyse richt zich voornamelijk op de schaal die bepalend is voor de beoordeling van de windturbineopstellingen. In de meeste gevallen overstijgen windturbines de verschillende schalen van het landschap. Enkel op het hoogste niveau, het macroniveau, kan verbinding gelegd worden tussen het aanwezige landschap en windturbineparken. Bij het landschap op macroniveau worden de grote(re) structuren en kenmerken in het landschap bedoeld, zoals: hoofdinfrastructuur, grootschalige waterstructuren, dijken, open grootschalige gebieden, bossen en macro-eigenschappen van de landschapstypen.

Op andere kleinschalige niveaus, is het verschil ten aanzien van de maat en schaal tussen windturbines en landschappelijke elementen te groot om relaties te beschouwen. Deze landschappelijke relaties zoals onderhoudspaden, hekwerken of trafostations zijn dusdanig klein dat ze niet worden meegenomen in deze beoordeling. Windturbines met een tiphoogte van ca. 150 - 200 meter zijn vanaf enkele kilometers waarneembaar. Daarom is bij de analyse op macroniveau voor sommige onderdelen ook gekeken naar gemeentegrens overstijgende gebieden.

4.7.2 Beoordelingscriterium

De effecten van de windturbineopstellingen op het landschap, worden getoetst aan de hand van de landschappelijke beschrijving van het projectgebied en de directe omgeving hiervan. De landschappelijke beschrijving is opgenomen Bijlage F. In dit hoofdstuk worden de beoordelingscriteria voor de opstellingsalternatieven van het MER toegelicht. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de beoordelingscriteria uit de NRD. Deze zijn als volgt:

Tabel 44

Beoordelingscriteria van het onderdeel 'landschap en cultuurhistorie' m.b.t. windturbines

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Landschap & cultuurhistorie	Invloed op de landschappelijke structuur	Kwalitatief
	Herkenbaarheid van de opstelling	Kwalitatief
	Zichtbaarheid (inclusief horizon)	Kwalitatief
	Landschappelijke samenhang met andere windparken	Kwalitatief
	Obstakelverlichting	Kwalitatief

NB. In hoofdstuk 4.7.4.6 wordt een aanvullende beoordeling uitgevoerd voor het aspect 'cultuurhistorische elementen' en de effecten van windturbines op deze elementen. Dit aspect wordt eveneens kwalitatief beoordeeld

Het criterium '*invloed op de landschappelijke structuur*' beoordeelt de MER-opstellingsalternatieven ten opzichte van de grootschalige structuren en patronen rondom de beoogde windturbine locaties. Door hun afmetingen gaan de windturbines enkel op macroniveau een relatie aan met de bestaande grootschalige landschappelijke structuren. Het effect op de landschappelijke structuur wordt daarom beoordeeld aan de hand van het effect op de hoofdstructuren.

Het criterium '*Herkenbaarheid van de opstelling*' beoordeelt de opstellingspatronen en hoe deze visueel overkomen voor waarnemers van het windpark. De herkenbaarheid is beoordeeld aan de hand van de visualisaties. In het beeldmateriaal zijn de opstellingsalternatieven gevisualiseerd. De visualisaties geven inzicht in beleving van de opstellingsalternatieven vanuit de verschillende locaties.

Het criterium '*Zichtbaarheid*' beoordeeld hoe zichtbaar de windturbines zijn in het landschap en vanuit de omgeving. Er zijn vanaf verschillende locaties rondom het projectgebied visualisaties gemaakt die gebruikt zullen worden bij het beoordelen van dit criterium. Bij dit criterium wordt ook beoordeeld naar het effect van windturbines op kernkwaliteiten van het landschap.

Het criterium '*Landschappelijke samenhang met andere windparken*' heeft minder met landschappelijke structuren te maken, maar meer met de (mogelijke) interferentie die een windpark heeft met andere windparken of hoogspanningsmasten. Er wordt beoordeeld op (eventuele) interferentie tussen windparken en/of hoogspanningsmasten.

Het criterium '*Obstakelverlichting*' heeft minder met landschappelijke kenmerken te maken, maar meer met de (mogelijke) storende werking van verlichting die een

windpark met zich mee kan brengen. Dit beoordelingscriterium krijgt daarom een op zichzelf staande beoordeling. Er wordt beoordeeld op (eventuele) benodigde verlichting van het windpark.

4.7.3 Beoordelingsschaal

De beoordeling vindt plaats aan de hand van de verschillende scores uit de beoordelingsschaal. Voor de landschappelijke beoordeling wordt de standaard beoordelingsschaal aangepast. Alhoewel windparken niet per definitie negatief scoren op alle beoordelingscriteria, wordt het landschap door de grootte en omvang van de huidige windturbines wel altijd beïnvloed. Windturbines en windparken geven hierdoor een nieuwe dynamiek aan het landschap en voegen mogelijk kwaliteiten toe, of versterken huidige kwaliteiten, maar zullen door hun omvang zeker ook de bestaande kwaliteiten aantasten. De landschappelijke criteria worden daarom niet beoordeeld met de score 'Positief effect' (++). De beoordelingsschaal is hieronder weergegeven.

Figuur 46

Overzicht van de beoordelingsschaal voor het onderdeel 'Landschap'

Effect	Beoordeling
--	Negatief
-	Licht negatief
0	Neutraal
+	Licht positief
++	Positief effect

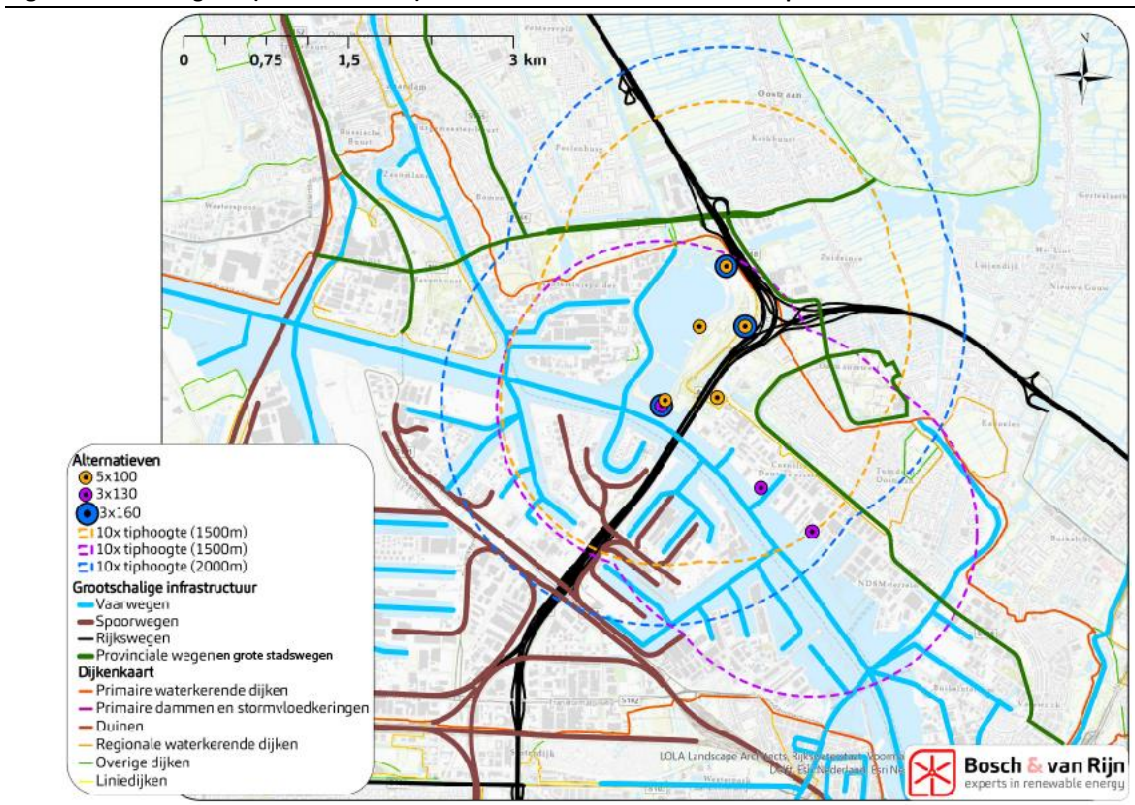
++ (positief) wordt niet meegenomen met de landschappelijke beoordeling

4.7.4 Beoordeling

4.7.4.1 Invloed op de landschappelijke structuur

Het beoordelingscriterium 'invloed op de landschappelijke structuur' wordt beoordeeld aan de hand van de locatie van het windpark ten opzichte van de landschappelijke structuren. Er wordt gekeken of het windpark aansluit bij (parallel loopt aan) de landschappelijke structuren (op macroniveau).

Figuur 47 De grote (infrastructurele) structuren in en rond de Noorder IJ-plas en CDT

Tabel 45 Scoretabel: Mate van aansluiting bij bestaande structuren en patronen.

Negatief	Licht negatief
Het alternatief sluit niet aan bij de landschappelijke lijnen (structuren). Hieronder wordt verstaan dat de windturbines van het alternatief een andere richting aannemen/ niet parallel lopen ten opzichte van de hoofdstructuren van het landschap.	Het alternatief sluit niet aan op de landschappelijke lijnen (structuren). Hieronder wordt verstaan dat de windturbines van het alternatief net iets afwijken van de richting van de hoofdstructuren van het landschap.
Neutraal	Licht positief
Het alternatief sluit aan op de landschappelijke lijnen (structuren). Hieronder wordt verstaan dat de windturbines van het alternatief in dezelfde richting lopen van de hoofdstructuren van het landschap.	Wanneer dankzij het alternatief de landschappelijke lijnen (structuren) van het landschap worden verduidelijkt, deze de structuur leesbaarder maakt en dit een positief effect geeft aan de leesbaarheid van het landschap.

Op Figuur 47 is te zien dat van de aanwezige structuren, de vaarwegen en de rijkswegen de dragende structuren zijn in de omgeving. De spoorwegen zijn te ver gelegen of te fijn verspreid en 'verstopt' tussen de industriële bouwwerken om gekoppeld te kunnen worden aan de lijnopstelling van de windturbines. De provinciale wegen, grote stadswegen en primaire waterkeringen worden ook meegenomen in de beoordeling. Onder de stadswegen worden de Cornelis Douwesweg, Stellingweg, Molenaarsweg en de Thorbeckeweg verstaan. De overige dijken zijn door hun afstand tot het projectgebied of hun geringe hoogte niet meegenomen in de beoordeling.

Alternatief 5 x 100 is meer aan de structuur van de rijksweg gekoppeld dan aan de structuur van het water. Hierdoor scoort dit alternatief neutraal (0) op rijkswegen en licht negatief (-) op vaarwegen. Alternatief 5 x 100 sluit niet aan op de bestaande stad/provinciale wegen dan wel de bestaande dijkstructuur waardoor alternatief op deze onderdelen licht negatief (-) scoort.

Alternatief 3 x 130 is gekoppeld aan het water en de Cornelis Douwesweg wat passend is in het beleid van de provincie (zie paragraaf B.4) Hierdoor scoort dit alternatief neutraal (0) op vaarwegen, en stad/provinciale wegen. Omdat dit alternatief niet aansluit op de bestaande rijkswegen en dijkstructuur scoort hij hier licht negatief (-) op.

Alternatief 3 x 160 is meer aan de structuur van de rijksweg gekoppeld dan aan de structuur van het water. Hierdoor scoort hij licht negatief (-) op vaarwegen en neutraal op rijkswegen. Omdat dit alternatief niet aan sluit op de bestaande stad/provinciale wegen dan wel de bestaande dijkstructuur scoort hij op deze onderdelen licht negatief (-)

Tabel 46 **Overzicht van de scores per alternatief voor het aspect zichtbaarheid.**

Landschapstype:	V	S	P	R	D
Alternatief 5 x 100	-	0	-	0	-
Alternatief 3 x 130	0	0	0	-	-
Alternatief 3 x 160	-	0	-	0	-

*V = Vaarwegen, S = Spoorwegen, P = Provinciale wegen, R = Rijkswegen, D = Dijken

Tabel 47 **Overzicht van de samengevoegde scores per alternatief.**

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
<i>Invloed op de landschappelijke structuur</i>	-	0	-

4.7.4.2 *Herkenbaarheid van de opstelling*

Het beoordelingscriterium ‘*Herkenbaarheid van de opstelling*’ beoordeelt de opstellingspatronen van het windpark. Daarbij wordt ook meegenomen hoe dit patroon visueel overkomt op waarnemers in de omgeving. Ten behoeve van dit criterium zijn er visualisaties opgesteld (zie bijgevoegd visualisatie document). Om te kunnen beoordelen hoe de opstelling gelegen is in het landschap en of deze herkenbaar overkomt voor de waarnemer.

Tabel 48 **Scoretabel: De herkenbaarheid van de lijnopstelling van het windpark in het landschap.**

Negatief	Licht negatief
Het windpark is een ernstig storende factor voor de waarnemer. De herkenbaarheid van de opstelling wordt vanuit het oogpunt van de waarnemer ernstig verstoord, omdat de	Het windpark is een storende factor voor de waarnemer. De herkenbaarheid van de opstelling wordt vanuit het oogpunt van de waarnemer verstoord, omdat de opstelling een afwijkende structuur kent.

opstelling een zeer afwijkende structuur kent.	
Neutraal	Licht positief
Het windpark is in kleine mate een storende factor voor de waarnemer. De herkenbaarheid van de opstelling wordt vanuit het oogpunt van de waarnemer niet tot nauwelijks verstoord.	Niet van toepassing.

Ten behoeve van de beoordeling zijn er visualisaties opgesteld, deze zijn te vinden in het bijgevoegde visualisatie document. De visualisaties helpen bij het beoordelen van de herkenbaarheid van de opstelling. Daarbij is het belangrijk dat er waardeoordeel vanuit verschillende hoeken wordt gevormd, gezien de beleving van de opstelling op verschillende manier kan worden geïnterpreteerd. Ten behoeve van de leesbaarheid van dit document, wordt er onderstaand telkens maar één visualisatie per alternatief getoond.

Alternatief 5x100

Uit de visualisaties komt naar voren dat opstelling 5 x 100 geen rechte lijn vormt en dus vanuit verschillende locaties rondom het alternatief als matig herkenbaar naar voren komt. Doordat het alternatief uit 5 windturbines bestaat komt dit rommelig over. Daardoor scoort dit alternatief negatief (--).

Alternatief 3x130

Uit de visualisaties komt naar voren dat alternatief 3 x 130 een relatief herkenbare lijn vormt. De meest westelijke turbine staat wel een stuk verder weg van de overige twee turbines, maar door de bestaande windturbine wordt dit "opgevangen". De bestaande windturbine kan vanuit diverse hoeken meedragen aan de herkenbaarheid van een lijnopstelling. Al is deze windturbine iets kleiner. Omdat het provinciaal beleid erop aanstuurt om windturbines aan te laten sluiten op bestaande opstellingen (B.4) scoort dit alternatief neutraal (0).

Alternatief 3

Uit de visualisaties komt naar voren dat de alternatief 3 x 160 een matig herkenbare lijn vormt. Doordat het alternatief uit 3 windturbines bestaat blijft de rommeligheid beperkt. Hierdoor scoort dit alternatief licht negatief (-).

Tabel 49 **Overzicht van de scores per alternatief.**

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Herkenbaarheid van de opstelling	--	0	-

4.7.4.3 **Zichtbaarheid**

Het beoordelingscriterium 'zichtbaarheid' beoordeelt in hoeverre de opstellingsalternatieven zichtbaar ze zijn in het omliggende landschap en wat de effecten zijn

op de kernkwaliteiten van dat betreffende landschap. Voor dit criterium zijn er visualisaties gemaakt om te kunnen beoordelen hoe de opstelling gelegen is in het landschap (zie bijgevoegd visualisatie document).

Tabel 50

Scoretabel: De beleving van de lijnopstelling van het windpark/zonnepark in het landschap.

Negatief	Licht negatief
Het windpark is een ernstige storende factor en duidelijk zichtbaar vanuit het landschap. De beleving van het landschap met haar kwaliteiten worden vanuit het oogpunt van de waarnemer ernstig verstoord door het windpark.	Het windpark is een storende factor en zichtbaar vanuit het landschap. De beleving van het landschap met haar kwaliteiten worden vanuit het oogpunt van de waarnemer verstoord door het windpark.
Neutraal	Licht positief
Het windpark is in kleine mate een storende factor en matig zichtbaar vanuit het landschap. De beleving van het landschap met haar kwaliteiten worden vanuit het oogpunt van de waarnemer niet of in zeer kleine mate verstoord door het windpark.	Niet van toepassing.

Veenweide landschap

Het Veenweide landschap heeft een weids en open karakter. Alleen langs wegen en boerderijen is groen te vinden waardoor het zicht vanaf de wegen ver kan reiken. Het plaatsen van windturbines zal in elke situatie een negatieve invloed hebben op de openheid van dit landschapstype en de kernkwaliteiten aantasten van het landschap. Gezien de afstand van de windturbines t.o.v. dit landschap, is de impact voor het gehele gebied laag. De 10x tip afstand is alleen voor 3x160 en 5x100 tot in dit landschap toereikend, voor een groot gedeelte wordt het landschap vanuit deze zones voornamelijk ervaren met de windturbines in de rug, mede door de aanwezigheid van de rijkswegen en naastgelegen dorpen en wijken. Hierdoor is het negatieve effect kleiner. Naar verwachting zullen alle windturbines van alle alternatieven zichtbaar zijn, maar zal de impact laag zijn. Desondanks passen windturbines niet bij het karakter van dit landschap.

Door het plaatsen van de windturbines in een stedelijke en industriële omgeving worden de landschappelijke eenheden en overgangen meer gerespecteerd zoals het provinciaal beleid hanteert (B.4). Echter worden deze eenheden en overgangen ook niet versterkt door de komst van windturbines.

Hierdoor scoort dit landschapstype licht negatief (-) op de alternatieven 3x160 en 5x100 en Neutraal (0) op alternatief 3x130.

Droogmakerij landschap

De droogmakerij is op ongeveer 1,5km gelegen van het projectgebied en alleen de 3 x 160 zal nog dominant zichtbaar zijn in het landschap. Echter, dit gebied is afwisselend open en gesloten doordat er meer opgaand groen aanwezig is, waardoor de impact niet overal gelijk is. Gezien de afstand van de windturbines t.o.v. dit landschap, is de impact voor het gehele gebied laag. De 10x tip afstand is alleen voor 3x160 tot in dit landschap toereikend, echter wordt het landschap vanuit deze zone voornamelijk ervaren met de windturbines in de rug waardoor een negatief effect klein is. Desondanks passen windturbines niet bij het karakter van dit landschap.

Naar verwachting zullen alle windturbines van alle alternatieven zichtbaar zijn, maar zal de impact laag zijn. Hierdoor scoren de alternatieven 5 x 100 en 3 x 130 bij dit landschapstype neutraal (0) en het alternatief 3 x 160 licht negatief (-).

Bijzonder provinciaal landschap Oostzanerveld

De provincie heeft dit landschap als bijzonder provinciaal landschap bestempeld waardoor deze een eigen beoordeling krijgt. Het landschap van het Oostzanerveld komt veelal overeen met dat van het Veenweide landschap. Het is een weids en open landschap met ver reikende zichten. De windturbines zullen in dit open landschap te allen tijde zichtbaar zijn en een negatieve invloed hebben op het landschap. De lokale landschappelijke waarde en dynamiek, zoals benoemd in het beleid (zie paragraaf Bijlage B), zal dus negatief worden aangetast. Voor alle alternatieven geldt dat de windturbines zichtbaar zullen zijn. Het alternatief 5 x 100 zal hier zichtbaar zijn maar niet meer dominant. Hierdoor scoort dit alternatief 'Licht negatief' (-). Het alternatief 3 x 130 zal hier zichtbaar zijn maar niet meer dominant. Hierdoor scoort dit alternatief 'Licht negatief' (-). Het alternatief 3 x 160 zal nog dominant aanwezig zijn in het landschap. Ondanks dat het landschap wordt ervaren met de windturbines in de rug zal het dominant aanwezig zijn in het landschap. Hierdoor scoort dit alternatief 'Negatief' (--).

Bedrijventerrein

Rondom het projectgebied bevinden zich veel bedrijventerreinen waaronder het Cornelis Douwesterrein en de Melkweg Oostzanerwerf. Alle alternatieven zullen dan ook zichtbaar zijn vanaf verschillende plekken op deze bedrijventerreinen. Bedrijventerreinen hebben een grootschalige structuur waar verre zichten niet of nauwelijks mogelijk zijn. De windturbines zullen dan ook niet constant zichtbaar zijn. Daarnaast heeft een bedrijventerrein een industrieel karakter waar windturbines in de regel beter bij aansluiten. Daarom scoort dit landschapstype neutraal (0).

Woonwijken

Het alternatief 5 x 100 zal vanuit Oostzanerwerf, en Oostzaan zichtbaar zijn. Hierdoor scoort dit alternatief licht negatief (-).

Het alternatief 3 x 130 zal vanuit Oostzanerwerf en Tuindorp Oostzaan zichtbaar zijn. Echter is dit alternatief omgeven door bedrijventerreinen waardoor deze minder zichtbaar zullen zijn vanuit de omgeving. Hierdoor scoort dit alternatief licht negatief (-). Het alternatief 3 x 160 zal zichtbaar zijn vanuit Oostzanerwerf, Oostzaan en Poelenburg. Hierdoor scoort dit alternatief negatief (--).

Recreatiegebied Noorder IJ-plas

De windturbines bevinden zich binnen dit recreatiegebied, waardoor de windturbines te allen tijde zichtbaar zullen zijn vanuit dit gebied. Het gebied kent al enkele 'industriële' invloeden door de aanwezige hoogspanningsmasten die door het gebied lopen. De komst van windturbines zal in cumulatie met deze aanwezige elementen ervaren worden. De recreanten, op het nog te realiseren strand, zullen zicht hebben op de windturbines waardoor de belevingswaarde van het strand negatief kan worden beïnvloed. Het Keerkringpark dat op ongeveer 900 meter afstand ligt en het Vijfhoekpark wat op 1200 meter ligt kan negatief worden beïnvloed door

de komst van windturbines¹⁹. Elk alternatief zal vanaf het Keerkringpark en het Vijfhoekpark zichtbaar zijn. De maat van de windturbines en schaal van het landschap staan in contrast met elkaar. Het provinciaal beleid stuurt erop aan (zie paragraaf B.4) om deze op elkaar af te stemmen en windturbines toe te passen in een landschap met een grote schaal. Alternatieven 5 x 100 en 3 x 160 scoren negatief (--) omdat de windturbines door hun aantal, dan wel hun formaat te allen tijde zichtbaar zullen zijn in het recreatiegebied, de omliggende parken en bepalend zullen zijn voor het nog te realiseren strand en fietspad. Alternatief 3 x 130 scoort licht negatief (-) omdat twee van deze turbines zich op enige afstand bevinden maar nog steeds dominant zichtbaar zijn in het recreatiegebied het Noorder IJ-plas, het Keerkringpark en het nog te realiseren strand en fietspad.

Water

De windturbines komen in de buurt van het IJ te staan. Het IJ is een brede rivier waardoor het te kwalificeren is als een open landschapstype. De windturbines zullen dan ook goed zichtbaar zijn vanaf het water. Mede doordat veel passanten deze route nemen. Langs het IJ is op dit moment veel bedrijvigheid aanwezig, hetgeen goed aansluit bij de komst van windturbines aangezien windturbines beter passen bij een landschap met een industrieel karakter. Omdat de beleving van het waterlandschap al wordt aangetast door het industrieel karakter langs het water scoren alle alternatieven licht negatief (-).

Dam tot dam fietspad

Het Dam tot Dam fietspad is een fietspad dat van Zaandam tot Amsterdam gaat lopen. Dit betekent dat het fietspad straks door het projectgebied gaat. Dit zal de beleving van het fietspad kunnen beïnvloeden. In de 'Structuurvisie 2040' van de gemeente Amsterdam (2011) is al vastgelegd dat de Noorder IJ-plas een groengebied moet worden, waar bewoners van beide steden kunnen genieten van groen, van water, natuur en rust. De windturbines zullen goed zichtbaar zijn vanaf het beoogde fietspad waardoor de beleving beïnvloed kan worden. Elk alternatief zal zichtbaar en dominant aanwezig zijn, waardoor elk alternatief negatief (--) scoort.

Tabel 51

Overzicht van de scores per alternatief voor het aspect zichtbaarheid.

Landschapstype:	V	D	O	B	Wo	R	Wa	DD
Alternatief 5 x 100	-	0	-	0	-	--	-	--
Alternatief 3 x 130	0	0	-	0	-	-	-	--
Alternatief 3 x 160	-	-	--	0	--	--	-	--

*V = Veenweide landschap, D = Droogmakerij landschap O = Oostzanerveld, B = Bedrijven, Wo = Woonwijken, R = Recreatie, Wa = Water, DD = Dam tot dam

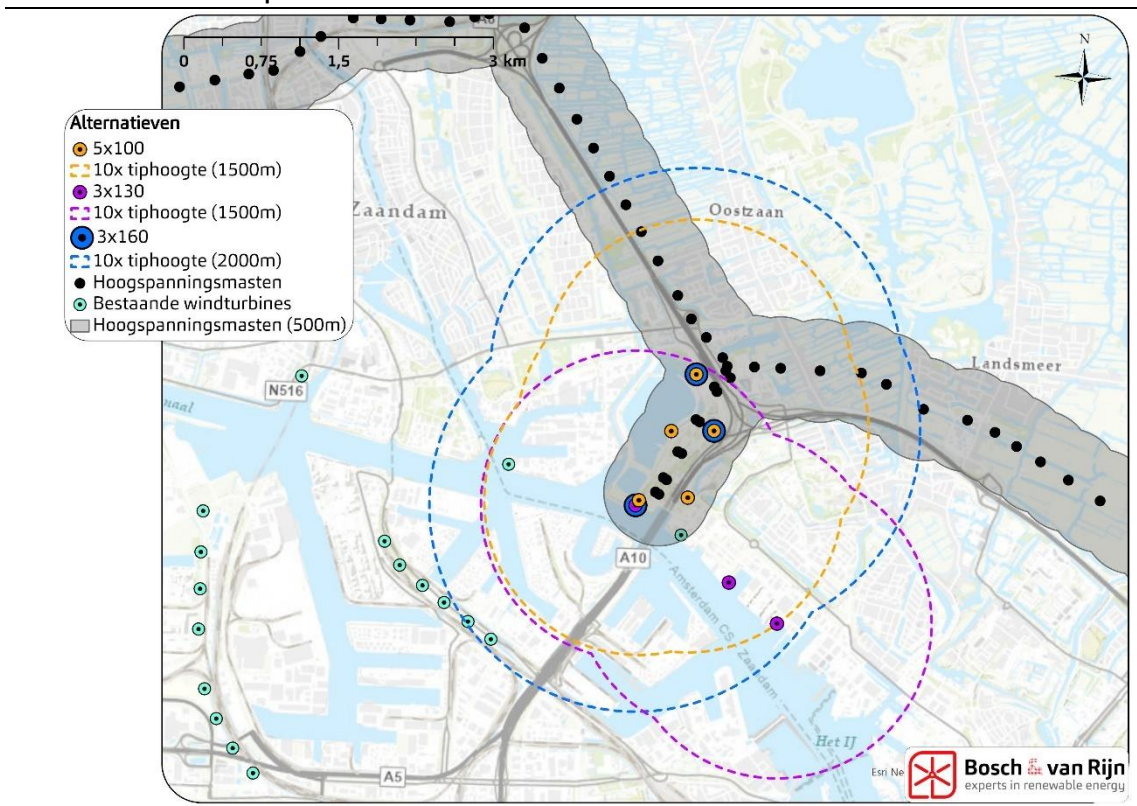
Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Zichtbaarheid	-	-	--

¹⁹ Gemeten vanaf dichtstbijzijnde rand projectgebied

4.7.4.4 Landschappelijke samenhang met andere windturbines

Het beoordelingscriterium 'Landschappelijke samenhang met andere windparken' wordt beoordeeld aan de hand van de locaties van de windturbines in de alternatieven ten opzichte van bestaande windturbines. Gezien de nabijheid van hoogspanningsmasten t.o.v. het projectgebied, worden deze ook meegenomen bij de beoordeling. Daarom wordt er gekeken naar de ligging van de opstellingsalternatieven t.o.v. andere bestaande windturbines én hoogspanningsmasten. Ten behoeve van dit criterium zijn er visualisaties opgesteld (zie bijgevoegd visualisatie document).

Figuur 48 Andere bestaande windparken en hoogspanningsmasten in de omgeving van de beoogde locatie voor Windpark Noorder IJ.

Tabel 52 Scoretabel interferentie/samenhang bestaande hoge elementen.

Negatief	Licht negatief
Wanneer het windpark ernstig storende interferentie vertoont met andere bestaande windparken, of er meerdere andere bestaande windparken en hoogspanningsmasten binnen een straal van de verhoogde storende afstand (10x tip en 500 m) van elkaar staan en er geen eenduidige opstellingsstructuur is tussen de bouwwerken.	Wanneer het windpark storende interferentie vertoont met andere bestaande windparken, of er meerdere andere bestaande windparken en/of hoogspanningsmasten binnen een straal van de verhoogde storende afstand (10x tip en 500 m) van elkaar staan en de opstellingsstructuur tussen de windparken (licht) verschillen of er een rommelig beeld ontstaat door de verschillende bouwwerken.

Neutraal	Licht positief
Wanneer er in de omgeving van het windpark geen andere bestaande windparken en of hoogspanningsmasten staan, of de andere bestaande windparken geen storende factor vormen voor de herkenbaarheid van de opstelling.	Niet van toepassing.

Ten behoeve van de beoordeling zijn er visualisaties opgesteld, deze zijn te vinden in het bijgevoegde visualisatie document. De visualisaties helpen bij het beoordelen van de interferentie tussen de bouwwerken. Ten behoeve van de leesbaarheid van dit document, wordt er onderstaand maar één visualisatie getoond.

Op Figuur 48 is te zien dat alle drie de opstellingsalternatieven in de buurt van bestaande windturbines zijn gesitueerd. Voor alternatief 5x100 en 3x130 zijn er twee windturbines die binnen de 10x tip afstand liggen. Voor alternatief 3x160 zijn dit er vier.

Voor alternatief 3x130 geldt echter dat de opstellingsstructuur in dezelfde richting loopt als de bestaande windturbines binnen deze afstand. Dit is niet zo bij de andere twee alternatieven. Hierdoor scoort alternatief 3x130 beter t.o.v. de interferentie met bestaande windparken. Ondanks dat er wel degelijk in kleine mate negatieve interferentie ontstaat bij dit alternatief, is dit vanwege de gelijke oriëntatie niet dermate storend dat deze negatief scoort.

Voor alternatief 3x160 zijn er vier windturbines die binnen de 10x tip afstand liggen. Tevens hebben de bestaande windparken in de omgeving een andere opstellingsrichting en opstellingsalternatieven. Hierdoor scoort dit alternatief negatiever t.o.v. de interferentie met bestaande windparken dan de andere twee alternatieven. Voor alternatief 5x100 geldt dat de bestaande windturbine rechts van de meest zuidelijke windturbine van dit alternatief deels opgaat in het desbetreffende opstellingsalternatief.

Op de visualisaties is te zien dat alle drie de opstellingsalternatieven in de buurt van hoogspanningstracés staan. Te zien is hoe de horizon voller raakt door de komst van de windturbines. Dit geeft een ongeordend beeld op de horizon. Dit beeld ontstaat vanuit meerdere waarnemingspunten. Volgens de scoretabel behorende bij dit beoordelingscriterium (zie Tabel 52) scoren de alternatieven daardoor een score 'negatief (--) en licht negatief (-)'. Deze ongeordendheid is sterker bij het alternatief 5x100 omdat bij dit alternatief meer windturbines worden geplaatst. Bij het alternatief 3x130 is de interferentie het minst omdat alleen de meest westelijke windturbine binnen de 500 meter afstand van de hoogspanningsmasten is gesitueerd. Bij alternatief 3x160 blijft de ongeordendheid beperkter t.o.v. alternatief 5x100 doordat er minder windturbines komen en de opstelling hoger is waardoor de interferentie beperkt blijft. Hierdoor scoort dit alternatief licht negatief (-). Wel is er sprake van interferentie op langere afstand bij deze alternatief maar zal dit minder

hinder opleveren dan interferentie met hoogspanning tracés nabij het projectgebied.

Tabel 53 **Overzicht van de scores per alternatief van zowel interferentie met windparken als met hoogspanningsmasten.**

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Visuele interferentie met andere windturbine(s)	-	0	--
Visuele interferentie met hoogspanningstracés	--	-	-

Tabel 54 **Overzicht van de samengevoegde scores per alternatief.**

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Visuele interferentie: gemiddelde score	--	-	--

4.7.4.5 **Obstakelverlichting**

Het beoordelingscriterium 'obstakelverlichting' wordt beoordeeld aan de hand van de eventuele verlichting die aanwezig is op de windturbines.

Tabel 55 **Scoretabel verlichting.**

Negatief	Licht negatief
Verplichting tot het aanbrengen van drie obstakellichten.	Verplichting tot het aanbrengen van twee obstakellichten.
Neutraal	Licht positief
Geen verplichting tot het aanbrengen van verlichting.	Niet van toepassing.

Bij alle alternatieven geldt dat ze een verplichting hebben met het aanbrengen van verlichting. Omdat alle alternatieven onder de 210 meter blijven hoeven er maar twee obstakellichten (één keer mast en één keer gondel) worden toegepast. Hierdoor scoren de alle alternatieven 'licht negatief' (-).

Tabel 56 **Overzicht van de scores per alternatief.**

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Obstakelverlichting	-	-	-

NB. bovenstaande beoordeling staat los van eventuele toepassing van naderingsdetectie of transpondertechnologie waarmee de obstakelverlichting enkel in werking treedt wanneer er daadwerkelijk een vliegtuig of helikopter in de nabijheid van het windpark komt.

4.7.4.6 **Extra beoordeling cultuurhistorie**

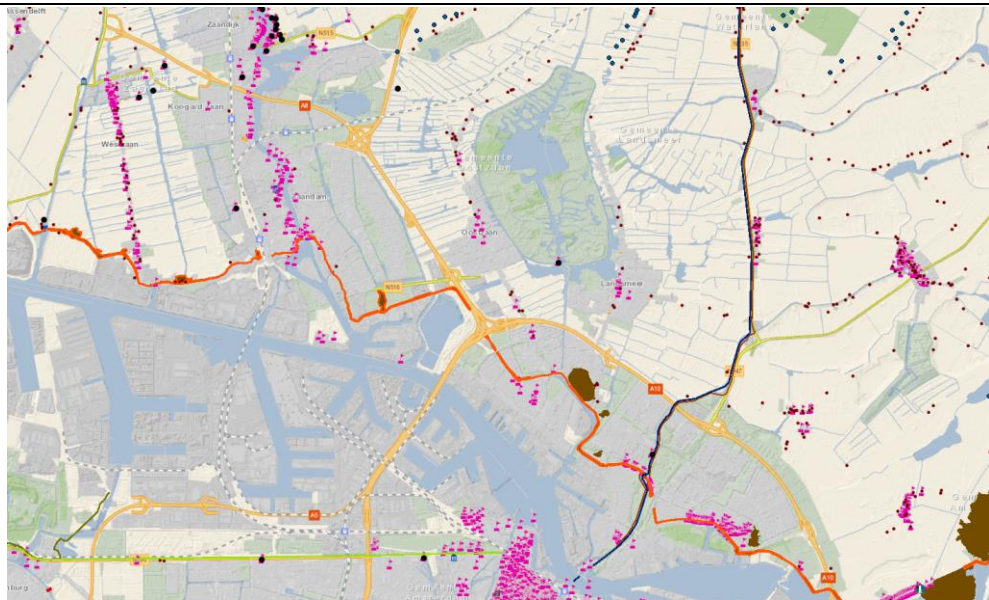
In de NRD is geen beoordelingscriteria opgenomen ten behoeve van invloed van het beoogde Windpark Noorder IJ-plas op cultuurhistorische waarden. Echter,

windparken kunnen wel degelijk invloed uitoefenen op deze waarden. De gemeente houdt rekening met de gehanteerde ‘integrale afweging’ of windturbines hierop invloed uitoefenen:²⁰

“Bij de plaatsing houdt de gemeente rekening met de invloed op cultuurhistorische elementen, zoals Unescogebied, beschermde dorps- en stadsgezichten, rijksmonumenten en belang - rijke landschappelijke cultuurhistorische elementen.”

De cultuurhistorische waarden zijn in kaart gebracht in de ‘Informatiekaart Landschap & Cultuurhistorie’ van de provincie Noord-Holland (zie Figuur 49).

Figuur 49 Uittreksel van de ‘Informatiekaart Landschap & Cultuurhistorie’ van de provincie Noord-Holland²¹.

Bij alle alternatieven is er alleen gekeken naar cultuurhistorische waarden die binnen de 10x de tiphoogte belevingsafstand liggen.

Op deze afstand liggen er meerdere cultuurhistorisch waardevolle relictten (objecten) en structuren. Echter, de meeste objecten, zoals de Rijksmonumenten in Kerkbuurt Oostzaan, Landsmeer, nabij de Noordzeekanaal en rondom Tuindorp Oostzaan, bevinden zich in een bebouwde omgeving. Derhalve is de verwachte impact van de windturbines op deze objecten nihil.

De Industrie- en poldermolen in Landsmeer ten noorden van de Zuidwestplas, als ook verschillende Stolpboerderijen en het Rijksmonument (woonhuis) ten noorden van het beoogde windpark, gelegen aan de Zuideinde staat, liggen visueel in het invloedgebied van het beoogde windpark.

²⁰ Gemeente Amsterdam. (2021, juli). Omgevingsvisie 2050. <https://amsterdam2050.nl/>

²¹ Bron: <https://geoapps.noord-holland.nl/GeoWebP/index.html?viewer=ILC>, geraadpleegd op 5 juli 2022.

Voor de Stolpboerderijen en het Rijksmonument welke aan de Zuideinde staat, is de verwachting dat de impact klein is. De boerderijen staan op de grens van de 2000m zone waardoor alleen alternatief 3 x 160 zichtbaar zal zijn. Deze zal echter niet dominant in het landschap aanwezig zijn, waardoor een negatieve impact op deze stolpenstructuren uit zal blijven. Het rijksmonument aan de Zuideinde staat dichterbij maar doordat de omgeving dicht bebouwd is zal de impact klein zijn.

Voor de Industrie- en poldermolen in Landsmeer is de verwachting dat de impact groter zal zijn. Dit komt omdat het landschap rondom de molen open is en hierdoor de windturbines zichtbaar zijn en de belevingswaarde van de molen zullen gaan aantasten. De alternatieven 3x 130 en 5x 100 zullen een minder grote invloed hebben op de belevingswaarde van de molen dan alternatief 3x 160, doordat deze hoger is en dominanter in het landschap aanwezig is.

4.7.5 Conclusie

De beoordeling van MER-opstellingsalternatieven is hieronder in Tabel 57 in één overzicht weergegeven. Dit zijn per criteria de individuele scores van elk alternatief.

Tabel 57 Conclusie landschappelijke beoordeling MER

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Invloed op de landschappelijke structuur	-	0	-
Herkenbaarheid van de opstelling	--	0	-
Zichtbaarheid	-	-	--
Landschappelijke samenhang met andere windparken	--	-	--
Obstakelverlichting	-	-	-

Het landschap rondom de Noorder IJ-plas / Cornelis Douwes Terrein zal veranderen door de komst van windturbines. Doordat er al andere windturbines en hoogspanningstracés zijn gesitueerd zal de horizon voller raken, waardoor er met name negatief wordt gescoord op de landschappelijke samenhang met andere windparken. Het alternatief 3 x 160 scoort relatief gezien het slechtst doordat deze met zijn hoogte vanuit een grotere omgeving zichtbaar is en daarmee meer invloed heeft op de kwaliteiten van het omliggende landschap.

De herkenbaarheid scoort het minst bij alternatief 5 x 100 doordat de 5 windturbines een minder herkenbare opstelling vormen dan de andere twee alternatieven van 3 windturbines. Bij de landschappelijke samenhang met andere windturbines scoren alternatieven 5 x 100 en 3 x 160 negatief omdat deze door de hoeveelheid windturbines dan wel het formaat van de windturbines niet samenhangen met de bestaande windturbines (en bestaande hoogspanningstracés).

De huidige dan wel toekomstige recreatie in het gebied kan negatief worden beïnvloed door de komst van windturbines. De beleving van het recreatiegebied de Noorder IJ-plas, het strand en de Dam tot Dam fietsroute kunnen worden aangetast. Bij het plaatsen van de windturbines moet rekening worden gehouden met het beleid van de Provincie Noord-Holland (Ruimtelijke handreiking wind op land,

2021). Daarnaast moet er rekening worden gehouden met de punten genoemd in de 'Ontwikkelstrategie Haven-Stad (2017)'. Het is van belang dat de turbinevoet goed landschappelijk wordt ingepast en wanneer mogelijk de bijbehorende elementen zoals hekwerken, transformatorhuisjes, beveiligingsapparatuur en verlichting. Dit geldt ook voor de overige infrastructurele elementen die worden aangelegd voor de bouw en het onderhoud van de windturbines. Deze zullen op zeer lokaal niveau moeten worden ingepast zodat de eventuele negatieve impact gering blijft.

De cultuurhistorische waarde rondom de alternatieven zal niet ernstig worden gehinderd door de komst van de windturbines. Doordat veel cultuurhistorische objecten of gebieden buiten de 10 x tiphoogte vallen zal de hinder beperkt blijven. Wel zal de Industrie- en poldermolen in Landsmeer negatief kunnen worden beïnvloed door de komst van de windturbines evenals het bijzonder provinciaal landschap Oostzanerveld. Over het algemeen kan worden gesteld dat alternatief 3 x 130 beter naar voren komt doordat deze het meeste aansluit op de bestaande landschappelijke structuren.

4.8 Ecologie

De bouw en exploitatie van windturbines kan effecten hebben op beschermde natuurwaarden en soorten. Ten behoeve van het aspect ecologie is derhalve ecologisch onderzoek uitgevoerd (zie Bijlage G). In dit rapport worden de effecten van de verschillende MER-alternatieven beschreven en op hoofdlijnen beoordeeld. Hierbij is rekening gehouden met de Wet natuurbescherming en natuurbeleid en is onderzocht hoe de bouw en het gebruik van de geplande windturbines zich verhoudt tot:

- Natura 2000-gebieden (Hoofdstuk 2 van de Wnb);
- beschermde soorten (Hoofdstuk 3 van de Wnb);
- het Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- het provinciaal en gemeentelijk natuurbeleid.

4.8.1 Toetsingskader

De Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) bevat het belangrijkste juridisch kader voor het ecologisch onderzoek. Hoofdstuk 2 van deze wet betreft de regels voor bescherming van de Natura-2000 gebieden en hoofdstuk 3 bevat de regels voor bescherming van soorten. Tevens geldt op basis van artikel 1.11 een algemene zorgplicht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten.

Gebiedsbescherming

Het onderdeel gebiedsbescherming is gericht op het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Artikel 2.7 lid 2 van de Wnb bepaalt dat voor het realiseren van projecten een vergunning benodigd is, wanneer het project

afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen heeft op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (kortweg: IHD's) van één of meer Natura 2000-gebieden. Wanneer significante effecten niet kunnen worden uitgesloten, dient de aanvrager van de vergunning een passende beoordeling op te stellen. Voor Natura 2000-gebieden geldt externe werking, aangezien ook ingrepen die buiten deze gebieden plaatsvinden verstoring en/of effecten kunnen veroorzaken. Effecten door externe werking op leefgebieden en soorten dienen derhalve ook te worden getoetst. Voor cumulatieve effecten dienen alle activiteiten en plannen te worden betrokken, die op dezelfde instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden negatieve effecten kunnen hebben als het eigen project/plan.

Soortenbescherming

Dit onderdeel is gericht op de bescherming van dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De Wnb bevat onder meer verbodsbepalingen met betrekking tot het opzettelijk doden of vangen, het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. De Wnb onderscheidt bij de bescherming van soorten drie beschermingsregimes, waarvoor verschillende verboden gelden: 'beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn' (§3.1 Wnb), 'beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn' (§3.2 Wnb) en het 'beschermingsregime ander-e soorten' (§3.3 Wnb). Gedeputeerde Staten kunnen vrijstelling en ontheffing verlenen van verboden, wanneer voor een project geen andere bevredigende oplossing voorhanden is, het project nodig is ter bescherming van een specifiek (per regime bepaald) algemeen belang en de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort(en).

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuur. Voor deze gebieden geldt een planologisch beschermingsregime opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), het Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020 en de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022. Binnen NNN zijn nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen enkel toegestaan, wanneer er geen negatieve effecten zijn op de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden, of wanneer negatieve effecten kunnen worden voorkomen door mitigerende maatregelen. Indien wel significante negatieve effecten optreden op de wezenlijke kenmerken en waarden, dan geldt het 'nee-tenzij regime'. Het project kan dan alleen worden uitgevoerd als er geen reële alternatieven zijn en als er sprake is van een groot openbaar belang. Daarbij dient de schade zoveel mogelijk te worden beperkt door het nemen van mitigerende maatregelen en dient de resterende schade gecompenseerd te worden door de initiatiefnemer. Het NNN kent binnen de provincie Noord-Holland geen externe werking.

Provinciaal beleid en gemeentelijk beleid

Naast het Natuurnetwerk Nederland heeft de provincie Noord-Holland ook ganzen-foerageergebieden en weidevogelgebieden aangewezen ter bescherming van de aanwezige natuurwaarden. Ruimtelijke ontwikkelingen mogen de kernkwaliteiten van deze gebieden niet aantasten.

De gemeente Amsterdam heeft daarnaast beleid opgesteld voor de Hoofdgroenstructuur (HGS). In de Hoofdgroenstructuur zijn gebieden aangewezen door de gemeente Amsterdam waarbinnen de functies groen en groene recreatie dienen te worden behouden ten behoeve van biodiversiteit, milieu en leefbaarheid. De beleidsregels voor deze gebieden zijn vastgelegd in de Structuurvisie 2040.

De Amsterdamse gedragscode flora en fauna (2022) is een aanvulling op de sectorale gedragscode soortbescherming voor gemeenten en de (inter)nationale bescherming van soorten middels de Wet natuurbescherming. In deze Amsterdamse gedragscode flora en fauna staan aanvullende voorwaarden geformuleerd voor het specifieke lokale karakter van de gemeente Amsterdam.

4.8.2 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

Om te bepalen of de ingreep effecten heeft en/of kan leiden tot overtredingen van wetten en regels die toezien op de bescherming van natuur, is bronnen- en veldonderzoek uitgevoerd. Voor de beoordeling/vergelijking tussen de MER-alternatieven voor de realisatie van windenergie is een specifieke beoordeling gehanteerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in gebiedsbescherming en soortenbescherming. Niet-beschermde soorten zijn niet meegenomen in de beoordeling.

Voor het effect op beschermde gebieden is gekeken of er beschermde natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de MER-alternatieven liggen, wat de functie en ligging tot het plangebied is en of er eventuele effecten op het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) zijn. Voor het effect op beschermde soorten is gekeken naar het voorkomen van beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de MER-alternatieven, wat de effecten op deze soorten zijn, of er verbodsbepalingen worden overtreden, of er sprake is van een effect op de gunstige staat van instandhouding (Svl) en of er mitigerende maatregelen noodzakelijk zijn.

Onderstaande tabel toont de beoordelingscriteria waarop het MER de MER-alternatieven beoordeelt op het milieuthema ecologie:

Tabel 58 Beoordelingscriteria voor het onderdeel ecologie

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Ecologie	Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	Kwantitatief en kwalitatief
	Effecten op beschermde gebieden: Natuurnetwerk Nederland	
	Effecten op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	
	Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	
	Effecten op beschermde soorten: vogels	
	Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	
	Effecten op beschermde soorten: andere soorten	

De effectbeoordeling in dit MER wordt gegeven in de genoemde 5-punts schaal van '- - 'tot '+ +'. In onderstaande tabel wordt de specifieke invulling van deze schaal

voor het milieuaspect 'ecologie' onderverdeeld in vijf beoordelingscriteria, toegelicht:

Tabel 59 Beoordelingstabel aspect ecologie

Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	
--	Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden en significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen zijn niet uit te sluiten
-	Negatieve effecten op Natura 2000-gebieden, maar significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen zijn uit te sluiten
0	Geen effecten op kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Effecten op beschermde gebieden: Natuurnetwerk Nederland	
--	Ernstige aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN en/of een aanzienlijk deel gaat verloren
-	Geringe aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN en/of een gering deel gaat verloren
0	Geen effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Effecten op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	
--	Ernstige aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden en/of een aanzienlijk deel gaat verloren
-	Geringe aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van de ganzenfoerageergebieden en weidevogelleefgebieden en/of een gering deel gaat verloren.
0	Geen effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van de ganzenfoerageergebieden en weidevogelleefgebieden
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	
--	Ernstige aantasting van de Hoofdgroenstructuur en/of een aanzienlijk deel gaat verloren
-	Geringe aantasting van de Hoofdgroenstructuur en/of een gering deel gaat verloren
0	Geen aantasting van de Hoofdgroenstructuur
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Effecten op beschermde soorten: vogels	
--	Aanvaringsslachtoffers in gebruiksfase/ negatieve effecten op staat van instandhouding niet uitgesloten
-	Aanvaringsslachtoffers in gebruiksfase/ geen negatieve effecten op staat van instandhouding
0	Geen aanvaringsslachtoffers in gebruiksfase en/of geen effecten op staat van instandhouding
+	n.v.t.
++	n.v.t.
Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	
--	Aanvaringsslachtoffers in gebruiksfase en negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding niet uitgesloten
-	Aanvaringsslachtoffers in gebruiksfase, maar geen negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding
0	Geen aanvaringsslachtoffers in gebruiksfase/ geen effecten op staat van instandhouding
+	n.v.t.
++	n.v.t.

Effecten op beschermde soorten: andere soorten	
--	Effecten niet uit te sluiten en negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding niet uitgesloten
-	Effecten niet uit te sluiten, maar geen negatieve effecten op gunstige staat van instandhouding
0	Geen effecten op gunstige staat van instandhouding
+	n.v.t.
++	n.v.t.

4.8.3 Onderzoek en resultaten

De 'Natuurtoets Windturbines Noorder IJ-plas, Amsterdam' bevat het ecologische onderzoek dat uitgevoerd is om de effecten van de realisatie van windturbines binnen het plangebied in kaart te brengen en te beoordelen. De Natuurtoets is bijgevoegd in Bijlage G. Hieronder staan de belangrijkste resultaten kort beschreven:

Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op een afstand van ca. 1,5 km van het plangebied: Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De windturbines van alle MER-alternatieven worden niet gerealiseerd binnen Natura 2000-gebieden, waardoor geen sprake is van areaalverlies van beschermde habitattypen en leefgebied van Habitatrichtlijnsoorten door ruimtebeslag (incl. overdraai). Ook effecten op het behalen van instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) door externe werking (o.a. visuele verstoring en trillingen) kunnen door de afstand worden uitgesloten.

De meervleermuis is aangewezen voor verschillende Natura 2000-gebieden in de omgeving, echter zijn deze soort en eventuele vliegroutes niet waargenomen tijdens het onderzoek. Waarnemingen van meervleermuis zijn wel gedaan in het Twiske, op ruime afstand van het plangebied (> 2 km), en komen ook voor over de Noorder IJ-plas. Grote open wateren en vochtige weilanden vormen namelijk het foerageergebied voor deze soort. Aangenomen wordt dat (mede gezien het ontbreken van waarnemingen) de aanwezigheid van een meervleermuis in het gebied op rotorhoogte zeer beperkt is. Vaste vliegroutes binnen het plangebied zijn niet waargenomen. Hierdoor zullen geen of hooguit incidenteel (<1 slachtoffer per jaar in het gehele windpark) exemplaren omkomen bij de geplande windturbines.

Algemeen is bekend dat de meervleermuis heel laag vliegt, tot ongeveer 10 meter boven het wateroppervlakte. Hierdoor is deze soort niet gevoelig voor aanvaringen en kan worden aangenomen dat activiteit op rotorhoogte zeer beperkt is, waardoor geen of hooguit incidenteel aanvaringsslachtoffers vallen onder de meervleermuis (<1 slachtoffer per jaar voor alle alternatieven). Dit heeft geen negatief effect op het behalen van de IHD's van de meervleermuis en geldt voor alle MER-alternatieven.

De smient is aangewezen als niet-broedvogel voor Natura 2000-gebied Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske en gebruikt buiten het broedseizoen de Noorder IJ-plas als slaapplek. Ook kan deze soort met regelmaat het plangebied

passeren. De geschatte aantallen slachtoffers per jaar voor de windturbines verschillen per alternatief. Voor alternatief 5x100 zijn dit 3-4 aanvaringsslachtoffers, voor alternatief 3x130 zijn dit 0 aanvaringsslachtoffers en voor alternatief 3x160 zijn dit 2-3 aanvaringsslachtoffers. De berekende sterfte van de smient als niet-broedvogel van Natura 2000-gebied ligt ruimschoots onder de 1% mortaliteitsnorm van 26 van de betrokken populatie. Significante negatieve effecten op het behalen van de IHD's van de smient in het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske kunnen worden uitgesloten.

Op basis van foerageerstanden, aanwezigheid, gebiedsgebruik en gedrag blijkt dat aangewezen broedvogelsoorten geen connectie hebben met het plangebied. Effecten op broedvogels als gevolg van de aanleg en de exploitatie van de windturbines zijn op voorhand voor alle MER-alternatieven met zekerheid uit te sluiten. Verder geldt voor alle alternatieven dat verstoringen van de aanleg van de windturbines verwaarloosbaar zijn. Er is met zekerheid geen sprake van maatgevende verstoring. Effecten op de IHD's van broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten vanuit de Natura 2000-gebieden kunnen met zekerheid worden uitgesloten. Ook effecten in de exploitatiefase door vermijding en barrièrewerking kunnen worden uitgesloten. Dit geldt voor alle MER-alternatieven.

Natuurnetwerk Nederland

Voor alle MER-alternatieven geldt dat deze buiten het Natuurnetwerk Nederland gelegen zijn. Er is derhalve geen sprake van areaalverlies. De provincie Noord-Holland kent geen externe werking voor NNN. Op ca. 1 kilometer afstand ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied. Door de afstand van het plangebied van het NNN kunnen effecten van overdraai van windturbines, sprake van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken door verstoring van licht, geluid en trillingen of andere effecten gedurende oprichting en exploitatie op voorhand worden uitgesloten. Dit geldt voor alle MER-alternatieven.

Provinciaal beschermde gebieden

Voor alle MER-alternatieven geldt dat deze buiten overig beschermde gebieden, zoals ganzenfoerageergebieden en weidevogelleefgebieden worden gerealiseerd. Er is geen sprake van areaalverlies door het realiseren van de windturbines. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied is gelegen op ca. 7 km afstand, waardoor effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Dit geldt voor alle MER-alternatieven.

Het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied ligt op ca. 500 meter van het plangebied. Tussen het weidevogelleefgebied en het plangebied, langs de A8/A10, staat echter een hoge bomenrij die als barrière werkt voor de weidevogels. Dit zorgt voor lage dichtheden van weidevogels in de omgeving en binnen het plangebied. De extra windturbines zullen daardoor niet zorgen voor extra vermijding. Daarnaast zorgen deze bomen ervoor dat weidevogels het plangebied niet of slechts zeer incidenteel overvliegen. Effecten op de functie van de weidevogelleefgebieden door de aanleg en exploitatie van windturbines zijn uitgesloten. Dit geldt voor alle MER-alternatieven.

De aanleg van het windpark veroorzaakt tijdens de bouwfase tijdelijk extra stikstofdepositie welke gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige natuur in de omgeving van het windpark. De extra depositie zal geen effect hebben op de kwaliteit en instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen habitat/leefgebied typen.

Hoofdgroenstructuur

De oevers van de Noorder IJ-plas behoren tot de Hoofdgroenstructuur (HGS) en zijn aangewezen als ruigtegebied/struinnatuur. In de concept Beleidskader Hoofdgroenstructuur, welke nog niet is vastgesteld, is het gebied aangewezen als natuurpark/ groene verbinding. Door de realisatie van de windturbines zullen delen van de HGS verdwijnen. Voor MER-alternatief 5x100 geldt dat vier windturbines zijn gelegen binnen HGS, voor MER-alternatief 3x130 geldt dat een windturbine gelegen is binnen HGS en voor MER-alternatief 3x160 geldt dat drie windturbines binnen HGS gelegen zijn. MER-alternatieven 5x100 en 3x160 hebben dus meer ruimtebeslag binnen HGS dan MER-alternatief 3x130.

Op basis van de richtlijnen van het Concept Beleidskader Hoofdgroenstructuur dienen alle alternatieven ter toetsing te worden voorgelegd aan de Technische Advies Commissie (TAC) van de gemeente Amsterdam. MER-alternatieven 5x100 en 3x160 scoren negatiever, omdat deze alternatieven meer ruimte innemen binnen HGS dan MER-alternatief 3x130.

Amsterdamse Gedragscode

De Amsterdamse gedragscode flora en fauna is een aanvulling op de sectorale gedragscode soortbescherming voor gemeenten en de (inter)nationale bescherming van soorten middels de Wet natuurbescherming. In deze Amsterdamse gedragscode flora en fauna staan aanvullende voorwaarden geformuleerd voor het specifieke lokale karakter van de gemeente Amsterdam.

In de Amsterdamse gedragscode flora en fauna zijn Amsterdamse beleidsoorten (ABS) benoemd. De lijsten zijn onderverdeeld in twee categorieën, om zo de bijbehorende maatregelen af te kunnen stemmen op de zeldzaamheid. In totaal zijn 29 Amsterdamse beleidsoorten benoemd, waarvan 26 soorten flora (onderscheiden in muurflora en overige flora) en 3 soorten fauna. De bijbehorende maatregelen voor deze soorten zijn integraal uitgewerkt in de aanwijzingen voor zorgvuldig handelen.

Het algemene uitgangspunt voor zorgvuldig handelen is dat wordt ingezet op het zoveel mogelijk handhaven van bestaande natuurwaarden. Voor 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting' en 'bestendig beheer of onderhoud' is daarnaast voor verschillende terreintypen opgenomen met welke specifieke soort(groep)en rekening gehouden moet worden. In een tabel is aangegeven in welke periodes gewerkt kan worden en onder welke voorwaarden. De voorwaarden zijn waar mogelijk concreet uitgewerkt in maatregelen. De voorwaarden en maatregelen geven richting aan de uitvoering van werkzaamheden.

De Amsterdamse gedragscode flora en fauna is, in navolging van de 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' uitsluitend van toepassing op alle inrichtings- en beheerwerkzaamheden die door of in opdracht van de gemeente Amsterdam worden uitgevoerd. Omdat het windpark een initiatief is van WOAN BV, valt deze niet onder de Amsterdamse Gedragscode Flora en Fauna.

Beschermde soorten: vogels

Het plangebied biedt in potentie geschikt broedhabitat voor verschillende soorten vogels, zoals zangvogels en enkele watervogels. Ook zijn in het plangebied territoria aanwezig van broedvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, oeverzwaluw en sperwer. In de bouwfase kunnen werkzaamheden leiden tot verstoring door geluid en trillingen, waardoor vogels hun nest verlaten en/of nesten mogelijk worden vernietigd. Dit leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen op basis van artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 van de Wnb. Tijdens werkzaamheden en de voorbereiding hiervan dient dit voorkomen te worden, bijvoorbeeld door preventief bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen. Binnen het broedseizoen kan dit enkel worden uitgevoerd, als is vastgesteld dat met deze werkzaamheden geen nesten van vogels worden vernietigd/verstoord. De verstoring is tijdelijk van aard, aangezien deze enkel optreedt tijdens de bouwfase. Daarbij zijn in de directe omgeving voldoende alternatieve rust- en foerageerplekken aanwezig waar de vogels naar kunnen uitwijken tijdens de bouwfase. Er is daarom geen sprake van wezenlijke verstoring. De MER-alternatieven zijn hierbij niet onderscheidend van elkaar.

De realisatie van de windturbines bij de Noorder IJ-plas resulteert niet in barrièrewerking en vermijding voor vogels in de exploitatiefase. Dit geldt voor alle MER-alternatieven. Op basis van slachtofferonderzoeken in bestaande windparken is een inschatting gemaakt van de totale jaarlijkse sterfte als gevolg van aanvaringen met windturbines. Het aantal aanvaringsslachtoffers is afhankelijk van o.a. het aanbod aan vogels, de intensiteit van de vliegbewegingen in de omgeving van de windturbines, de configuratie en de afmetingen van de windturbines.

Alleen voor kokmeeuw en zilvermeeuw worden met enige regelmaat slachtoffers verwacht bij de windturbines Noorder IJ-plas. Voor MER-alternatief 3x130 geldt dat er 47 kokmeeuwen en 36 zilvermeeuwen als aanvaringsslachtoffer worden verwacht, terwijl dit voor MER-alternatieven 5x100 en 3x160 <1 aanvaringsslachtoffers per jaar voor kokmeeuw en zilvermeeuw betreffen. Hiervoor dient een ontheffing te worden aangevraagd op basis van de overtreding van de verbodsbepaling 'opzettelijk doden van vogels' (artikel 3.1 lid 1 Wnb).

Ook voor soorten op seizoenstrek en lokaal voorkomende vogelsoorten worden bij de windturbines van Noorder IJ-plas incidenteel slachtoffers verwacht. Er wordt alleen meer dan incidentele sterfte voorzien voor soorten die in Nederland algemeen voorkomen. Een effect op de gunstige staat van instandhouding wordt derhalve niet verwacht. Ook voor deze soorten dient een ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd.

Beschermde soorten: vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen gevonden in de directe omgeving van het plangebied. Wel is het aannemelijk dat er binnen een straal van enkele kilometers een aantal

paarverblijven aanwezig zijn. Aangezien er mogelijk bomen worden gekapt, zijn effecten op de verblijfplaatsen op voorhand niet uit te sluiten. Binnen het gebied zijn geen essentiële vliegroutes van vleermuizen aanwezig, waardoor er geen sprake is van aantasting. Wel is essentieel foerageergebied aanwezig, met name in het noorden van het plangebied langs de bosrand en langs de oevers van de Noorder IJ-plas. Dit geldt enkel voor alternatieven 5x100 en 3x160, waardoor voor deze MER-alternatieven ontheffing op basis van artikel 3.5 benodigd is. Voor alternatief 3x130 geldt dat er geen windturbines op de locaties met essentieel foerageergebied gelokaliseerd zijn.

Voor alle MER-alternatieven geldt dat de additionele maximale sterfte van gewone dwergvleermuis (max. 23 per jaar), ruige dwergvleermuis (max. 2 per jaar), laatvlieger (max. 1 per jaar) onder de 1% mortaliteitsnorm blijft. Hierdoor kan een effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van de lokale, regionale en landelijke populaties voor alle MER-alternatieven worden uitgesloten. Wel dient een ontheffing te worden aangevraagd op basis van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5 lid 1 Wnb.

Beschermde soorten: overige soorten

Planten, vissen, zeezoogdieren, ongewervelden

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten planten, vissen en zeezoogdieren. Het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied kan ook worden uitgesloten. Effecten op bovengenoemde soortgroepen door de realisatie van windturbines kunnen voor alle MER-alternatieven worden uitgesloten.

Amfibieën en reptielen

Voor amfibieën geldt dat het plangebied enkel geschikt leefgebied vormt voor algemeen voorkomende soorten, zoals bastaardkikker, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Wel is de zorgplicht van toepassing op deze soorten. Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor de ringslang, echter is deze soort recent niet waargenomen (wel eerder in 2016). Het plangebied heeft derhalve geen belangrijke functie voor de ringslang en andere soorten reptielen. Effecten op bovengenoemde soortgroepen door de realisatie van windturbines kunnen voor alle MER-alternatieven worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Wel vormt het plangebied een potentieel geschikte verblijfplaats en foerageergebied voor marterachtigen, zoals de boommarter, steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn. De bouw en exploitatie van windturbines zorgt mogelijk voor het vernietigen van verblijfplaatsen en het aantasten van essentieel foerageergebied. Nader onderzoek conform de Handreiking kleine marterachtigen is noodzakelijk om de betekenis van het plangebied voor deze soorten vast te stellen. Tevens is het plangebied leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren, zoals bosmuis, dwergmuis, egel, huisspitsmuis en veldmuis. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Daarbij komen de Rode Lijst-soorten haas en konijn veelvuldig voor in het gebied. De MER-alternatieven zijn hierin niet onderscheidend.

4.8.4 Conclusie

De MER-alternatieven scoren op basis van de MER-beoordelingscriteria voor ecologie als volgt:

Tabel 60 Conclusie ecologie

Alternatief	5x 100	3x 130	3x 160
Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	-	0	-
Effecten op beschermde gebieden: Natuurnetwerk Nederland	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	--	-	--
Effecten op beschermde soorten: vogels	-	--	-
Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	-	-	-
Effecten op beschermde soorten: andere soorten	-	-	-

4.9 Energieopbrengst en vermeden emissies

Wanneer windturbines elektriciteit produceren wordt op dat moment minder 'grijze' stroom door kolen- en gascentrales geproduceerd, met bijbehorende vermindering van CO₂-, fijnstof en emissies van verzurende stoffen²². De emissies per gemiddelde opgewekte kWh grijze stroom zijn in Nederland als volgt²³:

Tabel 61 Uitstoot per kWh (op basis van energiemix in NL)

	CO ₂	NO _x	SO ₂	PM	VOS
Uitstoot per kWh	526 g	0,71 g	0,39 g	0,03 g	0,56 g

Ook tijdens productie, oprichting, exploitatie en verwijdering van windturbines zal CO₂ worden geproduceerd. Afgezet tegen de hoeveelheid opgewekte elektriciteit is deze uitstoot echter vele malen kleiner dan bovengenoemde grijze stroom emissies. Hier wordt uitgegaan van een CO₂ uitstoot van 9 gram per kWh. Dit komt overeen met de bovengrens aan CO₂ uitstoot door Vestas windturbines, die voor al haar windturbintypes een uitgebreide levenscyclusanalyse heeft laten uitvoeren²⁴.

De CO₂-emissies als gevolg van de productie, oprichting, exploitatie en verwijdering van windturbines zijn van de grijze stroom emissies afgetrokken, waardoor de vermeden CO₂-emissies op 517 gram per kWh uitkomen.

²² Voor de opwek van fossiele energie is ook koelwater benodigd. Dit speelt in een rol in de energiemix, maar is niet separaat onderzocht.

²³ Otten M. & Afman M., 2015. Emissiekentallen elektriciteit. CE Delft.

²⁴ Te raadplegen via: <https://www.vestas.com/en/sustainability/reports-and-ratings#lca-download>

4.9.1 Beoordelingscriterium en effectbeoordeling

Per opstellingsalternatief wordt een inschatting gemaakt van de energieopbrengst en bijbehorende emissiereductie. De vermindering van deze emissies is een direct gevolg van de energieopbrengst en wordt om dubbeltelling tegen te gaan niet apart beoordeeld.

Tabel 62 Beoordelingscriteria energieopbrengst en vermeden emissies

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Energieopbrengst en vermeden emissies	Hoeveelheid geproduceerde elektriciteit en vermeden emissies	Kwantitatief

Onderstaande tabel toont de beoordelingswijze voor het criterium.

Tabel 63 Beoordelingstabel energieopbrengst en vermeden emissies (t.o.v. referentiesituatie)

Energieopbrengst	
--	n.v.t.
-	n.v.t.
0	< 20.000 MWh/jaar
+	20.000 - 40.000 MWh/jaar
++	> 40.000 MWh/jaar

4.9.2 Referentiesituatie

De bestaande windturbine op het Cornelis Douwesterrein produceert ongeveer 4.700 MWh per jaar. Dit getal kan inzicht bieden in de mate waarin grote, moderne windturbines *meer* elektriciteit kunnen produceren.

4.9.3 Analyse en resultaat

Op basis van het lokale windaanbod en technische eigenschappen van windturbines, is de te verwachten elektriciteitsopbrengst van de alternatieven berekend. Deze paragraaf beschrijft de berekening om te komen tot een geschatte elektriciteitsproductie.

Ten behoeve van de berekening is voor elk van de drie alternatieven een 'representatief windturbintype' aangenomen, waarvan de elektriciteitsopbrengst een representatief beeld geeft van de elektriciteitsopbrengst die bij commercieel beschikbare windturbintypes met dergelijke afmetingen te verwachten is. Deze aanname is in onderstaande tabel beschreven:

Tabel 64 Windturbintypes waarvan de opbrengst is berekend

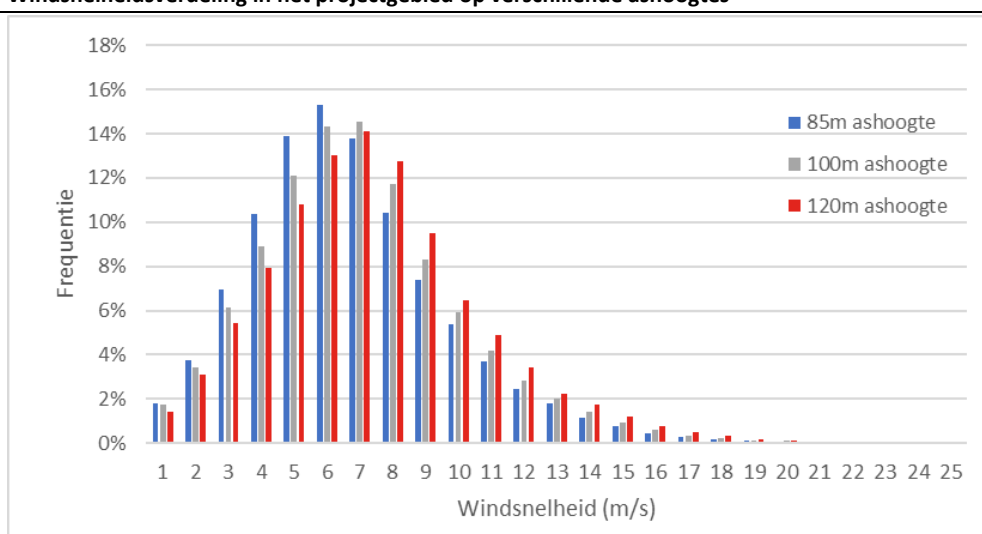
Alternatief	Representatief wtbt type	Ashoogte (m)	Rotordiameter (m)	Bruto jaarproductie per wtbt
-------------	--------------------------	--------------	-------------------	------------------------------

5x100	Nordex N100 2.5	100	100	8.157
3x130	Siemens SWT-3.3-130	85	130	11.218
3x160	Enercon E-160 5,6	120	160	21.116

Om te komen tot een jaarlijkse verwachte bruto elektriciteitsproductie is het aantal uren per jaar dat een bepaalde windsnelheid voorkomt, vermenigvuldigd met het vermogen van de windturbine bij die windsnelheid (de zogenaamde vermogenscurve). Optelling hiervan levert de jaarlijkse verwachte bruto elektriciteitsproductie.

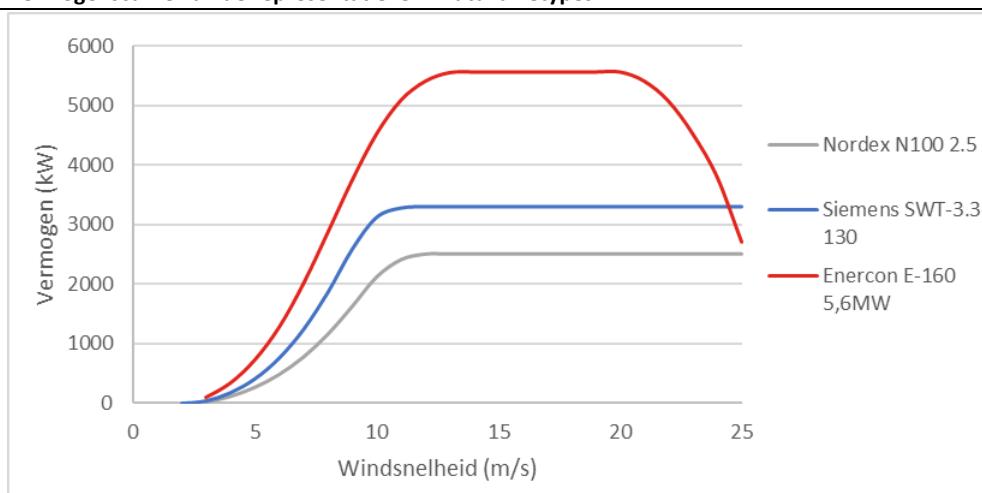
De langjarig gemiddelde windsnelheidsverdeling wordt beschikbaar gesteld door het KNMI en wordt ook gebruikt bij de geluids- en slagschaduwberekeningen:

Figuur 50 Windsnelheidsverdeling in het projectgebied op verschillende ashoogtes

De vermogenscurven van de representatieve windturbinetypes is beschikbaar gesteld door de betreffende windturbinefabrikanten:

Figuur 51 Vermogenscurve van de representatieve windturbinetypes

De netto jaarproductie van het windpark is berekend door de bruto productie te vermenigvuldigen met het aantal windturbines, en een afslag te doen van 13% op de bruto productie²⁵. Deze afslag is een schatting die termen bevat voor parkverliezen, onderhoud, storing en transportverliezen.

De berekening van de netto jaarproductie per alternatief is in Tabel 65 weergegeven.

Tabel 65 Verwachte netto jaaropbrengst (exclusief mitigatie)

	5x100	3x130	3x160
Bruto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	8.157	11.218	21.116
Netto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	7.097	9.759	18.371
Aantal windturbines	5	3	3
Verwachte netto jaarproductie gehele opstelling (MWh/jaar)	35.484	29.278	55.112

De netto elektriciteitsproductie resulteert in de volgende vermeden emissies per alternatief:

Tabel 66 Vermeden emissies in ton/jaar op basis van de verwachte jaarproductie (exclusief mitigatie)

Emissie (ton/jaar)	5x100	3x130	3x160
CO ₂	18.345	15.137	28.493
NO _x	25,2	20,8	39,1
SO ₂	13,8	11,4	21,5
PM	1,1	0,9	1,7
VOS	19,9	16,4	30,9

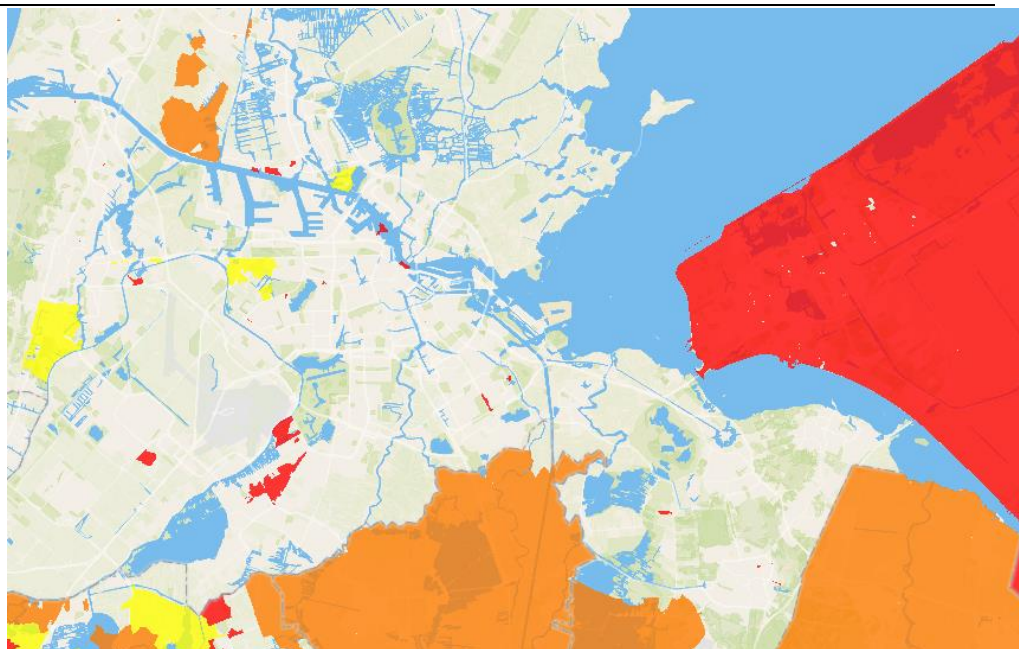
4.9.4 Netcongestie

Om de geproduceerde elektriciteit naar afnemers te transporteren, moet deze kunnen worden ingevoed op het elektriciteitsnet. Op veel plekken in Nederland is hiervoor momenteel onvoldoende capaciteit, waardoor elektrische infrastructuur moet worden uitgebreid of alternatieve maatregelen moeten worden getroffen, zoals de opslag van elektriciteit in waterstof.

Figuur 52 toont dat in en rondom het projectgebied, in tegenstelling tot veel andere gebieden in Nederland, momenteel voldoende capaciteit voor invoeding op het elektriciteitsnet beschikbaar is. Daarom is momenteel niet de verwachting dat ontwikkeling van de windturbines tot gevolg zou hebben dat maatregelen moeten worden getroffen waarmee netcongestie wordt voorkomen.

²⁵ Overeenkomstig de aannames van het PBL op dit punt, zie bijvoorbeeld: <https://www.pbl.nl/sites/default/files/downloads/pbl-2021-conceptadvies-sde-plus-plus-2022-windenergie-op-land-4380.pdf>

Figuur 52 Capaciteitskaart voor invoeding op het elektriciteitsnet, bijgewerkt 27-3-2023 op <https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/>

4.9.5 Conclusie

De alternatieven scoren op basis van het beoordelingskader uit paragraaf 4.9.1 als volgt:

Tabel 67 Conclusie energieopbrengst en vermeden emissies

	5x100	3x130	3x160
Energieopbrengst	+	+	++
Vermeden emissies	+	+	++

Hoofdstuk 5 Stadsontwikkelingen

5.1 Inleiding

Zoals in paragraaf 3.6.5 uiteengezet beschouwt dit projectMER, naast de referentiesituatie en de autonome ontwikkelingen, ook toekomstige plannen die nog minder concreet zijn. Dergelijke plannen, die in dit MER de term ‘stadsontwikkelingen’ hebben gekregen, worden niet in de effectbeoordeling betrokken, maar apart meegenomen.

Onder stadsontwikkelingen worden ruimtelijke ontwikkelingen verstaan die in de toekomst voorzien zijn, maar nog niet zijn bestemd/vergund (en daarom ook niet als autonome ontwikkelingen kunnen worden beschouwd).

De stadsontwikkelingen zijn:

Woningbouwplannen

1. Gemeente Amsterdam: woningbouw Haven-Stad (Cornelis-Douwesterrein en Melkweg/Oostzanerwerf).²⁶
2. Gemeente Oostzaan: woningbouw aan weerszijden van de Thorbeckeweg, appartementencomplex Zuideinde 134, Radio 9, Kolkweg
3. Gemeente Zaanstad: woningbouwontwikkeling Thorbeckezone, Sluiskwartier en Achtersluispolder²⁷
4. Tijdelijke huisvesting Meteorenweg (Sportpark Melkweg)²⁸. De locatie wordt als gevoelig object beschouwd ten behoeve van de effectbeoordelingen geluid en slagschaduw.
5. Huisvesting statushouders Kolkweg Oostzaan. De locatie wordt als gevoelig object beschouwd ten behoeve van de effectbeoordelingen geluid en slagschaduw.

De ligging van de gebieden met woningbouwplannen is in Figuur 53 weergegeven.

Overige ruimtelijke ontwikkelingen

1. Ontwikkeling van een horecagelegenheid en festivalterrein aan de noordzijde van de Noorder IJ-plas en recreatieve verblijfsplekken langs de Noorder IJ-plas
2. Buitenschoolse opvang bij Amsterdam Farm Lodge (Sportpark Melkweg, Amsterdam)
3. Oprichting van een brug (de Westbrug) en kabelbaan over het IJ
4. HOV-baan

²⁶ Voor Haven-Stad bestaat een zelfstandig en ‘levend’ MER document en monitoringsrapport. Voorliggend projectMER windenergie Noorder IJ-plas & Cornelis Douwesterrein is hierop geen aanvulling, maar een zelfstandige m.e.r. beoordelingsplichtige ontwikkeling.

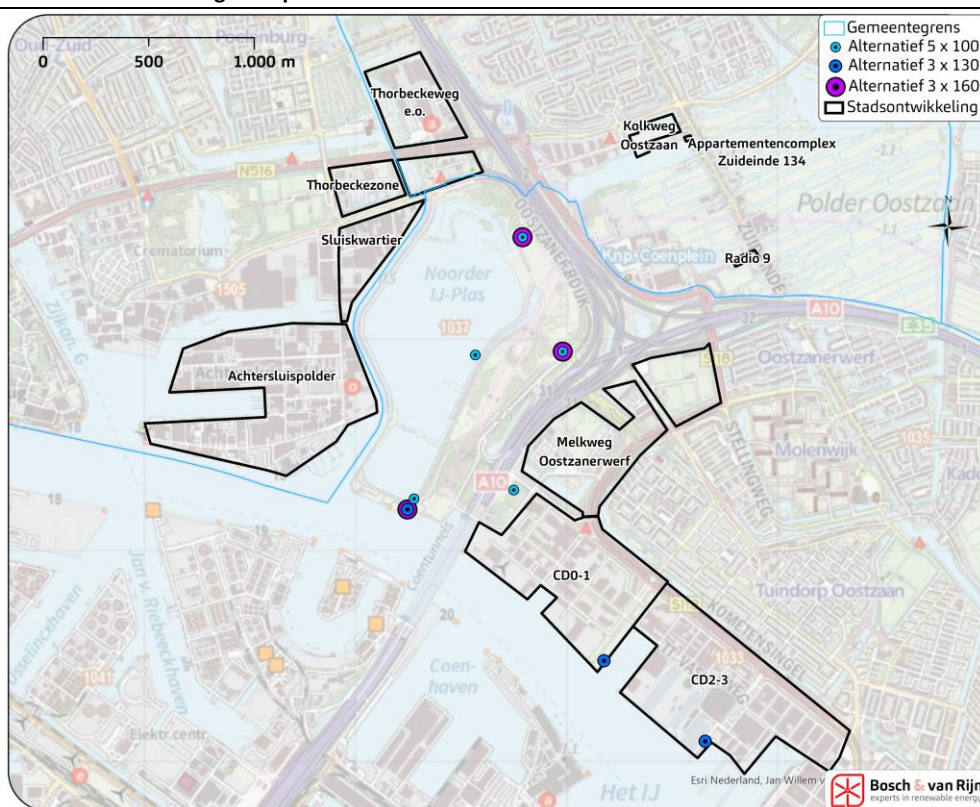
²⁷ Voor de Achtersluispolder zijn 8.000 woningen voorzien. Gezien de recentelijke politieke ontwikkelingen is het niet de verwachting dat deze voor 2040 zijn gerealiseerd.

²⁸ Deze ontwikkeling (gelegen in Melkweg/Oostzanerwerf) is voor de volledigheid meegenomen in de volgende paragrafen. Naar verwachting is de huisvesting alweer verwijderd ten tijden van de start van de bouw van de windturbines. Dit speelt zodoende verder geen rol.

Het Dam tot Dam fietspad en een mogelijke verbreding van de rijksweg vormen een andere belangrijke ruimtelijke ontwikkeling in het projectgebied. Omdat deze ontwikkelingen reeds bestemd zijn, zijn deze in het projectMER niet als stadsontwikkeling maar als autonome ontwikkeling meegenomen.

In de verschillende deelonderzoeken die als bijlagen bij het projectMER zijn gevoegd wordt besproken in hoeverre de geluidbelasting, slagschaduwbelasting en externe veiligheidseffecten van de MER-alternatieven met de stadsontwikkelingen verenigbaar zijn. Hiervan zijn in dit hoofdstuk de samenvattingen gebundeld.

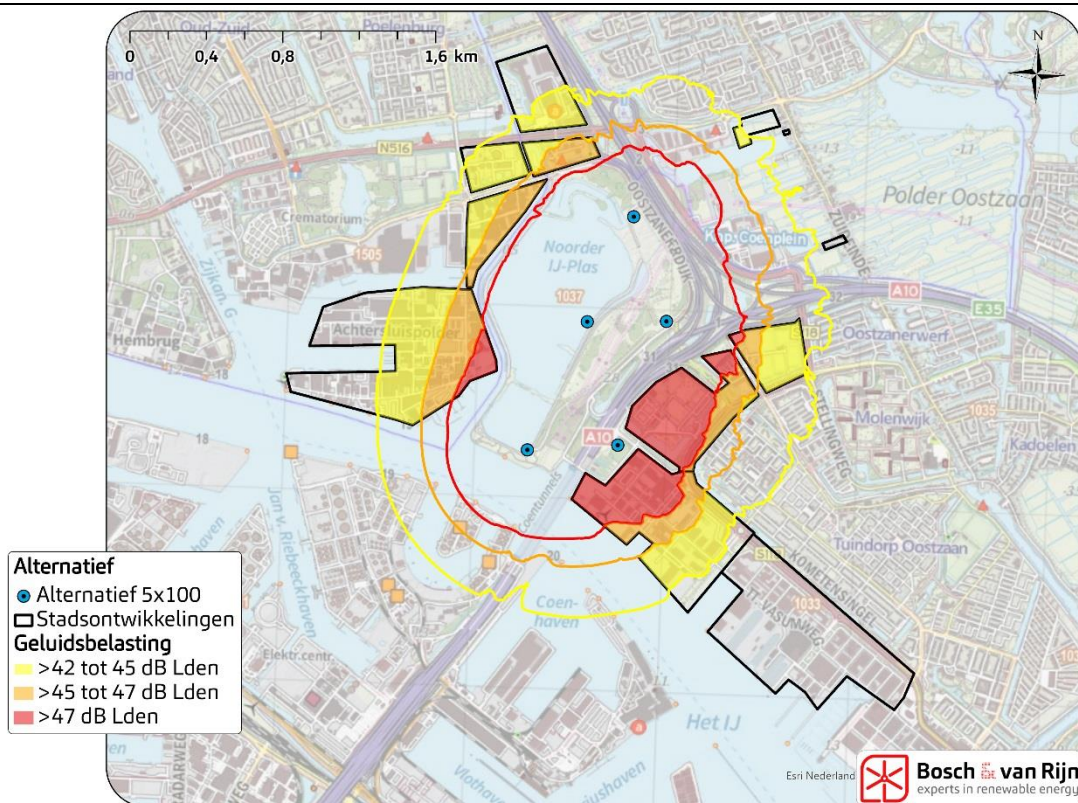
Figuur 53 Gebieden met woningbouwplannen

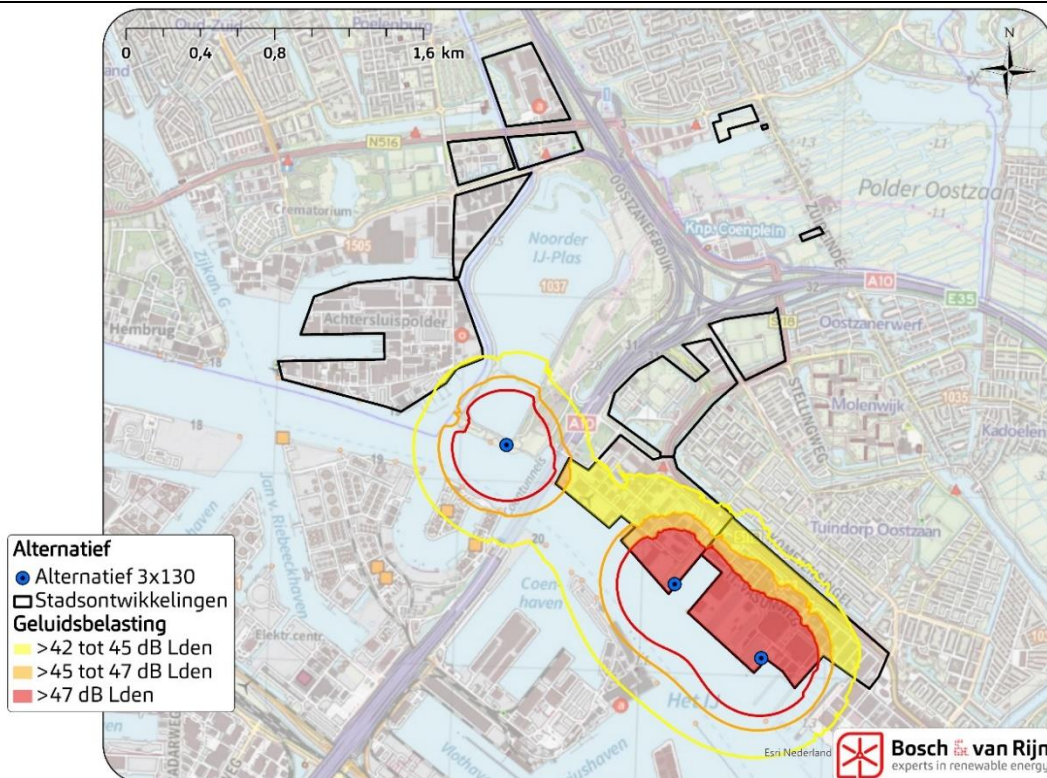
5.2 Geluid

Onderstaande figuren met *geluidscontouren* tonen de geluidsbelasting die de drie MER-alternatieven op omliggende gebieden met woningbouwplannen zouden veroorzaken indien geen mitigerende maatregelen voor geluid worden toegepast:

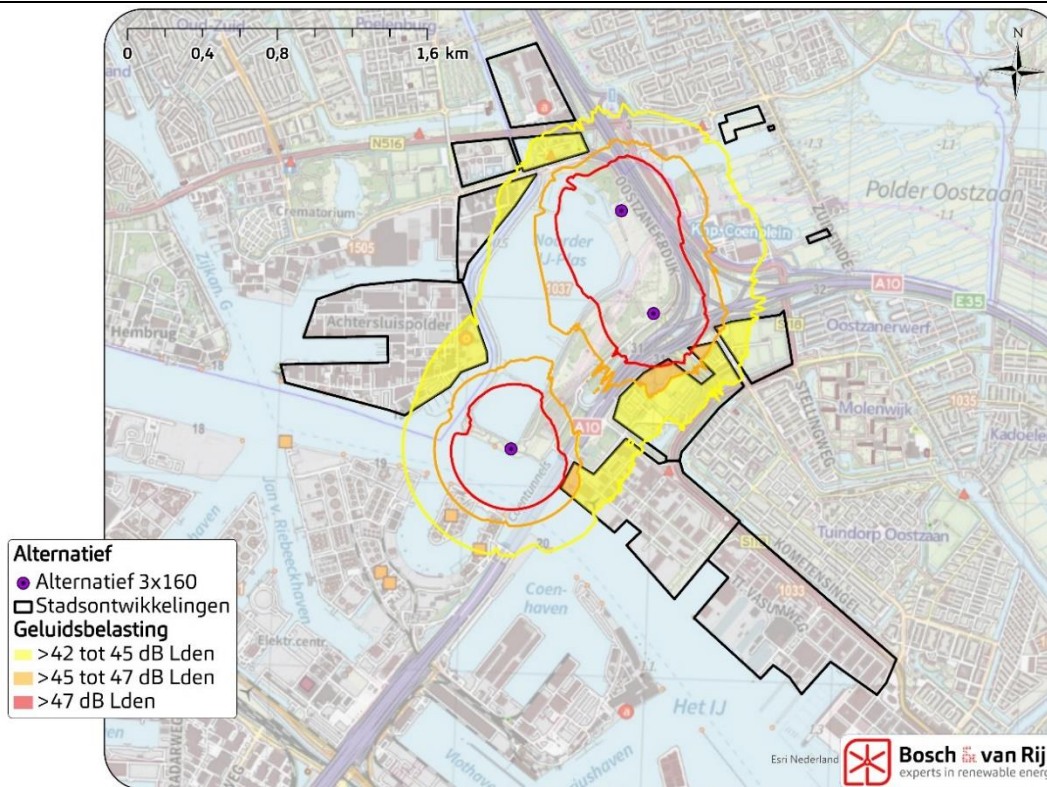
Figuur 54 Geluidbelasting (zonder mitigatie) veroorzaakt door windturbines van MER-alternatief 5x100 op omliggende gebieden met woningbouwplannen

Figuur 55 Geluidbelasting (zonder mitigatie) veroorzaakt door windturbines van MER-alternatief 3x130 op omliggende gebieden met woningbouwplannen

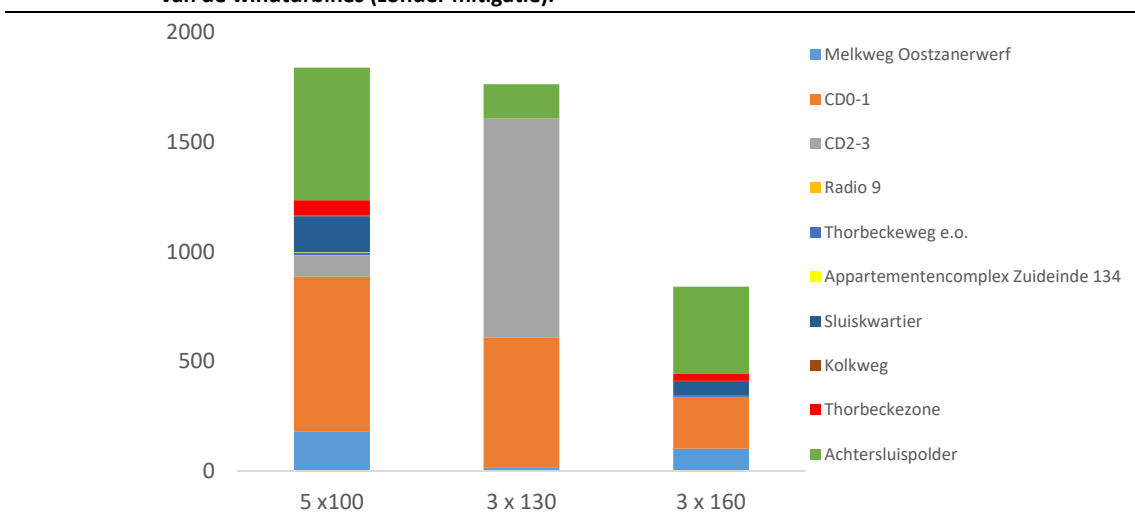

Figuur 56 Geluidbelasting (zonder mitigatie) veroorzaakt door windturbines van MER-alternatief 3x160 op omliggende gebieden met woningbouwplannen

Voor de toekomstige stadsontwikkelingen is per MER-alternatief het verwachte aantal ernstig gehinderden berekend²⁹. Hiertoe is voor elk MER-alternatief per stadsontwikkeling de oppervlakte van elke dB-schil berekend. Met behulp van de woningdichtheid is voor elke schil het verwachte aantal inwoners berekend. Door het aantal inwoners per woningbouwlocatie te vermenigvuldigen met het percentage ernstig gehinderden in de verschillende dB Lden-schillen zijn de aantallen ernstig gehinderden berekend:

Figuur 57 Aantal ernstig gehinderden in gebieden met woningbouwplannen, als gevolg van geluidsproductie van de windturbines (zonder mitigatie).

Ter vergelijking: bij de berekening van de aantallen ernstig gehinderden hierboven is uitgegaan van de volgende aantallen omwonenden:

Gebied	woningen	bewoners ³⁰	% ernstig gehinderden		
			5x100	3x130	3x160
Achtersluispolder	8.000	19.200	3,1%	0,8%	2,1%
App. Zuideinde 134	ca.50	ca. 120	2,5%	0,0%	1,1%
CD0-1	6.900	13.110	5,4%	4,5%	1,8%
CD2-3	9.600	18.240	0,5%	5,5%	0,0%
Kolkweg	62	149	2,3%	0,0%	1,2%
Melkweg Oostzanerwerf	1.600	3.040	6,0%	0,5%	3,4%
Radio 9	15	36	2,0%	0,0%	0,9%
Sluiskwartier	1.000	2400	6,8%	0,0%	2,8%

²⁹ Zie voor een uitgebreide toelichting op de hier gehanteerde rekenwijze het akoestisch onderzoek behorende bij het projectMER. Daar zijn ook de aantallen woningen opgenomen waar in deze analyse van is uitgegaan.

³⁰ Voor de aantallen bewoners is uitgegaan van gemiddelde inwoners per huishouden zoals gepresenteerd op allecijfers.nl voor de gemeenten Amsterdam (1,9), Oostzaan (2,4) en Zaanstad (2,4).

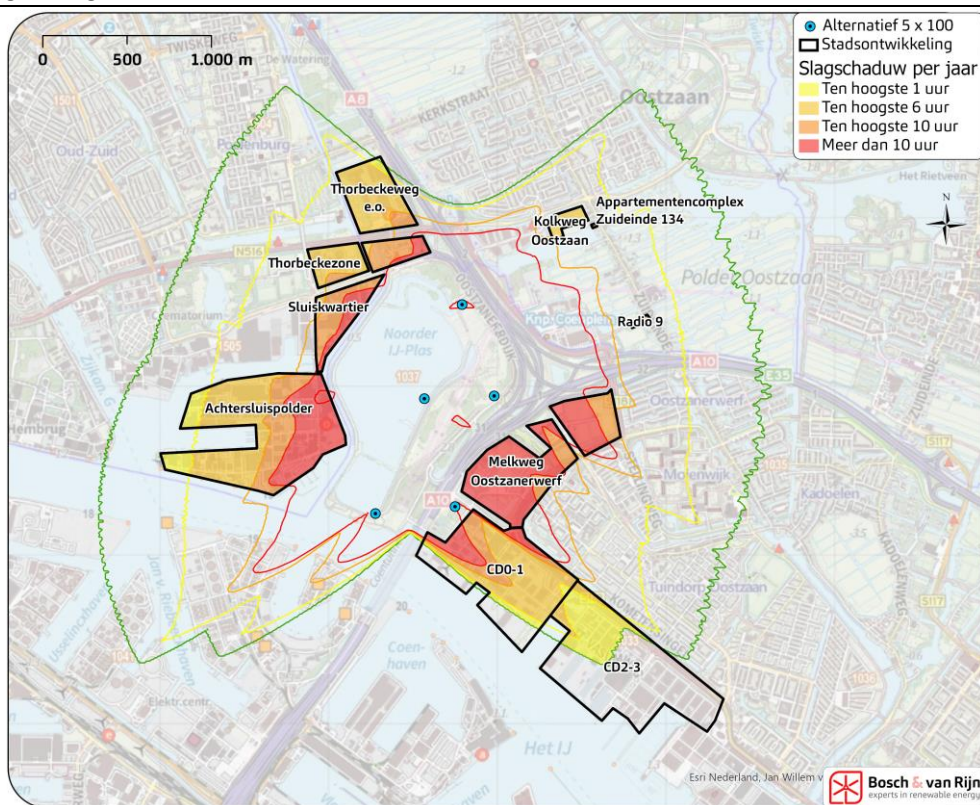
Thorbeckeweg e.o. (Oostzaan)	130	312	3,5%	0,0%	1,9%
Thorbeckezone (Zaanstad)	2.464	5914	0,0%	0,0%	0,5%

- ❖ MER-alternatief 5x100: Er treedt aanzienlijke geluidsbelasting op ter plaatse van de stadsontwikkelingen Melkweg Oostzanerwerf en CD0-1. In grote delen van deze stadsontwikkelingen is de geluidsbelasting hoger dan 47 dB L_{den} . Bij een groot deel van de andere stadsontwikkelingen vindt er een toename van 42 tot 47 dB L_{den} plaats.
- ❖ MER-alternatief 3x130: Er treedt aanzienlijke geluidsbelasting op ter plaatse van de stadsontwikkelingen CD0-1 en CD2-3. In grote delen van deze stadsontwikkelingen is de geluidsbelasting hoger dan 47 dB L_{den} . Ter plaatse van alle andere stadsontwikkelingen is de geluidsbelasting zeer beperkt.
- ❖ MER-alternatief 3x160: Er treedt een geluidsbelasting van 42 tot 47 dB L_{den} op in delen van de stadsontwikkelingen Melkweg Oostzanerwerf, CD0-1, Achtersluispolder, Sluiskwartier en de Thorbeckerzone.

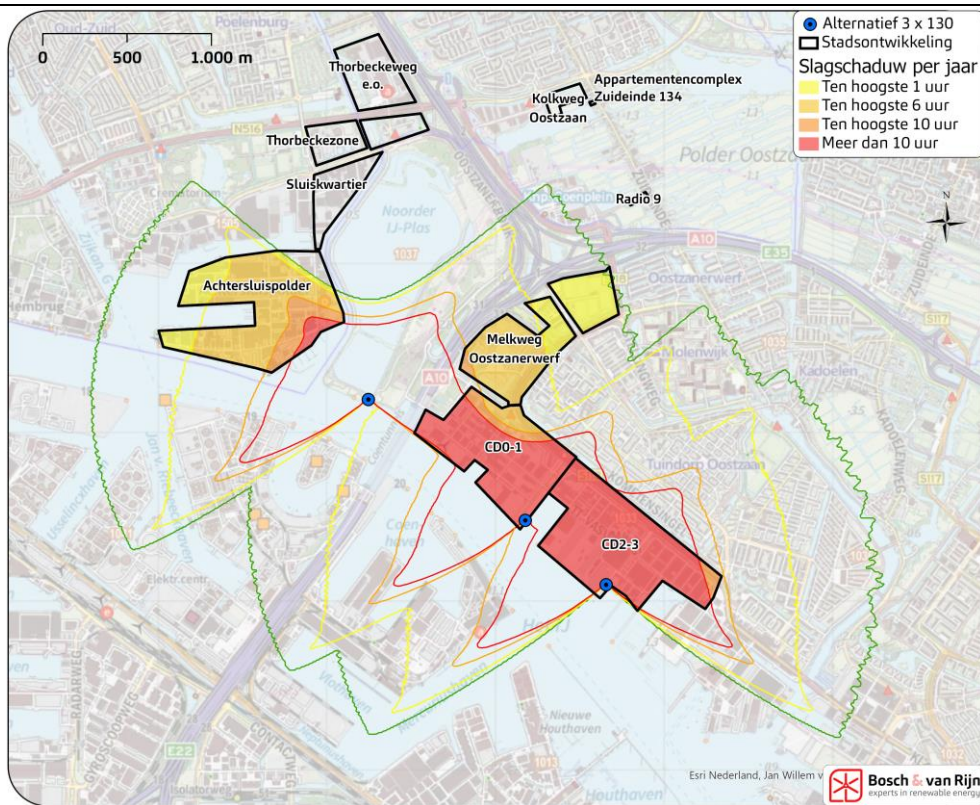
5.3 Slagschaduw

Onderstaande figuren met *slagschaduwcontouren* tonen de slagschaduwduur die de drie MER-alternatieven op omliggende gebieden met woningbouwplannen zouden veroorzaken indien geen mitigerende maatregelen voor slagschaduw worden toegepast:

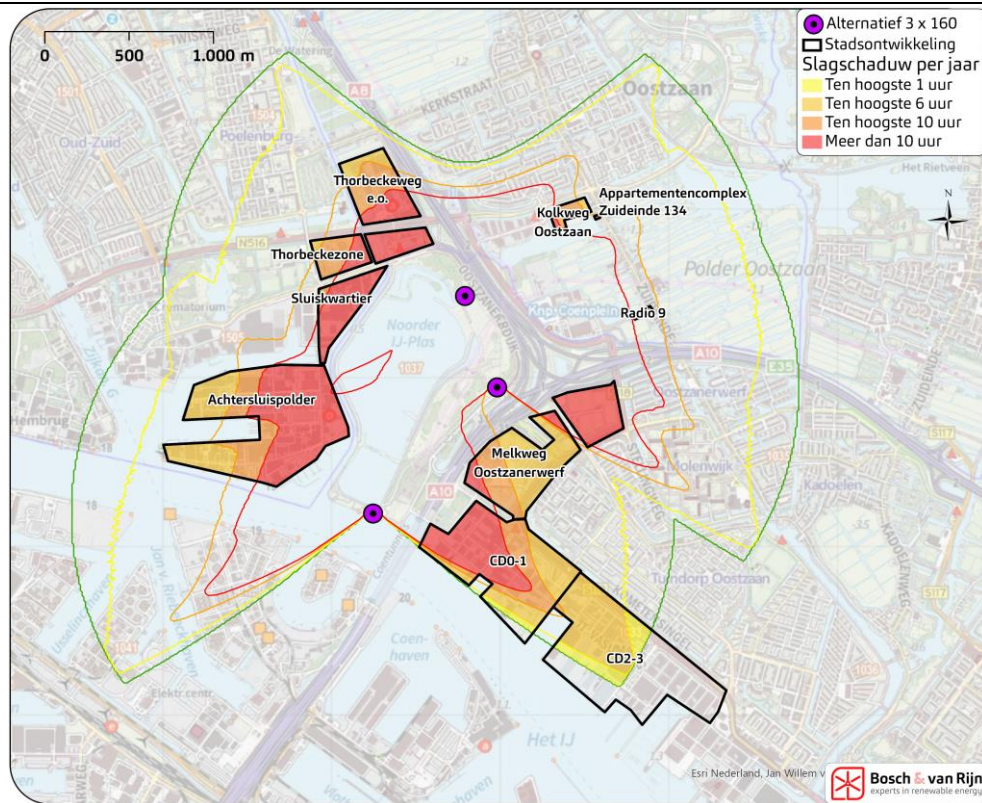
Figuur 58 Slagschaduwduur (zonder mitigatie) veroorzaakt door windturbines van MER-alternatief 5x100 op omliggende gebieden met woningbouwplannen. De groene lijn weergeeft het gebied waarbuiten geen slagschaduw te verwachten is.

Figuur 59 Slagschaduwduur (zonder mitigatie) veroorzaakt door windturbines van MER-alternatief 3x130 op omliggende gebieden met woningbouwplannen. De groene lijn weergeeft het gebied waarbuiten geen slagschaduw te verwachten is.

Figuur 60 Slagschaduwduur (zonder mitigatie) veroorzaakt door windturbines van MER-alternatief 3x160 op omliggende gebieden met woningbouwplannen. De groene lijn weergeeft het gebied waarbuiten geen slagschaduw te verwachten is.

Een beschouwing van bovenstaande figuren leidt tot de volgende conclusies voor slagschaduw in relatie tot stadsontwikkelingen, wanneer geen mitigatie wordt toegepast:

- ❖ MER-alternatief 5x100: Er treedt aanzienlijke slagschaduw (± 5 -10 uur per jaar) op ter plaatse van de stadsontwikkelingen in Oostzaan en Zaanstad. Ter plaatse van Melkweg-Oostzanerwerf is de jaarlijkse slagschaduw meer dan 10 uur. Slagschaduw op CDT0-1 ligt rond de 3-10 uur per jaar en CDT2-3 ondervindt minder slagschaduw, 0-3 uur per jaar.
- ❖ MER-alternatief 3x130: Er treedt nauwelijks slagschaduw op ter plaatse van de stadsontwikkelingen in Oostzaan en de delen van Zaanstad die in fase 1 ontwikkeld worden (Sluiskwartier). Ter plaatse van de Achtersluispolder treedt ca. 3-10 uur slagschaduw per jaar op. Melkweg-Oostzanerwerf ondervindt ca. 0-7 uur slagschaduw per jaar. Het gehele Cornelis Douwesterrein wordt belast met meer dan 10 uur slagschaduw per jaar.
- ❖ MER-alternatief 3x160: de slagschaduw die optreedt bij de stadsontwikkelingen in Oostzaan en Zaanstad is aanzienlijk (> 10 uur per jaar). Melkweg-Oostzanerwerf wordt belast met ca. 5-10 uur slagschaduw per jaar. Het westelijk deel van het Cornelis Douwesterrein (CDT0-1) ondervindt met 5-10 uur meer dan het oostelijk deel (CDT2-3) met ca. 0-5 uur per jaar.

Het is niet mogelijk om contouren te genereren *inclusief* toepassing van mitigerende maatregelen, omdat de vorm van de contour afhangt van de stand van de zon op het moment dat slagschaduw optreedt, en dit niet elk jaar hetzelfde zal zijn.

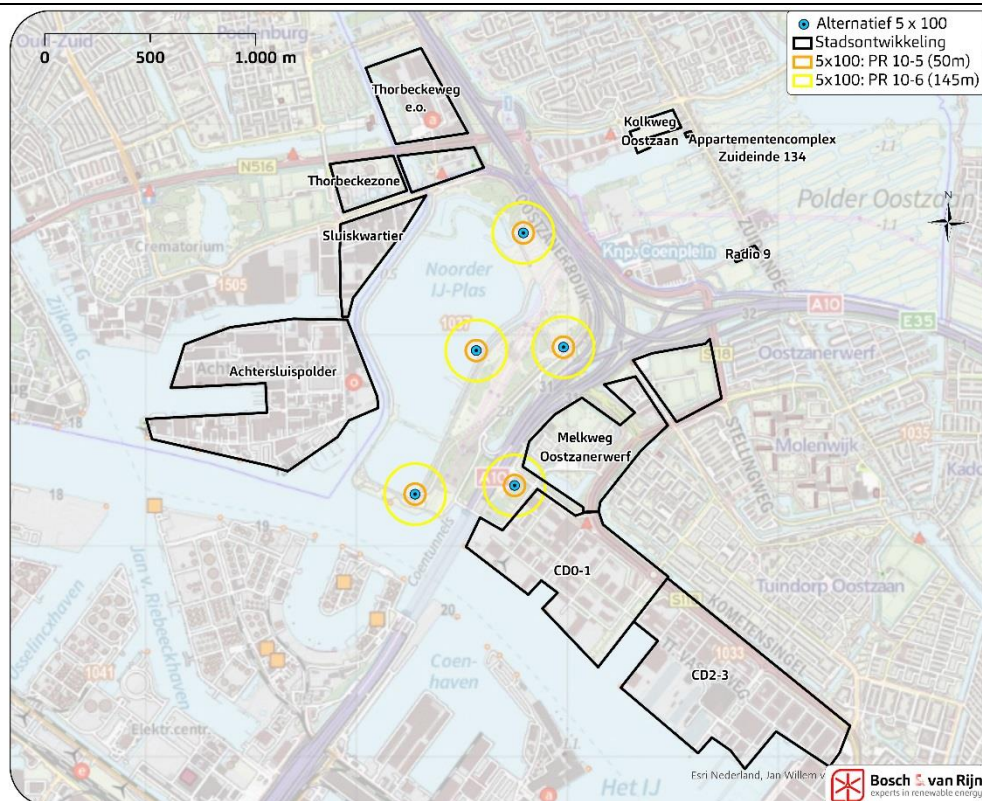
5.4 Externe veiligheid

In onderstaande figuren met *plaatsgebonden risico (PR) contouren* is weergegeven binnen welke gedeelten van de gebieden met woningbouwplannen de windturbines beperkingen voor het oprichten van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten tot gevolg zouden hebben.

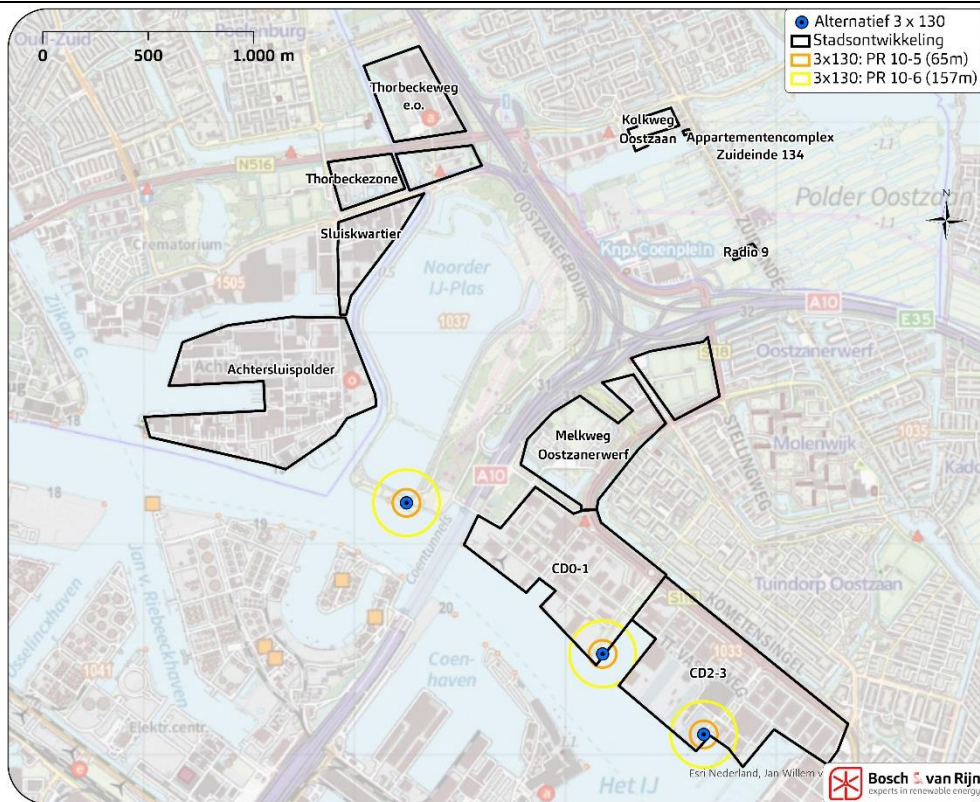
Een persoon die onafgebroken op een locatie op de PR 10^{-6} contour (buitenste gele cirkel) aanwezig is, heeft kans van één op de miljoen jaar om door delen van een falende windturbine getroffen te worden. Binnen deze contour mogen geen *kwetsbare objecten* worden opgericht. Onder kwetsbare objecten vallen bijvoorbeeld woningen en gebouwen bestemd voor het verblijven van kwetsbare of grote aantallen personen.

Een persoon die onafgebroken op een locatie op de PR 10^{-5} contour (binnenste oranje cirkel) aanwezig is, heeft kans van één op de honderdduizend jaar om door delen van een falende windturbine getroffen te worden. Binnen deze contour mogen geen *beperkt kwetsbare objecten* worden opgericht. Onder beperkt kwetsbare objecten vallen de meeste overige gebouwen en terreinen bestemd voor het verblijf van personen, zoals bedrijfsgebouwen, restaurants, recreatieve verblijfsplekken en kantoren (niet bestemd voor het verblijf van grote aantallen personen).

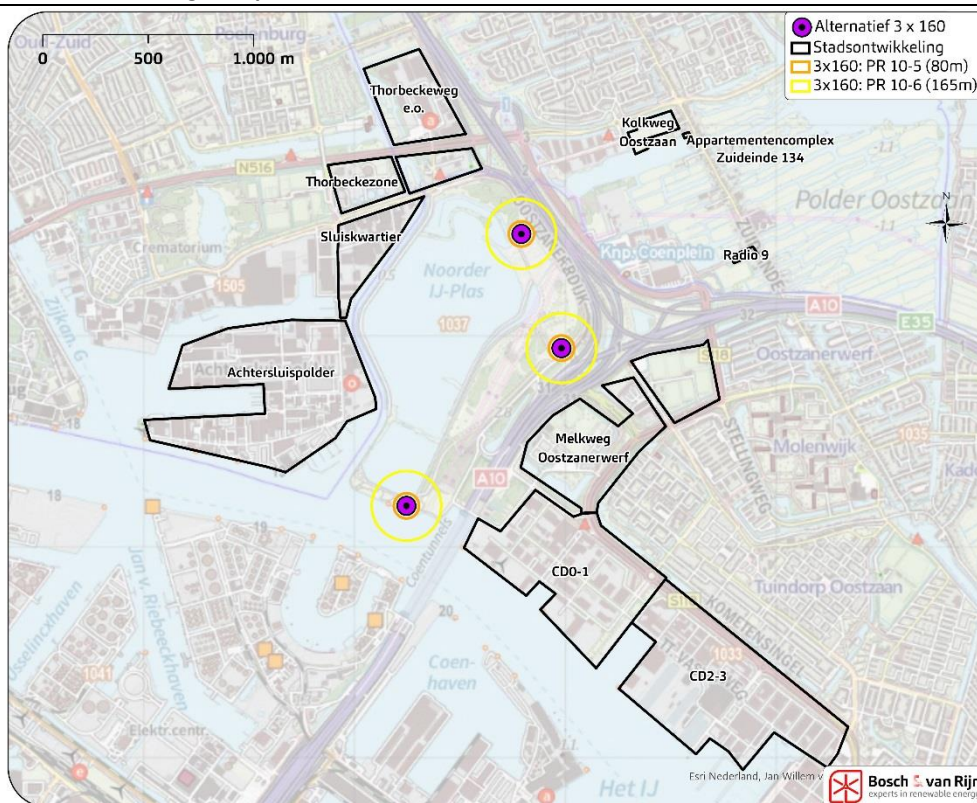
Figuur 61 Overlap van PR-contouren rondom de windturbines van MER-alternatief 5x100 met omliggende gebieden met woningbouwplannen

Figuur 62 Overlap van PR-contouren rondom de windturbines van MER-alternatief 3x130 met omliggende gebieden met woningbouwplannen

Figuur 63 Overlap van PR-contouren rondom de windturbines van MER-alternatief 3x160 met omliggende gebieden met woningbouwplannen

Uit de figuren blijkt dat alternatief 5x100 en alternatief 3x130 vanuit externe veiligheidsoverwegingen beperkingen voor de realisatie van nieuwe woningen zouden opleveren, binnen de gebieden met woningbouwplannen. Aangezien op de buitenschoolse opvang bij de Amsterdam Farm Lodge minderjarigen zouden verblijven, moet deze opvang als kwetsbaar object worden beschouwd. Oprichting van de buitenschoolse opvang zou alleen niet met het windpark verenigbaar zijn als deze binnen de PR 10⁻⁶ contour van de windturbines zou komen te liggen. Hiervan zal bij geen van de alternatieven sprake zijn.

Of de beoogde horecagelegenheid, het festivalterrein aan de Noorder IJ-plas en overige recreatieve verblijfplekken als kwetsbaar of als beperkt kwetsbaar object moet worden beschouwd zal afhangen van het aantal personen en de verblijfsduur van personen op deze locaties. Oprichting van de horecagelegenheid, het festivalterrein en recreatieve verblijfplekken zouden niet met het windpark verenigbaar zijn als deze binnen de PR 10⁻⁵ contour van de windturbines komen te liggen. Afhankelijk van het aantal personen en de verblijfsduur van personen is oprichting van de horecagelegenheid en het festivalterrein mogelijk ook niet verenigbaar met het windpark, als deze binnen de PR 10⁻⁶ contour van de windturbines komen te liggen.

Tot de beoogde Westbrug en kabelbaan over het IJ bestaan geen wettelijke vastgestelde afstandsnormen in verband met externe veiligheid. Aangezien op de Westbrug en de kabelbaan minder verkeersdeelnemers zijn te verwachten dan op de

Rijksweg, kan worden getoetst of de windturbines ten aanzien van de Westbrug en kabelbaan zouden voldoen aan de door Rijkswaterstaat gehanteerde adviesafstand tot Rijkswegen. De windturbines zouden dan verenigbaar zijn met oprichting van de Westbrug en kabelbaan zolang deze hierboven niet zouden overdraaien.

Binnen het projectgebied is een nieuw Hoogwaardig Openbaar Vervoer tracé voorzien (HOV Zaan IJ). De onderzoeken voor deze verbinding lopen nog en er is op moment van schrijven geen tracé vastgesteld. Zodoende kan er niet getoetst worden aan de mogelijke effecten op deze ontwikkeling. Wel kan gesteld worden dat een HOV-tracé en windturbines met elkaar verenigbaar zouden zijn wanneer beide ontwikkelingen op meer dan een wieklengte van elkaar gesitueerd zijn.

Hoofdstuk 6 Voorkeursalternatief

6.1 Inleiding

De voorgaande hoofdstukken beschrijven de milieueffecten van de drie alternatieven. Deze effecten zijn beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de milieueffecten en geeft een toelichting op de keuze voor een voorkeursalternatief (VKA). Dit VKA uit het MER vormt de basis voor de verdere detaillering van de positionering van de windturbines, binnen de gekozen VKA opstelling.

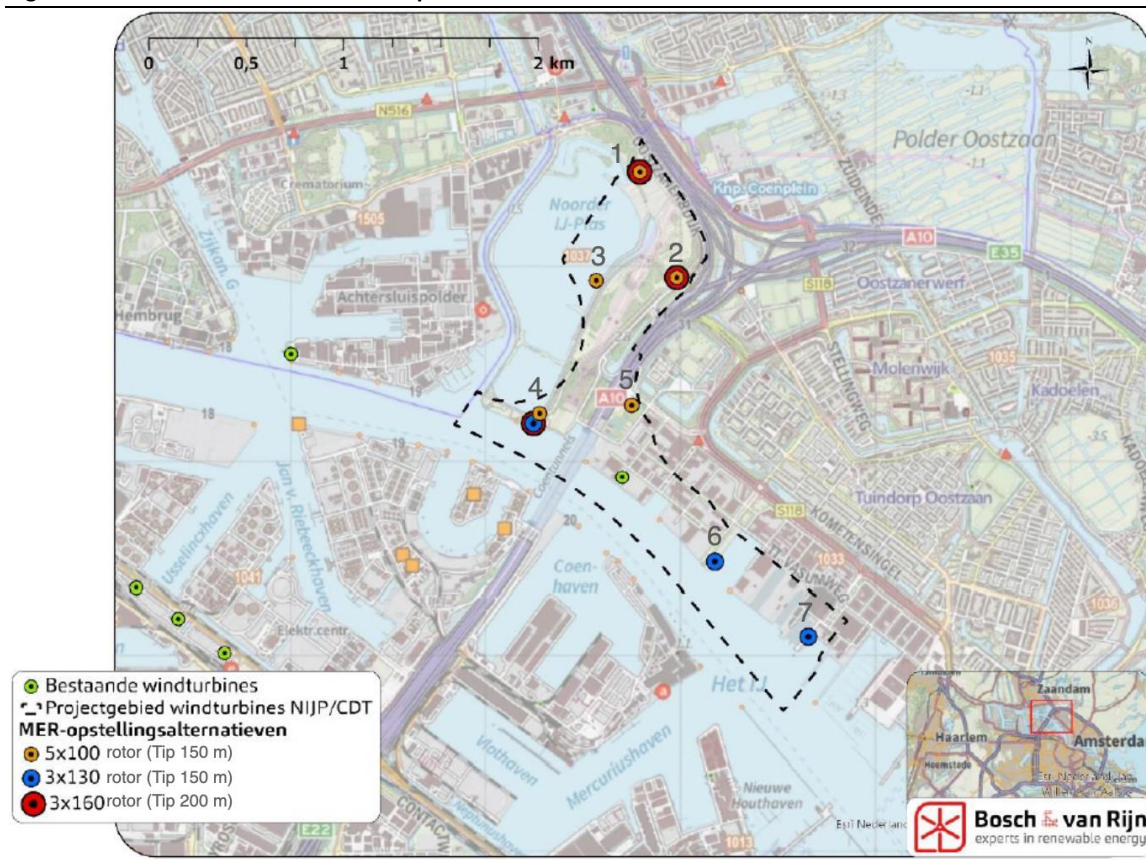
In dit projectMER worden milieueffecten van een drietal onderscheidende alternatieven in beeld gebracht. In het MER wordt tevens inzichtelijk gemaakt in hoeverre een alternatief aan wettelijke of lokale normen kan voldoen. In het MER wordt niet ingegaan op de aanvaardbaarheid van milieueffecten. Dat is enkel de bevoegdheid van GS van Noord-Holland die op grond van art. 9e lid 1 zijn aangewezen als bevoegd gezag voor het beoogde windpark. Een motivering van deze aanvaardbaarheid wordt opgenomen in het besluit van GS.

6.2 Samenvatting en vergelijking milieueffecten

Met de uitvoering van milieuonderzoeken in dit MER is inzicht verkregen in de milieueffecten per opstellingsalternatief. Er zijn drie opstellingsalternatieven onderzocht (zie Figuur 64):

- Cluster Noorder IJ-plas/knooppunt Coenplein: 5 windturbines met een tiphoogte van 150 meter, ashoogte van 100 meter en een rotordiameter van 100 meter.
- Lijn langs het water: bestaande uit een opstelling langs de IJ-oever met 3 windturbines met een tiphoogte van 150 meter, ashoogte 85 meter en rotordiameter van 130 meter.
- Cluster Noorder IJ-plas/knooppunt Coenplein: minder en hogere windturbines. Deze variant bestaat uit 3 windturbines met tiphoogte 200 meter, ashoogte 120 meter en een rotordiameter van 160 meter.

Figuur 64 Onderzochte windturbineposities

Onderstaande Tabel 68 betreft een overzichtstabel van de milieueffecten van de drie opstellingsalternatieven.

Tabel 68 Overzichtstabel milieueffecten van de opstellingsalternatieven.

Alternatief	5x100	3x130	3x160
Geluid			
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 42 dB Lden-contour	--	-	0
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 45 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 42 dB Lden-contour	-	-	0
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 45 dB Lden-contour	-	0	0
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0
Aantal gel. gev. obj. met overschrijding Vercammen-curve	--	0	0
Gezondheid			
Toename aantal ernstig gehinderden	--	-	-
Toename GES-score 5 of lager naar GES-score 6 of hoger	--	0	-
Slagschaduw			
Absoluut – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--
Absoluut – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-
Absoluut – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-
Relatief – aantal woningen binnen 1u-contour per GWh/jr	-	--	-
Relatief – aantal woningen binnen 6u-contour per GWh/jr	-	-	-
Relatief – aantal woningen binnen 10u-contour per GWh/jr	-	--	-
Cumulatief – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--

Cumulatief – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-
Cumulatief – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-
Externe veiligheid			
(Beperkt) Kwetsbare objecten	--	--	0
Risicovolle installaties	0	--	-
Buisleidingen en hoogspanningsleidingen	--	-	--
Wegen, waterwegen en spoorwegen	-	--	--
Afvallend ijs	0	-	--
Bodem, water en archeologie			
Bodem	0	-	0
Waterhuishouding	0	0	0
Waterkering	-	0	-
KRW waterlichaam	0	0	0
Verharding oppervlak	-	-	-
Archeologie	0	0	0
Landschap			
Invloed op de landschappelijke structuur	-	0	-
Herkenbaarheid van de opstelling	--	0	-
Zichtbaarheid	-	-	--
Landschappelijke samenhang met andere windparken	--	-	--
Obstakelverlichting	-	-	-
Ecologie			
Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	-	0	-
Effecten op beschermde gebieden: NNN	0	0	0
Effect op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	--	-	--
Effecten op beschermde soorten: vogels	-	--	-
Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	-	-	-
Effecten op beschermde soorten: andere soorten	-	-	-
Energieopbrengst en vermeden emissies			
Energieopbrengst en vermeden emissies	+	+	++

Milieuonderzoeken

Uit de onderzoeken van het projectMER blijkt dat het aantal windturbines een groter effect heeft op de geluidsbelasting dan de hoogte en/of omvang van de windturbines. Opstellingsalternatief 5 x 100 heeft een groter effect op de geluidsbelasting dan 3 x 130. Alternatief 3x160 scoort het beste ten opzichte van de andere alternatieven voor het aantal gevoelige objecten binnen het invloedsgebied voor geluid. Dit geldt zowel in de absolute als in relatieve zin. Ook is bij dit alternatief sprake van de laagste toename van het aantal ernstig gehinderden na cumulatie van windturbinegeluid met het geluid van reeds bestaande omgevingsbronnen.

Voor het aspect slagschaduw geldt dit niet, maar de hinder door slagschaduw is te mitigeren met behulp van een automatische stilstandvoorziening die de windturbines uitschakelt wanneer de grens voor de toegestane slagschaduwduur per jaar wordt bereikt. Omdat stilstand ten koste gaat van de opbrengst moet worden afgewogen hoeveel schaduwbelaste objecten aanwezig zijn en welke jaarlijkse schaduwduur aanvaardbaar is. Een schaduwduur van ten hoogste 20 minuten per dag en 6 uur per jaar is een veel gebruikte norm om hinder als gevolg van schaduw te voorkomen. Uit de onderzoeken blijkt dat aan deze norm kan worden voldaan zonder dat dit ten koste gaat van de economische uitvoerbaarheid van het voorkeursalternatief.

Voor het milieuaspect externe veiligheid geldt dat het alternatief 3x 160 het enige alternatief is dat bij toetsing van het Plaatsgebonden Risico aan de norm van $PR 10^{-6}$ en $PR 10^{-5}$ kan voldoen. Voor effecten op risicorelevante activiteiten en objecten, zoals buisleidingen, hoogspanningsleidingen en wegen geldt dat de overige alternatieven beter scoren. Er is echter nog ruimte voor optimalisatie van de opstelling met windturbines binnen het voorkeursalternatief om effecten op beschermingszones rond (vaar)wegen en/of effecten op hoogspanningsverbindingen te verkleinen of te voorkomen. De toetsing van de aanvaardbaarheid van effecten en definitieve locatiekeuze moet in overleg met betrokken beheerders Rijkswaterstaat en TenneT worden gemaakt.

Voor overige thema's geldt dat de score op de beoordelingscriteria verschilt per opstellingsalternatief. Bij de ruimtelijke afweging dient echter ook rekening te worden gehouden met diverse plannen voor transformatie van havengebied en bedrijventerrein naar woningbouw. Om die reden zijn de effecten inzichtelijk gemaakt.

Op basis van de uitgevoerde milieuonderzoeken kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Het aantal windturbines heeft een groter effect op de geluidsbelasting dan de hoogte/omvang van de windturbines; daarnaast produceren de hogere windturbines (fors) meer duurzame energie dan de lagere windturbines
- Er zijn verschillen tussen alternatieven te zien in aantallen bewoners die mogelijk gehinderd worden door geluid. Hinder door slagschaduw is voor een deel regelbaar door afspraken over stilstand te maken. Het aantal mogelijk gehinderde bewoners door (cumulatief) geluid, speelt een rol in de keuze i.v.m. gezondheid.
- Vanwege de te verwachte geluidshinder voor omwonenden en het te verwachten ecologische effect is gekozen om positie 3 niet verder mee te nemen in het VKA.
- Positie 5 is niet verder meegenomen in het VKA vanwege de te verwachten geluidshinder voor omwonenden. Ook heeft Rijkswaterstaat hier grondposities welke zij voor andere doeleinden dan de opwek van duurzame energie zullen inzetten.
- Toekomstige woningbouw in de gemeenten Amsterdam, Zaanstad, Landsmeer en Oostzaan is een groot maatschappelijk belang om rekening mee te houden.
- Positie 6 is niet verder meegenomen in het VKA omdat deze positie gelegen is binnen het plangebied op het Cornelis Douwesterrein waarin woningbouw is voorzien.
- Positie 7 is niet verder meegenomen in het VKA omdat de te verwachten effecten op het gebied van externe veiligheid niet te mitigeren zijn. Daarnaast heeft Damen hier grondposities die zij voor andere doeleinden willen inzetten.

Participatie bewoners en omgeving

Plaatsing van windturbines heeft, zoals in dit MER beschreven, milieueffecten. Bij het vaststellen van het VKA is zo goed mogelijk getracht rekening te houden met alle wensen en eisen van alle overlegpartners, inwoners en gemeenten.

Initiatiefnemer heeft gedurende het gehele proces van dit MER op meerdere momenten participatiemomenten belegd. Een overzicht van alle participatiemomenten en de opgehaalde informatie is opgenomen in een bijlage. Deze bijlage zit, samen met het MER en de RO, bij aanvraag. In deze bijlage is een opsomming gemaakt van alle participatiemomenten, met daarin ook de verwijzing naar de bijbehorende relevante documentatie.

De informatie opgehaald op deze momenten zijn, maar mogelijk, verwerkt in de definitieve opstelling van het VKA. Het laatste omgevingsberaad heeft plaatsgevonden op 30 januari 2023. Hier hebben geïnteresseerden inzicht gekregen in de afgeronden MER onderzoeken op basis waarvan het VKA gekozen is. Uit de gesprekken met inwoners, gemeente Amsterdam en buurgemeenten op de omgevingsberaden is naar voren gekomen dat de grootste zorgen bestaan uit mogelijke gezondheidseffecten ten gevolge van hinder. De meeste aandacht wordt gevraagd voor het beperken van geluid- en gezondheidseffecten op de omgeving. Dit geldt voor de inwoners maar ook voor de gemeenten met oog op de beoogde woningbouwlocaties.

Om tegemoet te komen aan de uitkomsten van de participatiemomenten, en aan te sluiten bij het advies van de expertgroep, wil initiatiefnemer enkele mitigerende maatregelen nemen om de hinder te beperken. Zo wil initiatiefnemer een 'near to zero' benadering hanteren voor de woonboten gelegen aan Zijkanaal H met betrekking tot de te ontvangen slagschaduw. Hier profiteren ook andere nabij gelegen objecten van. Op het gebied van landschap, recreatie en ecologie wil initiatiefnemer samen met belanghebbenden kijken naar mogelijkheden om deze functies te versterken, naast de aanwezigheid van de windturbines. Hiervoor wordt een landschapsplan opgesteld. Dit is een lopend proces waar gaandeweg meer invulling aan wordt gegeven.

Op basis van de MER onderzoeken en de uitkomsten van de participatiemomenten is een VKA gekozen, dit is in de volgende paragraaf verder uitgewerkt.

Haalbaarheid/uitvoerbaarheid van initiatief

Een windproject moet economisch uitvoerbaar zijn. Initiatiefnemer heeft de verschillende opstellingsalternatieven beoordeeld. Uit deze beoordeling volgt dat een alternatief met enkel windturbines van 150 meter tiphoogte economisch niet uitvoerbaar is. Dit volgt uit uitgangspunten van de landelijke regeling Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++ -regeling), aangezien de regeling niet langer is afgestemd op windparken met dergelijke turbineafmetingen en de bijbehorende relatief hoge kostprijs per kWh.

Om de haalbaarheid en economische uitvoerbaarheid van het initiatief te garanderen kiest initiatiefnemer voor een opstelling waarbij meerdere afmetingen worden gecombineerd, zie hiervoor de volgende paragraaf.

6.3 Voorkeursalternatief

Het voorkeursalternatief betreft een alternatief met zo min mogelijk milieueffecten en een zo groot mogelijk bijdrage aan de doelstelling voor lokale opwek van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie. Op basis van de onderzochte milieueffecten van de drie MER-alternatieven is een opstelling van drie windturbines rondom de Noorder IJ-plas het meest geschikt. Hiermee lijkt het voorkeursalternatief sterk op MER-alternatief 3x160.

Het voorkeursalternatief bestaat uit drie windturbineposities, zie Figuur 65. Om tot deze posities voor het voorkeursalternatief te komen zijn aanvullende gesprekken met o.a. overlegpartners TenneT en Rijkswaterstaat (RWS) gevoerd. De uitkomsten uit deze gesprekken zijn meegenomen in het vaststellen van de definitieve posities. Door aan deze wensen en eisen van de overlegpartners te voldoen weet initiatiefnemer zeker dat hier sprake is van een haalbaar en vergunbaar project.

De keuze voor de posities van het VKA zijn gemaakt op basis van de in de MER onderzochte milieueffecten en de tijdens het proces naar voren gekomen harde ruimtelijke belemmeringen, waardoor iets afgeweken is van de posities zoals onderzocht in MER-alternatief 3x160.

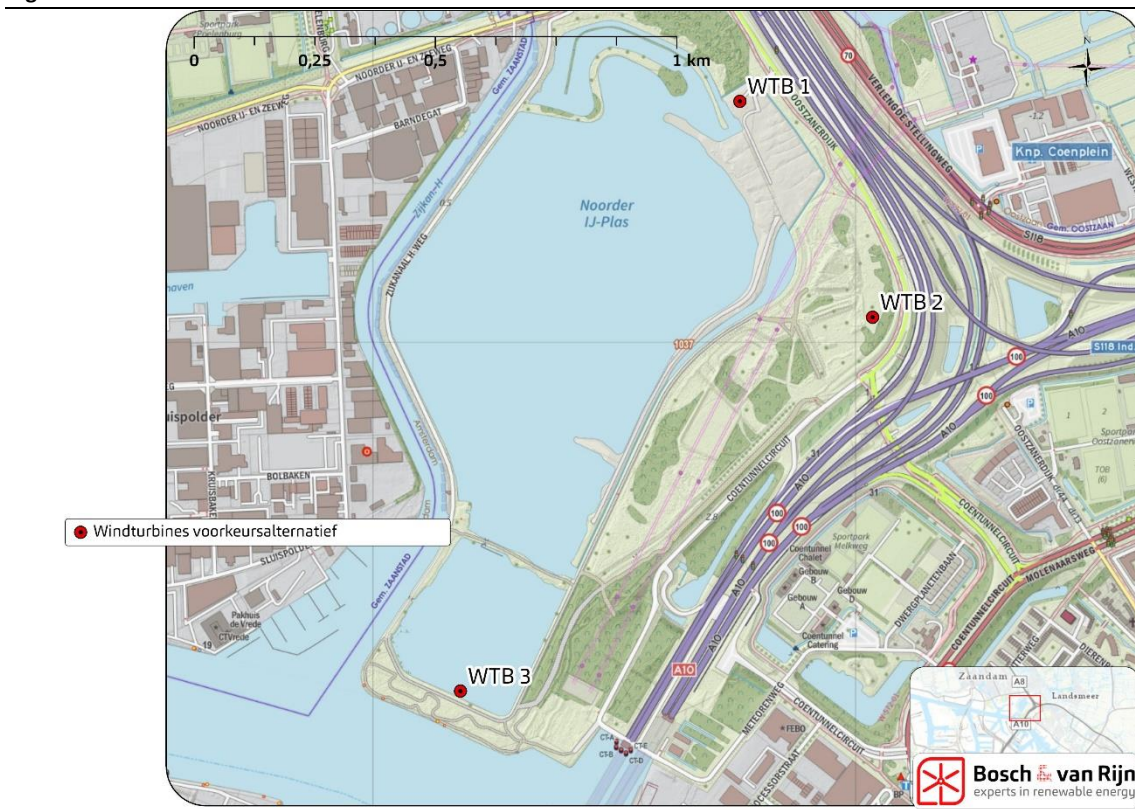
Voor windturbine 1 is voldoende afstand gehouden tot nabijgelegen hoogspanningslijnen, leidingen en (vaar)wegen, zodat deze gelegen is buiten de afstandseis van TenneT, niet overdraait over de onderhoudsgrens van Rijkswaterstaat en niet gepositioneerd staat binnen de invloedssfeer van de aanwezige effluentleiding. Wel is windturbine 1 gepositioneerd binnen beschermingszone B van Waterschap Hoogheemraadschap Noorderkwartier (HHNK). Op grond van de keur van HHNK zijn bouwwerken in beschermingszone B niet uitgesloten en verplaatsing van de windturbine tot buiten beschermingszone B van de waterkering is niet mogelijk in verband met overige belemmeringen.

De positie voor windturbine 2 voor het VKA is definitief vastgesteld op een positie zodat deze kan voldoen aan alle gestelde ruimtelijke belemmeringen. Om hieraan te kunnen voldoen heeft windturbine 2 van het VKA andere afmetingen ten opzichte van de overige twee posities, zie Tabel 71. Met deze aangepaste afmeting voldoet positie 2 van het voorkeursalternatief aan de afstandseis van TenneT, wordt er niet overgedraaid boven de beheergrens van Rijkswaterstaat en ook niet over de rarro reserveringsruimte (zoals opgenomen in bijlage 16 van het rarro). Daarnaast ligt de positie ook buiten de beschermingszone van de waterkering Waterschap Amstel Gooi Vecht (AGV) en buiten de zone van de effluentleiding van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK).

Vanwege de harde ruimtelijke beperkingen zoals door TenneT en RWS meegegeven is de positie van windturbine 3 naar het noordwesten opgeschoven ten opzichte van het MER-alternatief 3x160. Hiermee komt de fundatie van windturbine 3 te staan in de kleine Noorder-IJ plas, maar wordt wel voldaan aan de gestelde afstandseisen van TenneT en Rijkswaterstaat. Daarnaast is door deze positie een zo groot mogelijke afstand gecreëerd tussen de fundering van de windturbine en het

dam tot dam fietspad. Door te voldoen aan deze harde ruimtelijke belemmeringen is positie 3 dicht bij de woonboten aan het Zijkanaal H komen te liggen. In de onderzoeken die zijn uitgevoerd voor het VKA (zie Hoofdstuk 6) zijn de milieueffecten hiervan nader inzichtelijk gemaakt.

Figuur 65 Voorkeursalternatief

Tabel 69 Locaties van de windturbines in het VKA (RD-coördinaten)

Windturbine nr.	X	Y
1	119760	493500
2	120035	493053
4	119181	492279

Naast de keuze in opstelling is ook een keuze in bandbreedte voor de afmetingen van de windturbines gemaakt. Op dit moment kan nog geen turbinetype gekozen worden. Er is daarom een bandbreedte in afmetingen onderzocht om zo in de uitvoeringsfase keuze te hebben in het op dat moment actuele aanbod leveranciers van turbines. Voor de milieuthema's is een worst-case type geselecteerd om de maximale effecten (de bovengrens) inzichtelijk te maken.

Door de verschillende beperkingen die er zijn per windturbine positie is er sprake van twee bandbreedtes. Eén bandbreedte heeft betrekking op windturbine positie 1 en 3 en heeft een maximale tiphoogte van 200 meter. Voor windturbine 2 is er

bandbreedte gekozen met een maximale tiphoogte van 150 meter. Zie hiervoor ook Tabel 70 & Tabel 71. De genoemde maximale tiphoogtes zijn gerekend vanaf de bovenkant van het fundament.

Tabel 70 Afmetingen windturbines 1 en 3 VKA in meters (bandbreedte)

	Minimaal	Maximaal
Ashoogte	110	140
Rotordiameter	125	165
Tiphoogte	-	200

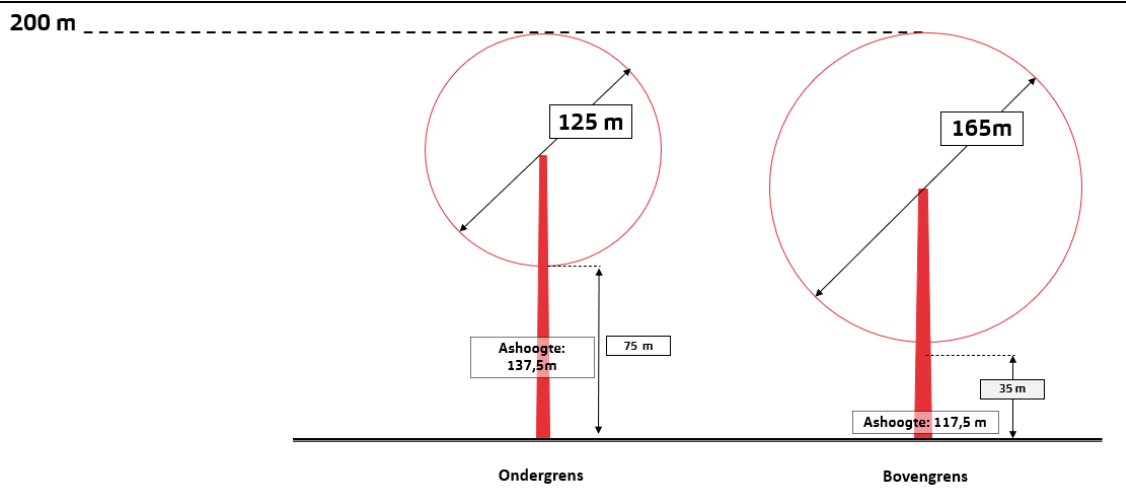
Tabel 71 Afmetingen windturbine 2 VKA in meters (bandbreedte)

	Minimaal	Maximaal
Ashoogte	84	100
Rotordiameter	110	131
Tiphoogte	-	150

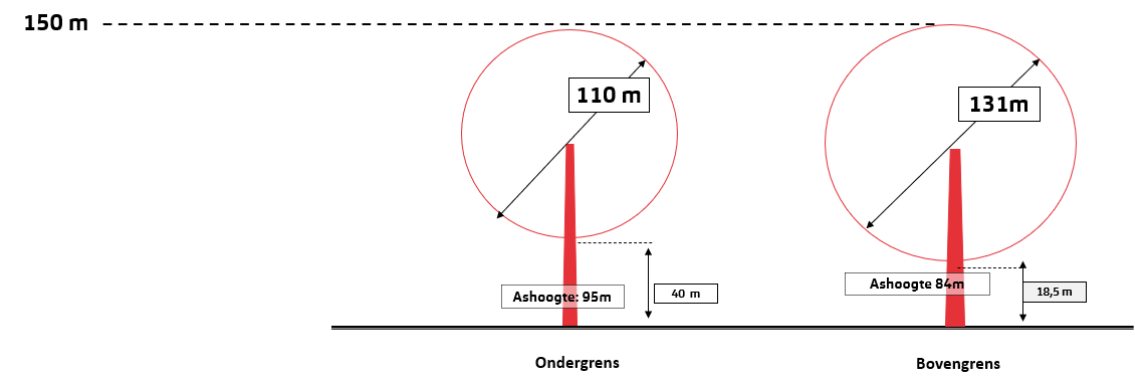
Aan de afmetingen van het VKA liggen de volgende afwegingen ten grondslag:

- De energieopbrengst ligt aanzienlijk hoger bij grotere afmetingen, waardoor eenzelfde opbrengst met minder windturbines bewerkstelligd wordt. Tevens geldt dat een opstelling met grotere windturbines niet per definitie grotere milieueffecten heeft;
- Binnen de gekozen afmetingen wordt verwacht dat er voldoende turbintypes beschikbaar zijn om een goede keuze te kunnen maken. De gekozen bandbreedte is daarmee toekomstbestendig.
- Met de gekozen bandbreedte wordt voldaan aan de eisen van overlegpartners RWS en TenneT.

Figuur 66 Schematische weergave van de afmetingen van de bandbreedte VKA voor windturbine 1 en 3.

Figuur 67 Schematische weergave van de afmetingen van de bandbreedte VKA voor windturbine 2

6.4 Effectbeoordeling VKA

Deze paragraaf vat de milieueffecten van het voorkeursalternatief samen. Daarbij geldt dat dezelfde reken- en beoordelingsmethode is gehanteerd als voor de MER-alternatieven. Van het voorkeursalternatief worden de effecten op de relevante milieuaspecten beschreven en beoordeeld. De milieueffecten zijn gegroepeerd naar de thema's: geluid, slagschaduw, gezondheid, bodem, water en archeologie, veiligheid, landschap, ecologie en energieopbrengst. Per deelonderzoek wordt een bandbreedte opgesteld van windturbintypes die representatief zijn voor dat milieueffect en die ook binnen de gestelde bandbreedte voor afmetingen past. Dit kan ertoe leiden dat het windturbintype dat is gekozen voor 'VKA onder' (bijvoorbeeld) het milieuaspect geluid voor andere deelonderzoeken niet representatief is voor 'VKA onder' (bijvoorbeeld omdat een stillere turbine niet automatisch ook de lagere energieproductie geeft).

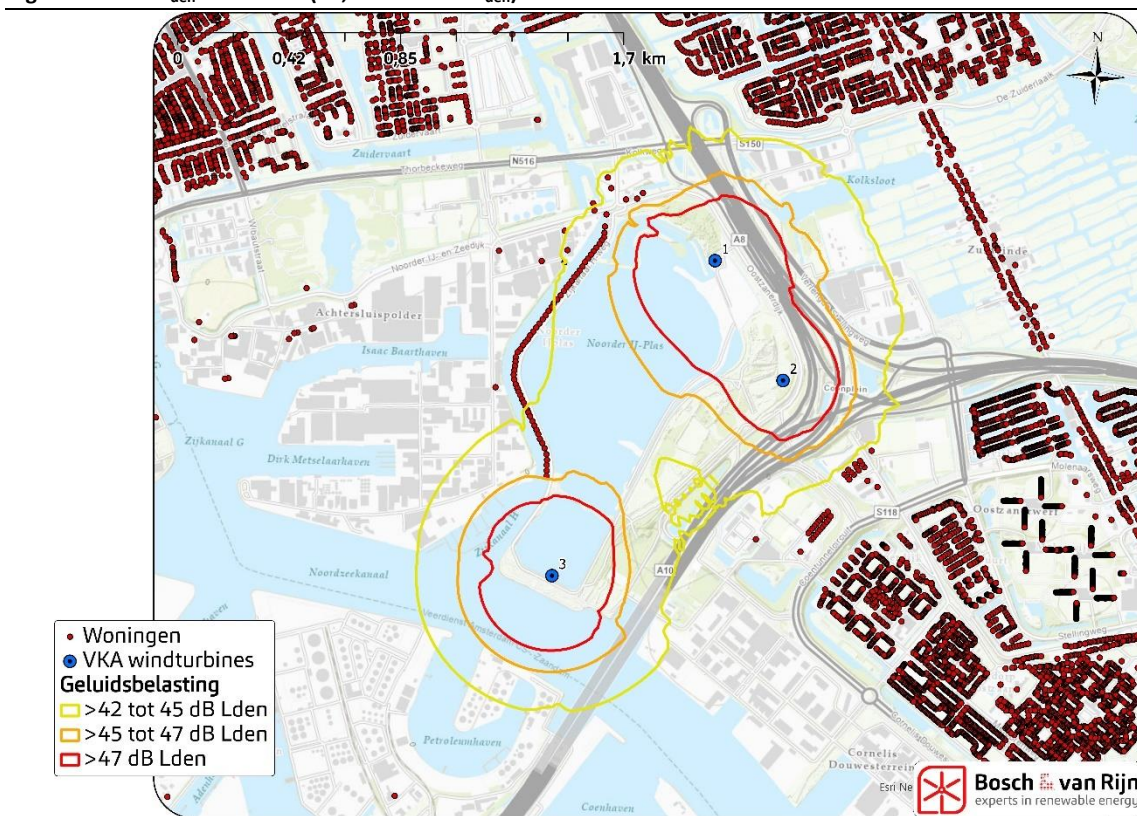
Voor de milieuthema's met onderzoek in een aparte bijlage geldt dat aldaar detail-informatie te vinden is over de resultaten van het VKA.

6.4.1 Geluid

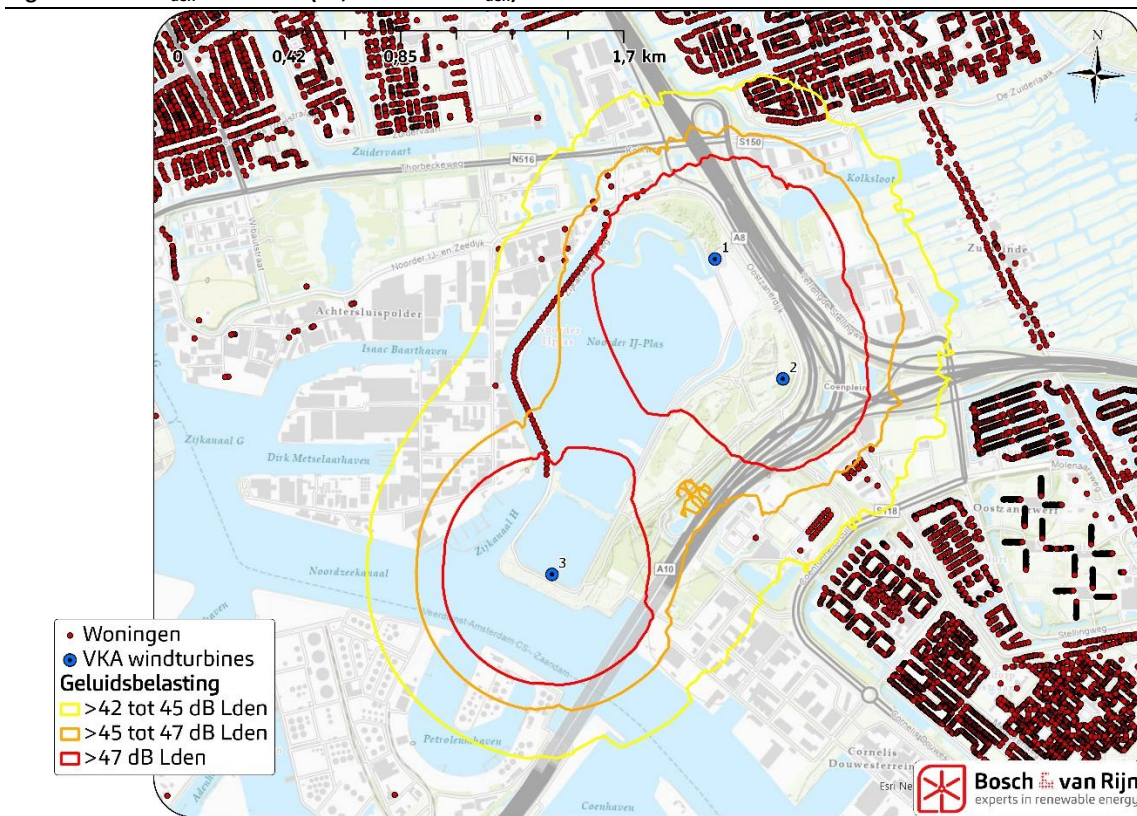
Voor de onder- en bovengrens van het voorkeursalternatief is de geluidsbelasting inzichtelijk gemaakt. De resultaten hiervan zijn weergegeven in hoofdstuk 5 van het akoestisch onderzoek (Bijlage C).

Onderstaande figuren tonen de 42, 45 en 47 dB L_{den} -contouren van de onder- en bovengrens van het voorkeursalternatief. Dergelijke geluidscontouren geven grafisch weer hoe hoog de jaargemiddelde geluidsbelasting is op elke plek rondom het windpark zonder mitigerende maatregelen.

Figuur 68 L_{den} contouren (42, 45 en 47 dB L_{den}) voor VKA onder

Figuur 69 L_{den} contouren (42, 45 en 47 dB L_{den}) voor VKA boven

Uit de resultaten blijkt dat de ondergrens van het VKA net aan de norm van 45 dB L_{den} kan voldoen zonder mitigatie. Gezien het feit dat dit de stilste turbintypes uit hun klasse zijn kan alleen met deze (in aantal zeer beperkte) typen aan de norm van 45 dB L_{den} worden voldaan. Andere windturbintypes in deze klasse zijn luider waardoor mitigatie nodig zal zijn om aan de 45 dB L_{den} te kunnen voldoen.

6.4.1.1 Aantal geluidsgevoelige objecten binnen de geluidscontouren - absoluut

In onderstaande tabel is het aantal woningen binnen de onderzochte geluidscontouren van het VKA toegevoegd.

Tabel 72 Aantallen gevoelige objecten per L_{den} klasse.

	VKA onder	VKA boven
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 47$ dB	0	10
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 45$ dB	0	45
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 42$ dB	44	300

6.4.1.2 Aantal geluidsgevoelige objecten binnen de geluidscontouren – relatief

Wanneer het aantal woningen uit bovenstaande figuur gedeeld wordt door de elektriciteitsproductie van het VKA leidt dit tot de resultaten voor de relatieve beoordeling. De energieproductie waarmee in het akoestisch onderzoek is gerekend kan afwijken van de energieopbrengst van andere deelonderzoeken omdat een stiller windturbintype niet per se gepaard gaat met een lagere energieproductie.

Tabel 73 Aantallen gevoelige objecten (Tabel 72), gedeeld door de jaarproductie.

	VKA onder	VKA boven
Energieopbrengst (GWh/jr)	50	48
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 47$ dB/GWh/jr	0	0
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 45$ dB/GWh/jr	0	1
Aantal geluidsgevoelige objecten met $L_{den} > 42$ dB/GWh/jr	1	6

6.4.1.3 Overige objecten en terreinen

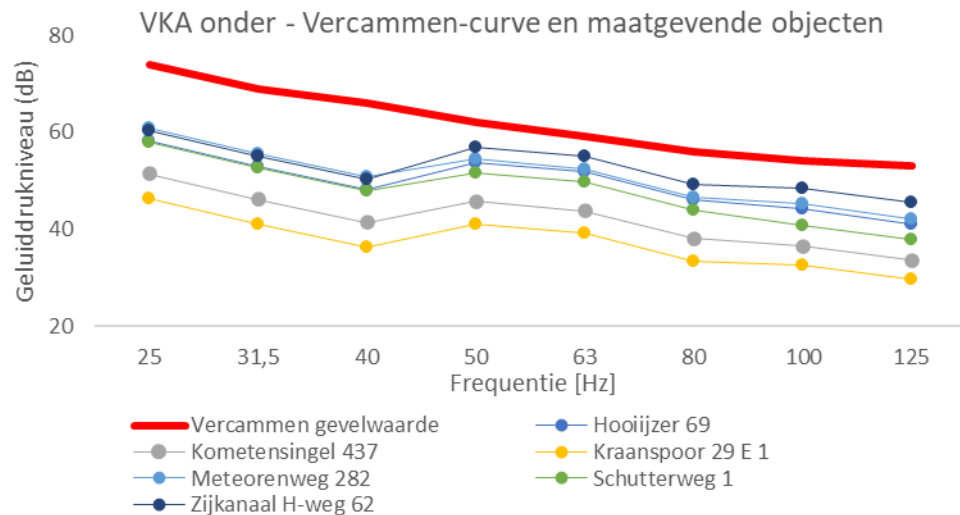
Voor het VKA is de geluidsbelasting op volkstuinen, stadslandbouw- en recreatieterreinen berekend. Deze terreinen worden doorgaans niet als geluidsgevoelig beschouwd, maar er kan wel hinder ontstaan door geluidsbelasting op deze locaties. Het akoestisch onderzoek Bijlage C brengt uitgebreid de geluidsbelasting van deze terreinen in beeld.

Tevens is in het akoestisch onderzoek van Bijlage C de geluidsbelasting berekend op overige objecten. Hieronder wordt verstaan bijeenkomstfuncties, kantoorfuncties, logiesfuncties, sportfunctie en overige functies. Voor de objecten met een industriefunctie binnen 500m van het voorkeursalternatief is ook de geluidsbelasting berekend.

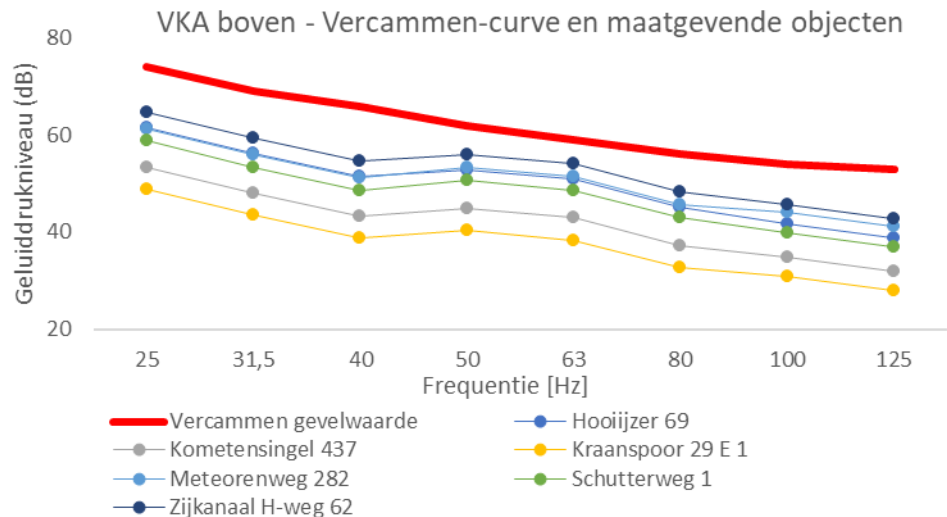
6.4.1.4 Vergelijking Vercammen-curve

Het laagfrequente geluidsniveau bij de maatgevende woningen is voor het voorkeursalternatief in de grafieken hieronder weergegeven, evenals de Vercammen-curve voor buitenshuis. Voor de maatgevende woningen is de instantane geluidsbelasting berekend en in onderstaande figuren afgezet tegenover de Vercammen-curve.

Figuur 70 Vergelijking Vercammen-curve en geluidrukniveau maatgevende woningen, VKA onder

Figuur 71 Vergelijking Vercammen-curve en geluidrukniveau maatgevende woningen, VKA boven

Zoals uit de grafieken blijkt geldt voor zowel het VKA onder als boven het laagfrequente geluidrukniveau (dus niet A-gewogen) bij de maatgevende woningen niet boven de Vercammen-curve komt. Gegeven de ligging van de maatgevende wonin-

gen en de mate waarin het geluidrukniveau onder de Vercammen-curve blijft kunnen we ook stellen dat er geen woningen zijn waar er *wel* een overschrijding van de Vercammencurve wordt veroorzaakt.

6.4.1.5 *Toename van het cumulatieve geluidsniveau*

De toename van L_{cum} bij het voorkeursalternatief is zichtbaar gemaakt in onderstaande figuren. Uit deze figuren blijkt dat voor het VKA onder en boven de grootste toename van het cumulatieve geluidniveau plaatsvindt bij de ligplaatsen aan de Noorder IJ-plas.

Figuur 72 Toename cumulatieve geluidsbelasting – VKA onder.

Figuur 73 Toename cumulatieve geluidsbelasting – VKA boven.

In Tabel 74 zijn de resultaten van het aantal woningen met een toename van 1 t/m 3 dB samengevat. De grootste toename die voorkomt is 3 dB.

Tabel 74 Aantal woningen met een toename in cumulatieve geluidsbelasting

Toename (dB)	VKA onder	VKA boven
1	16	878
2	0	10
3	0	2

6.4.1.6 Mitigerende maatregelen

De mitigerende maatregelen om bij het voorkeursalternatief aan verschillende normstellingen te voldoen staan beschreven in paragraaf 7.1.

6.4.1.7 Effectbeoordeling

Tabel 75 Overzichtstabel effectbeoordeling

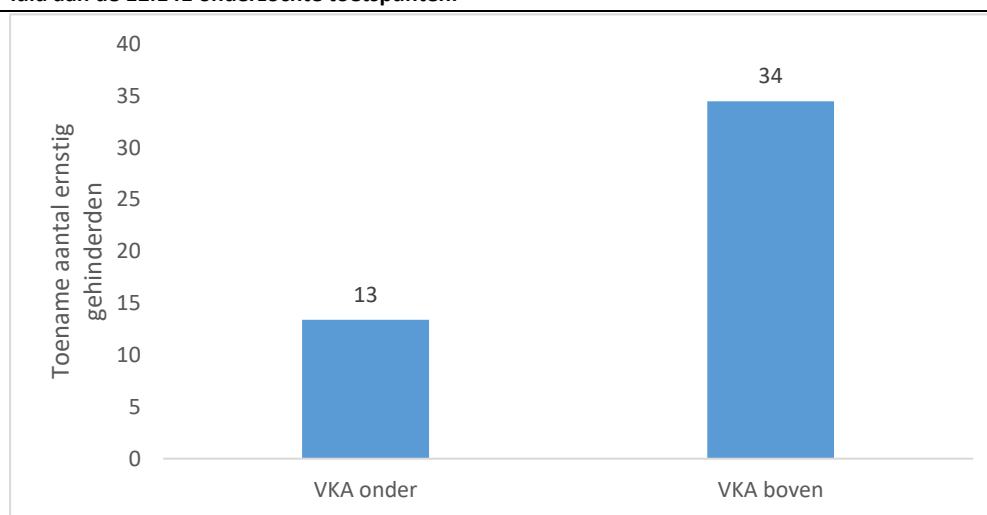
Geluid	VKA onder	VKA boven
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 42 dB Lden-contour	0	-
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 45 dB Lden-contour	0	-
Aantal geluidsgevoelige objecten binnen 47 dB Lden-contour	0	-
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 42 dB Lden-contour	0	0
Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 45 dB Lden-contour	0	0

Aantal gel. gev. obj./GWh/jr binnen 47 dB Lden-contour	0	0
Aantal gel. gev. obj. met overschrijding Vercammen-curve	0	0

6.4.2 Gezondheid

In dit akoestisch onderzoek is voor geluidsgevoelige objecten in de ruime omgeving van het windpark de jaargemiddelde geluidbelasting op de gevel berekend. Daarbij is steeds het hinderpercentage berekend conform de methode die staat beschreven in Bijlage C. Het percentage ernstig gehinderden is omgezet in een verwacht aantal ernstig gehinderden op basis van een gemiddeld aantal inwoners per huishouden en resulteert in onderstaande resultaten.

Figuur 74 Toename van het aantal ernstig gehinderden als gevolg van de toevoeging van het windturbinegeluid aan de 12.141 onderzochte toetspunten.

- Bij VKA onder neemt het aantal ernstig gehinderden toe van 2.696 naar 2.709; een toename van 0,5%.
- Bij VKA boven neemt het aantal ernstig gehinderden toe van 2.696 naar 2.730; een toename van 1,3%.

Aanvullend is het aantal ernstig gehinderden voor de toekomstige stadsontwikkelingen inzichtelijk gemaakt in Bijlage C.

6.4.2.1 Effectbeoordeling

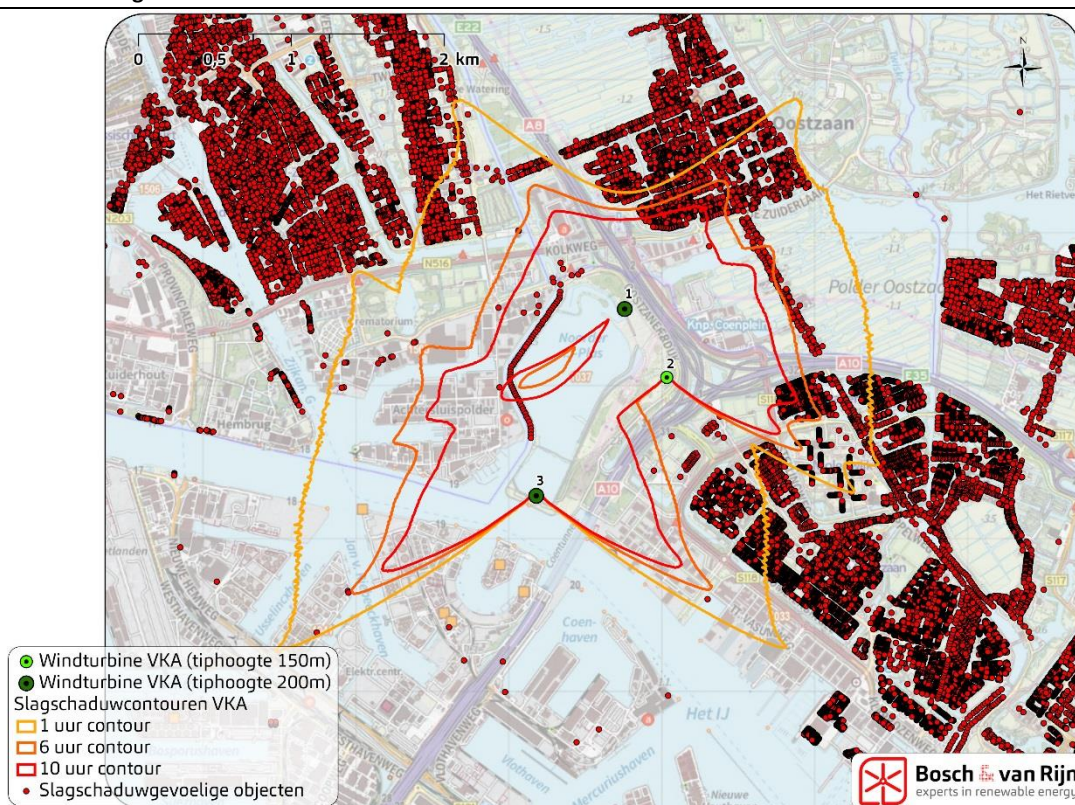
Gezondheid	VKA onder	VKA boven
Toename aantal ernstig gehinderden	-	-
Toename van GES-score 5 of lager naar GES-score 6 of hoger	-	-

6.4.3 Slagschaduw

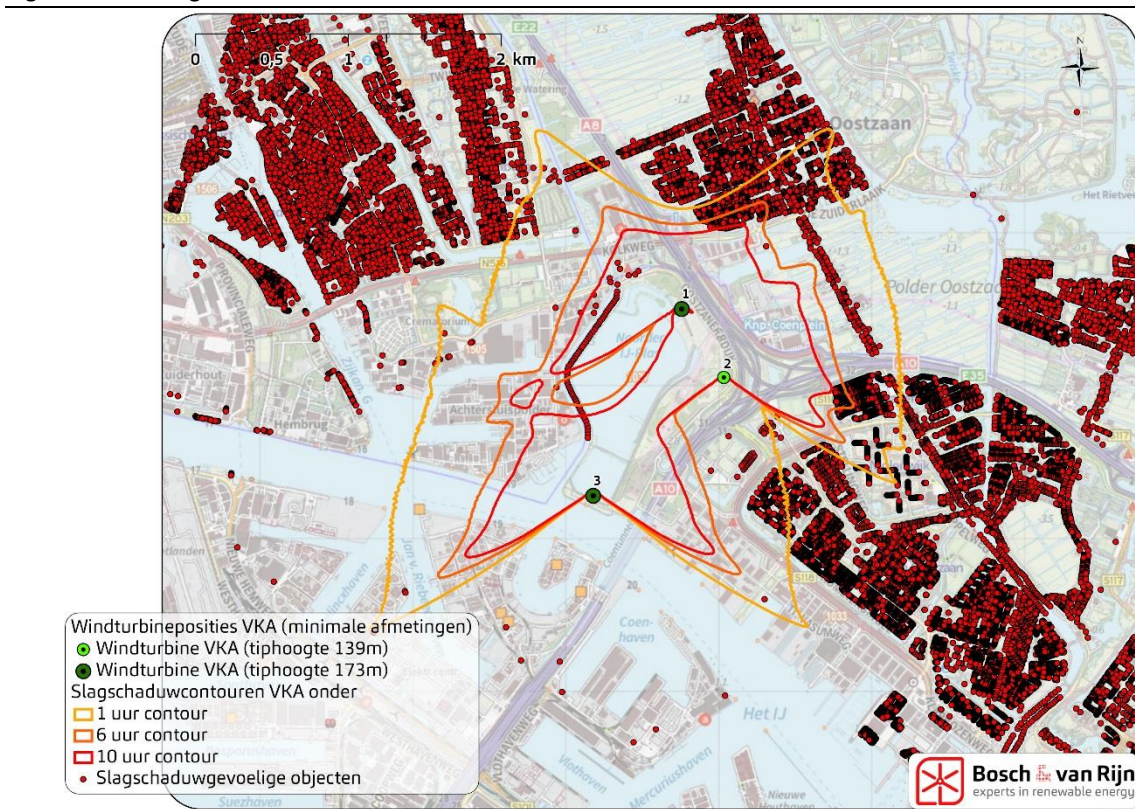
Voor het voorkeursalternatief zijn de maximale slagschaduweffecten in beeld gebracht in hoofdstuk 5 van het slagschaduwonderzoek (Bijlage D). De rekenwijze is gelijk aan de beoordeling van de MER-alternatieven, tenzij anders aangegeven. Daar waar in het MER met een referentieturbine is gerekend, is voor het voorkeursalternatief een worst-case situatie doorerekend om zodoende de maximale effecten te berekenen.

Onderstaande figuren tonen de contouren waarbinnen jaarlijks 1, 6 en 10 uur slagschaduw optreedt als gevolg van het voorkeursalternatief, als er geen stilstandregeling wordt toegepast, en op basis van de langjarig gemiddelde meteorologische situatie als het gaat om zonneshijn en windaanbod.

Figuur 75 Slagschaduwcontouren VKA boven

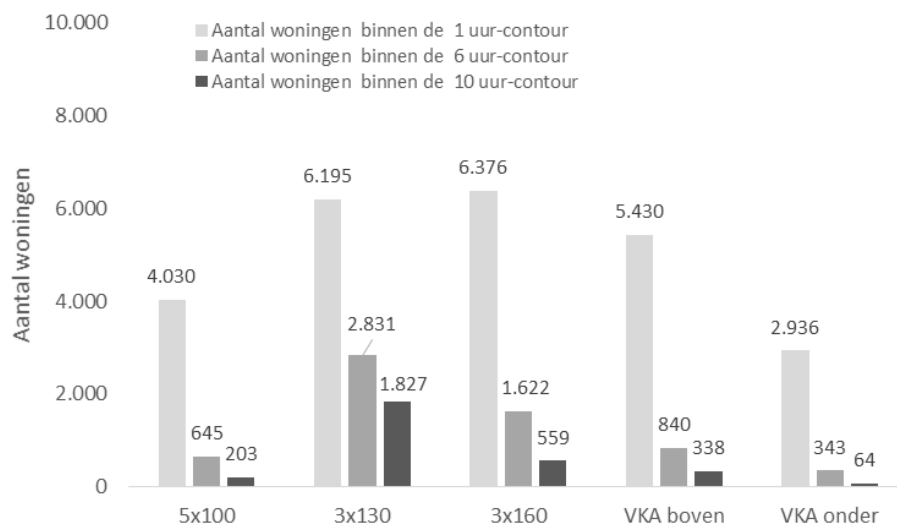
Figuur 76 Slagschaduwcontouren VKA onder

Het is niet mogelijk om slagschaduwcontouren *inclusief* stilstandvoorziening op te nemen, aangezien op voorhand niet bekend is op welke tijdstippen de stilstandvoorziening in werking moet treden en dus hoe de schaduw op dat moment valt.

In onderstaande figuur is het aantal woningen binnen de onderzochte slagschaduwcontouren van het VKA toegevoegd.

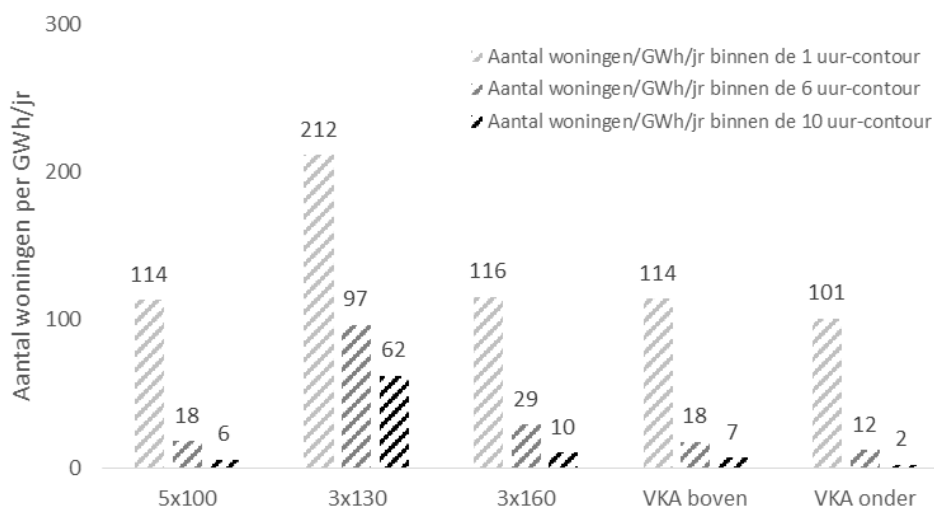
Figuur 77 Aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren (absoluut), incl. VKA.

Uit deze grafiek blijkt dat het voorkeursalternatief minder gevoelige objecten binnen de contouren heeft dan de alternatieven 3x130 en 3x160.

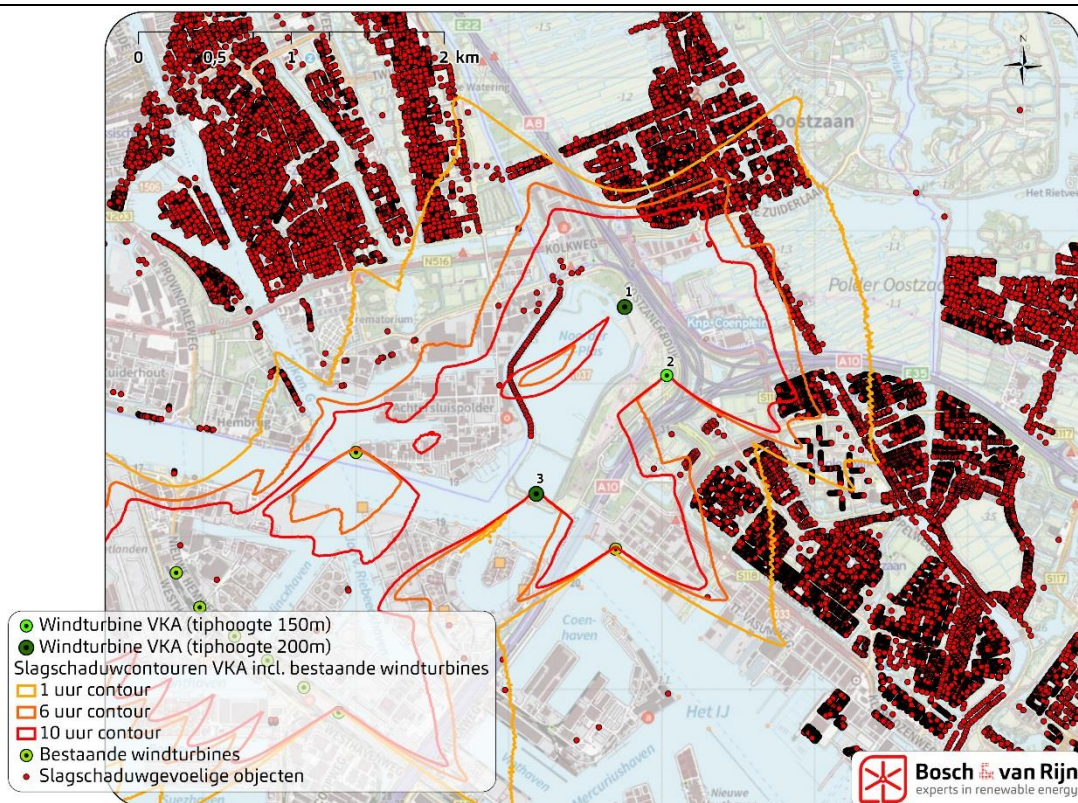
Wanneer het aantal woningen uit bovenstaande figuur gedeeld wordt door de elektriciteitsproductie van het VKA (zie paragraaf 6.4.8) leidt dit tot de resultaten voor de relatieve beoordeling:

Figuur 78 Relatief aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren, incl. VKA.

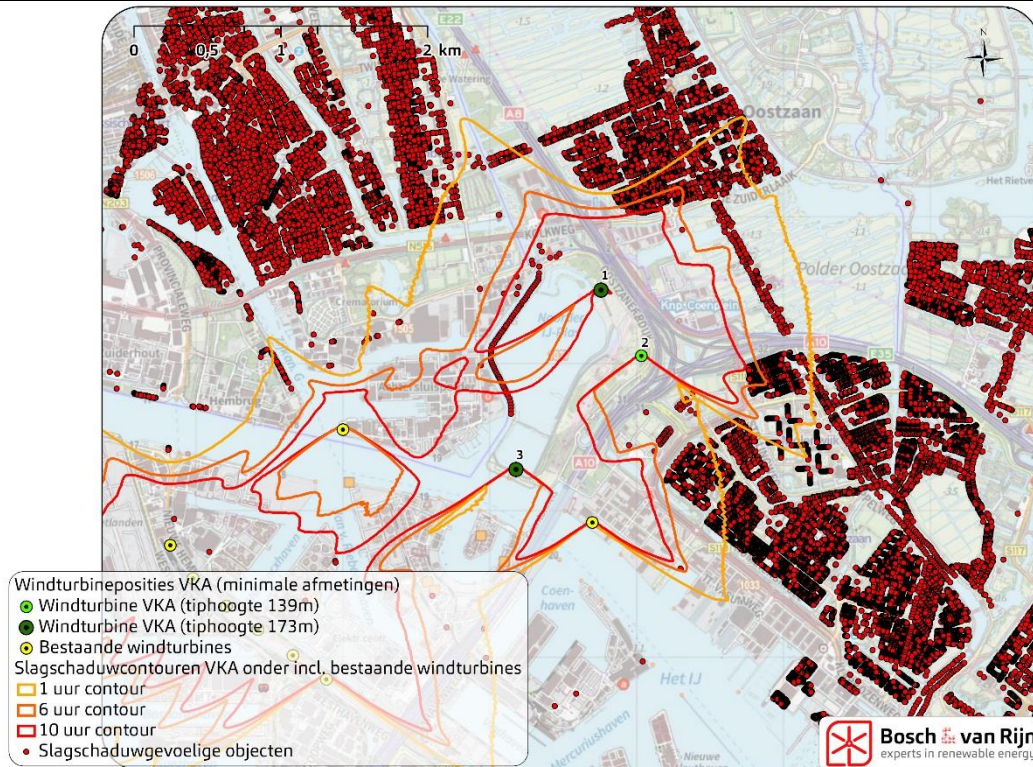

Onderstaande afbeelding toont de cumulatieve slagschaduwcontouren van 1, 6 en 10 uur slagschaduw per jaar in combinatie met de referentiesituatie voor het voorkeursalternatief. Op elke locatie binnen de 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren kan naar verwachting een jaarlijkse hoeveelheid slagschaduw optreden van respectievelijk meer dan 1 uur, 6 uur en 10 uur per jaar.

Figuur 79 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van het voorkeursalternatief boven in combinatie met de referentiesituatie.

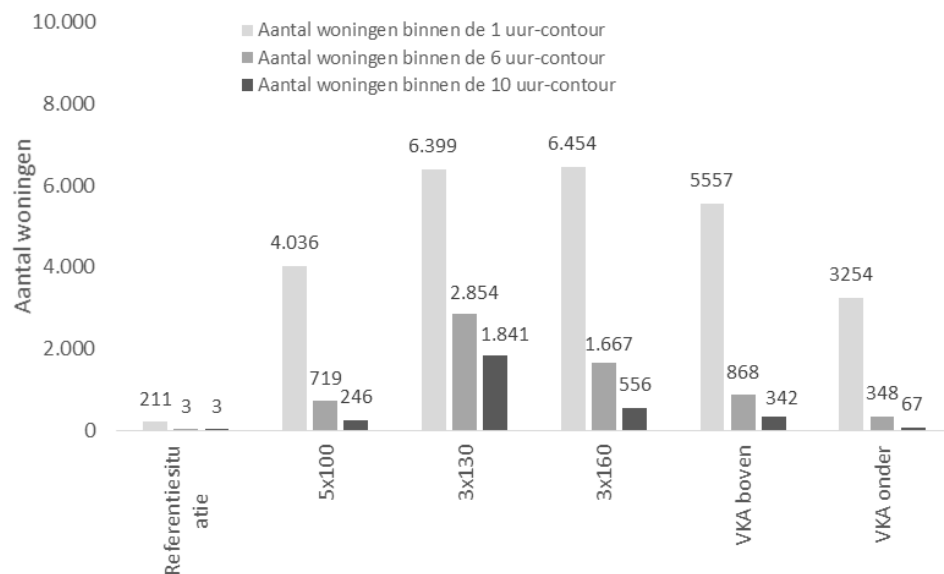

Figuur 80 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren van het voorkeursalternatief onder in combinatie met de referentiesituatie.

Onderstaande figuur toont, naast de MER-alternatieven, ook voor het VKA hoeveel woningen binnen de 1 uur, 6 uur en 10 uur slagschaduwcontouren liggen in combinatie met de referentiesituatie.

Figuur 81 Aantal woningen binnen de slagschaduwcontouren in combinatie met referentiesituatie, incl. VKA.

Het VKA leidt tot een sterke verbetering van het aantal woningen gelegen binnen de 6 uren contour en de 10-uren contour, zie tabel 65. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de toepassing van een kleiner formaat windturbine op positie WT2.

6.4.3.1 Mitigatie

Op een vergelijkbare manier als beschreven in paragraaf 4.4.5 van het slagschaduwonderzoek is voor het VKA berekend hoe vaak de windturbines stilgezet zouden moeten worden om *alle* slagschaduw op gevoelige objecten te voorkomen. De resultaten staan hieronder:

Tabel 76 Stilstand van het VKA in uren per jaar om alle slagschaduw op woningen te voorkomen.

Variant	VKA boven		VKA onder	
	Slagschaduw per jaar (uu:mm)	Derving (%)	Slagschaduw per jaar (uu:mm)	Derving (%)
VKA – WTB 1	302:50	3,6%	246:50	3,0%
VKA – WTB 2	114:19	1,4%	100:40	1,2%
VKA – WTB 3	117:27	1,4%	78:14	0,9%
VKA – totaal	534:36	2,3%	425:44	1,8%

Uit deze berekening blijkt dat het beperken van alle slagschaduw op gevoelige objecten een opbrengstderving van ca. 2% veroorzaakt.

De VKA-berekening en de berekening van de MER-alternatieven verschillen op enkele ondergeschikte punten, die in paragraaf 5.6 van het slagschaduwonderzoek zijn toegelicht.

In paragraaf 7.2 is een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd waarin een aantal mogelijke normgrenzen voor slagschaduw onder de loep worden genomen om te onderzoeken hoeveel milieuwinst deze opleveren, en hoeveel stilstand deze veroorzaken.

6.4.3.2 Effectbeoordeling

Tabel 77 Effectbeoordeling slagschaduw inclusief VKA.

Alternatief		5x 100	3x 130	3x 160	VKA boven	VKA onder
Absoluut – aantal woningen binnen 1u-contour		4030	6195	6376	5430	2936
Absoluut – aantal woningen binnen 6u-contour		645	2831	1622	840	343
Absoluut – aantal woningen binnen 10u-contour		203	1827	559	338	64
Relatief – aantal woningen binnen 1 u-contour per GWh/jr		114	212	116	114	101
Relatief – aantal woningen binnen 6 u-contour per GWh/jr		18	97	29	18	12
Relatief – aantal woningen binnen 10 u-contour per GWh/jr		6	62	10	7	2
	Ref. Sit.*					
Cumulatief – aantal woningen binnen 1u-contour	211	4036	6399	6454	5557	3254
Cumulatief – aantal woningen binnen 6u-contour	3	719	2854	1667	868	348
Cumulatief – aantal woningen binnen 10u-contour	3	246	1841	556	342	67

* Voor de slagschaduw als gevolg van bestaande windturbines (de referentiesituatie) zijn alleen die woningen beschouwd die ook van de MER-alternatieven en het VKA slagschaduw kunnen ondervinden.

6.4.4 Externe veiligheid

Om de externe veiligheidsrisico's van de bandbreedte worst-case in beeld te brengen (VKA boven) zijn de externe veiligheidseffecten beoordeeld aan de hand van de grootste veiligheidsafstanden (Tabel 78) van windturbinetypes die binnen de bandbreedte mogelijk zijn. Afwijkend is hierbij in geval van windturbine 2 wel een maximale werpafstand bij nominaal toerental van 150 meter aangehouden, omdat de initiatiefnemers hebben aangegeven bij deze windturbine de maximale werpafstand bij nominaal toerental tot de maximale tiphoogte te beperken.

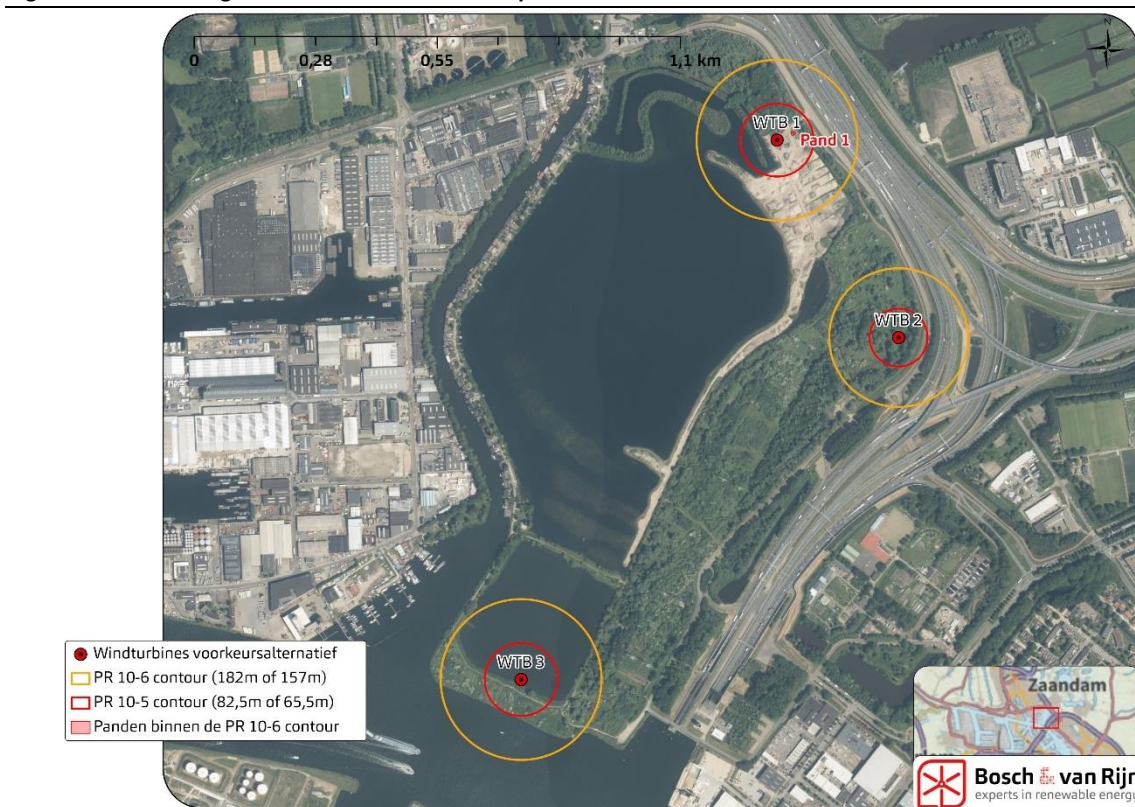
Tabel 78 Veiligheidsafstanden (in meter) aan de hand waarvan de externe veiligheidseffecten van het VKA worst-case zijn doorgerekend.

Windturbine	Overdraai	Tiphoogte	PR contour		Maximale werpafstand bij	
			10 ⁻⁵	10 ⁻⁶	nominaal toerental	overtieren
1 en 3	82,5	200	82,5	181	181	475
2	65,5	150	65,6	157	150	442

6.4.4.1 (Beperkt) kwetsbare objecten

In onderstaande figuur is te zien dat zich binnen de PR 10⁻⁵ en PR 10⁻⁶ contour van de windturbines van het VKA één pand bevindt dat als beperkt kwetsbaar object moet worden gezien. Echter zal dit pand ten tijde van realisatie van het windpark verwijderd zijn. De windturbines van het VKA zullen daarom voldoen aan een grenswaarde voor het PR van 10⁻⁶ bij kwetsbare objecten, een grenswaarde voor het PR van 10⁻⁵ bij beperkt kwetsbare objecten en een richtwaarde voor het PR van 10⁻⁶ bij beperkt kwetsbare objecten.

Figuur 82 Plaatsgebonden risicocontouren en panden rondom de windturbines van het VKA

6.4.4.2 Risicovolle installaties

In onderstaande figuur is te zien dat de windturbines van het VKA in geval van bladafbreuk bij overtoeren een risicoverhogend effect op omliggende risicovolle installaties kunnen hebben. In het externe veiligheidsonderzoek (Bijlage E) is berekend dat deze risicoverhoging ruim beneden de 10% blijft. De risicoverhoging kan daarmee als niet substantieel en aanvaardbaar worden beoordeeld.

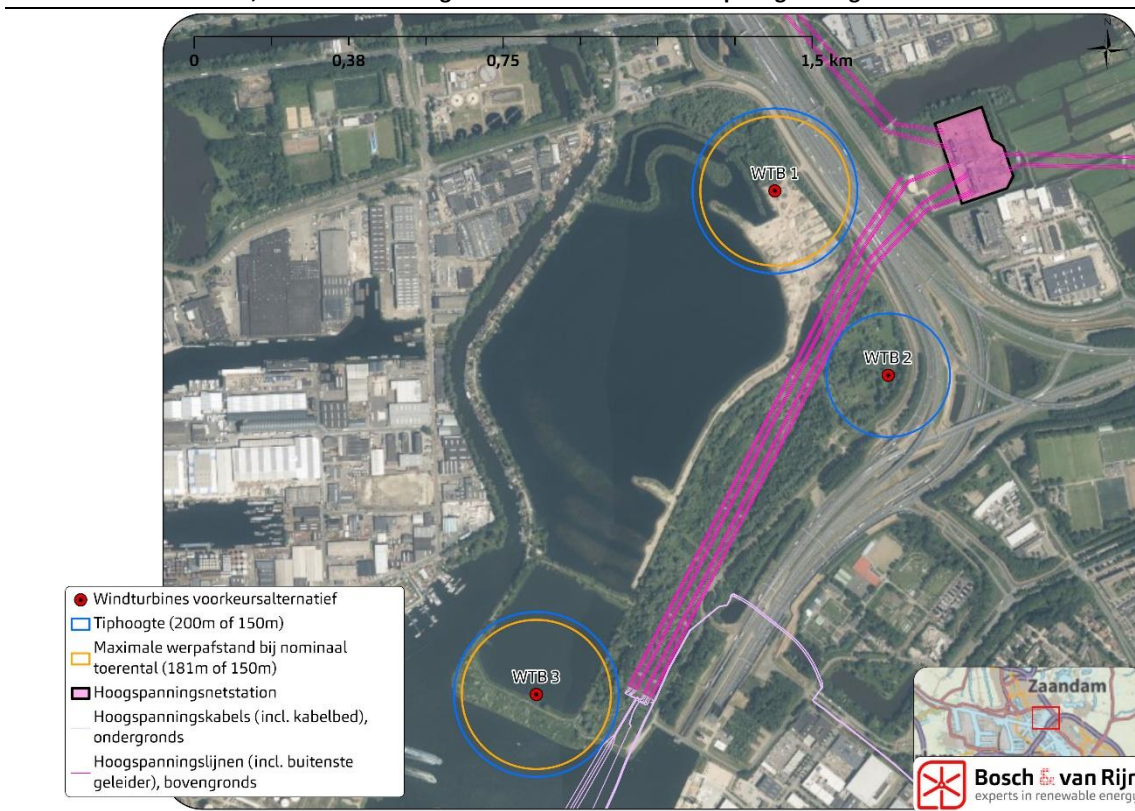
Figuur 83 Inrichtingen met risicovolle installaties binnen de maximale werpafstand bij overtoeren van de windturbines van het VKA. De maximale werpafstand bij nominaal toerental rondom windturbine 2 is op de figuur niet zichtbaar, omdat deze even groot is als de cirkel die de tiphoogte aangeeft.

6.4.4.3 Hoogspanningsinfrastructuur

In onderstaande figuur is te zien dat alle windturbines van het VKA voldoen aan de adviesafstand die TenneT tot haar hoogspanningsinfrastructuur hanteert, waardoor de windturbines geen onaanvaardbare risicoverhoging bij hoogspanningsinfrastructuur tot gevolg zullen hebben.

Figuur 84 Hoogspanningsinfrastructuur van TenneT en adviesafstanden rondom de windturbines van het VKA. De maximale werpafstand bij nominaal toerental rondom windturbine 2 is op de figuur niet zichtbaar, omdat deze even groot is als de cirkel die de tiphoogte aangeeft.

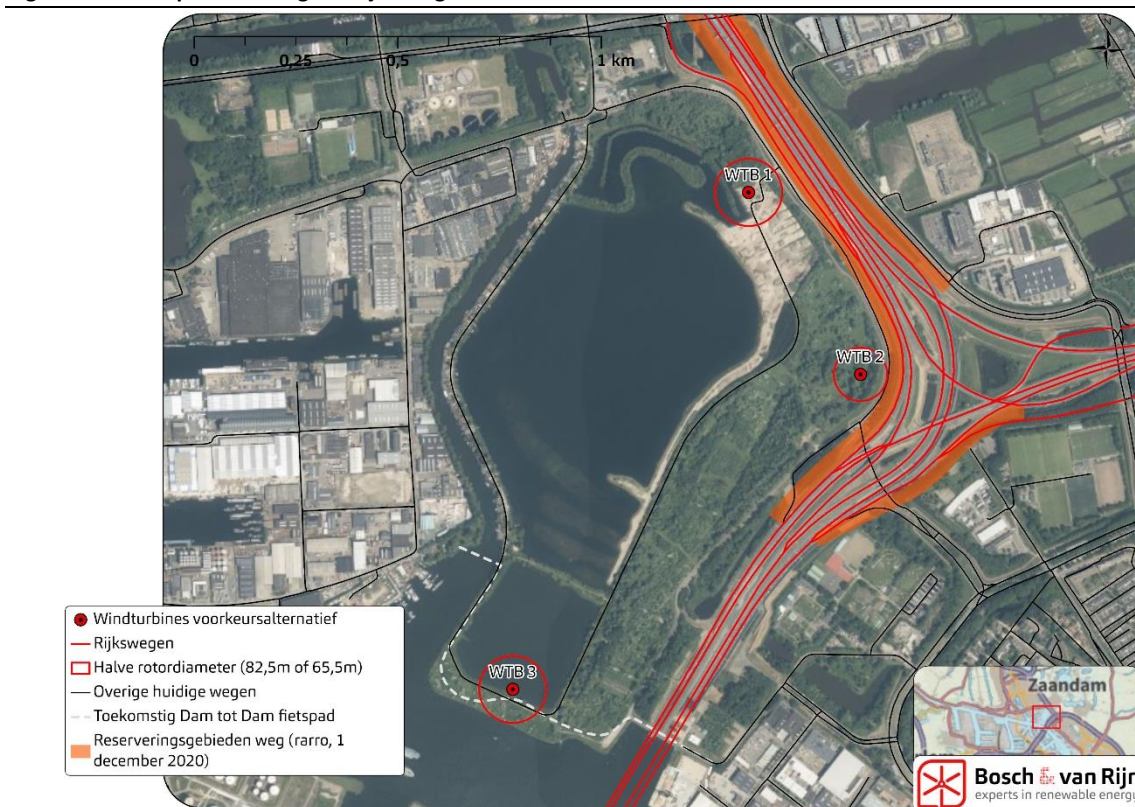

6.4.4.4 *Wegen*

In onderstaande figuur is te zien dat de windturbines van het VKA niet boven rijks-
wegen zullen overdraaien, waardoor wordt voldaan aan de afstandseis uit de be-
leidsregel voor het plaatsen van windturbines in, op of over rijkswaterstaatswer-
ken. Ook bij mogelijke toekomstige uitbreiding van de rijksweg binnen hiervoor in
het Rarro opgenomen reserveringsruimte zullen de windturbines niet boven de
rijksweg komen over te draaien. Omdat de windturbines nabij een knooppunt zijn
voorzien, voeren de initiatiefnemers in samenspraak met Rijkswaterstaat, een weg-
beeldanalyse uit waaruit moet blijken dat door realisatie van de windturbines geen
onaanvaardbaar verhoogd risico voor de verkeersveiligheid optreedt.

De windturbines van het VKA zullen wel boven overige openbare wegen over-
draaien, waarvoor geen vaste afstandseisen bestaan. In het kader van een goede
ruimtelijke ordening is in het externe veiligheidsonderzoek (Bijlage E) daarom de
kans berekend dat een persoon wordt geraakt door een afgebroken wiek, mast
en/of gondel wanneer deze de windturbines passeert. Deze trefkans komt uit op
 $5,50 \cdot 10^{-13}$ tot $9,68 \cdot 10^{-13}$ per passage (afhankelijk van de beschouwde weg). Om-
dat bij een dergelijke trefkans de windturbine onrealistisch vaak moet worden ge-
passeerd om het maximaal toelaatbaar Individueel Passanten Risico (IPR) of Maat-
schappelijk Risico (MR) te overschrijden, zal realisatie van de windturbines geen
ontoelaatbare risico's voor passanten tot gevolg hebben.

Figuur 85 Openbaar toegankelijke wegen en overdraaicirkels van de windturbines van het VKA.

6.4.4.5 Vaarwegen

Onderstaande figuur laat zien dat alle windturbines van het VKA niet boven vaarwegen zullen overdraaien. Daarmee wordt voldaan aan de afstandseis uit de beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over rijkswaterstaatswerken waardoor de windturbines geen ontoelaatbare externe veiligheidseffecten op vaarwegen tot gevolg zullen hebben.

Figuur 86 Ligging van de windturbines van het VKA ten opzichte van rijksvaarwegen.

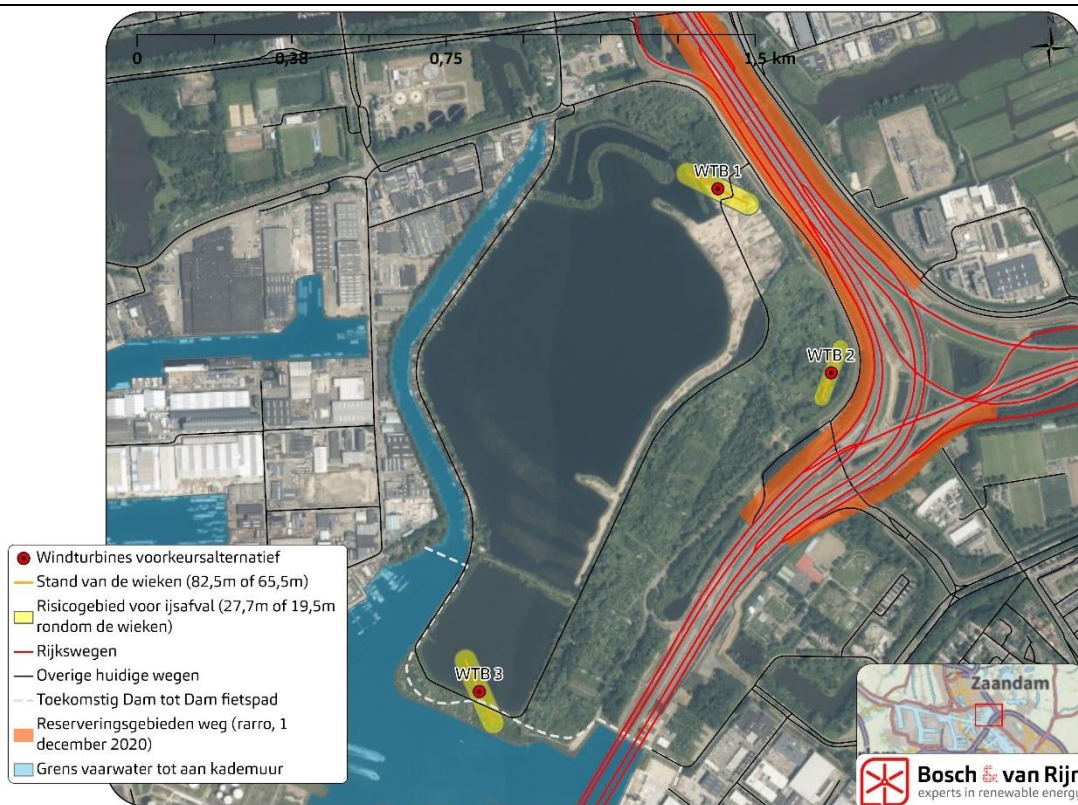
6.4.4.6 Afvallend ijs

Omdat de windturbines van het VKA boven openbare wegen zullen overdraaien zullen deze worden voorzien van een ijsdetectiesysteem, waarmee ijsafwerp wordt voorkomen doordat de windturbines bij ijsaangroei worden stilgezet. Bij ijsdetectie zal het ijsdetectiesysteem de windturbines in zo'n positie draaien, dat afvallend ijs zo min mogelijk veiligheidsrisico's zal veroorzaken.

In onderstaande figuur zijn de windturbines van het VKA in een positie gedraaid waarbij het risicogebied voor ijsafval zo min mogelijk risico's voor passanten oplevert. Ter beoordeling van het VKA is vervolgens de lengte aan wegen gemeten dat alsnog binnen het risicogebied voor ijsafval zal komen te liggen.

N.B. voor de windturbines zal een ijsprotocol worden opgesteld, waarin is opgenomen hoe het risico voor afvallend ijs binnen het risicogebied zo veel mogelijk kan worden voorkomen. Dit is bijvoorbeeld mogelijk door wegen binnen het risicogebied tijdelijk af te sluiten, of door in de omgeving van de windturbine waarschuwingsborden te plaatsen.

Figuur 87 Wegen binnen het risicogebied voor ijsafval voor de windturbines van het VKA

Indien de rotor van de windturbines in een positie wordt gedraaid waarbij de risico's door ijsafval zo veel mogelijk worden beperkt, zal het risicogebied voor ijsafval van windturbine 3 alsnog boven wegen komen te liggen. De totale weglengte binnen het risicogebied voor ijsafval bedraagt dan 75 meter.

6.4.4.7 Conclusie

De beoordeling van het VKA is in de meest rechterkolom van onderstaande tabel weergegeven:

Tabel 79

Conclusie externe veiligheid

Alternatief	5x100	3x130	3x160	VKA
(Beperkt) Kwetsbare objecten	--	--	0	0
Risicovolle installaties	0	--	-	-
Transportleidingen en hoogspanningsleidingen	--	-	--	0
Wegen, vaarwegen en spoorwegen	-	--	--	-
Afvallend ijs	0	-	--	0

6.4.5 Bodem, water en archeologie

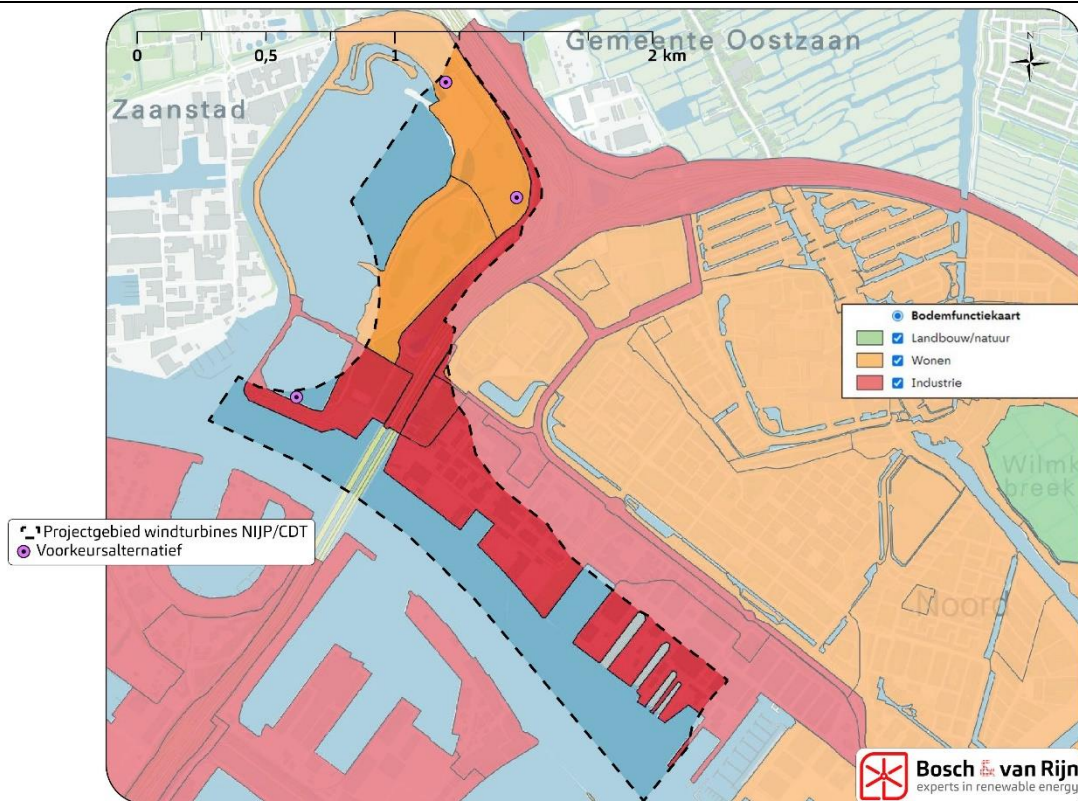
6.4.5.1 Bodem

Voor de inschatting van de bodemkwaliteit op de locaties van de windturbines van het VKA is gekeken naar de bodemfunctiekaart en de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Amsterdam en de daarbij behorende Nota bodembeheer.

Het toetsingskader en beoordelingscriterium voor het onderdeel bodem is gelijk aan hoe deze voor de MER-alternatieven is toegepast. Zie hiervoor voorgaande paragrafen.

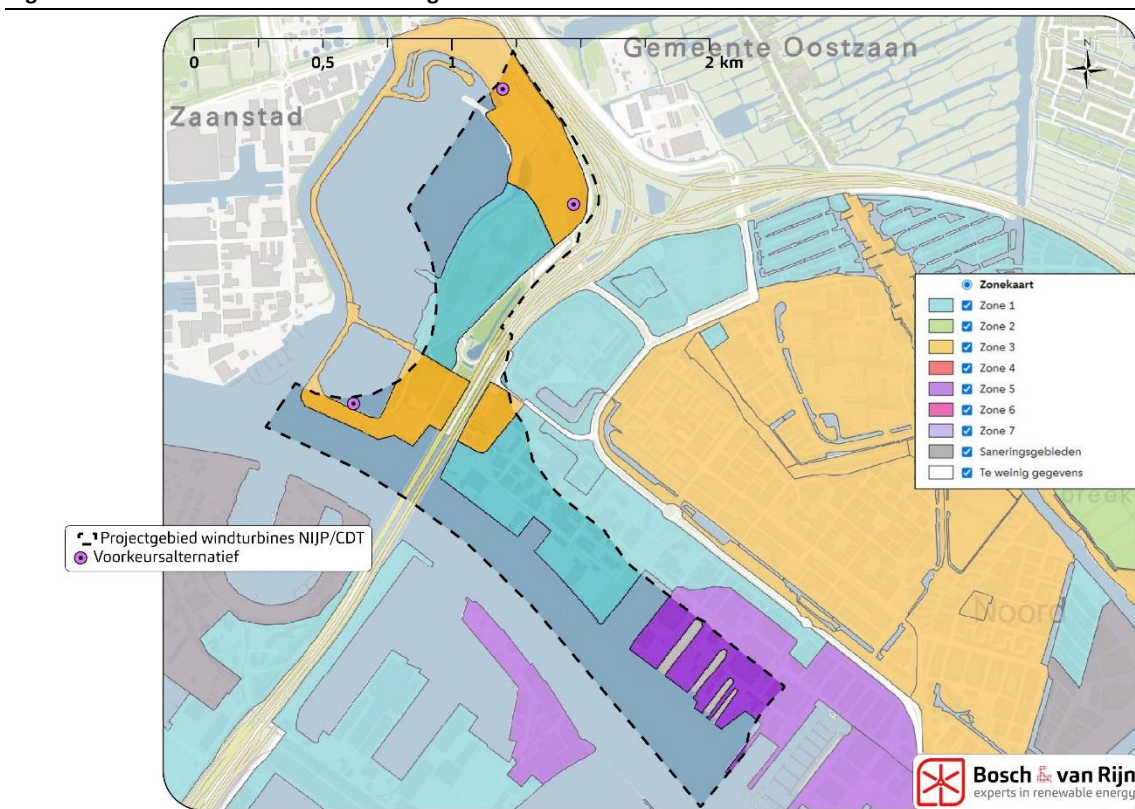
In Figuur 88 is de bodemfunctiekaart te zien ten opzichte van het VKA. Figuur 89 geeft de bodemkwaliteitskaart weer ten opzichte van het VKA.

Figuur 88 Bodemfunctiekaart van gemeente Amsterdam en voorkeursalternatief.

Conform het VKA worden twee windturbines geplaatst op locaties met de bodemfunctie 'wonen'. De locatie van één turbine heeft de bodemfunctie 'geen functie'. De laatste functie geldt voor de windturbine gelegen in de Noorder-IJ plas.

Figuur 89 Bodemkwaliteitskaart van gemeente Amsterdam en voorkeursalternatief.

De betekenis van de zones is toegelicht in paragraaf 4.6.1.2. Twee van de beoogde windturbines van het VKA liggen binnen zone 3. Eén turbine ligt in de Noorder-IJ plas en daarmee buiten de zones. Voor zone 3 geldt dat de zone licht verontreinigd is, omdat de 95-percentielwaarde voor een aantal stoffen de Interventiewaarde overschrijdt (toplaag en diepe laag).

De MER-alternatieven scoren als volgt:

Tabel 80

Conclusie thema bodem

Beoordelingscriterium	VKA onder	VKA boven
Bodem	0	0

In deze paragraaf wordt de beoordeling van het VKA behandeld. De inhoudelijke achtergrond is in voorgaande paragrafen beschreven

6.4.5.2 Water

Grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied

De beoordeling voor VKA voor dit onderdeel is gelijk aan de beoordeling van de drie MER-alternatieven. Zie hiervoor ook de voorgaande paragrafen.

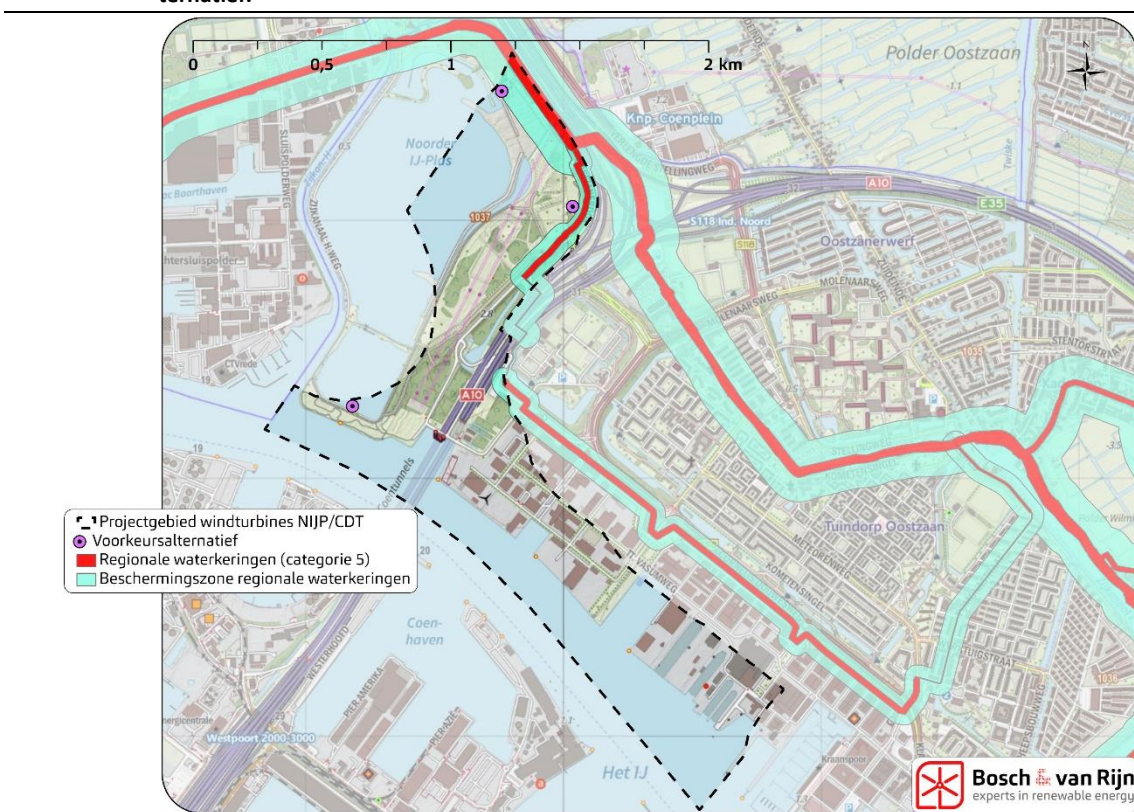
Figuur 42 (in paragraaf 4.6.2.2) geeft de grondwaterbeschermingsgebieden en waterwingebieden in de omgeving van de projectlocatie weer. Hieruit kan worden geconcludeerd dat het VKA zich niet in of enigszins nabij waterwingebied of grondwaterbeschermingsgebied bevindt.

Regionale waterkering

Figuur 90 geeft de regionale waterkeringen en beschermingszones weer ten opzichte van het projectgebied NIJP/CDT inclusief het VKA.

Voor het VKA geldt dat één windturbine (de meest noordelijke) binnen de beschermingszone van de regionale waterkering gelegen is. De andere twee windturbines liggen buiten de regionale waterkering en beschermingszones. De toegangsweg naar de meest oostelijke windturbine loopt echter wel door de beschermingszone van de kering.

Figuur 90 Regionale waterkeringen en beschermingszones t.o.v. projectgebied NIJP/CDT en het voorkeursalternatief.

Rijkswateren

De meest zuidelijke turbine ligt in de Kleine Noorder IJ-plas. De Kleine Noorder IJ-plas is onderdeel van het beheergebied van Rijkswaterstaat. Voor het bouwen van een bouwwerk is een vergunning vereist. Hiervoor wordt een vergunning aangevraagd bij Rijkswaterstaat.

KRW waterlichaam

Door gebruik te maken van niet-uitlogende bouwmaterialen wordt uitspoelen van stoffen voorkomen. Uitspoelen van stoffen, en daarmee veranderingen van de chemische kwaliteit, wordt daarmee uitgesloten. De chemische waterkwaliteit wordt niet aangetast door de realisatie van windturbines. Dit geldt ook voor het VKA. Tijdens de bouwfase vinden er heiwerkzaamheden plaats voor het plaatsen van de windturbines. De hierbij veroorzaakte trillingen en geluiden kunnen effecten hebben op vissen (Buijs et al., 2018³¹). Dit geldt voor zowel windturbines die in het water worden gerealiseerd als voor windturbines die zeer nabij wateren worden gerealiseerd. Echter zijn deze effecten in de aanlegfase van zeer korte duur. Daarnaast kunnen windturbines in de exploitatiefase ook voordelen bieden in de vorm van voedselbeschikbaarheid en nieuw habitat voor vissen (Buijs et al., 2018). Effecten op vissen in de aanlegfase door geluidsverstoring zijn van geringe aard en zullen geen negatieve effecten hebben op het behalen van de doelstellingen van het KRW-gebied. Informatie over effecten op macrofauna, fytoplankton en overige waterflora is voor zowel aanlegfase als exploitatiefase niet bekend. Voor het VKA geldt dat er geen effecten zijn op het behalen van de doelstellingen van het KRW gebied.

Verharding oppervlak: compensatie waterberging

Afhankelijk van de exacte grootte van kraanopstelplaatsen en aanvoerwegen geldt voor het VKA dat sprake kan zijn van een toename van het verhard oppervlak met meer dan 5.000 m², waardoor er een compensatieplicht zou zijn. Deze is uitvoerbaar binnen het plangebied.

Het VKA scoort als volgt:

Tabel 81

Conclusie water

Beoordelingscriterium	VKA onder	VKA boven
Waterhuishouding	0	0
Waterkering	-	-
KRW waterlichaam	0	0
Verharding oppervlak	-	-

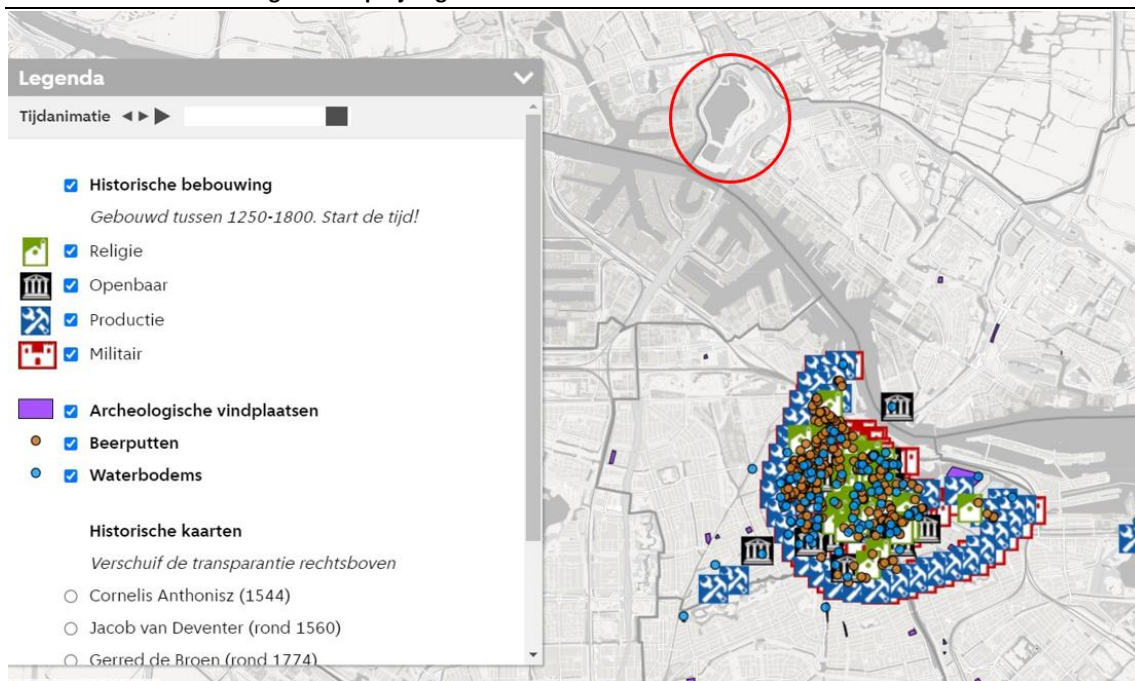
³¹ Buij, R., Jongbloed, R., Geelhoed, S., van der Jeugd, H., Klop, E., Lagerveld, S., ... & Schotman, A. (2018). Kwetsbare soorten voor energie-infrastructuur in Nederland: overzicht van effecten van hernieuwbare energie-infrastructuur en hoogspanningslijnen op de kwetsbare soorten vogels, vleermuizen, zeezoogdieren en vissen, en oplossingsrichtingen voor een natuur inclusieve energietransitie.

6.4.5.3 Archeologie

De beoordeling voor VKA voor het onderdeel archeologie is gelijk aan de beoordeling van de drie MER-alternatieven (zie 4.6.3).

Figuur 91 geeft de Historische bebouwing en Archeologische vindplaatsen weer van binnen en nabij de gemeente Amsterdam.

Figuur 91 Historische bebouwing en Archeologische vindplaatsen binnen de gemeente Amsterdam. De rode cirkel weergeeft het projectgebied voor het VKA weer.

Voor het VKA geldt dat deze ver van de historische bebouwing en archeologische vindplaatsen gesitueerd is. Het binnen het projectgebied vigerende bestemmingsplan kent ook geen archeologische (dubbel)bestemmingen.

Het VKA scoort als volgt:

Tabel 82

Conclusie archeologie

Beoordelingscriterium	VKA Onder	VKA Boven
Archeologie	0	0

6.4.6 *Landschap*

Na overleg is er een voorkeur uitgesproken voor een alternatief bestaande uit drie windturbines. In dit hoofdstuk is het voorkeursalternatief van de windturbines beoordeeld gelijk aan de wijze zoals uitgelegd in paragraaf 4.7. Het alternatief bestaat uit een opstelling met twee afmetingen, beide met een onder- en een bovengrens.

De effecten van de windturbineopstellingen op het landschap, zijn getoetst aan de hand van de landschappelijke beschrijving van het projectgebied en de directe omgeving hiervan. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de beoordelingscriteria uit de NRD. Deze zijn als volgt:

Tabel 83 Beoordelingscriteria van het onderdeel 'landschap en cultuurhistorie' m.b.t. windturbines

Thema	Beoordelingscriterium	Methode
Landschap & cultuurhistorie	Invloed op de landschappelijke structuur	Kwalitatief
	Herkenbaarheid van de opstelling	Kwalitatief
	Zichtbaarheid (inclusief horizon)	Kwalitatief
	Landschappelijke samenhang met andere windparken	Kwalitatief
	Obstakelverlichting	Kwalitatief

6.4.6.1 *Invloed op de landschappelijke structuur*

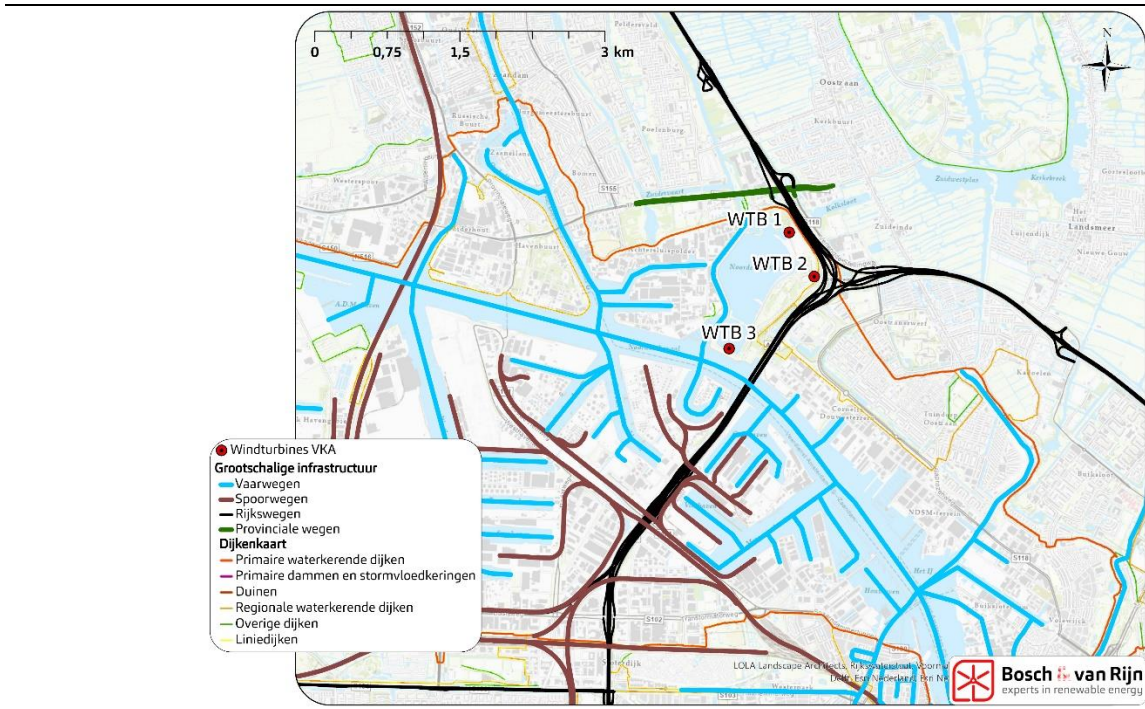
Het beoordelingscriterium 'invloed op de landschappelijke structuur' is beoordeeld aan de hand van de locatie van het voorkeurs alternatief ten opzichte van de landschappelijke structuren. Er is gekeken of het alternatief aansluit bij (parallel loopt aan) de landschappelijke structuren (op macroniveau).

Bij het beoordelen van het VKA is gekeken in hoeverre deze aansluit bij de landschappelijke hoofdstructuren zoals geïdentificeerd in de landschappelijke structurenkaart in Figuur 47. De grootschalige structuren die gehanteerd zijn komen uit de Basiskaart Landschap van de provincie Noord-Holland. Deze zijn als volgt:

- Vaarwegen
- Spoorwegen
- Provinciale wegen
- Rijkswegen
- Dijken

Figuur 92

De grote (infrastructurele) structuren in en rond de Noorder IJ-plas en CDT

6.4.6.2

Beoordeling

De beoordeling vindt plaats aan de hand van dezelfde beoordelingsscore uit score-tabel Tabel 45.

Op Figuur 92 is te zien dat van de aanwezige structuren, de vaarwegen en de rijkswegen de dragende structuren zijn in de omgeving. De spoorwegen zijn te ver gelegen of te fijn verspreid en 'verstopt' tussen de industriële bouwwerken om gekoppeld te kunnen worden aan de lijnopstelling van de windturbines. De provinciale wegen, grote stadswegen en primaire waterkeringen worden ook meegenomen in de beoordeling. Onder de stadswegen worden de Cornelis Douwesweg, Stellingweg, Molenaarsweg en de Thorbeckeweg verstaan. De overige dijken zijn door hun afstand tot het projectgebied of hun geringe hoogte niet meegenomen in de beoordeling.

Het VKA is meer aan de structuur van de rijksweg gekoppeld dan aan de structuur van het water. Vanuit het perspectief van de vaarwegen is hierdoor weinig interactie of een koppeling te maken met de windturbines. Door het overstijgende karakter van de windturbines wordt hiermee een nieuwe structuur in het gebied geplaatst die verdere herkenbaarheid kan verstoren. Echter gaat het om drie windturbines binnen een gebied die al verstoord wordt door diverse andere (chaotische) dominerende structuren. Hierdoor is de negatieve impact op de omgeving matig. Daarom scoort het VKA licht negatief (-) op de vaarwegen. Voor wat betreft de rijkswegen is een vergelijkbare redenering toepasbaar. Echter, de drie windturbines zijn door hun positie beter aan deze wegen te koppelen, maar er is ook geen sprake van

een positieve bijdrage van de structuur van de snelweg. Daarom scoren de rijkswe-
 gen neutraal (0). Een voor de overige structuren is een vergelijkbare redeneerlijn
 toepasbaar. Omdat het voorkeursalternatief niet aansluit op de bestaande stads-
 en provinciale wegen, dan wel de bestaande dijkstructuur, en omdat bij geen van
 deze structuren een relatie te vinden is met windturbines, scoort het VKA op deze
 onderdelen ook licht negatief (-). Omdat de locatie van de windturbines bij de on-
 dergrens en bovengrens hetzelfde en omdat de hoogte weinig impact heeft op de
 herkenbaarheid of aansluiting van de structuren, hebben beide varianten een ge-
 lijke score. Wel kan de hogere variant vanuit grotere afstand gezien worden en mo-
 gelijk een negatieve of positieve werking hebben, maar het verschil is voor dit cri-
 terium nihil. De impact tijdens de bouwphase van de windturbines zal negatieve ge-
 volgen hebben (maar tijdelijke gevolgen)³² voor de lokale structuren in en om de
 Noorder- IJ-plas. Dit onderdeel scoort dan ook negatief (--)

Tabel 84 **Overzicht van de score van het VKA op invloed op landschappelijke structuur.**

Landschapstype:	V	S	P	R	D	TI
VKA boven	-	0	-	0	-	--
VKA onder	-	0	-	0	-	--

*V = Vaarwegen, S = Spoorwegen, P = Provinciale wegen, R = Rijkswegen, D = Dijken, TI = Tijdelijke inrichting

Tabel 85 **Overzicht van de score van het VKA.**

Alternatief	VKA on- der	VKA bo- ven
<i>Invloed op de landschappelijke structuur</i>	-	-

6.4.6.3 **Herkenbaarheid van de opstelling**

Het beoordelingscriterium ‘*Herkenbaarheid van de opstelling*’ beoordeelt de op-
 stelling van het windpark. Daarbij is ook meegenomen hoe dit patroon visueel over-
 komt op waarnemers in de omgeving.

6.4.6.4 **Beoordeling**

De beoordeling vindt plaats aan de hand van dezelfde beoordelingsscore uit score-
 tabel Tabel 48.

In de figuren hieronder (zie Figuur 93, Figuur 94, en Figuur 95) is te zien dat de
 herkenbaarheid, als een ritmisch eentonige opstelling met windturbines op gelijk-
 matige afstand, matig tot slecht herkenbaar is. Doordat het alternatief uit 3 wind-
 turbines bestaat blijft de rommeligheid beperkt. De tweede windturbine (WTB 2,
 zie heeft een ander formaat dan windturbines 1 en 3. De impact op de herkenbaar-
 heid van de opstelling, voor zowel de ondergrens als bovengrens, is nihil. Dit komt

³² In het aanvullende landschapsinpassingsplan wordt dit verder uitgewerkt.

mede door de posities van de windturbines en het grote contrast tussen een waarnemer en de windturbines. Daarom scoort het VKA licht negatief (-) op het onderdeel 'Herkenbaarheid van de opstelling'.

Figuur 93 Visualisatie van VKA vanaf A10

Figuur 94 Visualisatie van VKA van Oostzaan rotonde de Dors

Figuur 95 Visualisatie van VKA vanuit Landsmeer

Tabel 86 Overzicht van de score van het VKA

Alternatief	VKA onder	VKA boven
Herkenbaarheid van de opstelling	-	-

6.4.6.5 Zichtbaarheid

Het beoordelingscriterium 'zichtbaarheid' beoordeelt in hoeverre het VKA zichtbaar is in het omliggende landschap en wat de effecten zijn op de kernkwaliteiten van dat betreffende landschap.

De zichtbaarheid van een windpark heeft te maken met hoe waarnemers (bewoners in de omgeving, passanten, etc.) het windpark beleven en hoe groot zij de visuele impact in de open/geslotenheid van het landschapstype ervaren. Elk landschapstype heeft zijn eigen karakter en kernkwaliteiten (zie paragraaf 2.4 van het landschapsrapport) de komst van windturbines zou een negatief effect kunnen uitoefenen op deze kwaliteiten. Openheid van het landschap is een kernkwaliteit die aangetast zou kunnen worden door de komst van windturbines.

6.4.6.6 Beoordeling

De beoordeling vindt plaats aan de hand van dezelfde beoordelingsscore uit score-tabel Tabel 50.

Afwijking windturbine hoogte

De tweede windturbine heeft een ander formaat dan windturbines één en drie. Niet elke grote afwijking in hoogteverschil tussen objecten wordt als negatief ervaren. Zo is een 15% verschil in hoogte tussen twee objecten voor het blote oog nauwelijks merkbaar. Verder zal door de posities van de windturbines en het grote

contrast tussen een waarnemer en de windturbines, het vanuit diverse perspectieven vaak lastig op te merken zijn dat er een hoogteverschil zit in de windturbines (zie Figuur 93, Figuur 94, en Figuur 95). Daarnaast komen de windturbines in een divers stadslandschap te staan wat veel verschillende hoogtes kent met andere grote gebouwen. Door de als wat chaotische omgeving zal een lichte afwijking in de windturbines als minder opvallend worden ervaren. De bestaande windturbines in het stadslandschap wijken af waardoor de afwijking van de tweede windturbine geen grote nadelige gevolgen kent.

Veenweide landschap

Het Veenweide landschap heeft een weids en open karakter. Alleen langs wegen en boerderijen is groen te vinden waardoor het zicht vanaf de wegen ver kan reiken. Het plaatsen van windturbines zal in elke situatie een negatieve invloed hebben op de openheid van dit landschapstype en de kernkwaliteiten aantasten. Gezien de afstand van de windturbines t.o.v. dit landschap, is de impact voor het gehele gebied laag. Wel valt de 10 x tip afstand van het VKA-bovengrens gedeeltelijk binnen het veenweide landschap. Dit heeft negatieve gevolgen voor de beleving. Echter wordt voor een groot gedeelte het landschap vanuit deze zones voornamelijk ervaren met de windturbines in de rug, mede door de aanwezigheid van de rijkswegen en naastgelegen dorpen en wijken. Hierdoor is het negatieve effect klein. Desondanks passen windturbines niet bij het karakter van dit landschap. Door het plaatsen van de windturbines in een stedelijke en industriële omgeving worden de landschappelijke eenheden en overgangen meer gerespecteerd zoals het provinciaal beleid hanteert (paragraaf 2.2.1 van het landschapsrapport). Echter worden deze eenheden en overgangen ook niet versterkt door de komst van windturbines. Hierdoor scoort het VKA-bovengrens licht negatief (-). De 10 x tip van de ondergrens valt net binnen dit landschapstype. Negatieve gevolgen blijven echter uit omdat de impact minimaal zal zijn. Het VKA-ondergrens scoort dan ook neutraal (0)

Droogmakerij landschap

Het droogmakerij landschap is op ongeveer 1,5km gelegen van het projectgebied waardoor het VKA zichtbaar zal zijn in het landschap. De 10x tip afstand van het VKA-bovengrens is tot in dit landschap toereikend, echter wordt het landschap vanuit deze zone voornamelijk ervaren met de windturbines in de rug waardoor een negatief effect klein is. Hierdoor scoort het VKA-bovengrens licht negatief (-). Het VKA-ondergrens zal matig zichtbaar zijn in dit landschapstype waardoor deze neutraal (0) scoort.

Bijzonder provinciaal landschap Oostzanerveld

De provincie heeft dit landschap als bijzonder provinciaal landschap bestempeld waardoor deze een eigen beoordeling krijgt. Het landschap van het Oostzanerveld komt veelal overeen met dat van het Veenweide landschap. Het is een weids en open landschap met ver reikende zichten. De windturbines zullen in dit open landschap te allen tijde zichtbaar zijn en een negatieve invloed hebben op het landschap. De lokale landschappelijke waarde en dynamiek, zoals benoemd in het beleid (paragraaf 2.2.1 van het landschapsrapport), zullen dus negatief worden aangetast. Zowel het VKA onder- als bovengrens zal dominant aanwezig zijn in het landschap, ondanks dat een groot gedeelte van het landschap wordt ervaren met de

windturbines in de rug. Hierdoor scoren beiden, zowel VKA boven- en ondergrens, 'Negatief' (--).

Woonboten

Aan de westzijde van de Noorder-IJ-plas bevinden zich langs de Zijkanaal H-weg woonboten. Vanaf deze locatie zullen alle drie de windturbines van het VKA goed zichtbaar en dominant aanwezig zijn. De windturbines passen niet bij de maat en schaal van de woonboten en het groenblauwe karakter waar deze zich in bevinden. De zichtbare hinder die men ondervindt van de windturbines zal groot zijn. Daarom scoren beiden, zowel VKA boven- en ondergrens, 'Negatief' (--).

Bedrijventerrein

Rondom het projectgebied bevinden zich veel bedrijventerreinen waaronder het Cornelis Douwesterrein en de Melkweg Oostzanerwerf. Het VKA zal zichtbaar zijn vanaf verschillende plekken op deze bedrijventerreinen. Echter, bedrijventerreinen hebben een grootschalige structuur waar verre zichten niet of nauwelijks mogelijk zijn. De windturbines zullen dan ook niet constant zichtbaar zijn. Daarnaast heeft een bedrijventerrein een industrieel karakter waar windturbines in de regel beter bij aansluiten. Daarom scoort dit landschapstype neutraal (0).

Woonwijken

Het VKA onder- en bovengrens zal zichtbaar zijn vanuit Oostzanerwerf, Oostzaan en Poelenburg. Windturbines passen niet bij de maat en schaal van dit "landschapstype" (of stadslandschap). Het beschermde dorpsgezicht van Tuindorp Oostzaan zal worden aangetast door de komst van windturbines. Ondanks dat er niet continu zicht zal zijn op de turbines past zowel de onder- als bovengrens niet bij het stadslandschap van Amsterdam Noord. Hierdoor scoren beiden, zowel VKA boven- en ondergrens, negatief (--).

Recreatiegebied Noorder IJ-plas

De windturbines bevinden zich binnen dit recreatiegebied, waardoor ze zichtbaar zullen zijn vanuit dit gebied. Het gebied kent al enkele 'industriële' invloeden door de aanwezige hoogspanningsmasten die door het gebied lopen. De komst van windturbines zal in cumulatie met deze aanwezige elementen ervaren worden. De recreanten, op het nog te realiseren strand, zullen zicht hebben op de windturbines waardoor de belevingswaarde van het strand negatief kan worden beïnvloed. De wens om kleinschalige horeca te realiseren (zie paragraaf 2.2.2. van het landschapsrapport) in de Noorder-IJ-plas botst met de komst van de windturbines. Deze twee ontwikkelingen zijn mogelijk tegenstrijdig aan elkaar. Ontwikkeling van kleinschalige recreatie is alleen mogelijk op gepaste afstand van de windturbines. Daarnaast staan ook de maat van de windturbines en de schaal van het direct omliggende landschap in contrast met elkaar. Het provinciaal beleid stuurt erop aan (zie paragraaf 2.2.1 van het landschapsrapport) om deze op elkaar af te stemmen en windturbines toe te passen in een landschap met een grote schaal.

De bouwfase van de windturbines

Tijdens de bouw van de windturbines zullen er negatieve effecten plaats vinden op de recreatiewaarde van het gebied. De recreanten zullen hinder ondervinden van

de werkzaamheden. De voet van de windturbine, en de werkzaamheden rondom deze locatie, kan bijvoorbeeld goed zichtbaar zijn in het recreatiegebied van de Noorder-IJ-plas. Deze zal de beleving en recreatieve waarde van het gebied aantasten. Passende maatregelen moeten dan ook worden onderzocht om deze hinder zo minimaal mogelijk te houden.

Het VKA onder- en bovengrens scoort negatief (--) omdat de windturbines door hun formaat te allen tijde zichtbaar zal zijn in het recreatiegebied en bepalend zal zijn voor het nog te realiseren strand en Dam tot Dam fietspad (zie ook toelichting in de paragraaf hieronder).

Overige recreatiegebieden

De andere kleinere openbare recreatiegebieden in de nabije omgeving zijn het Keerkringpark in Amsterdam en het Vijfhoekpark in Zaandam. Beiden parken kennen een groen karakter en zijn bedoeld als recreatiegebieden. Het Keerkringpark dat op ongeveer 900 meter afstand ligt en het Vijfhoekpark wat op 1200 meter ligt kunnen negatief worden beïnvloed door de komst van windturbines. De afstand tot deze gebieden is echter op een afstand dat grote negatieve gevolgen uitblijven. Daarom scoort het VKA-bovengrens licht negatief (-) en het VKA-ondergrens neutraal (0)

Water

De windturbines komen in de buurt van het IJ te staan. Het IJ is een hoofdtransportas. Door de grote breedte is het te kwalificeren als een soort open landschapstype. De windturbines zullen dan ook goed zichtbaar zijn vanaf het water. Daarnaast zal ook de beleving van de Noorder IJ-plas zelf worden aangetast door de komst van windturbines. Mede doordat veel passanten deze route nemen of recreëren in het gebied zullen ze lang en goed zichtbaar zijn. Langs het IJ is op dit moment veel bedrijvigheid aanwezig, hetgeen dat beter aansluit bij de komst van windturbines aangezien windturbines beter passen bij een landschap met een industrieel karakter. Omdat de beleving van het waterlandschap al wordt aangetast door het industrieel karakter langs het water scoort het VKA onder- en bovengrens licht negatief (-).

Dam tot dam fietspad

Het Dam tot dam fietspad is een fietspad dat van Zaandam tot Amsterdam komt te liggen. Dit betekent dat het fietspad straks langs het projectgebied gaat. Dit zal de beleving van de omgeving vanaf het fietspad kunnen beïnvloeden. In de 'Structuurvisie 2040' van de gemeente Amsterdam (2011) is al vastgelegd dat de Noorder IJ-plas een groengebied moet worden, waar bewoners van beide steden kunnen genieten van groen, van water, natuur en rust. De windturbines zullen goed zichtbaar zijn vanaf het beoogde fietspad waardoor de beleving beïnvloed kan worden. Het VKA onder- en bovengrens scoren daarom negatief (--).

Tabel 87

Overzicht van de scores per van het VKA voor het aspect zichtbaarheid.

Landschapstype:	V	D	O	Wb	B	Wo	R	OR	Wa	DD
Bovengrens	-	-	--	--	0	--	--	-	-	--
Ondergrens	0	0	--	--	0	--	--	0	-	--

*V = Veenweide landschap, D = Droogmakerij landschap O = Oostzanerveld, WB = woonboten B = Bedrijven, Wo = Woonwijken, R = Recreatie, OR = overige recreatiegebieden, Wa = Water, DD = Dam tot dam

Tabel 88 **Overzicht van de score van het VKA**

Alternatief	VKA onder	VKA boven
Zichtbaarheid	--	--

6.4.6.7 *Landschappelijke samenhang met andere windparken*

Het beoordelingscriterium 'Landschappelijke samenhang met andere windparken' wordt beoordeeld aan de hand van de locaties van de windturbines in de alternatieven ten opzichte van bestaande windturbines.

Bij het beoordelen van het VKA is gekeken of deze binnen de aangeven afstanden zijn gelegen van bestaande windparken of hoogspanningsmasten. De beoordeling is gedaan aan de hand van de hieronder beschreven beoordelingsscores.

6.4.6.8 *Beoordeling*

De beoordeling vindt plaats aan de hand van dezelfde beoordelingsscore uit score-tabel Tabel 52.

Voor het VKA zijn er drie windturbines die binnen de 10x tip afstand liggen. Tevens hebben de bestaande windparken in de omgeving een andere opstellingsrichting en opstellingsvarianten.

Het VKA staat in de buurt van hoogspanningstracés (zie Figuur 93, Figuur 94, en Figuur 95). Hier is goed te zien hoe de horizon voller raakt door de komst van de windturbines en geen relatie heeft tot de andere windturbines in de omgeving. Dit geeft een ongeordend beeld op de horizon. Dit beeld ontstaat, voor zowel de ondergrens als bovengrens, vanuit meerdere waarnemingspunten. Volgens de score-tabel behorende bij dit beoordelingscriterium (zie Tabel 52) scoort het VKA daarvoor 'negatief (--).

Tabel 89 **Overzicht van de scores van het VKA van zowel interferentie met windparken als met hoogspanningsmasten.**

Alternatief	VKA onder	VKA boven
Visuele interferentie met andere windturbine(s)	--	--
Visuele interferentie met hoogspanningstracés	-	-

Tabel 90 **Overzicht van de samengevoegde scores van het VKA**

Alternatief	VKA onder	VKA boven
Visuele interferentie: gemiddelde score	--	--

Het VKA scoort bij de gemiddelde score 'Negatief (--)' omdat de cumulatieve werking van de interferentie met de hoogspanningsmasten én bestaande windturbines samen als zeer storend ervaren kan worden. Dit is in lijn met de scoretabel (zie Tabel 52).

6.4.6.9 *Obstakelverlichting*

Het beoordelingscriterium 'obstakelverlichting' wordt beoordeeld aan de hand van de eventuele verlichting die aanwezig is op de windturbines.

6.4.6.10 *Beoordeling*

De beoordeling vindt plaats aan de hand van dezelfde beoordelingsscore uit scoretabel Tabel 55.

Voor het VKA geldt dat er een verplichting is tot aanbrengen van verlichting. Omdat zowel de onder- als bovengrens onder de 210 meter blijft moeten er twee obstakellichten (één keer mast en één keer gondel) worden toegepast. Hierdoor scoort het VKA 'licht negatief' (-).

Tabel 91 **Overzicht van de score van het VKA**

Alternatief	VKA onder	VKA boven
Obstakelverlichting	-	-

NB. Bovenstaande beoordeling staat los van eventuele toepassing van naderingsdetectie of transpondertechnologie waarmee de obstakelverlichting enkel in werking treedt wanneer er daadwerkelijk een vliegtuig of helikopter in de nabijheid van het windpark komt.

6.4.6.11 *Extra beoordeling cultuurhistorie*

Bij het VKA is er alleen gekeken naar cultuurhistorische waarden die binnen de 10x de tiphoogte belevingsafstand liggen (zie paragraaf 3.4 van het landschapsrapport).

Op deze afstand liggen er meerdere cultuurhistorisch waardevolle relictten (objecten) en structuren. Echter, de meeste objecten, zoals de Rijksmonumenten in Kerkbuurt Oostzaan, Landsmeer, nabij de Noordzeekanaal en rondom Tuindorp Oostzaan, bevinden zich in een bebouwende omgeving. Derhalve is de verwachte impact van de windturbines op deze objecten nihil.

De Industrie- en poldermolen in Landsmeer ten noorden van de Zuidwestplas, als- ook verschillende Stolpboerderijen en het Rijksmonument (woonhuis) ten noorden van het beoogde windpark, gelegen aan de Zuideinde staat, liggen visueel in het invloedsgebied van het beoogde windpark.

Het provinciaal monument Noorder IJdijk zal door de komst van de windturbines geen grote gevolgen kennen. De impact op de dijk zal op de locatie beperkt blijven doordat de dijk al wordt omringt door industriële elementen zoals bedrijventerreinen, hoogspanningsmasten en de A8. Bij het landschappelijk inpassen van de windturbines kan wel worden gekeken hoe de dijk weer terug kan komen in het landschap.

Voor de Stolpboerderijen en het Rijksmonument aan de Zuideinde staat, is de verwachting dat de impact klein is. De boerderijen staan op de grens van de 2000m zone dat de hoogste variant invloed heeft op het landschap waardoor het VKA zichtbaar zal zijn maar niet dominant in het landschap aanwezig zal zijn, waardoor een negatieve impact op deze stolpenstructuren klein zal zijn. Het rijksmonument aan de Zuideinde staat dichterbij maar doordat de omgeving dicht bebouwd is zal ook hier de impact klein zijn.

Voor de Industrie- en poldermolen in Landsmeer is de verwachting dat de impact groter zal zijn. Dit komt omdat het landschap rondom de molen open is en hierdoor de windturbines zichtbaar zijn en de belevingswaarde van de molen zullen gaan aan-tasten. Het VKA zal zichtbaar zijn in het landschap waardoor de beleving van de molen mogelijk wordt aangetast.

6.4.6.12 Conclusie

De beoordeling van het VKA is hieronder in Tabel 92 in één overzicht weergegeven. Dit zijn per criteria de individuele scores van elk alternatief.

Tabel 92 Conclusie landschappelijke beoordeling VKA

Alternatief	VKA onder	VKA boven
Invloed op de landschappelijke structuur	-	-
Herkenbaarheid van de opstelling	-	-
Zichtbaarheid	--	--
Landschappelijke samenhang met andere windparken	--	--
Obstakelverlichting	-	-

Het landschap rondom de Noorder IJ-plas zal veranderen door de komst van windturbines. Doordat er al andere windturbines en hoogspanningstracés zijn gesitueerd zal de horizon voller raken waardoor er met name negatief wordt gescoord op de landschappelijke samenhang met andere windparken. Het VKA scoort negatief doordat deze met zijn hoogte invloed heeft op de omgeving en vanuit een grotere omgeving zichtbaar is en daarmee meer invloed heeft op de kwaliteiten van het omliggende landschap.

De landschappelijke samenhang scoort negatief doordat de windturbines geen lijn vormen in het landschap. Het formaat van de windturbines hangt niet samen met de bestaande windturbines (en bestaande hoogspanningstracés). Door de diversiteit aan hoogtes in het stadslandschap en de afwijkende hoogtes van de bestaande windturbines zal het afwijkende formaat van de tweede windturbine van het VKA geen grote gevolgen hebben voor de beleving in de omgeving. Daarnaast wordt niet elke grote afwijking in hoogteverschil tussen objecten als negatief ervaren. Zo is een 15% verschil in hoogte tussen twee objecten voor het blote oog nauwelijks merkbaar.

De huidige dan wel toekomstige recreatie in het gebied kan negatief worden beïnvloed door de komst van windturbines. De beleving van het recreatiegebied de Noorder IJ-plas, het strand en de Dam-tot-Dam fietsroute kunnen worden aangetast. Bij het plaatsen van de windturbines moet rekening worden gehouden met het beleid van de Provincie Noord-Holland (Ruimtelijke handreiking wind op land, 2021). Daarnaast moet er rekening worden gehouden met de punten genoemd in de 'Ontwikkelstrategie Havenstad (2017)'. Het is van belang dat de turbinevoet goed landschappelijk wordt ingepast en wanneer mogelijk de bijbehorende elementen zoals hekwerken, transformatorhuisjes, beveiligingsapparatuur en verlichting. Dit geldt ook voor de overige infrastructurele elementen die worden aangelegd voor de bouw en het onderhoud van de windturbines. Deze zullen op lokaal niveau moeten worden ingepast zodat de eventuele negatieve impact gering blijft.

6.4.7 *Ecologie*

Het VKA is op bandbreedte (onder- en bovengrens) onderzocht. Voor uitleg over het toetsingskader en de beoordelingscriteria zie paragraaf 4.8.

6.4.7.1 *Onderzoek en resultaten*

De 'Natuurtoets Windturbines Noorder IJ-plas, Amsterdam' bevat het ecologische onderzoek dat uitgevoerd is om de effecten van de realisatie van windturbines binnen het plangebied in kaart te brengen en te beoordelen. De Natuurtoets is bijgevoegd in Bijlage G. Hieronder staan de belangrijkste resultaten kort beschreven:

Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op een afstand van ca. 1,5 km van het plangebied: IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. De windturbines van het VKA worden niet gerealiseerd binnen Natura 2000-gebieden, waardoor geen sprake is van areaalverlies van beschermde habitattypen en leefgebied van Habitatrichtlijnsoorten door ruimtebeslag (incl. overdraai). Ook effecten op het behalen van instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) door externe werking (o.a. visuele verstoring en trillingen) kunnen door de afstand worden uitgesloten.

De meervleermuis is aangewezen voor verschillende Natura 2000-gebieden in de omgeving, maar deze soort en eventuele vliegroutes zijn niet waargenomen tijdens het onderzoek. Waarnemingen van meervleermuis zijn wel gedaan in het Twiske, op ruime afstand van het plangebied (> 2 km), en een vliegroute van de soort is ook vastgesteld aan de westrand van de Noorder IJ-plas. Aangenomen wordt dat (mede gezien het ontbreken van waarnemingen) de aanwezigheid van een meervleermuis in het plangebied op rotorhoogte zeer beperkt is. Vaste vliegroutes binnen het plangebied zijn niet waargenomen. Hierdoor zullen geen of hooguit incidenteel (< 1 slachtoffer per jaar in het gehele windpark) exemplaren omkomen bij de geplande windturbines.

Algemeen is bekend dat de meervleermuis heel laag vliegt, tot ongeveer 10 meter boven het wateroppervlakte. Hierdoor is deze soort niet gevoelig voor aanvaringen en kan worden aangenomen dat activiteit op rotorhoogte zeer beperkt is, waardoor geen of hooguit incidenteel aanvaringsslachtoffers vallen onder de meervleermuis (< 1 slachtoffer per jaar voor het VKA). Dit heeft geen negatief effect op het behalen van de IHD's van de meervleermuis.

Op basis van foerageerafstanden, aanwezigheid, gebiedsgebruik en gedrag blijkt dat aangewezen vogelsoorten voor Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske geen connectie hebben met het plangebied. Effecten op broedvogels als gevolg van de aanleg en de exploitatie van de windturbines zijn op voorhand met zekerheid uit te sluiten. Verder geldt dat versturende effecten van de aanleg van de windturbines verwaarloosbaar zijn. Er is met zekerheid geen sprake van maatgevende verstoring. Effecten op de IHD's van broedvogelsoorten vanuit de Natura 2000-gebieden kunnen met zekerheid worden uitgesloten. Ook effecten in de exploitatiefase door vermijding en barrièrewerking kunnen worden uitgesloten.

Hetzelfde argument geldt voor niet-broedvogelsoorten voor Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, met uitzondering van smient.

De smient is aangewezen als niet-broedvogel en gebruikt buiten het broedseizoen de Noorder IJ-plas als slaapplek. De geschatte aantallen slachtoffers per jaar voor de windturbines van het VKA zijn beperkt.

De berekende sterfte van de smient als niet-broedvogel van Natura 2000-gebied ligt ruimschoots onder de 1% mortaliteitsnorm van 26 van de IHD. Significant negatieve effecten op het behalen van de IHD van de smient in het Natura 2000-gebied IJperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske kunnen daarom alsnog worden uitgesloten.

Natuurnetwerk Nederland

Voor het VKA geldt dat deze buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN) gelegen is. Er is derhalve geen sprake van areaalverlies. De provincie Noord-Holland kent geen externe werking voor NNN. Op ca. 1 kilometer afstand ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied. Door de afstand van het plangebied van het NNN kunnen effecten van overdraai van windturbines op voorhand worden uitgesloten. Er is daarnaast geen sprake van aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken door verstoring

van licht, geluid en trillingen of andere effecten gedurende oprichting en exploitatie.

Provinciaal beschermde gebieden

Voor alle windturbines van het VKA geldt dat deze buiten overig beschermde gebieden, zoals ganzenfoerageergebieden en weidevogelleefgebieden worden gerealiseerd. Er is geen sprake van areaalverlies door het realiseren van de windturbines. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied is gelegen op ca. 7 km afstand, waardoor effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Het dichtstbijzijnde weidevogelleefgebied ligt op ca. 500 meter van het plangebied. Tussen het weidevogelleefgebied en het plangebied, langs de A8/A10, staat echter een hoge bomenrij die als barrière werkt voor de weidevogels. Dit zorgt voor lage dichtheden van weidevogels in de omgeving en binnen het plangebied. De extra windturbines zullen daardoor niet zorgen voor extra vermijding. Daarnaast zorgen deze bomen ervoor dat weidevogels het plangebied niet of slechts zeer incidenteel overvliegen. Effecten op de functie van de weidevogelleefgebieden door de aanleg en exploitatie van windturbines zijn uitgesloten.

De aanleg van het windpark veroorzaakt tijdens de bouwfase tijdelijk extra stikstofdepositie die gevolgen kan hebben op Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige natuur in de omgeving van het windpark. De extra depositie zal geen effect hebben op de kwaliteit en instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen habitat/leefgebied typen.

Hoofdgroenstructuur

De oevers van de Noorder IJ-plas behoren tot de Hoofdgroenstructuur (HGS) en zijn aangewezen als ruigtegebied/struinnatuur. In het concept Beleidskader Hoofdgroenstructuur, dat nog niet is vastgesteld, is het gebied aangewezen als natuurpark/ groene verbinding. Door de realisatie van de windturbines zullen delen van de HGS verdwijnen. Voor het VKA geldt dat drie windturbines zijn gelegen binnen de HGS.

Op basis van de richtlijnen van het Concept Beleidskader Hoofdgroenstructuur dient het VKA ter toetsing te worden voorgelegd aan de Technische Advies Commissie (TAC) van de gemeente Amsterdam.

Amsterdamse Gedragscode

De Amsterdamse gedragscode flora en fauna is een aanvulling op de sectorale gedragscode soortbescherming voor gemeenten en de (inter)nationale bescherming van soorten middels de Wet natuurbescherming. In deze Amsterdamse gedragscode flora en fauna staan aanvullende voorwaarden geformuleerd voor het specifieke lokale karakter van de gemeente Amsterdam.

De Amsterdamse gedragscode flora en fauna is, in navolging van de 'Gedragscode soortbescherming gemeenten' uitsluitend van toepassing op alle inrichtings- en beheerwerkzaamheden die door of in opdracht van de gemeente Amsterdam worden uitgevoerd. Omdat het windpark een initiatief is van WOAN BV, valt deze niet onder

de Amsterdamse Gedragscode Flora en Fauna en is er voor het VKA geen beoordelingscriterium opgesteld.

Beschermde soorten: vogels

Het plangebied biedt geschikt broedhabitat voor verschillende soorten vogels, zoals zangvogels en enkele watervogels. In de bouwfase kunnen werkzaamheden leiden tot verstoring door geluid en trillingen, waardoor vogels hun nest verlaten en/of nesten mogelijk worden vernietigd. Dit leidt tot het overtreden van verbodsbepalingen op basis van artikel 3.1 lid 2, 4 en 5 van de Wnb. Tijdens werkzaamheden en de voorbereiding hiervan dient dit voorkomen te worden, bijvoorbeeld door preventief bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen. Binnen het broedseizoen kan dit enkel worden uitgevoerd, als is vastgesteld dat met deze werkzaamheden geen nesten van vogels worden vernietigd/verstoord. De verstoring is tijdelijk van aard, aangezien deze enkel optreedt tijdens de bouwfase. Daarbij zijn in de directe omgeving voldoende alternatieve rust- en foerageerplekken aanwezig waar de vogels naar kunnen uitwijken tijdens de bouwfase. Er is daarom geen sprake van wezenlijke verstoring.

Ook zijn in de omgeving van het plangebied territoria aanwezig van broedvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals buizerd, oeverzwaluw en sperwer. Indien deze nesten actief in gebruik zijn en dreigen te worden vernietigd of verstoord, zijn nadere mitigerende maatregelen nodig.

Op basis van slachtofferonderzoeken in bestaande windparken is een inschatting gemaakt van de totale jaarlijkse sterfte als gevolg van aanvaringen met windturbines. Het aantal aanvaringsslachtoffers is afhankelijk van o.a. het aanbod aan vogels, de intensiteit van de vliegbewegingen in de omgeving van de windturbines, de configuratie en de afmetingen van de windturbines. De realisatie van de windturbines bij de Noorder IJ-plas voor het VKA resulteert niet in barrièrewerking en vermindering voor vogels in de exploitatiefase.

Voor soorten op seizoenstrek en lokaal voorkomende vogelsoorten worden bij de windturbines van Noorder IJ-plas incidenteel slachtoffers verwacht. Er wordt alleen meer dan incidentele sterfte voorzien voor soorten die in Nederland algemeen voorkomen (zoals kokmeeuw en zilvermeeuw). Een effect op de gunstige staat van instandhouding wordt derhalve niet verwacht. Voor deze soorten dient een ontheffing in het kader van de Wnb te worden aangevraagd.

Beschermde soorten: vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen gevonden in de directe omgeving van het plangebied. Wel is het aannemelijk dat er binnen een straal van enkele kilometers een aantal paarverblijven aanwezig zijn. Aangezien er mogelijk bomen worden gekapt, zijn effecten op de verblijfplaatsen op voorhand niet uit te sluiten. Binnen het gebied zijn geen essentiële vliegroutes van vleermuizen aanwezig, waardoor er geen sprake is van aantasting. Wel is essentieel foerageergebied aanwezig, met name in het noorden van het plangebied langs de bosrand en langs de oostelijke oevers van de Noorder IJ-plas. Windturbine 1 van het VKA is gelegen langs deze oevers, waardoor een ontheffing op basis van artikel 3.5 benodigd is.

Voor het VKA geldt dat de additionele maximale sterfte van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis onder de 1% mortaliteitsnorm blijft. Hierdoor kan een effect op de gunstige staat van instandhouding (GSI) van de lokale, regionale en landelijke populaties voor alle MER-alternatieven worden uitgesloten. Wel dient een ontheffing te worden aangevraagd op basis van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5 lid 1 Wnb.

Beschermde soorten: overige soorten

Planten, vissen, zeezoogdieren, ongewervelden

Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde soorten planten, vissen en zeezoogdieren. Het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied kan ook worden uitgesloten. Effecten op bovengenoemde soortgroepen door de realisatie van windturbines kan voor het VKA worden uitgesloten.

Amfibieën en reptielen

Voor amfibieën geldt dat het plangebied enkel geschikt leefgebied vormt voor algemeen voorkomende soorten, zoals bastaardkikker, waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Wel is de zorgplicht van toepassing op deze soorten. Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor de ringslang, maar deze soort is recent niet waargenomen (wel eerder in 2016). Het plangebied wordt derhalve slechts incidenteel bezocht door de ringslang. Voor andere soorten reptielen ligt het plangebied buiten het reguliere verspreidingsgebied. Effecten op bovengenoemde soortgroepen door de realisatie van windturbines kan voor het VKA worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt een potentieel geschikt leefgebied voor kleine marterachtigen, zoals mogelijk boommarter, steenmarter, bunzing, wezel en hermelijn. De bouw en exploitatie van windturbines zorgt mogelijk voor het vernietigen van verblijfplaatsen en het aantasten van essentieel foerageergebied. Nader onderzoek conform de Handreiking kleine marterachtigen wordt uitgevoerd in maart 2023 om de betekenis van het plangebied voor deze soorten vast te stellen. Tevens is het plangebied leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren, zoals bosmuis, dwergmuis, egel, huisspitsmuis en veldmuis. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Daarbij komen de Rode Lijst-soorten haas en konijn veelvuldig voor in het gebied.

6.4.7.2 Conclusie

Voor de effectbepaling van het VKA wordt aangesloten bij de voor dit MER geldende 5-punts schaal van ‘- -’ tot ‘+ +’.

Tabel 93 Conclusie ecologie

Alternatief	VKA Onder	VKA Boven
Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	-	
Effecten op beschermde gebieden: Natuurnetwerk Nederland	0	
Effecten op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	0	

Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	--
Effecten op beschermde soorten: vogels	-
Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	-
Effecten op beschermde soorten: andere soorten	-

6.4.8 Energieopbrengst en vermeden emissies

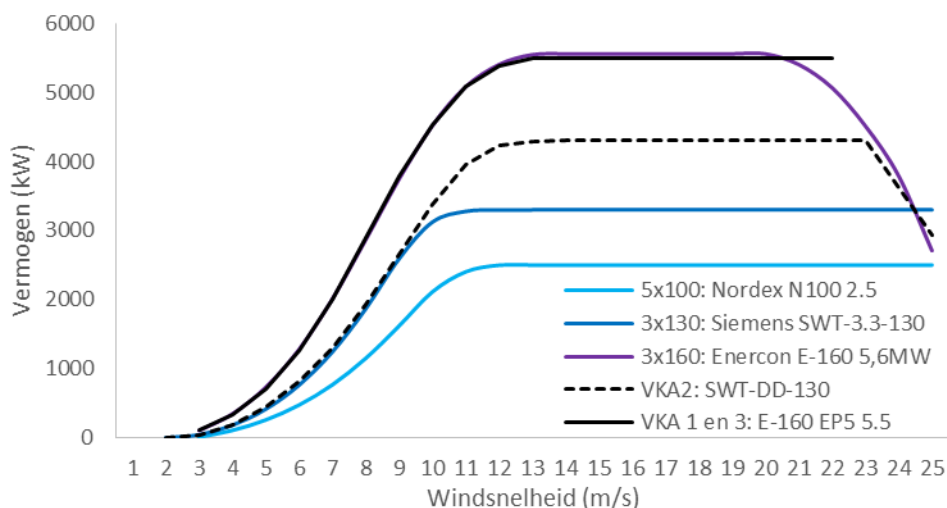
6.4.8.1 Energieopbrengst bij maximale afmetingen

Voor een inschatting van de energieopbrengst van het voorkeursalternatief sluit het MER aan bij de luidste windturbintypes die zijn geselecteerd ten behoeve van het geluidsonderzoek. Het betreft:

- Windturbine 1 en 3: Enercon E-160 EP5 5.5
- Windturbine 2: Siemens SWT-DD-130

De reden voor deze keuze is dat voor deze types ook mitigatieberekeningen moeten worden uitgevoerd, waardoor direct ook de opbrengstderiving inzichtelijk gemaakt kan worden. Er zijn typen denkbaar die een hogere energieproductie kennen, maar ten behoeve van het MER is een hoger detailniveau niet noodzakelijk.

Figuur 96 Vermogenscurves van de onderzochte windturbintypes.

Deze vermogenscurves leiden, samen met het lokale windaanbod, tot een inschatting van de jaarlijkse elektriciteitsproductie.

Tabel 94 Verwachte netto jaaropbrengst voorkeursalternatief

	WTB 1 en 3	WTB 2
Bruto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	21.068	12.463
Netto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	18.329	10.843

Aantal windturbines	2	1
Verwachte netto jaarproductie gehele opstelling (MWh/jaar)	47.502	

De netto elektriciteitsproductie resulteert in de volgende vermeden emissies per alternatief:

Tabel 95 Vermeden emissies in ton/jaar op basis van de verwachte jaarproductie exclusief mitigatie, incl. VKA

Emissie (ton/jaar)	5x100	3x130	3x160	VKA
CO ₂	18.345	15.137	28.493	24.558
NO _x	25,2	20,8	39,1	33,7
SO ₂	13,8	11,4	21,5	18,5
PM	1,1	0,9	1,7	1,4
VOS	19,9	16,4	30,9	26,6

6.4.8.2 *Energieopbrengst bij minimale afmetingen*

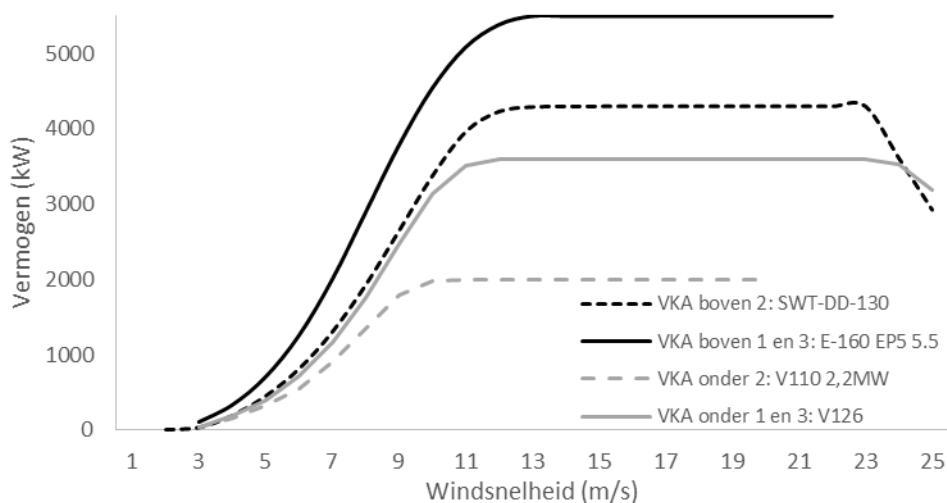
Voor windturbines geldt dat een grotere rotordiameter en een hogere mast leiden tot een hogere energieopbrengst. Daarom geven de maximale afmetingen een goede maximale inschatting van de energieopbrengst. Omdat voor sommige andere milieueffecten juist geldt dat grotere windturbines nog meer milieueffecten leiden is het ook waardevol om inzicht te krijgen in hoe veel minder energie een opstelling van kleinere windturbines op dezelfde locatie kan produceren. Deze berekening gaat uit van de volgende windturbinetypes:

Tabel 96 Afmetingen van het voorkeursalternatief in het slagschaduwonderzoek (minimale afmetingen).

Windturbine	Type	Ashoogte	Rotordiameter	Tiphoogte
1 en 3	Vestas V126-3,6 MW	110	126*	173
2	Vestas V110-2,0MW	84	110	139

* De kleinste toegestane rotordiameter is 125 meter. Omdat er met deze afmeting geen windturbines bestaan rekent het slagschaduwonderzoek met 126 meter rotordiameter.

Figuur 97 Vermogenscurve van windturbines met de minimale en maximale afmetingen van het VKA.

Deze vermogenscurves leiden, samen met het lokale windaanbod, tot een inschatting van de jaarlijkse elektriciteitsproductie.

Tabel 97 Verwachte netto jaaropbrengst voorkeursalternatief (exclusief mitigatie)

	WTB 1 en 3	WTB 2
Bruto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	12.883	7620
Netto jaarproductie per windturbine (MWh/jaar)	11.208	6.630
Aantal windturbines	2	1
Verwachte netto jaarproductie gehele opstelling (MWh/jaar)	29.046	

6.4.8.3 Vermeden emissies

De netto elektriciteitsproductie resulteert in de volgende vermeden emissies per alternatief:

Tabel 98 Vermeden emissies in ton/jaar op basis van de verwachte jaarproductie (exclusief mitigatie)

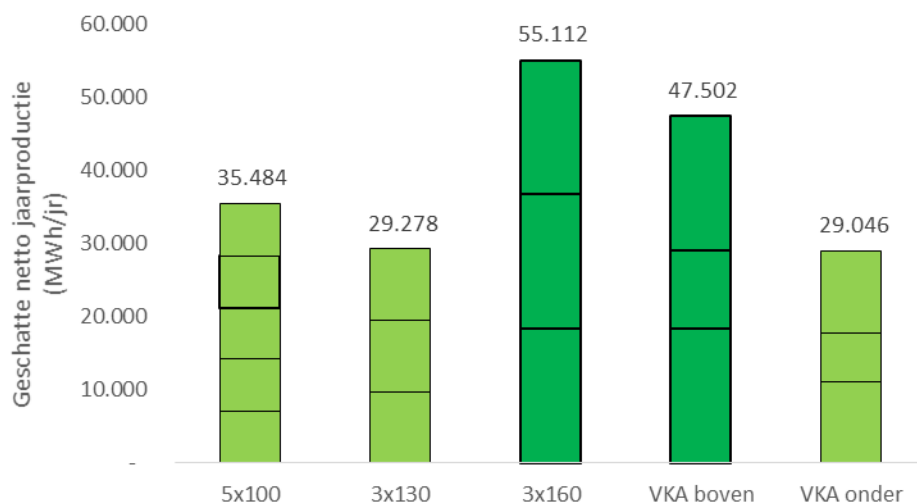
Emissie (ton/jaar)	5x100	3x130	3x160	VKA boven	VKA onder
CO ₂	18.345	15.137	28.493	24.558	15.017
NO _x	25	21	39	34	21
SO ₂	14	11	21	19	11
PM	1	1	2	1	1
VOS	20	16	31	27	16

6.4.8.4 Effectbeoordeling

Zoals uit bovenstaande paragrafen blijkt produceert het Voorkeursalternatief zo tussen de 29 en 47 GWh per jaar. Dat komt overeen met het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van 10.000 tot 17.000 huishoudens.

Het effect van de afmetingen op de energieproductie is ook goed merkbaar: de opstelling met maximale afmetingen produceert zo'n 60% meer energie dan de opstelling met minimale afmetingen.

Figuur 98 Energieopbrengst van de 3 MER-alternatieven en het voorkeursalternatief. De kleur van de kolommen correspondeert met de effectbeoordeling. In elke kolom is de bijdrage van elke individuele windturbine met zwarte lijnen aangegeven. Voor het VKA is goed te zien dat windturbine 2 kleiner is, en dus ook minder energie opwekt.

Tabel 99 Conclusie energieopbrengst VKA (exclusief mitigatie)

	VKA onder	VKA boven
Energieopbrengst	+	++
Vermeden emissies	+	++

6.5 Stadsontwikkelingen en het VKA

Zoals in paragraaf 3.6.5 uiteengezet beschouwt dit projectMER, naast de referentie-situatie en de autonome ontwikkelingen, ook toekomstige plannen die nog minder concreet zijn. Dergelijke plannen, die in dit MER de term 'stadsontwikkelingen' hebben gekregen, worden niet in de effectbeoordeling betrokken, maar apart meegenomen.

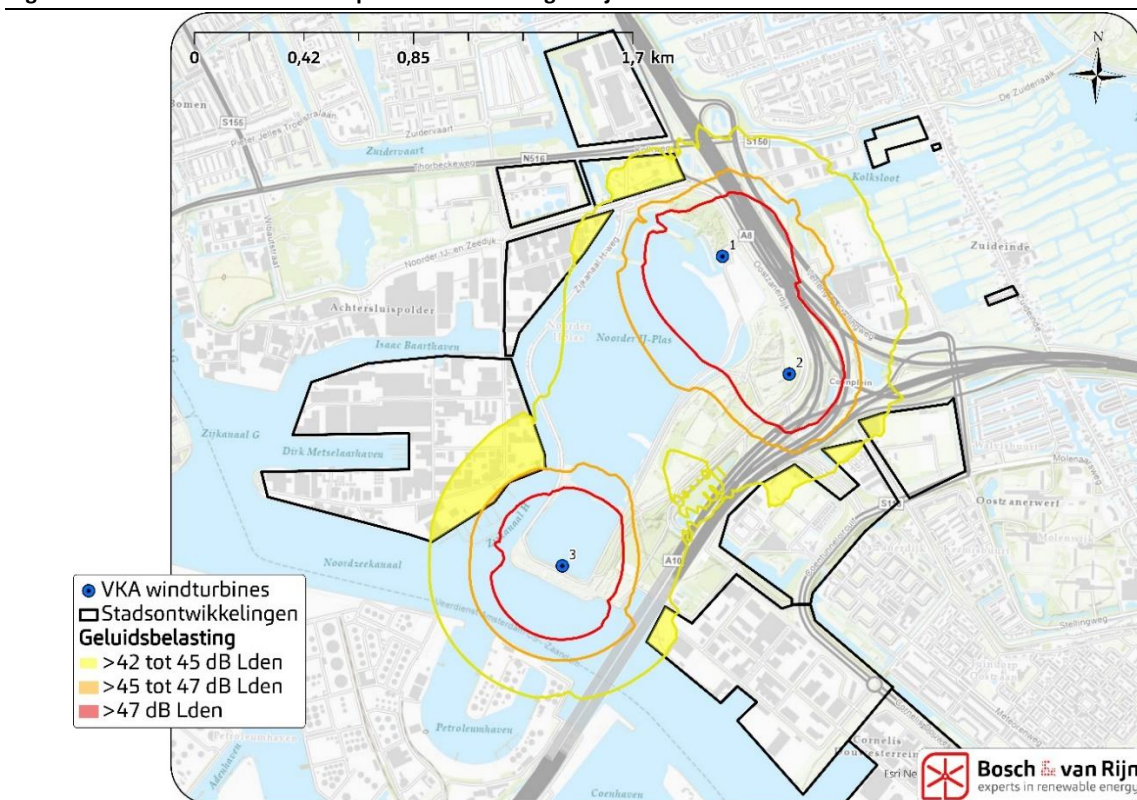
Onder stadsontwikkelingen worden ruimtelijke ontwikkelingen verstaan die in de toekomst voorzien zijn, maar nog niet zijn bestemd/vergund (en daarom ook niet als autonome ontwikkelingen kunnen worden beschouwd).

In deze paragraaf zijn de effecten van het VKA op de stadsontwikkelingen beschreven. Het gaat hierbij om de kwalitatieve beschrijving ten opzichte van de reeds beschreven MER-alternatieven.

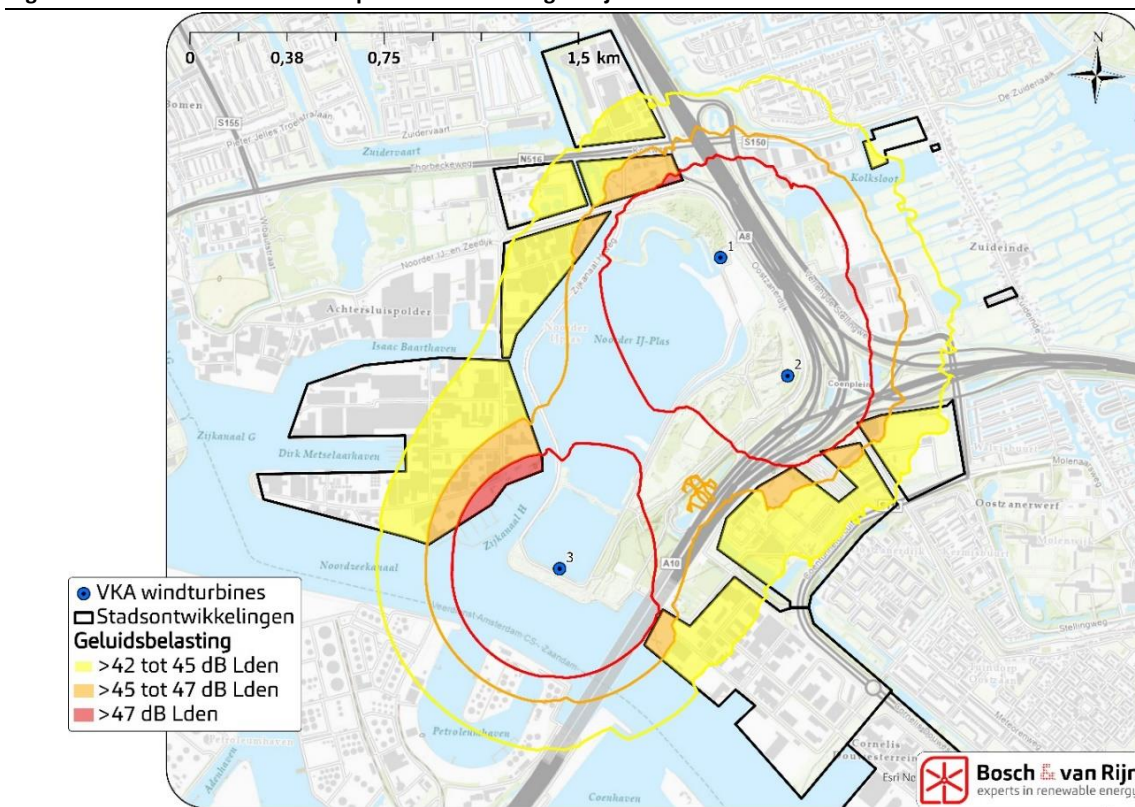
6.5.1 Geluid

Deze paragraaf biedt inzicht in de geluidsbelasting van het VKA zoals deze optreedt ter plaatse van de verschillende stadsontwikkelingen in Amsterdam, Oostzaan en Zaanstad. De mogelijke toekomstige stadsontwikkelingen en de relatie met het VKA staan weergegeven in Figuur 99 en Figuur 100.

Figuur 99 Geluidscontouren op stadsontwikkelingen bij VKA Onder

Figuur 100 Geluidscontouren op stadsontwikkelingen bij VKA Boven

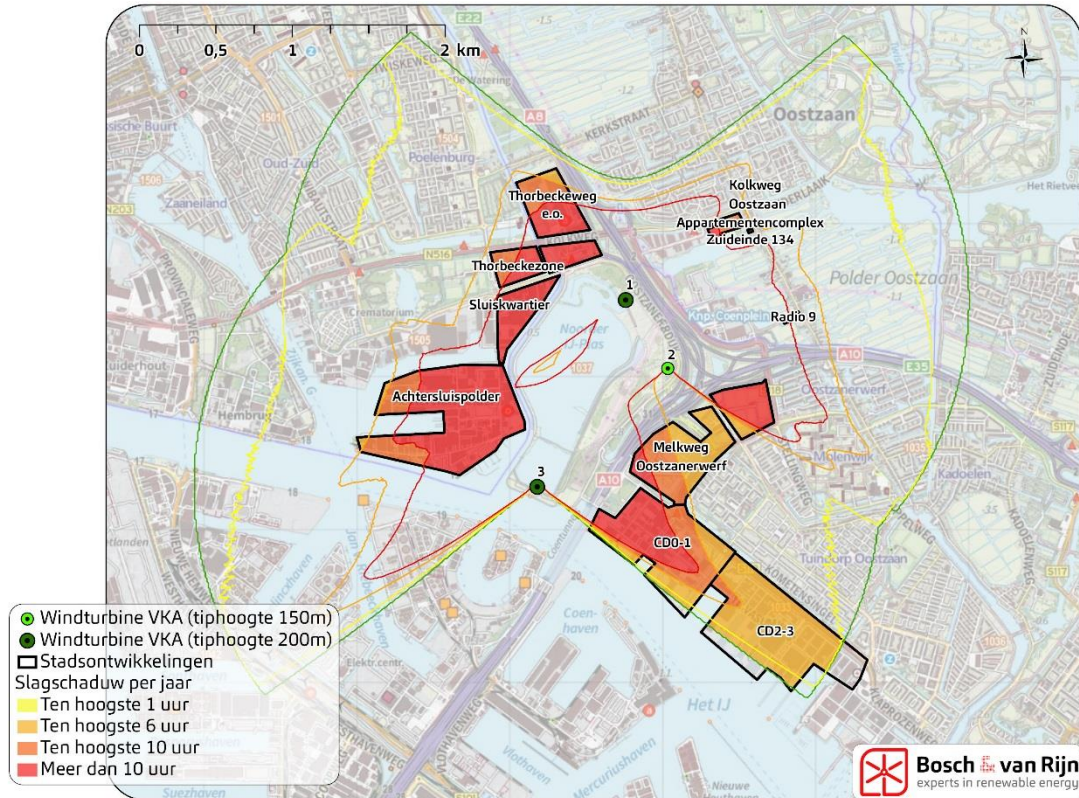

Een beschouwing van bovenstaande figuren leidt tot de volgende conclusies voor geluid in relatie tot stadsontwikkelingen, wanneer geen mitigatie wordt toegepast: Voor het VKA onder geldt dat er in delen van stadsontwikkelingen Melkweg Oostzanerwerf, CD0-1, Achtersluispolder, Sluiskwartier en Thorbeckerzone een beperkte geluidsbelasting is van 42 tot 45 dB L_{den} . Bij het VKA boven is de geluidsbelasting in delen van deze stadsontwikkelingen 47 dB L_{den} en op enkele plekken ligt de geluidsbelasting boven de 47 dB L_{den} .

6.5.2 Slagschaduw

Ook voor de stadsontwikkelingen zijn de slagschaduweffecten van het VKA boven inzichtelijk gemaakt. Zie daarvoor onderstaande figuur.

Figuur 101 Slagschaduw als gevolg van het VKA ter plaatse van stadsontwikkelingen.

Hierbij is het goed wel goed om te beseffen dat een stilstandvoorziening die op de windturbines wordt aangebracht ter bescherming van omliggende slagschaduwgevoelige objecten ook de slagschaduw ter plaatse van stadsontwikkelingen zal doen verminderen.

Een beschouwing van bovenstaande figuur leidt tot de volgende conclusies voor slagschaduw in relatie tot stadsontwikkelingen, wanneer geen mitigatie wordt toegepast: Er treedt aanzienlijke slagschaduw (meer dan 10 uur per jaar) op ter plaatse van de stadsontwikkelingen in Oostzaan en Zaanstad, alhoewel een groot deel van de slagschaduw in de Achtersluispolder, het Sluiskwartier en de Thorbeckezone wordt 'afgevangen' doordat voor de woonboten langs zijkanaal H een stilstandvoorziening moet worden ingeregeld. Ter plaatse van Melkweg-Oostzanerwerf is de jaarlijkse slagschaduw ca. 5- 10 uur. Slagschaduw op CDT0-1 ligt varieert van 1 tot meer dan 10 uur per jaar en CDT2-3 ondervindt minder slagschaduw, 1-6 uur per jaar.

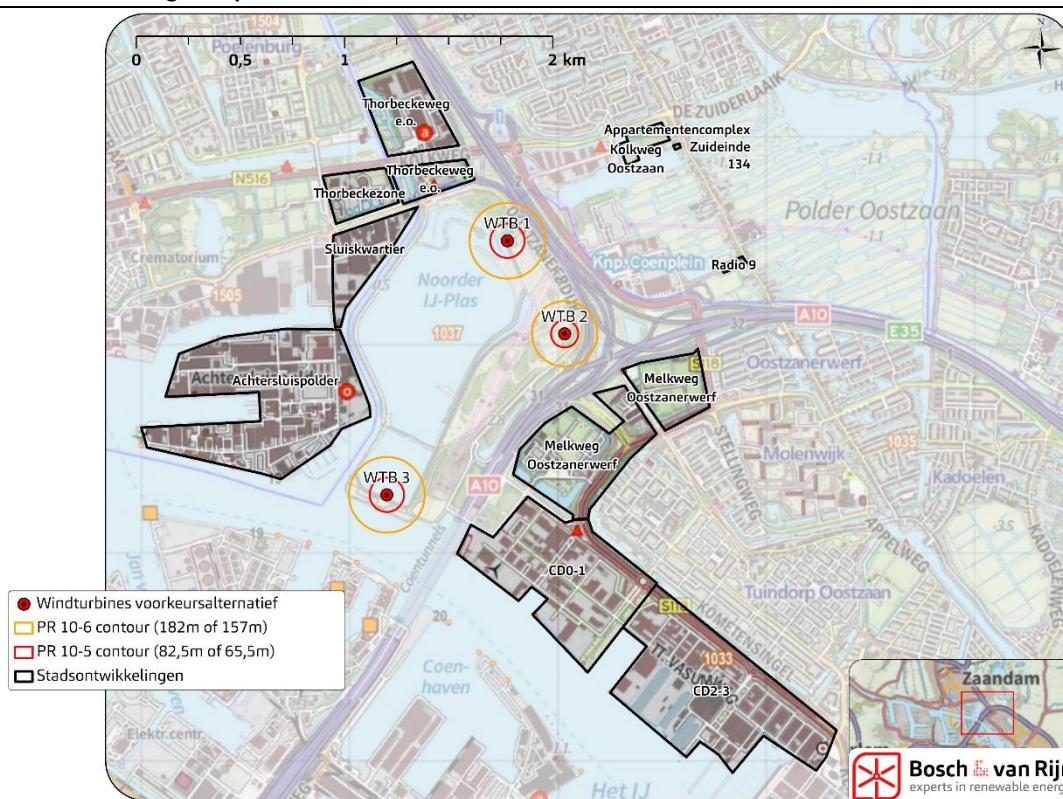
6.5.3 Externe veiligheid

In onderstaande figuur is met *plaatsgebonden risico (PR) contouren* is weergegeven binnen welke gedeelten van de gebieden met woningbouwplannen de windturbines beperkingen voor het oprichten van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten tot gevolg zouden hebben.

Een persoon die onafgebroken op een locatie op de PR 10⁻⁶ contour (buitenste oranje cirkel) aanwezig is, heeft kans van één op de miljoen jaar om door delen van een falende windturbine getroffen te worden. Binnen deze contour mogen geen *kwetsbare objecten* worden opgericht. Onder kwetsbare objecten vallen bijvoorbeeld woningen en gebouwen bestemd voor het verblijven van kwetsbare of grote aantallen personen.

Een persoon die onafgebroken op een locatie op de PR 10⁻⁵ contour (binnenste rode cirkel) aanwezig is, heeft kans van één op de honderdduizend jaar om door delen van een falende windturbine getroffen te worden. Binnen deze contour mogen geen *beperkt kwetsbare objecten* worden opgericht. Onder beperkt kwetsbare objecten vallen de meeste overige gebouwen en terreinen bestemd voor het verblijf van personen, zoals bedrijfsgebouwen, restaurants, recreatieve verblijfsplekken en kantoren (niet bestemd voor het verblijf van grote aantallen personen).

Figuur 102 Overlap van PR-contouren rondom de windturbines van het VKA met omliggende gebieden met woningbouwplannen.

Uit bovenstaande figuur is af te lezen dat de gebieden met woningbouwplannen, alsmede de buitenschoolse opvang van de Amsterdam Farm Logde, buiten de PR 10⁻⁶ contour van de windturbines zou komen te liggen. Het VKA is vanuit externe veiligheidsoverwegingen dan ook verenigbaar met deze stadsontwikkelingen.

Of de beoogde horecagelegenheid, het festivalterrein aan de Noorder IJ-plas en overige recreatieve verblijfsplekken als kwetsbaar of als beperkt kwetsbaar object

moet worden beschouwd zal afhangen van het aantal personen en de verblijfsduur van personen op deze locaties. Oprichting van de horecagelegenheid, het festivalterrein en recreatieve verblijfplekken zouden niet met het windpark verenigbaar zijn als deze binnen de PR 10^{-5} contour van de windturbines komen te liggen. Afhankelijk van het aantal personen en de verblijfsduur van personen is oprichting van de horecagelegenheid en het festivalterrein mogelijk ook niet verenigbaar met het windpark, als deze binnen de PR 10^{-6} contour van de windturbines komen te liggen.

Tot de beoogde Westbrug en kabelbaan over het IJ bestaan geen wettelijke vastgestelde afstandsnormen in verband met externe veiligheid. Aangezien op de Westbrug en de kabelbaan minder verkeersdeelnemers zijn te verwachten dan op de Rijksweg, kan worden getoetst of de windturbines ten aanzien van de Westbrug en kabelbaan zouden voldoen aan de door Rijkswaterstaat gehanteerde adviesafstand tot Rijkswegen. De windturbines zouden dan verenigbaar zijn met oprichting van de Westbrug en kabelbaan zolang deze hierboven niet zouden overdraaien.

Binnen het projectgebied is een nieuw Hoogwaardig Openbaar Vervoer tracé voorzien (HOV Zaan IJ). De onderzoeken voor deze verbinding lopen nog en er is op moment van schrijven geen tracé vastgesteld. Zodoende kan er niet getoetst worden aan de mogelijke effecten op deze ontwikkeling. Wel kan gesteld worden dat een HOV-tracé en windturbines met elkaar verenigbaar zouden zijn wanneer beide ontwikkelingen op meer dan een wieklengte van elkaar gesitueerd zijn.

6.6 Samenvattende effecttabel MER + VKA

Milieuthema/beoordelingscriterium	Alternatief			VKA Onder	VKA Boven
	5x100	3x130	3x160		
Energieopbrengst					
Productie elektriciteit in GWh/jr	+	+	++	+	++
Vermeden emissies	+	+	++	+	++
Geluid					
Aantal woningen binnen 42 dB Lden-contour	--	-	0	0	-
Aantal woningen binnen 45 dB Lden-contour	--	0	0	0	-
Aantal woningen binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0	0	-
Aantal woningen/GWh/jr binnen 42 dB Lden-contour	-	-	0	0	0
Aantal woningen/GWh/jr binnen 45 dB Lden-contour	-	0	0	0	0
Aantal woningen/GWh/jr binnen 47 dB Lden-contour	--	0	0	0	0
Aantal gel. gev. obj. met overschrijding Vercammen-curve	--	0	0	0	0
Gezondheid					
Toename aantal ernstig gehinderden	--	-	-	-	-
Toename van GES-score ≤5 naar GES-score 6 of hoger	--	0	-	-	-
Slagschaduw					
Absoluut – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--	2936	5430
Absoluut – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-	343	840
Absoluut – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-	64	338
Relatief – aantal woningen binnen 1 u-contour per GWh/jr	-	--	-	101	114
Relatief – aantal woningen binnen 6 u-contour per GWh/jr	-	-	-	12	18
Relatief – aantal woningen binnen 10 u-contour per GWh/jr	-	--	-	2	7
Cumulatief – aantal woningen binnen 1u-contour	-	--	--	3254	5557
Cumulatief – aantal woningen binnen 6u-contour	-	--	-	348	868
Cumulatief – aantal woningen binnen 10u-contour	-	--	-	67	342
Externe veiligheid					
(Beperkt) Kwetsbare objecten	--	--	0	0	
Risicovolle installaties	0	--	-	-	
Buisleidingen en hoogspanningsleidingen	--	-	--	0	
Wegen, waterwegen en spoorwegen	-	--	--	-	
Afvallend ijs	0	-	--	0	
Landschap					
Invloed op de landschappelijke structuur	-	0	-	-	-
Herkenbaarheid van de opstelling	--	0	-	-	-
Zichtbaarheid	-	-	--	--	--
Landschappelijke samenhang met andere windparken	--	-	--	--	--
Obstakelverlichting	-	-	-	-	-
Ecologie					
Effecten op beschermde gebieden: Natura 2000	-	0	-	-	-
Effecten op beschermde gebieden: Natuurnetwerk Nederland	0	0	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: ganzen/weidevogels	0	0	0	0	0
Effecten op beschermde gebieden: Hoofdgroenstructuur	--	-	--	--	--
Effecten op beschermde soorten: vogels	-	--	-	-	-
Effecten op beschermde soorten: vleermuizen	-	-	-	-	-
Effecten op beschermde soorten: andere soorten	-	-	-	-	-
Overige thema's					
Bodem - Ligging t.o.v. verontreinigde grond	0	-	0	0	0
Water - effect op Waterhuishouding	0	0	0	0	0
Water - Effect op Waterkering	-	0	-	-	-
Water - effect op KRW-gebied	0	0	0	0	0
Verharding oppervlak	-	-	-	-	-
Archeologie - Ligging t.o.v. vindplaatsen	0	0	0	0	0

Hoofdstuk 7 Mitigerende maatregelen

Een milieueffectrapport kan ook gebruikt worden om inzicht te bieden in de mogelijkheden van het toepassen van mitigerende maatregelen: manieren waarop de milieueffecten verminderd of voorkomen kunnen worden.

Op de locatie Noorder IJ-plas zijn met name mitigerende maatregelen op het gebied van geluid en slagschaduw relevant (beschreven in paragrafen 7.1 respectievelijk 7.2). De beschouwing van mitigerende maatregelen op deze onderwerpen hangt samen met het feit dat bevoegde gezag lokale normen mag opstellen voor geluid en slagschaduw (mits afdoende onderbouwd).

Strengere geluid- en slagschaduwnormen verlagen de milieu impact, maar zorgen ook voor een lagere energieopbrengst. Dit hoofdstuk brengt de positieve en negatieve effecten van verschillende lokale normen in beeld.

7.1 Geluid

In de effectbeoordeling van de MER-alternatieven en het voorkeursalternatief op het milieuthema geluid is geen rekening gehouden met mitigerende maatregelen of normstelling die de immissie op omliggende woningen verlaagt.

Om inzicht te krijgen in dergelijke mogelijkheden beschouwt dit MER een aantal mogelijke normgrenzen voor geluid. Windturbines zullen een gedeelte van de tijd in een stillere geluidsmodus moeten draaien om aan dergelijke normgrenzen te voldoen.

Daarbij wordt per MER-alternatief steeds een mitigatieschema geformuleerd waarbij aan de betreffende normgrens kan worden voldaan.

7.1.1 Normgrenzen

De omgeving van de windturbines is zeer stedelijk en kent een hoog achtergrondgeluidsniveau. Het MER onderzoekt voor geluid de mogelijke lokale normgrenzen van 42, 45 en 47 dB Lden.

47 dB Lden:	de waarde waarbij het hinderpercentage ongeveer overeenkomt met dat bij de hoogste grenswaarden voor rail- en wegverkeerslawaaï (zie Figuur 103).
45 dB Lden:	strengere norm die aansluit bij de voorwaardelijke aanbeveling van de Wereldgezondheidsorganisatie ³³ om een hogere milieubescherming te bieden. Deze norm komt ook voort als grenswaarde uit het advies expertgroep gezondheid.

³³ Environmental Noise Guidelines for the European Union, WHO, 2018.

42 dB Lden: Zeer strenge norm om de haalbaarheid te toetsen. Deze norm komt ook voort als standaardwaarde uit het advies expertgroep gezondheid.

7.1.1.1 *Dosismaat Lden*

In aansluiting op de richtlijn 2002/49/EG van het Europees Parlement wordt in Nederland gekozen om de geluidbelasting uit te drukken in decibel (dB) Lden of dB Lnight. De geluidbelasting in dB Lden wordt ook wel de dag-avond-nachtgeluidsbelastingindicator genoemd. Lden is een berekend gewogen jaargemiddelde van de geluidsbelasting tijdens de dag-, de avond- en de nachtperiode. De avond- en nachtperiode krijgen een opslag van respectievelijk +5 en +10 omdat in deze periodes geluid hinderlijker wordt ervaren en deze periodes worden derhalve zwaarder meegewogen.

Voor bijzondere geluidbelasting situaties zijn aanvullende indicatoren tevens mogelijk. Redenen hiervoor kunnen bijvoorbeeld zijn:

- Combinatie van geluid uit verschillende bronnen;
- Relatief stille zones in het buitengebied;
- De lage frequentiecomponent (LFG) van het geluid is sterk;

De maximale optredende geluidbelastingen die door een windturbine worden veroorzaakt zijn circa 2-4 dB(A) hoger dan het optredende jaargemiddelde geluidbelasting van een windturbine³⁴. Bij een geluidbelasting van 47 dB Lden op een punt is het daadwerkelijk ervaren gemiddelde geluidniveau³⁵ op de gevel (bij hoge windsnelheden op ashoogte) circa 43-45 dB(A).

De hoeveelheid geluid die een windturbine produceert is afhankelijk van het geluidsbronvermogen van de windturbine. Het geluid van een windturbine kan desgewenst worden beperkt door toepassing van een voorziening op de bladen of door het vermogen te reduceren. Dit leidt tot verlies van energieproductie. De hoeveelheid geluid heeft tevens een rechtstreeks verband met de optredende windsnelheid. Tot een bepaalde windsnelheid neemt de geluidsproductie toe, vanaf deze specifieke windsnelheid blijft de geluidsproductie gelijk. De windsnelheid is door het KNMI voor geheel Nederland op ashoogtes tussen 10 en 260 meter boven het maaiveld de windverdelingen beschikbaar gesteld. Met deze verdelingen kan een goede voorspelling per beoordelingsperiode worden gegeven van de te verwachten geluidbelasting op de omgeving.

Gezien het constante karakter van windturbinegeluid (de verschillen tussen dag-, avond- en nachtperiode zijn beperkt) is erop zichzelf geen aanleiding een Lnight normering te stellen aanvullend op een Lden normering. Bij constante geluidniveaus bedraagt het verschil tussen de geluidbelasting in dB Lden en dB Lnight circa 6 dB en biedt een aparte norm voor Lnight geen extra bescherming, tenzij deze 7

³⁴ Nederlandse geluidsnormen in internationaal perspectief, E. Koppen, Arcadis, Windnieuws nr. 4 2015.

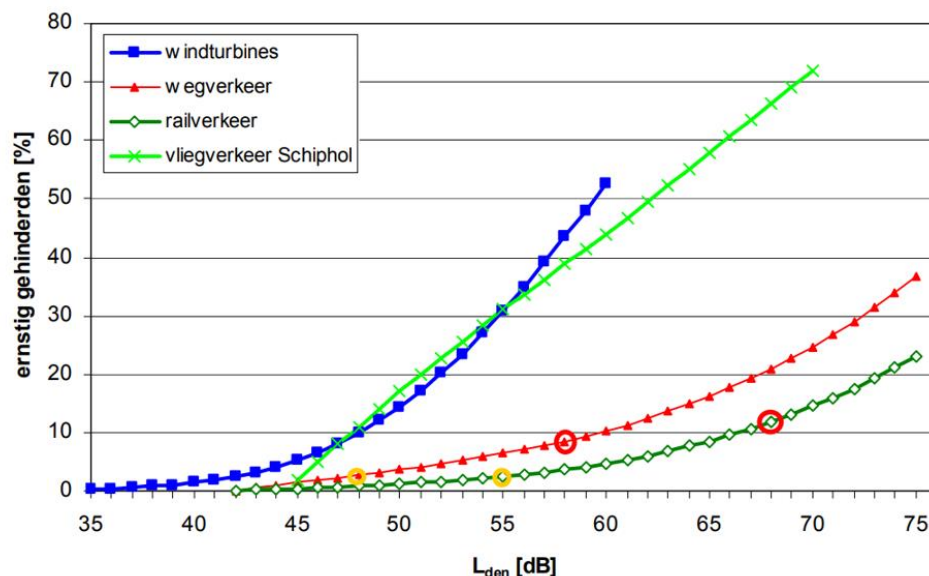
³⁵ De daadwerkelijk ervaren geluidsniveaus zijn lager dan het gewogen Lden gemiddelde omdat de Lden-waarde straffactoren bevat voor geluid in de avond en de nacht.

dB of meer lager is dan de Lden-normering. Daarnaast kan er op basis van onderzoeken nog geen conclusie worden getrokken over de samenhang tussen geluid van windturbines en slaapverstoring³⁶. De WHO geeft in haar rapport van 2018 dan ook geen advies over een Night-norm voor windturbines.

7.1.1.2 Dosis-effectrelatie

Een dosis-effectrelatie (ook wel dosis-hinderrelatie genoemd) is een verband tussen de hoogte van de geluidsbelasting van een bepaalde bron en het bijbehorende percentage gehinderden en ernstig gehinderden. Verschillende soorten geluid kennen een verschillende dosis-effectrelatie, zoals geïllustreerd in onderstaande figuur. Hoe sneller een grafiek stijgt, des te hinderlijker wordt het geluid ervaren. Zoals uit de grafiek blijkt is windturbinegeluid hinderlijker dan weg- en railverkeersgeluid. Dat is ook de reden dat windturbinegeluid doorgaans een lagere normgrens kent. De hinderlijkheid van windturbinegeluid wordt o.a. veroorzaakt door het kenmerkende ritmische karakter van het geluid, de zogenaamde amplitudemodulatie.

Figuur 103 Relatie tussen Lden en het percentage ernstig gehinderden bij verschillende bronnen. De normen voor railverkeer (68 dB Lden) en wegverkeer (58 dB Lden) zijn met rode cirkels weergegeven en liggen rond de 9-10%. Voor windturbinegeluid ligt een vergelijkbaar hinderpercentage rond de 47 dB Lden.

7.1.2 Geluidsreducerende modi

Een lokale norm van (bijvoorbeeld) 45 dB Lden betekent dat de jaargemiddelde geluidsbelasting bij alle omliggende gevoelige objecten (waaronder woningen, maar ook onderwijs- en gezondheidsinstellingen) niet hoger mag zijn dan 45 dB Lden. Om

³⁶ Factsheet gezondheidseffecten van windturbinegeluid, RIVM, augustus 2021.

aan dergelijke normen te moeten voldoen dienen windturbines in sommige gevallen ‘terug geregeld’ te worden.

Het akoestisch onderzoek bevat per scenario (d.w.z. de combinatie van een MER-alternatief met een normgrens) een voorbeeld van een mitigatieschema, waarmee aan de betreffende normgrens kan worden voldaan.

7.1.3 Rekenresultaten geluid alternatieven

Door toepassing van mitigatie (doordat windturbines in een stillere modus draaien of gedurende een bepaalde tijd van elk etmaal stilstaan) maken de MER-alternatieven minder geluid. Dat is ook te zien aan de geluidscontouren. Ter illustratie is hieronder voor elk van de drie MER-alternatieven een tweetal contouren getekend:

- 45 dB Lden-contour, wanneer de windturbines niet terug geregeld worden
- 45 dB Lden-contour, wanneer de windturbines moeten voldoen aan een lokale norm van 45 dB Lden.

Bij alternatieven 3x130 en 3x160 kan zonder mitigatie worden voldaan aan de 45 dB Lden contour, om deze reden liggen beide contouren (met en zonder mitigatie) op dezelfde plek. De figuren van de andere onderzochte normgrenzen (42 en 47 dB Lden) zijn vergelijkbaar en omwille van de leesbaarheid niet opgenomen.

Figuur 104 MER-alternatief 5x100 – 45 dB Lden-contour met en zonder mitigatie.

Figuur 105 MER-alternatief 3x130 – 45 dB Lden-contour met en zonder mitigatie.

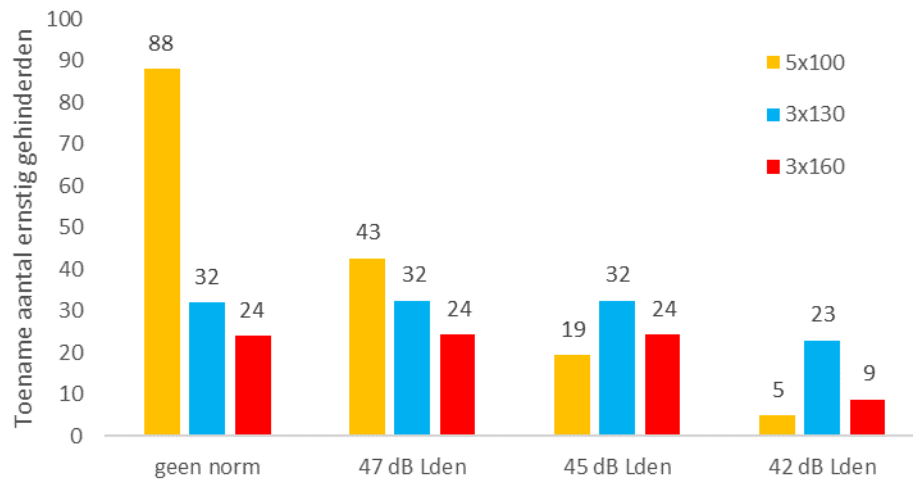
Figuur 106 MER-alternatief 3x160 – 45 dB Lden-contour met en zonder mitigatie.

7.1.3.1 Toename aantal ernstig gehinderden

De komst van windturbines heeft effect op de cumulatieve geluidsbelasting en daarmee op de (toename van de bestaande) hinder. Onderstaande figuur laat de toename van het aantal ernstig gehinderden zien:

Figuur 107 Toename van het aantal ernstig gehinderden als gevolg van de toevoeging van het windturbinegeluid aan de 12.141 onderzochte toetspunten, bij toepassing van verschillende geluidsnormen.

De MER-alternatieven 3x130 en 3x160 kunnen zonder mitigatie voldoen aan de normen 47 en 45 dB Lden. Daarom neemt het aantal ernstig gehinderden bij deze alternatieven niet af totdat de 42 dB Lden-norm beschouwd wordt.

Deze toename van het aantal ernstig gehinderden kan worden vergeleken met het totale aantal onderzochte geluidgevoelige objecten (12.141) en het aantal ernstig gehinderden in de referentiesituatie (2.697).

7.1.3.2 Opbrengstderving

Reductiemodi die windturbines stiller laten draaien hebben doorgaans een lager vermogen. Wanneer, als gevolg van een mitigatieschema, een windturbine gedurende een bepaalde periode dagelijks minder produceren of stil moet staan is de opbrengst van die windturbine logischerwijs lager. Deze paragraaf berekent hoeveel minder elektriciteit de MER-alternatieven opbrengen wanneer moet worden teruggeregeld tot de drie onderzochte normgrenzen.

Tabel 100 Alternatief 5x100 - opbrengstderving

Productie (GWh/jr)	geen norm	47 dB Lden	45 dB Lden	42 dB Lden
WTB 1	6,5	4,8	4,0	3,9
WTB 2	6,5	5,9	4,8	3,1
WTB 3	6,5	3,1	3,1	3,2
WTB 4	6,5	6,5	4,8	5,1
WTB 5	6,5	6,5	5,1	3,1
Netto parkproductie	33	27	22	18

Opbrengstderving	-	6	11	14
Opbrengstderving (%)	-	18%	33%	44%

Tabel 101 Alternatief 3x130 - opbrengstderving

Productie (GWh/jr)	geen norm	47 dB Lden	45 dB Lden	42 dB Lden
WTB 1	9,0	9,0	9,0	8,9
WTB 2	9,0	9,0	9,0	9,0
WTB 3	9,0	9,0	9,0	8,8
Netto parkproductie	27	27	27	27
Opbrengstderving	-	0	0	0
Opbrengstderving (%)	-	0%	0%	1%

Tabel 102 Alternatief 3x160 - opbrengstderving

Productie (GWh/jr)	geen norm	47 dB Lden	45 dB Lden	42 dB Lden
WTB 1	16,6	16,6	16,6	15,8
WTB 2	16,6	16,6	16,6	16,0
WTB 3	16,6	16,6	16,6	15,5
Netto parkproductie	50	50	50	47
Opbrengstderving	-	0	0	3
Opbrengstderving (%)	-	0%	0%	5%

Zie Bijlage C voor de kwantitatieve onderbouwing van deze stellingen.

Onderstaande tabel toont de effectbeoordeling voor het milieuthema gezondheid bij verschillende mogelijke normgrenzen:

Tabel 103 Beoordelingscriterium 'toename cumulatieve GES-score' bij verschillende normgrenzen.

Gezondheid	5x100	3x130	3x160
Toename ernstig gehinderden (geen norm)	--	-	-
Toename ernstig gehinderden (norm 47 dB Lden)	--	-	-
Toename ernstig gehinderden (norm 45 dB Lden)	-	-	-
Toename ernstig gehinderden (norm 42 dB Lden)	-	-	-
Toename naar GES-score 6 of hoger (geen norm)	--	0	-
Toename naar GES-score 6 of hoger (norm 47 dB Lden)	-	0	-
Toename naar GES-score 6 of hoger (norm 45 dB Lden)	-	0	-
Toename naar GES-score 6 of hoger (norm 42 dB Lden)	-	0	0

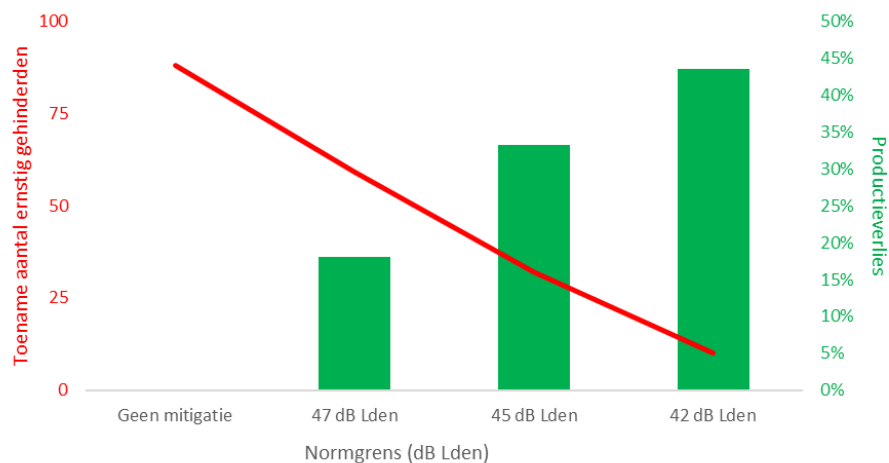
7.1.3.3 Samenvatting

Voor drie mogelijke normgrenzen (42, 45 en 47 dB Lden) is berekend wat de afname in ernstig gehinderden is, en de hoeveelheid energie die de windturbines *minder* produceren wanneer zij aan deze normen moeten voldoen.

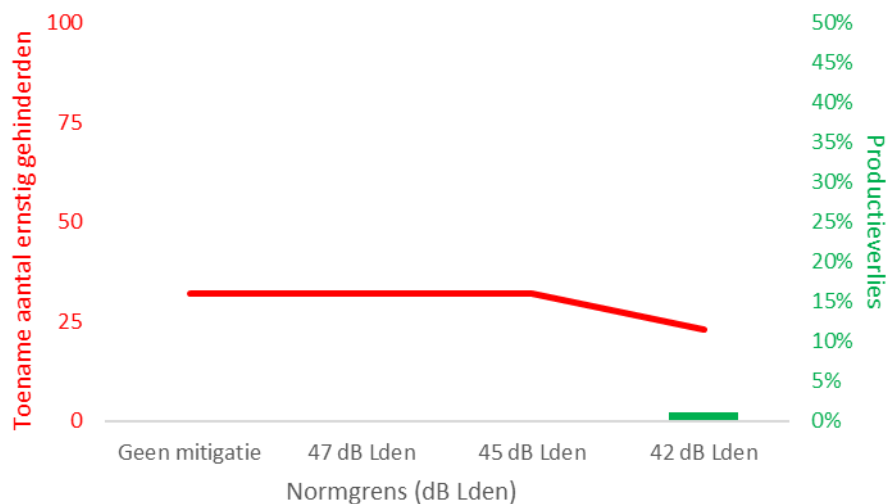
Onderstaande figuren (Figuur 108 t/m Figuur 110) laten de effecten op ernstig gehinderden en de schatting van het productieverlies zien: de rode lijn toont hoe

groot de toename van het aantal ernstig gehinderden is bij toepassing van de onderzochte geluidsnormen (zie ook Figuur 107) en de groene balken geven het een schatting van het productieverlies (zie ook Figuur 108 t/m Figuur 110).

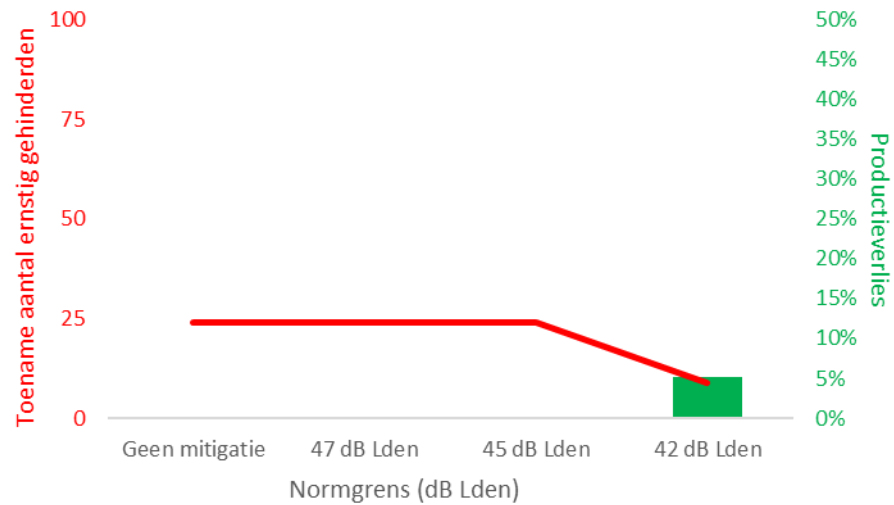
Figuur 108 Gevoeligheidsanalyse geluidsnormen bij MER-alternatief 5x100: toename aantal ernstig gehinderden (rode lijn) en productieverlies als gevolg van terugregelen/afschakelen van windturbines om aan de norm te voldoen.

Figuur 109 Gevoeligheidsanalyse geluidsnormen bij MER-alternatief 3x130: toename aantal ernstig gehinderden (rode lijn) en productieverlies als gevolg van terugregelen/afschakelen van windturbines om aan de norm te voldoen.

Figuur 110 Gevoeligheidsanalyse geluidsnormen bij MER-alternatief 3x160: toename aantal ernstig gehinderden (rode lijn) en productieverlies als gevolg van terugregelen/afschakelen van windturbines om aan de norm te voldoen.

- ❖ MER-alternatief 5x100: Er kan zonder mitigatie niet worden voldaan aan de normgrens van 47 dB L_{den}. Om aan de normgrenzen van 47, 45 en 42 dB L_{den} te kunnen voldoen is terugregeling van het geluidsniveau nodig dat gepaard gaat met een productieverlies van respectievelijk 18, 33 en 44%. Dit is dermate hoog dat deze opties hoogstwaarschijnlijk niet tot een rendabele businesscase zullen leiden.
- ❖ MER-alternatief 3x130: Er kan zonder mitigatie worden voldaan aan de normgrens van 45 dB L_{den}. Om aan een normgrens van 42 dB L_{den} te kunnen voldoen zijn mitigerende maatregelen nodig waarbij het productieverlies zeer beperkt is (1%). Bij het terugregelen van het geluidsniveau daalt de toename van het aantal ernstig gehinderden van 32 naar 23.
- ❖ MER-alternatief 3x160: Er kan zonder mitigatie worden voldaan aan de normgrens van 45 dB L_{den}. Om aan een normgrens van 42 dB L_{den} te kunnen voldoen zijn mitigerende maatregelen nodig waarbij een productieverlies van 5% optreedt. Bij het terugregelen van het geluidsniveau daalt de toename van het aantal ernstig gehinderden van 24 naar 9.

7.1.4 Rekenresultaten VKA geluid

Door toepassing van mitigatie (doordat windturbines in een stillere modus draaien of gedurende een bepaalde tijd van elk etmaal stilstaan) maakt het voorkeursalternatief minder geluid.

Dat is ook te zien aan de geluidscontouren. Ter illustratie is hieronder voor het voorkeursalternatief onder en boven een tweetal contouren getekend:

- 45 dB L_{den}-contour, wanneer de windturbines niet teruggeregeld worden
- 45 dB L_{den}-contour, wanneer de windturbines moeten voldoen aan een lokale norm van 45 dB L_{den}.

De figuren van de andere onderzochte normgrenzen (42 en 47 dB Lden) zijn vergelijkbaar en omwille van de leesbaarheid niet opgenomen.

Figuur 111 VKA onder – 45 dB Lden-contour met en zonder mitigatie.

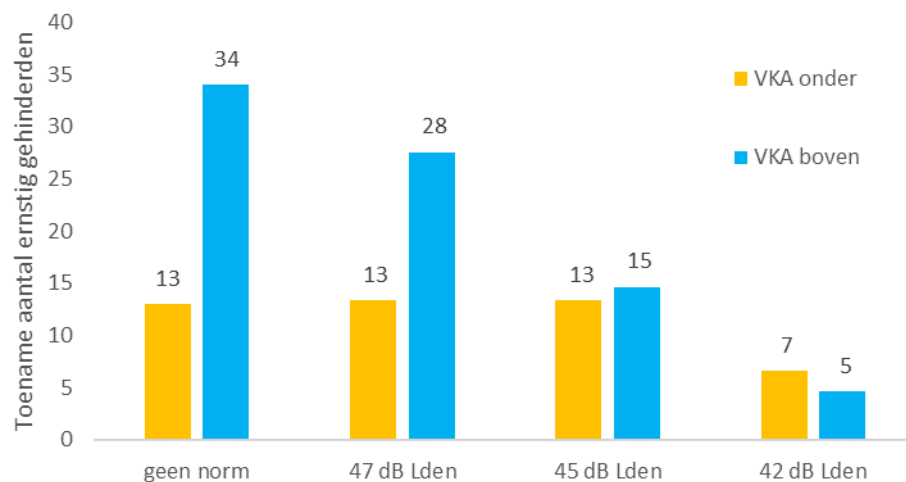
Figuur 112 VKA boven – 45 dB Lden-contour met en zonder mitigatie.

7.1.4.1 Toename aantal ernstig gehinderden

De komst van windturbines heeft effect op de cumulatieve geluidsbelasting en daarmee op de (toename van de bestaande) hinder. Onderstaande figuur laat de toename van het aantal ernstig gehinderden zien:

Figuur 113 Toename van het aantal ernstig gehinderden als gevolg van de toevoeging van het windturbinegeluid aan de 12.141 onderzochte toetspunten, bij toepassing van verschillende geluidsnormen.

VKA onder kan zonder mitigatie voldoen aan de normen 47 en 45 dB Lden. Daarom neemt het aantal ernstig gehinderden bij deze alternatieven niet af totdat de 42 dB Lden-norm beschouwd wordt.

Deze toename van het aantal ernstig gehinderden kan worden vergeleken met het totale aantal onderzochte geluidgevoelige objecten (12.141) en het aantal ernstig gehinderden in de referentiesituatie (2.697).

Voor zowel het VKA als de drie MER-alternatieven is inzichtelijk gemaakt wat het aantal ernstig gehinderden is als gevolg van de windturbines. Ook is inzichtelijk gemaakt wat het aantal gehinderden is bij de verschillende mitigatie niveau's, zie Tabel 104. Daar waar zonder mitigatie aan de norm kan worden voldaan is het aantal ernstig gehinderden gelijk aan de situatie zonder norm.

Tabel 104 Aantal gehinderden als gevolg van windturbines (zonder en met mitigatie)

	geen norm	47 dB Lden	45 dB Lden	42 dB Lden
Alternatief 5x100	311	166	52	8
Alternatief 3x130	204	204	204	138
Alternatief 3x160	91	91	91	22
VKA Onder	47	47	47	13
VKA Boven	135	108	55	6

7.1.4.2 Opbrengstderving

Reductiemodi die windturbines stiller laten draaien hebben doorgaans een lager vermogen. Wanneer, als gevolg van een mitigatieschema, een windturbine gedurende een bepaalde periode dagelijks stil moet staan is de opbrengst van die windturbine logischerwijs lager. Deze paragraaf berekent hoeveel minder elektriciteit het voorkeursalternatief opbrengt wanneer moet worden teruggeregeld tot de drie onderzochte normgrenzen.

Tabel 105 VKA onder - opbrengstderving

Productie (GWh/jr)	geen norm	47 dB Lden	45 dB Lden	42 dB Lden
WTB 1	20,2	20,2	20,2	19,4
WTB 2	9,1	9,1	9,1	9,1
WTB 3	20,2	20,2	20,2	16,3
Netto parkproductie	50	50	50	45
Opbrengstderving	-	-	-	5
Opbrengstderving (%)	-	0%	0%	10%

Tabel 106 VKA boven - opbrengstderving

Productie (GWh/jr)	geen norm	47 dB Lden	45 dB Lden	42 dB Lden
WTB 1	18,7	18,5	16,3	12,9
WTB 2	11,0	11,0	10,9	9,9
WTB 3	18,7	17,7	16,2	12,2
Netto parkproductie	48	47	43	35

Opbrengstderving	-	1	5	13
Opbrengstderving (%)	-	2%	10%	28%

Zie Bijlage C voor de kwantitatieve onderbouwing van deze stellingen.

Onderstaande tabel toont de effectbeoordeling voor het milieuthema gezondheid bij verschillende mogelijke normgrenzen:

Tabel 107 Beoordelingscriterium 'toename cumulatieve GES-score' bij verschillende normgrenzen.

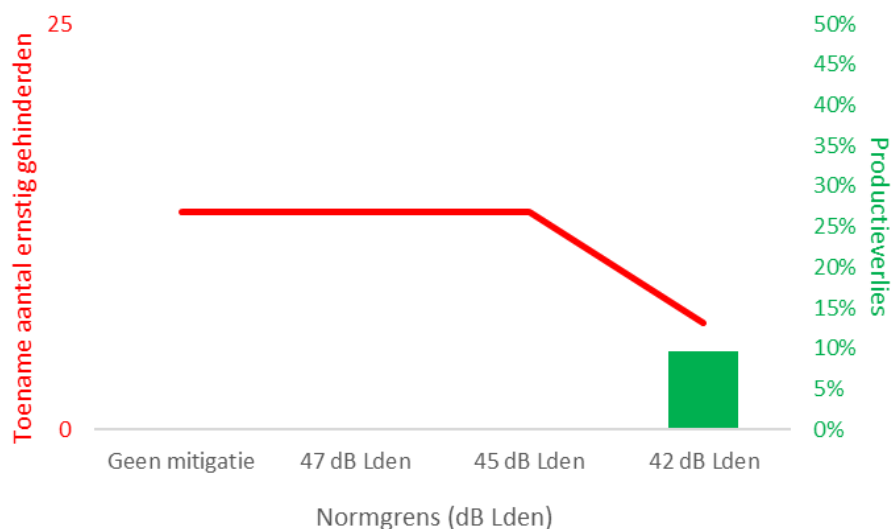
Gezondheid	VKA onder	VKA boven
Toename ernstig gehinderden (geen norm)	0	0
Toename ernstig gehinderden (norm 47 dB Lden)	0	0
Toename ernstig gehinderden (norm 45 dB Lden)	0	0
Toename ernstig gehinderden (norm 42 dB Lden)	0	0
Toename naar GES-score 6 of hoger (geen norm)	-	-
Toename naar GES-score 6 of hoger (norm 47 dB Lden)	-	-
Toename naar GES-score 6 of hoger (norm 45 dB Lden)	-	-
Toename naar GES-score 6 of hoger (norm 42 dB Lden)	0	0

7.1.4.3 Samenvatting

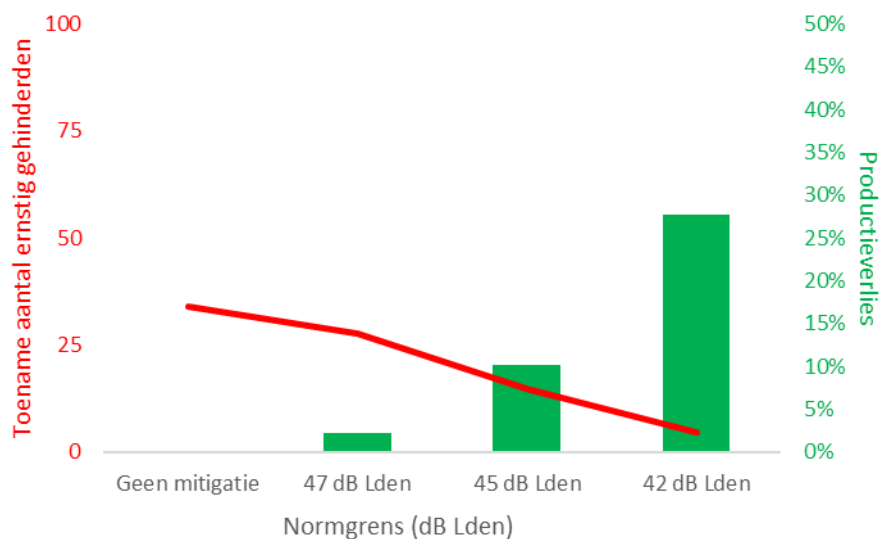
Voor drie mogelijke normgrenzen (42, 45 en 47 dB Lden) is berekend wat de afname in ernstig gehinderden is, en de hoeveelheid energie die de windturbines *minder* produceren wanneer zij aan deze normen moeten voldoen.

Onderstaande figuren (Figuur 114 & Figuur 115) laten de effecten op ernstig gehinderden en de schatting van het productieverlies zien: de rode lijn toont hoe groot de toename van het aantal ernstig gehinderden is bij toepassing van de onderzochte geluidsnormen (zie ook Figuur 113) en de groene balken geven het een schatting van het productieverlies (Figuur 114 & Figuur 115).

Figuur 114 Gevoeligheidsanalyse geluidsnormen bij VKA onder: toename aantal ernstig gehinderden (rode lijn) en productieverlies als gevolg van terugregelen/afschakelen van windturbines om aan de norm te voldoen.

Figuur 115 Gevoeligheidsanalyse geluidsnormen bij VKA boven: toename aantal ernstig gehinderden (rode lijn) en productieverlies als gevolg van terugregelen/afschakelen van windturbines om aan de norm te voldoen.

- ❖ VKA onder: Er kan zonder mitigatie worden voldaan aan de normgrens van 45 dB L_{den}. Om aan de normgrens van 42 dB L_{den} te kunnen voldoen zijn mitigerende maatregelen nodig waarbij het productieverlies 10% is. Bij het terugregelen van het geluidsniveau daalt de toename van het aantal ernstig gehinderden van 13 naar 7. Het productieverlies voor de normgrens van 42 dB L_{den} is met 10% hoger dan bij het alternatief 3x160. Dit is met name het gevolg van het terugregelen/afschakelen van de zuidelijkste turbine omdat deze in vergelijking met het alternatief 3x160 dichter bij de woningen aan de Zijkanaal H-weg staat.

- ❖ VKA boven: Er kan zonder mitigatie niet worden voldaan aan de normgrens van 47 dB L_{den} . Om aan de normgrenzen van 47, 45 en 42 dB L_{den} te kunnen voldoen is terugregeling/afschakeling van het geluidsniveau nodig dat gepaard gaat met een productieverlies van respectievelijk 2, 10 en 28%. Met name voor de normgrens van 42 dB L_{den} is dat dermate hoog dat dit hoogstwaarschijnlijk niet tot een rendabele businesscase leidt.

7.2 Slagschaduw

In de effectbeoordeling van de MER-alternatieven en het voorkeursalternatief op het milieuthema slagschaduw is geen rekening gehouden met mitigerende maatregelen of een normstelling die de slagschaduw op omliggende woningen verlaagt.

Met behulp van een automatische stilstandvoorziening kan de slagschaduw op omliggende woningen worden gemaximeerd: wanneer gedurende een jaar de maximaal toegestane hoeveelheid slagschaduw op een woning bereikt is wordt de windturbine de rest van het jaar automatisch afgeschakeld wanneer slagschaduw op die woning zou vallen.

Om inzicht te krijgen in dergelijke mogelijkheden toont deze paragraaf een gevoeligheidsanalyse waarin een aantal mogelijke normgrenzen voor slagschaduw onder de loep worden genomen om te onderzoeken hoeveel milieuwinst deze opleveren, en hoeveel stilstand deze veroorzaken. Deze berekening is alleen uitgevoerd voor het VKA, omdat het een zeer omvangrijke exercitie is die vooral van belang is voor de totstandkoming van de lokale norm, en minder voor de keuze van de definitieve opstelling.

7.2.1 Normgrenzen

De gevoeligheidsanalyse beschouwt de volgende mogelijke normgrenzen:

- ❖ maximaal 6 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar (een vaak gebruikte interpretatie van de 'oude' landelijke slagschaduwnorm (17 x 20 minuten, afgerond op hele uren);
- ❖ maximaal 5:40 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar (een vaak gebruikte interpretatie van de 'oude' landelijke slagschaduwnorm (17 x 20 minuten);
- ❖ maximaal 3:00 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar (een mogelijke strengere norm);
- ❖ maximaal 1:00 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar (een mogelijke strengere norm);
- ❖ maximaal 0:30 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar (een mogelijke strengere norm);
- ❖ nagenoeg 0:00 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar. In de praktijk is het niet mogelijk om *alle* slagschaduw van windturbines te voorkomen, omdat een windturbine bij plotseling optredende slagschaduw (bijvoorbeeld omdat de zon achter een wolk vandaan komt) even tijd nodig heeft om tot stilstand te komen.

Voor een indicatie van de met deze norm gepaarde opbrengstderving kan wel worden uitgegaan van 0:00 uur per slagschaduwgevoelig object per jaar.

7.2.2 Opbrengstderving

In het slagschaduwonderzoek is voor meer dan 16.000 woningen in de omgeving van het windpark berekend hoeveel slagschaduw er jaarlijks naar verwachting optreedt *zonder* mitigerende maatregelen.

Om te berekenen hoeveel van de slagschaduw normoverschrijdend is (voor elk van de onderzochte mogelijke lokale normgrenzen) wordt bij elke woning de normtijd van de totale berekende hoeveelheid slagschaduw afgetrokken (uiteeraard met een minimum van 0 uur per jaar).

De overgebleven normoverschrijdende slagschaduw moet worden voorkomen door middel van stilstand. Daarbij kan niet worden volstaan met simpelweg de som van de benodigde stilstand per woning, omdat vaak slagschaduw van een windturbine op veel woningen tegelijk valt.

De benodigde stilstand van de windturbines kan worden geschat met de volgende berekening:

$$\text{Stilstand} = (SS_{WT1} + SS_{WT2} + SS_{WT3}) * \frac{\text{normoverschrijdende } SS_{\text{woningen}}}{\text{totale } SS_{\text{woningen}}}$$

- ❖ SS staat voor slagschaduw
- ❖ WT1, WT2 en WT3 zijn de drie windturbines van het VKA. De slagschaduw die elke windturbine veroorzaakt volgt direct uit de berekening (zie de laatste pagina van Bijlage E bij het slagschaduwrapport) en is opgenomen in Tabel 76.
- ❖ Normoverschrijdende SS_{woningen} is slagschaduw per woning *meer* dan de betreffende normgrens, opgeteld voor alle onderzochte woningen.
- ❖ Totale SS_{woningen} is de berekende jaarlijkse verwachte slagschaduw, opgeteld voor alle (meer dan 16.000) woningen.

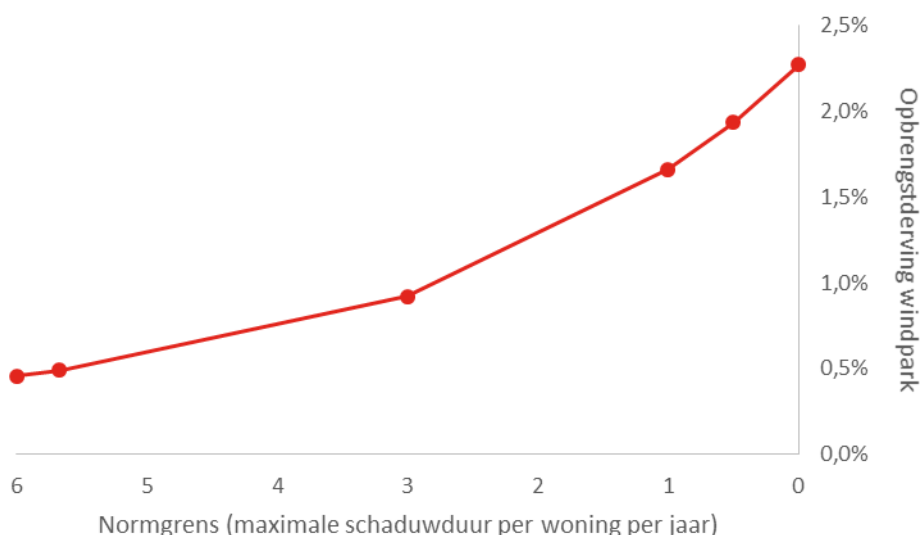
Tabel 108 Benodigde stilstand om normoverschrijding te voorkomen bij diverse mogelijke normgrenzen.

Normgrens	6:00	5:40	3:00	1:00	0:30	nagenoeg 0:00
totale SS_{windturbines}	534:36					
totale SS_{woningen}	49030:03					
normoverschrijdende SS_{woningen}	9825:58	10598:05	19873:43	35852:03	41774:16	49030:03
normoverschr./totaal	20%	22%	41%	73%	85%	100%
Benodigde stilstand	107:08	115:33	216:41	390:54	455:29	534:36

Opbrengstderving ³⁷	0,5%	0,5%	0,9%	1,7%	1,9%	2,3%
--------------------------------	------	------	------	------	------	------

De benodigde stilstand (en bijbehorende opbrengstderving) is ook grafisch weer te geven, zie onderstaande figuur.

Figuur 116 Opbrengstderving VKA bij voldoen aan verschillende mogelijke normgrenzen voor slagschaduw.

7.2.3 Effectbeoordeling

Onderstaande tabel toont de effectbeoordeling voor het milieuthema slagschaduw, bij toepassing van de verschillende mogelijke normgrenzen. Daarbij is het niet mogelijk om in de analyse rekening te houden met het feit dat stilstand voor een bepaalde woning ook een reductie van stilstand bij nabijgelegen woningen veroorzaakt. De aantallen woningen volgen puur uit de tabel met jaarlijkse slagschaduw en geven dus een overschatting van het aantal woningen binnen de verschillende contouren.

Alternatief	Aantal woningen binnen contour			Aantal woningen/GWh/jr binnen contour		
	1u	6u	10u	1u	6u	10u
Geen norm	5430	840	338	114	18	7
max. 6:00 uur per woning per jaar	5430	0	0	115	0	0
max. 5:40 uur per woning per jaar	5430	0	0	115	0	0
max. 3:00 uur per woning per jaar	5430	0	0	115	0	0

³⁷ De opbrengstderving baseert zich op de (meteorologische) aanname dat de windturbines jaarlijks 8297 uur in bedrijf zijn en houdt rekening met het feit dat dat windturbine 2 een afwijkende jaaropbrengst heeft van windturbines 1 en 3.

max. 1:00 uur per woning per jaar	0	0	0	0	0	0
max. 0:30 uur per woning per jaar	0	0	0	0	0	0
nagenoeg 0 uur per woning per jaar	0	0	0	0	0	0

7.2.4 *Samenvatting*

Het opnemen van een slagschaduwnorm is een goede manier om de omgeving te beschermen tegen de hinderlijke effecten van de slagschaduw van windturbines. Wanneer zou worden voldaan aan het advies van de expertgroep gezondheid (te weten maximaal 17 x 20 minuten, of 5:40u per jaar) gaat dat gepaard met een opbrengstderving van ca. 0,5%. Verder beperken van slagschaduw leidt tot zeer beperkte milieuwinst (het aantal woningen met meer dan 5:40u slagschaduw per jaar is reeds nihil), maar ook tot een aanzienlijke aanvullende opbrengstderving, zoals blijkt uit de grafiek hierboven (Figuur 89).

Hoofdstuk 8 Leemten in kennis

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt aandacht besteed aan de belangrijkste leemten in kennis en wordt een beschrijving gegeven van de monitoringsplannen die hier aan zijn gekoppeld. De leemten in kennis zijn rechtstreeks gekoppeld aan de beschrijving van de milieueffecten.

8.2 Leemten in informatie en kennis

Type windturbine - Op dit moment is nog niet bekend welk type windturbine de voorkeur van de initiatiefnemer zal hebben. In het voorkeursalternatief van het MER is uitgegaan van een bandbreedte om de milieueffecten op te baseren. Afhankelijk van het uiteindelijk te kiezen type windturbine en bijbehorende fabrikant, kunnen zaken als masthoogte, rotordiameter en geluidemissie afwijken van hetgeen in voorliggend MER is beschreven. De bovengrens van de bandbreedte in het VKA zal evenwel niet worden overschreden. Bij de definitieve keuze van de windturbine dient aangetoond te worden dat deze voldoet aan de milieuwetgeving.

Milieuonderzoeken - In het kader van voorliggend MER is een groot aantal milieuonderzoeken uitgevoerd, (mede) op basis waarvan een voorkeursalternatief is gekozen. Het detailniveau van de milieuonderzoeken is voldoende om de keuze op te baseren. Voor een aantal milieuonderzoeken zal bij de vervolprocedure (tussen het verlenen van de omgevingsvergunning en de bouw van de windturbines) nader onderzoek moeten worden verricht, waarmee een aantal nu nog bestaande kennisleemten wordt gevuld. Het gaat daarbij met name om de volgende onderzoeken:

- Geluid: wanneer een definitieve keuze is gemaakt voor een windturbintype en fabrikant, moet worden bepaald of met het gekozen turbintype kan worden voldaan aan de normen voor geluid.
- Slagschaduw: wanneer een definitieve keuze is gemaakt voor een windturbintype en fabrikant, moet worden bepaald of en welke stilstandvoorziening nodig is om te voldoen aan de normen voor slagschaduw. Het gaat dan met name om het bepalen van het aantal uren en de exacte tijdstippen.
- Ecologie: In het planMER Windvisie Amsterdam (2012) is onderzoek naar de kansrijkheid van de locaties voor wat betreft het milieuthema natuur&ecologie uitgevoerd op basis van literatuurstudies en aanwezige databases. In de vervolfase zal met behulp van veldonderzoek de huidige situatie in relatie tot vogels en vleermuizen meer exact in beeld moeten worden gebracht. Dit geldt in ieder geval voor de slechtvalk, de kerkuil, de gekraagde roodstaart, de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis. In de vervolfase moet verder aandacht worden besteed aan onderwatergeluid en effecten van de aanleg van benodigde infrastructuur.

8.3 Monitoring en evaluatie

Monitoring en evaluatie heeft betrekking op de in dit MER beschreven effecten. Het bevoegd gezag is op basis van artikel 7.39 van de Wet milieubeheer verplicht een evaluatieprogramma op te stellen. Zij moet bij het besluit over het voornemen bepalen hoe en op welk moment de effecten op het milieu zullen worden geëvalueerd. Het doel hiervan is om de voorspelde effecten te kunnen vergelijken met de daadwerkelijk optredende effecten indien daar aanleiding voor bestaat. Alleen wanneer mogelijk grote negatieve effecten zijn te verwachten is monitoring en evaluatie aan te bevelen. De effecten kunnen op de volgende momenten worden gemonitord/geëvalueerd:

- In het kader van vergunningverlening Wabo. Uit nader onderzoek ten behoeve van het definitief te kiezen windturbintype volgt of vergelijkbare effecten worden verwacht als voorspeld in dit MER (evaluatie).
- In het kader van ontheffing-/vergunningverlening Wnb. Uit de resultaten van een monitoringsverplichting volgt of vergelijkbare ecologische effecten (bv. op vogels, waaronder weidevogels, en vleermuizen) worden geconstateerd als voorspeld in de Natuurtoets bij dit MER (monitoring en evaluatie).
- In het kader van het bestemmingsplan. Vanuit een goede ruimtelijke ordening kan in het bestemmingsplan rekening worden gehouden met mogelijke toekomstige ontwikkelingen in en rondom het plangebied. Effecten op de beoogde locaties van deze mogelijke toekomstige ontwikkelingen kunnen in het kader van het bestemmingsplan inzichtelijk worden gemaakt en worden geëvalueerd wanneer een dergelijke toekomstige ontwikkeling daadwerkelijk doorgaat (evaluatie).
- Daadwerkelijke toetsing van milieueffecten na realisatie van de windturbines (indien daar aanleiding toe bestaat, bijvoorbeeld naar aanleiding van een handhaafverzoek). Te denken valt aan geluid, slagschaduw en ecologie. Voor geluid en slagschaduw kan dit gebeuren aan de hand van de (jaarlijkse) verplichte registraties van windturbinedata (monitoring en evaluatie).

Hoofdstuk 9 Begrippenlijst

De volgende begrippen zijn in dit rapport gehanteerd:

Aanlegfase

Fase waarin activiteiten worden uitgevoerd die specifiek verband houden met de aanleg het initiatief.

Archeologische trefkanskaart

Kaart die op basis van kwantitatieve analyse en op archeologisch inhoudelijke kennis aangeeft hoe groot de kans is dat zich archeologische waarden bevinden in de ondergrond van een bepaald gebied.

Archeologische waarden

Belangrijke archeologische eigenschappen van een gebied.

Ashoogte

De hoogte van de rotor-as, waaraan de rotorbladen van de windturbine zijn bevestigd, ten opzichte van het maaiveld.

Autonome ontwikkeling

Veranderingen, die zich in het milieu zullen voltrekken als noch de voorgenomen activiteit, noch een van de alternatieven worden gerealiseerd.

Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG)

Omvat basisgegevens over gebouwen en adressen.

Bevoegd gezag

In het kader van de Wet milieubeheer en de Wet op de ruimtelijke ordening: één of meer overheidsinstanties die bevoegd zijn om over het initiatief een besluit te nemen waarvoor het Milieueffectrapport wordt opgesteld.

Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.)

Commissie van onafhankelijke deskundigen die het bevoegd gezag adviseert over de gewenste inhoud van het milieueffectrapport en in een latere fase in het toetsingsadvies over de kwaliteit van het milieueffectrapport.

Cultuurhistorische waarden

De aan een bouwwerk of een gebied toegekende waarde gekenmerkt door het beeld dat is ontstaan door het gebruik dat de mens in de loop van de geschiedenis heeft gemaakt van dat dat bouwwerk of dat gebied.

Cumulatieve effecten

Optelling van effecten binnen hetzelfde milieuonderwerp van afzonderlijke plaatsingsgebieden.

dB (A)

Decibel (A-gewogen), maat voor geluidssterkte waarbij een frequentieafhankelijke correctie wordt toegepast voor de gevoeligheid van het menselijk oor.

Externe werking

Indien een activiteit niet plaatsvindt in een gebied, maar toch effect kan hebben op dit gebied, dan wordt er gesproken over externe werking. Een voorbeeld is het effect van windturbines die buiten Natura 2000-gebieden worden geplaatst, die wel effect kunnen hebben op de Natura-2000 gebieden.

Geïnstalleerd vermogen

Het maximale opwekkingsvermogen van een windmolen.

Gevoelige bestemmingen

Een geluidsgevoelige bestemming is een begrip uit de Nederlandse Wet geluidhinder en het Besluit geluidhinder (Bgh). Een woning bijvoorbeeld is een geluidsgevoelige bestemming. Als een bestemming, dat kan een gebouw of een terrein zijn, als geluidsgevoelig is aangemerkt, gelden de regels uit de Wgh en het Bgh.

Habitat

Natuurlijk woongebied van een organisme of levensgemeenschap.

Initiatiefnemer

Degene die een m.e.r.-plichtige activiteit wil ondernemen.

Interferentie

Verstorende werking tussen twee windparken, windmolens binnen een windpark of een windpark met een ander grootschalig element.

kWh

Kilowattuur.

Laagfrequent geluid

Laagfrequent geluid is geluid met een frequente beneden de 20 Hz.

Landschap

Het geheel van visueel waarneembare kenmerken aan het oppervlak van de aarde.

Mitigatie

Het verminderen of voorkomen van nadelige effecten (op het milieu) door het treffen van bepaalde maatregelen.

Milieueffectrapportage (m.e.r.)

De procedure van milieueffectrapportage; een hulpmiddel bij de besluitvorming, dat bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het evalueren achteraf van de gevolgen voor het milieu van de uitvoering van de activiteit waarvoor een milieueffectrapport is opgesteld.

Milieueffectrapport (MER)

Een openbaar document waarin van een voorgenomen activiteit van redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven of alternatieven de te verwachten gevolgen voor het milieu in hun onderlinge samenhang op systematische en zo objectief mogelijke wijze worden beschreven.

MW

Megawatt = 1.000 kilowatt = 1.000 kW. De watt is een eenheid van elektrisch vermogen.

MWh

Megawattuur (1.000 kWh = 1 MWh). De megawattuur is een eenheid van elektrische energie.

NRD

Dit staat voor 'Notitie Reikwijdte en Detail(niveau)'. Deze notitie wordt vastgesteld op basis van de conceptnotitie reikwijdte en detail(niveau) (ook wel 'startnotitie' genoemd) en de daarop ontvangen zienswijzen, reacties en adviezen. Inhoudelijk geeft de notitie reikwijdte en detailniveau aan wat (reikwijdte) en met welke diepgang (detailniveau) onderzocht en beschreven dient te worden in het milieueffectrapport (het MER).

Plaatsingsgebied

Dit is een globaal afgebakend geografisch gebied waar windturbines geplaatst kunnen worden. De grenzen van een dergelijk gebied zijn globaal aangeduid omdat een exacte grens op dit schaalniveau niet passend is.

Plaatsingsvisie

Een plaatsingsvisie is een abstracte keuze voor de wijze van inrichten van de windenergie opgave, waarin principiële keuzes worden gemaakt.

Projectgebied

Het gebied, waarbinnen het voorgenomen project of een van de alternatieven kan worden gerealiseerd.

PlanMER

Een planMER is het rapport dat is vereist voor plannen waarin de locatie voor een activiteit met potentieel aanzienlijke milieueffecten, zoals een windpark, wordt aangewezen, of als voor dit plan een zogenaamde Passende Beoordeling dient te worden opgesteld, waarin de effecten op een Natura 2000-gebied in beeld worden gebracht.

ProjectMER

Het projectMER is het rapport dat betrekking heeft op de milieueffecten van de concrete uitwerking van het plan. Voor een windpark betreft een concrete uitwerking het bepalen van de posities van de windturbines. De effecten van een dergelijk opstelling, en van opstellingsalternatieven worden door middel van onderzoek in detail bepaald en afgezet tegen de geldende milieueisen, waarbij beoordeeld wordt of aan deze eisen kan worden voldaan.

Referentiesituatie

Situatie waarbij wordt uitgegaan van de bestaande situatie. Deze situatie dient als referentiekader voor de effectbeschrijving van alle alternatieven in het MER.

Rode lijst

Lijst van planten. Lijst van vlinders, Lijst van zoogdieren en lijst van vogels waarvan bekend is, dat zij zodanig achteruitgaan dat zij in hun voortbestaan worden bedreigd.

Rotordiameter

De diameter van de denkbeeldige cirkel die door de rotorbladen (wieken) van de windturbine worden bestreken.

Stadsontwikkeling

Voorgenomen ontwikkeling in de omgeving van het plangebied die niet concreet genoeg is om als autonome ontwikkeling betrokken te worden in de referentiesituatie, maar wel concreet genoeg om te beschouwen in dit MER. Onderzoek naar de (on)verenigbaarheid van windturbineopstellingen met stadsontwikkelingen valt buiten de effectbeoordeling.

Structuurvisie

Een in het kader van de Wet ruimtelijke ordening vastgesteld ruimtelijk plan voor een deel of het gehele grondgebied van het Rijk, provincie of gemeente. Hierin wordt op hoofdlijnen vastgelegd welke activiteiten waar mogen worden ontwikkeld.

Tiphoogte

Maat die voor windturbines wordt gebruikt om de maximale hoogte vanaf de grond aan te geven wanneer een rotorblad verticaal staat. De tiphoogte is gelijk aan de ashoogte + halve rotordiameter.

Alternatief

Mogelijkheden om redelijkerwijs de doelstelling(en) te realiseren. De Wet milieubeheer schrijft voor dat in een MER alleen alternatieven moeten worden beschouwd die redelijkerwijs in de besluitvorming een rol kunnen spelen.

Veiligheidsnorm

Maximaal toelaatbare kans op een ernstige schade.

Visueel

Gericht op het zien.

VKA

Voorkeursalternatief. Zie aldaar.

Voorgenomen activiteit

Geheel van handelingen, ingrepen en dergelijke bedoeld ter realisatie van bepaalde doelstellingen of ter oplossing van bepaalde problemen.

Voorkeursalternatief (VKA)

Datgene wat volgens het MER en/of bijbehorende ontwerpbesluiten/ vergunning-aanvragen of bijgestelde versies hiervan - dus na afweging van milieueffecten - de voorkeur van de initiatiefnemer heeft om diens doelstellingen zo goed mogelijk te realiseren.

Bijlagen

Bijlage A Procedure

A.1 Rol van de m.e.r.

De milieueffectrapportageprocedure (m.e.r.) heeft tot doel het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over plannen en besluiten met mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Op deze wijze wordt zorg gedragen voor een goede inpassing in de omgeving van de te realiseren activiteit. In het kader van de m.e.r.-procedure wordt een milieueffectrapport (MER) opgesteld. In het MER worden de milieueffecten van de voorgenomen activiteit op het milieu getoetst en beschreven, zodat eventuele nadelige gevolgen en/of knelpunten worden herkend en oplossingen worden gevonden.

A.2 Waarom een project-MER³⁸

Europese en nationale wetgeving schrijven voor activiteiten met potentieel aanzienlijke milieueffecten de milieueffectrapportageprocedure (m.e.r.-procedure) moet worden doorlopen. Het doel van milieueffectrapportage is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming over dergelijke activiteiten. De activiteiten waarvoor dit van toepassing is, zijn gegeven in het Besluit m.e.r. De m.e.r.-procedure resulteert in een milieueffectrapportage (MER). Er wordt onderscheid gemaakt tussen de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen (plan-m.e.r.) en projecten (project-m.e.r.).

In het Besluit m.e.r. wordt onderscheid gemaakt in activiteiten waarvoor de m.e.r.-plicht geldt (bijlage 1, lijst C, hieronder vallen windparken van meer dan 20 windturbines) en activiteiten waarvoor de m.e.r.-beoordelingsplicht geldt (bijlage 1, lijst D, hieronder vallen overige windparken). Of een MER voor activiteiten uit de lijst D wel of niet moet worden uitgevoerd, volgt uit een zogenaamde “m.e.r.-beoordelingsprocedure”. Voor windparken bestaande uit minder dan 3 windturbines of minder dan 15MW geplaatst vermogen, geldt geen m.e.r.-beoordelingsplicht of m.e.r.-plicht.

De besluiten die van toepassing zijn op activiteiten waarop een m.e.r.-(beoordelings) plicht rust, zijn per activiteit weergegeven in kolom 4. Daarnaast geldt voor de activiteiten in zowel de C-lijst als de D-lijst dat een planm.e.r.-plicht optreedt in het geval sprake is van “plan” zoals genoemd in kolom 3 van de lijst en voor zover dit plan kaderstellend is voor m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten.

In het Besluit milieueffectrapportage zijn windparken, kleiner dan 20 windturbines, opgenomen in onderdeel D van de bijlage van het besluit. Het betreft categorie

³⁸ De afkorting m.e.r. wordt gehanteerd bij aanduiding van de procedure. De onderzoeksresultaten worden gepubliceerd in het milieueffectrapport (MER). Wanneer wordt gesproken over MER, wordt het rapport bedoeld.

D22.2, de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark met een gezamenlijk vermogen van 15 MW of meer, of bestaande uit 10 windturbines of meer. Dit betekent dat voor een plan (b.v. een bestemmingsplan) dat een kader vormt voor een m.e.r.-(beoordelings)plichtig besluit (zoals de omgevingsvergunning) in beginsel een planMER moet worden opgesteld. Daarnaast geldt dat een planm.e.r.-plicht kan ontstaan in het geval een passende beoordeling moet worden gemaakt op grond van de Wet natuurbescherming. Omdat in de huidige situatie geen bestemmingsplan wordt opgesteld vervalt de planMER-plicht.

Indien sprake *kan* zijn van een windpark van 15 MW of meer dient het bevoegd gezag, onder meer in het kader van de omgevingsvergunning, een m.e.r.-beoordelingsbesluit te nemen waarin wordt onderbouwd of een projectMER nodig is of niet. De initiatiefnemer heeft er echter voor gekozen om vrijwillig een projectMER op te stellen. Het MER wordt gebruikt voor de aanvraag van een omgevingsvergunning.

A.3 Initiatiefnemers

Wind Ontwikkeling Amsterdam Noord B.V. is een project-BV van Amsterdam Wind (een samenwerking van meerdere burger-energiecoöperaties) en NDSM Energie (een energiecoöperatie voor en door ondernemers).

Wind Ontwikkeling Amsterdam Noord BV
Papaverweg 48
1032 KJ Amsterdam
<http://www.amsterdam-wind.nl/noorder-ij-plas>

A.4 Bevoegd gezag

Op basis van art. 9f Elektriciteitswet beschikt de provincie over de bevoegdheid voor het verlenen van een omgevingsvergunning voor de realisatie van een windpark van meer dan 5 MW en niet meer dan 100 MW. In het geval toepassing wordt gegeven aan deze bevoegdheid zijn Gedeputeerde Staten tevens bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning voor de realisatie van een windpark van meer dan 5 MW en niet meer dan 100 MW.

Aangezien sprake is van een activiteit die is aangewezen in artikel 3.10 lid 1 sub a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), moet de uitgebreide voorbereidingsprocedure uit de Wabo worden gevolgd. Dat houdt in dat eerst een ontwerp van de omgevingsvergunning en bijbehorende documenten ter inzage wordt gelegd op basis waarvan eenieder zijn zienswijze naar voren kan brengen. Na de periode van terinzagelegging van de ontwerpen beslist de gemeente definitief op de aanvraag waarbij een totale termijn van 6 maanden na ontvangst van de aanvraag wordt aangehouden.

A.5 Betrokken partijen

A.5.1 *Adviseurs en bestuursorganen*

Alle adviseurs en bestuursorganen die op grond van de Wro en het Besluit m.e.r. een rol hebben worden betrokken. Dit zijn o.a. de gemeente Amsterdam, Waterschap Amstel, Gooi en Vechtstreek, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Rijkswaterstaat.

De commissie voor de m.e.r. zal advies uitbrengen op het MER.

A.5.2 *Overige belanghebbenden*

Omwonenden, expertgroepen, buurgemeenten, natuur- en milieuorganisaties en andere maatschappelijke organisaties worden bij de planvorming betrokken. In de tervisielegging van dit MER en de ontwerpvergunningen krijgt eenieder de mogelijkheid zienswijzen kenbaar te maken. Daarnaast worden er in de procedure een aantal informatieavonden georganiseerd.

Bijlage B Beleidskader

B.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het ruimtelijk beleidskader op hoofdlijnen beschreven dat betrekking heeft op de ontwikkeling van windenergie in de gemeente Amsterdam. Hierbij is onderscheid gemaakt in beleid dat is vastgesteld door de Rijksoverheid, de provincie en de gemeente en de plannen die zijn vastgelegd in de Regionale Energiestrategie (RES).

B.2 Rijksbeleid

De Raad en Europees parlement hebben richtlijn 2018/2001 vastgesteld op grond waarvan Nederland wordt verplicht om in 2030 32% van het totale bruto eindverbruik aan energie op te wekken met behulp van hernieuwbare bronnen. Deze richtlijn vormt de basis voor het rijksbeleid ten aanzien van de opwekking van duurzame energie. Op 28 juni 2019 is het nationale Klimaatakkoord gepubliceerd door het kabinet, waarin maatregelen om het doel van 49% CO₂-reductie te bereiken. Het doel is om ten minste 35 terawattuur (TWh) aan hernieuwbare energie op land te realiseren. De invulling hiervan is techniekneutraal hetgeen betekent dat geen specifieke techniek is voorgeschreven om het doel aan hernieuwbare energie op land te realiseren.

In het verlengde van het Klimaatakkoord van Parijs hebben de lidstaten zich gecommitteerd aan een reductie van de uitstoot van broeikasgassen tot 40% ten opzichte van 1990, te bereiken in 2030. Nederland heeft als lidstaat deze lat hoger gelegd en zich gecommitteerd aan een reductiedoelstelling van 49% om te werken naar een CO₂ neutrale economie in 2050. Bij de opgave om in 2030 35 TWh duurzame energie op land te realiseren, voortkomend uit de Klimaattafel Elektriciteit en Klimaatakkoord, zullen decentrale overheden een rol in krijgen.

Het omgevingsbeleid van het Rijk is in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) vormgegeven. Het Barro richt zich op een groot schaalniveau en heeft als gevolg daarvan een zeker (hoog) abstractieniveau. Hieruit komen geen concrete beleidskaders voort voor de ontwikkeling van een windpark. Beleid is op provinciaal niveau nader uitgewerkt en getoetst aan de gestelde richtlijnen uit het NOVI en Barro.

In het NOVI schetst het Rijk een lange termijnvisie op de toekomstige ontwikkeling van een duurzame leefomgeving in Nederland. Daarbij wordt een integrale benadering voorgesteld, samen met andere overheden en maatschappelijke organisaties en met meer regie vanuit het Rijk. Nationale belangen en opgaven in de fysieke omgeving worden in de NOVI vertaald naar prioriteiten, waarbij de eerste prioriteit van de NOVI luidt: 'Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie'. In het NOVI wordt een voorkeur uitgesproken voor grootschalige clustering van duurzame energieproductie, waarbij een afweging tegenover andere relevante waarden zoals

landschap, nationale veiligheid, natuur, cultureel erfgoed, water, bodem en draagvlak dient te worden gemaakt. Een natuur inclusief ontwerp en beheer van het windpark is hierbij van belang om verstoring of aantasting van natuur en biodiversiteit zoveel mogelijk te voorkomen. Ook moeten bewoners van een gebied worden betrokken, participeren in het project en waar mogelijk meeprofiteren.

De wettelijke kaders ten aanzien van de onderzochte sectorale onderwerpen vallen ook onder het rijksbeleid en worden per onderwerp toegelicht in het voorliggende projectMER.

B.3 Regionaal beleid

Noord-Holland Zuid is een van de 30 energieregio's in Nederland en onderverdeeld in zes deelregio's: Amstelland, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, Haarlemmermeer, IJmond & Zuid-Kennemerland en Zaanstreek/Waterland. De gemeenteraad van de gemeente Amsterdam heeft de RES 1.0 Noord-Holland Zuid in 2021 vastgesteld. Hierin zijn ambities vastgelegd over hoe zij willen voldoen aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord. In de RES 1.0 NHZ is de gezamenlijke ambitie van betrokken gemeenten, waterschappen, provincie en netbeheerders om 2,7 TWh aan hernieuwbare energie op te wekken in 2030 vastgelegd, waarvan 0,7 TWh reeds wordt opgewekt.

De gemeente Amsterdam heeft hierin een bod opgenomen van 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteit met ten minste 127 MW opgesteld vermogen windenergie in de windzoekgebieden. Om deze ambitie te behalen zijn windzoekgebieden aangewezen in de RES 1.0 NHZ. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen 3 soorten gebieden, namelijk voorkeursgebieden, reservegebieden en extra reservegebieden. De voorkeursgebieden zijn gebieden waar zo spoedig mogelijk medewerking onder voorwaarden dient te worden verleend aan initiatiefnemers. De reservegebieden worden ingezet als de ambitie niet kan worden gerealiseerd in de voorkeursgebieden. De extra reservegebieden worden als laatste ingezet als de ambitie niet kan worden gerealiseerd in de voorkeursgebieden en reservegebieden. Zie Figuur 8 voor een overzicht van de zoekgebieden.

B.4 Provinciaal beleid

Het beleid van de provincie Noord-Holland voor de opwekking van duurzame energie is vastgelegd in de provinciale Omgevingsvisie NH2050 en de daarbij behorende Omgevingsverordening NH2020 (OV NH2020). De Omgevingsverordening NH2022 is op 23-05-2022 vastgesteld door Provinciale Staten en treedt tegelijk met de Omgevingswet in werking.

B.4.1 *Omgevingsvisie NH2050*

In de Omgevingsvisie NH2050 zet Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland koers richting een toekomst waarin een balans is tussen economische groei en leefbaarheid met aandacht voor een gezonde en veilige leefomgeving, die goed is

voor mens, plant en dier. De provincie heeft de ambitie om in 2050 volledig klimaat-neutraal en circulair te zijn. Om dit te behalen is een optimale mix nodig van energiebesparing en verschillende vormen van duurzame energie. De regionale optimale energiemix wordt als volgt gedefinieerd: “de regionale optimale energiemix voor opwekking van hernieuwbare energie in de ondergrond, op de bovengrond en in de bebouwde omgeving past bij de regionale landschappelijke en gebiedskwaliteiten en economische kansen”. De provincie biedt zowel op land als op zee ruimtelijke mogelijkheden voor windenergie en de benodigde infrastructuur. Hierbij wordt ook rekening gehouden met ambities voor verstedelijking en mogen de ontwikkelingen geen inbreuk doen op landschappelijke en cultuurhistorische waarden en karakteristieken.

Er wordt zorgvuldig afgewogen welke ruimtelijk-economische ontwikkelingen, zoals windturbines, op welke locaties en wijze kunnen worden ontwikkeld. Over het algemeen geldt dat in gebieden met grotere structuren en geringe aanwezigheid van bijvoorbeeld cultuurhistorie meer en grotere ontwikkelingen mogelijk zijn dan in gebieden waar de waarden van cultuurhistorie, openheid of ecologie hoog zijn. In alle gevallen is de ruimtelijke kwaliteit het uitgangspunt. De Omgevingsvisie geeft de volgende randvoorwaarden:

- Restricties behorend bij werelderfgoederen (UNESCO), in dit geval de Waddenzee, de Beemster, de Stelling van Amsterdam en de Amsterdamse grachtengordel, als ook voor de bij UNESCO genomineerde Nieuwe Hollandse Waterlinie waarbij naar een gezamenlijke uitwerking wordt toegewerkt met de provincies Noord-Brabant, Gelderland en Utrecht
- De Europese Landschapsconventie voor de bescherming van het landschap. De provincies dragen hiervoor een belangrijke verantwoordelijkheid
- Rijksmonumenten, provinciale monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten.

B.4.2 Omgevingsverordening NH2020

De Omgevingsverordening NH2020 (OV NH2020) is geconsolideerd op 15-06-2022 en bevat de regels over de fysieke leefomgeving. De Omgevingsverordening bevat de basis van de vertaling van de Omgevingsvisie NH2050 en het coalitieakkoord Duurzaam Doorpakken (2019-2023).

Artikel 4.100 Bouwverbod Windturbines voorziet in een bouw- en opschalingsverbod voor windturbines, wanneer dit nog niet in een bestemmingsplan is opgenomen. Artikel 6.27 ‘Windturbines’, lid 1 voorziet in een verbod om juridisch planologische mogelijkheden op te nemen in een ruimtelijk plan dan wel een omgevingsvergunning te verlenen voor het bouwen of opschalen van een of meer windturbines (met ashoogte van meer dan 7 meter en een rotordiameter van meer dan 5 meter) in afwijking van het bestemmingsplan. Hieronder vallen ook de bij de windturbine behorende infrastructurele voorzieningen.

Op basis van artikel 6.27a ‘Windturbines in RES-zoekgebieden’ eerste lid mogen binnen de provincie Noord-Holland windturbines van meer dan 5 meter of een ashoogte van meer dan 7 meter uitsluitend worden gerealiseerd binnen werkingsgebied zoekgebieden wind en wind + zon van de RES 1.0. Hierbij dienen volgens lid 1 de windturbines zorgvuldig ruimtelijk te worden ingepast en dient advies te worden

gevraagd aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines. Gedeputeerde Staten kan op basis van lid 2 van artikel 6.27 hiervoor nadere regels stellen. Ook kan GS windenergiegebieden aanwijzen, waarbinnen de genoemde criteria voor windturbines kan worden afgeweken.

Artikel 6.27 gaat verder in op de mogelijkheid om een omgevingsvergunning voor windenergie initiatieven te verkrijgen binnen herstructureringsgebieden in de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Hierbij is het plafond van 685,5 MW losgelaten en het saneringsvereiste geschrapt. Het toetsingskader voor een omgevingsvergunningaanvraag voor nieuwe windturbines c.q. opschaling in herstructureringsgebieden binnen de MRA is als volgt:

- a. de windturbines dienen in een lijnopstelling te staan van minimaal drie windturbines;
- b. rotorbladen van de windturbines binnen een lijnopstelling dienen dezelfde draairichting te hebben;
- c. de windturbines binnen een lijnopstelling dienen eenzelfde verschijningsvorm te hebben;
- d. de ashoogte van de windturbines bedraagt maximaal 120 meter;
- e. de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte vanaf 80 meter is gelijk aan de ashoogte met een maximale afwijking van tien procent en de rotordiameter voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter gelijk is aan de ashoogte met een maximale afwijking van twintig procent, met dien verstande dat voor windturbines met een ashoogte tot 80 meter de afstand tussen het laagste punt van de tip van het rotorblad en maaiveld minimaal 28 meter bedraagt;
- f. de windturbines dienen op een minimale afstand van 600 meter van gevoelige bestemmingen³⁹ te worden geplaatst en in geval van bijzondere lokale omstandigheden normen als bedoel in artikel 3.14a, lid 3 van het Abm vast te stellen conform de daarvoor geldende voorschriften in artikel 7.18. De 600 meter eis is niet van toepassing op bedrijfswoningen bij een windturbinepark.
- g. de obstakelverlichting dient te worden beperkt tot de meest minimale alternatief die het vigerend 'Informatieblad aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland' voorschrijft; en
- h. de windturbines moeten zorgvuldig worden ingepast.

Gedeputeerde Staten kunnen ter plaatse van het werkingsgebied MRA, op verzoek van college van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente, windenergiegebieden aanwijzen, waarbinnen het verbod van lid 1 niet geldt of wordt afgeweken van een of meer van de gestelde criteria uit lid 2. Daarnaast kan Gedeputeerde Staten nadere regels stellen

Op 17-06-2022 is het Besluit tot wijziging van de Omgevingsregeling NH2020 gepubliceerd waardoor een aantal wijzigingen toegekend zijn op de Omgevingsverordening NH2020. Op basis van Artikel 2.19 'Ruimtelijke kwaliteit Windturbines' dient bij de ruimtelijke inpassing zoals bedoeld in artikel 6.27a lid 1 en 6.27b, lid 1, sub d

³⁹ Woningen, niet zijnde bedrijfswoningen, en andere geluidsgevoelige gebouwen of geluidsgevoelige terreinen (zoals bedoeld in Wet geluidhinder).

van de Omgevingsverordening door het bevoegd gezag in ieder geval te worden betrokken:

- a. De Leidraad Landschap en Cultuurhistorie; en
- b. Ruimtelijke handreiking wind op land zoals door Gedeputeerde Staten vastgesteld op 31 augustus 2021 en gewijzigd vastgesteld op 11 januari 2022.

Daarnaast komen Artikel 2.17 'Windturbines binnen herstructureringsgebieden MRA', Artikel 2.18 'Windenergiegebieden binnen de MRA' te vervallen.

B.4.3 Partiele herziening Omgevingsverordening NH2020

Omdat het uitstel van de inwerkingtreding van de OVN2022 de realisatie van de RES-ambitie in gevaar dreigde te brengen heeft Gedeputeerde Staten besloten de regels uit de ontwerp-OVN2022 ten aanzien van wind op land beleidsarm over te zetten naar de OVN2020⁴⁰. Dit heeft plaatsvinden via een zogenaamde partiële herziening van de Omgevingsverordening NH2020, die in mei 2022 in werking is getreden.

Het zoekgebied voor het windpark hoeft dus niet als 'windenergiegebied' te worden aangewezen door Gedeputeerde Staten om af te wijken van de bovenwettelijke eisen (uit Omgevingsverordening NH2020) voor windturbines.

B.4.4 Ontwerp Omgevingsverordening NH2022

In april 2021 is de Omgevingsverordening NH2022 in ontwerp gepubliceerd. Deze Omgevingsverordening treedt tegelijk met de Omgevingswet in werking en vervangt de Omgevingsverordening NH2020. In de ontwerp Omgevingsverordening is opgenomen dat afspraken uit de RES 1.0 NHZ leidend zijn voor het provinciale beleid ten aanzien van wind op land (Artikel 6.35 Windturbines in RES zoekgebieden). Concreet betekent dit dat de provincie voorziet in de bouw, vervanging of opschaling van een of meer grootschalige windturbines binnen de RES zoekgebieden voor windenergie. Gedeputeerde Staten kunnen daarbij regels stellen over de zorgvuldige ruimtelijke inpassing.

Bovenwettelijke eisen, zoals een minimale afstand van 600 meter tot woningen zijn in de OV NH2022 losgelaten. Aan windturbines binnen de RES zoekgebieden worden enkel nog de eisen gesteld dat de windturbines:

- a). zorgvuldig ruimtelijk worden ingepast;
- b). aan de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling om advies wordt gevraagd inzake de locatieafweging en de ruimtelijke inpassing van de windturbines.

B.5 Gemeentelijk beleid

In de Routekaart Amsterdams Klimaatneutraal is de aanpak van beperken van broeikasgasuitstoot door energieopwekking beschreven. De strategie om duurzame energie op te wekken is uitgewerkt in de RES 1.0 NHZ, waarbij het doel van de gemeente Amsterdam is om in 2030 0,7 TWh hernieuwbare elektriciteitsopwek

⁴⁰ Zie: brief aan PS over consequenties uitstel Omgevingsverordening NH2020 en Omgevingsverordening NH2022, 8 juli 2022.

te realiseren. Hiervoor zet de gemeente in op 400 MW opgesteld vermogen zonne-energie op grote daken en via dubbelgebruik van stedelijke ruimtes. Op kleine daken zet de gemeente in op 150 MW opgesteld vermogen. Voor windenergie beoogt de gemeente om in 2030 een extra opwek van 50 MW (127 GWh) extra opgesteld vermogen te hebben gerealiseerd. In totaliteit is de ambitie van de gemeente Amsterdam om 127 MW energie op te wekken.

Om invulling te geven aan de opgave voor windenergie wil de gemeente 16 bestaande 'kleine' windturbines vervangen door 10 grote windturbines. Daarnaast worden locaties voor 17 additionele windturbines gezocht, waarvoor de benodigde vergunningen voor de plaatsing van de windturbines voor 2025 moeten zijn afgegeven.

Omgevingsvisie Amsterdam 2050

De omgevingsvisie Amsterdam 2050 is vastgesteld in 2021 door de gemeenteraad en vormt een kader voor beleid, programma's en projecten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving binnen het grondgebied van Amsterdam. Voor de Omgevingsvisie Amsterdam 2050 is een Omgevingseffectrapportage (OER) opgesteld, waarin naast milieueffecten ook in brede zin is gekeken naar de fysieke leefomgeving. Voor beiden is een specifiek beoordelingskader ontwikkeld. De windzoekgebieden vanuit de RES 1.0 NHZ zijn in de Omgevingsvisie opgenomen en in samenhang gebracht met andere waarden en ruimtelijke ontwikkelingen. De locaties Cornelis Douwesterrein en Noorder IJ-plas zijn beide aangewezen als voorkeurslocaties voor duurzame energieontwikkeling. Wel doen zich voor deze locaties aandachtspunten voor betreffende toekomstige woningbouw.

B.6 Conclusie

Het initiatief om windturbines op de Noorder IJ-plas & het Cornelis Douwesterrein te ontwikkelen past binnen het nationale beleid en draagt bij aan de doelstelling om in 2030 ten minste 35 TWh duurzame elektriciteitsopwekking op land te realiseren. De locatie past binnen de afspraken uit de RES en provinciale en gemeentelijke ambities omdat deze als voorkeursgebied voor windenergie is aangemerkt. Het initiatief past tevens binnen het provinciale beleid, omdat hierin de afspraken uit de RES'en leidend zijn geworden. Voordat besluitvorming over het initiatief kan worden gestart moet een MER en een gezondheidseffectanalyse zijn uitgevoerd. Voorliggend document bevat deze MER en gezondheidsanalyse.

Bijlage C Akoestisch onderzoek

Bijlage D Slagschaduwonderzoek

Bijlage E Externe veiligheid onderzoek

Bijlage F Landschappelijke beoordeling

Bijlage G Natuurtoets

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Groenmarktstraat 56
3521 AV Utrecht
www.boschenvanrijn.nl

